

A. R. BĚLJAJEV

SKOK DO PRÁZDNA

SKOK DO PRÁZDNA

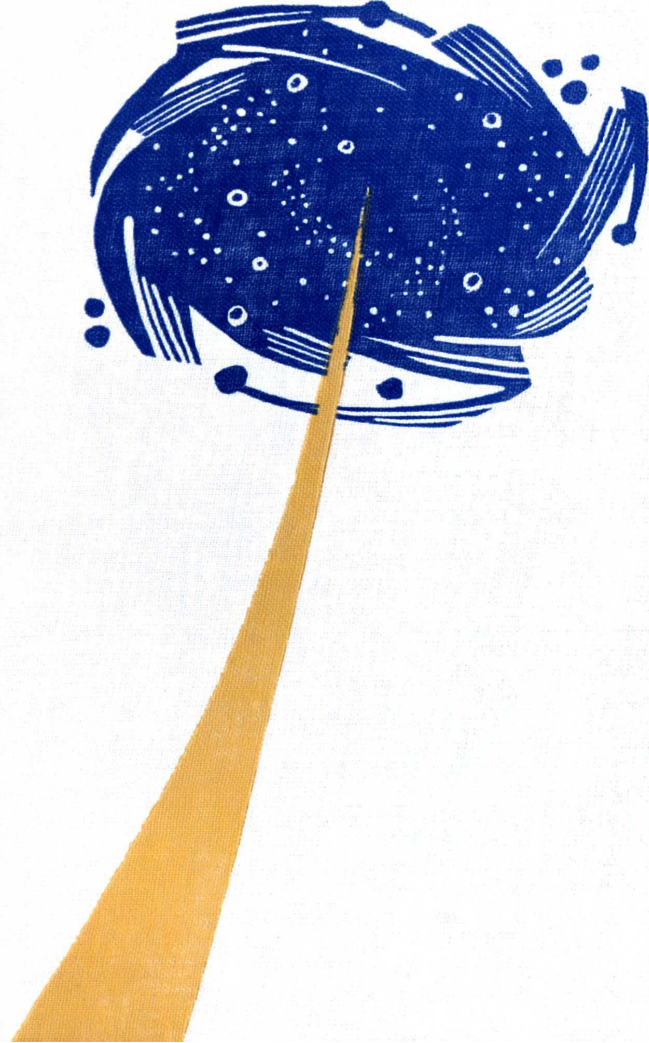
A. R. BĚLJAJEV

MLADÁ FRONTA

Cena váz. Kčs 20,90
14.5

MF

A. R. BĚLJAJEV / SKOK DO PRÁZDNA

A. R. BĚLJAJEV

SKOK DO PRÁZDNA

Meziplanetární lety. Na toto téma bylo napsáno již velmi mnoho knih a povídek. Zvláště v posledních letech po velkých úspěších sovětské vědy a techniky se staly meziplanetární lety častým námětem soudobých spisovatelů a jejich díla jsou s velkou oblibou přijímána čtenáři.

Skok do prázdna, který naši čtenáři dostávají do rukou, nepatří mezi tuto literární žeň. Je to dílo z doby před druhou světovou válkou, tedy z doby, kdy pokusy s raketami byly teprve v počátcích a kdy se lidem o meziplanetárních letech opravdu jen „snilo“. Ovšem právě pro tuto skutečnost čtenáře jistě více zaujme.

Alexandr Romanovič Běljajev, který je českým čtenářům již blízký (Mf vydala v r. 1958 Člověk obojživelník a Hlava prof. Dowella, v r. 1960 Člověk, který našel svou tvář, a SNDK v r. 1959 Ariel), přistoupil k zpracování tohoto námětu po hlubokém studiu prací K. E. Ciolkovského – zakladatele sovětské astronautiky.

Skok do prázdna není jedinou autorovou prací na téma meziplanetárních letů. Napsal ještě román Hvězda KEC a několik povídek. Skok do prázdna je však úspěšnější a dostalo se mu příznivého ocenění od samotného Ciolkovského.

Čtenář ovšem nesmí ztrácet ze zřetele, že jde o dílo dobou již překonané, hlavně pokud jde o některé technické otázky. Politicko-sociální problémy, které tvoří rámec líčení meziplanetárního letu a jeho příprav, jsou plodem Běljajevovy fantazie. Kosmická raketa, vyrobená žákem Ciolkovského – Zanderem, má spasit několik kapitalistů před hněvem pracujících lidu, neboť na Zemi probíhá světová socialistická revoluce. Autorovi nešlo o vyličení dobývání vesmíru. Jeho cílem bylo dát mládeži zábavnou formou základní znalosti o astronautice a to se mu podařilo. Touto svou činností navazuje spisovatel na pokrokové dílo J. Verna, který ovšem nepřekročil rámec humanismu rané buržoasie. Běljajev jako

spisovatel socialistického humanismu ukazuje bezvýchodnost buržoazie tváří v tvář socialistické revoluci a nezadržitelnou sílu společenského pokroku.

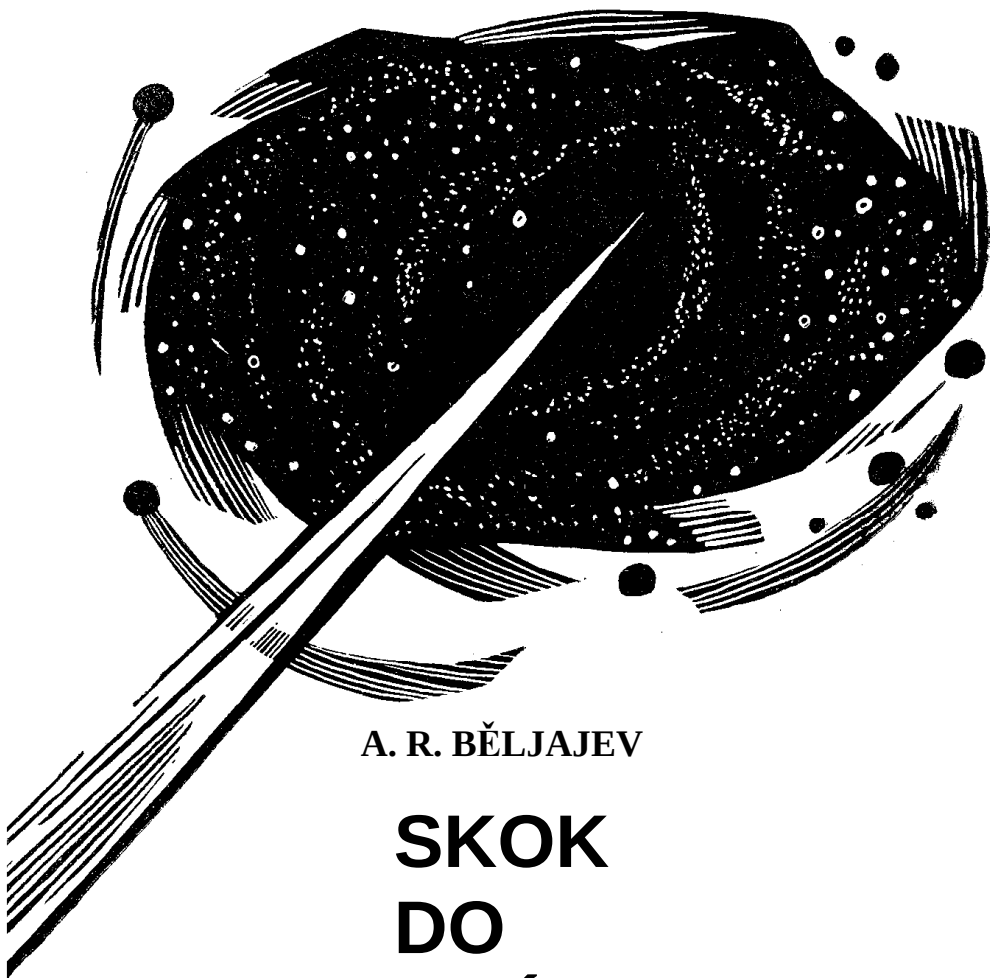
Ve Skoku do prázdna se Běljajev se zdarem snaží působivě a na vědeckém podkladě vylíčit přípravu k meziplanetárním letům, setkání lidí s vesmírem a pobyt prvních, byť nedobrovolných astronautů na Venuši. Příběh se tak stal zajímavým a poutavým a ještě dnes, v době, kdy let prvního člověka do vesmíru je skutečně již otázkou nejbližší budoucnosti, překvapí čtenáře konkrétností řešených otázek.

Čtenář se tak seznámí s další Běljajevovou fantazií, který i tímto svým dílkem se snažil být agitátorem a propagátorem pokroku ve všech oblastech lidského podnikání.

MLADÁ FRONTA

SKOK DO PRÁZDNA

A. R. BĚLJAJEV

SKOK DO PRÁZDNA

MLADÁ FRONTA
PRAHA 1961

Konstantinu Eduardoviči Ciolkovskému

na znamení hluboké úcty

AUTOR

TRANSLATION © VĚRA KRUŽÍKOVÁ 1961

Illustrations © Jaroslav Lukavský 1961

část první

AKCIOVÁ SPOLEČNOST ZACHRÁNCŮ

I Velké vědomosti mohou způsobit velké nepřijemnosti

Zander prudce odstrčil výkres, vstal od stolu a prošel se po pracovně. Vyndal z pouzdra housle a začal hrát. Dlouhé štíhlé prsty tančily lehce a vznosně po hmatníku. Ale melodie, kterou houslista ze svého nástroje vyluzoval, nebyla pranic veselá.

„Šéfa něco rozrušilo! – přemýšlel Winkler, naslouchaje improvizaci z vedlejšího pokoje. – Ó já! Kolik hořkosti! Jak housle nařikají...“

Nárek vystřídalo rozhořčení, ostrý protest. Tóny neustále sílily, a najednou se přervaly v nerozhodném akordu.

„Zandera rozhodně potkalo něco neobvyklého!“ řekl si znovu Winkler kresle rýsovacím perem křivku.

Z pracovny se ozvaly Zanderovy rychlé kroky, tlumené kobercem.

„Winklere, pojd'te sem!“

Když Winkler vstoupil, seděl už Zander za psacím stolem. „Posad'te se.“

Winkler si sedl proti Zanderovi. Chvíli se dívali mlčky jeden na druhého, jako by se snažili vyčíst něco nového z tváře, kterou už dávno znali.

Na Zanderově levé tváři se rýsovala nepatrná jizva – stará stopa po studentském rapíru; tvář inženýra Zandera, umělce s velkýma zasněnými očima, byla bledší než obvykle.

„Winklere, kolik let spolu pracujeme?“

„Dvanáct, pane Zandere.“

„Ano, dvanáct. Dlouhá doba... Byl jste dobrým pomocníkem, Winklere, mou pravou rukou, mým přítelem...“

„Ještě jsem neumřel, pane Zandere...“ Zander se zamračil. „Musíme se rozloučit.“

Winkler sáhl chvatně do kapsy, vytáhl dýmku, nacpal ji tabákem a zapálil.

„A pročpak... tak najednou?“

„Odjíždím. Opouštím svou vlast nadlouho, možná že navždy.“

„„Mohykáni“?“ zeptal se stručně Winkler.

„Ano... Myslíte, že mi hrozí žalář, Winklere? Něco horšího. Něco daleko horšího. Nepřišli s mečem, ale s dary.“

„„Strežte se Danajců, kteří přinášejí dary“,“ přikývl Winkler. „A jaké to jsou dary?“

„Jsou ochotni zapomenout blahosklonně na mou nečistou krev,“ řekl trpce Zander. „Vrátit mi katedru a dobře honorovat mou práci.“

„Z prostředků... vojenské správy?“

„Uhodl jste, Winklere. Nabízeli mi – chápete, co to znamená, když oni nabízejí? – abych pracoval ve vojenské správě... Stratosférické bombardovací rakety, řízené rádiem. Slyšel jste o nich? V mnoha obvodech země jsou už vybudovány odpalovací základny, odkud se bude takovými raketami střílet. Z těchto bodů je možno během několika minut zničit krupobitím trřaskavých a plynových raket

Paříž, Brusel, Prahu, Varšavu. To jim ale nestačí. Potřebují „náboje bez pušek“, letící tisíce kilometrů. Terčem jejich nových ničivých zbraní není jen Londýn, Řím, Neapol, Madrid, Moskva,

Leningrad, ale i New York, Washington. Hlavní města, průmyslová města, přístavy, letiště sousedních států budou zničena během několika minut i se všemi lidmi. Rdousit děti, trhat těla otců a matek na kusy – ve jménu čeho? – to mi nabízejí, Winklere. Myslil na tohle můj učitel Ciolkovskij, snil jsem o tom já, když jsem svůj život zasvětil reaktivním motorům, raketám, astronautice?...”

Zanderovi vystoupily z rozčilení na vysokém čele kapky potu.

„A co jste jim odpověděl?“ Zander pokrčil rameny.

„Kdybych jim řekl ne, je snadné si představit, co by následovalo. Kdybych řekl rozmyslím si to, byl bych teď v nejlepším případě ve vězení.“

„Vy jste řekl ano?“

„Abych měl možnost okamžitě utéci. Ještě dnes letím do Švýcar. Prosím vás, Winklere, seberte mé papíry a výkresy. Desky č. 2 – ‚Raketa Piccolo‘, č. 7, č. 9...“

„A co s tímhle?“ zeptal se Winkler a ukázal hlavou na výkresy rakety.

„Zřejmě nic,“ odpověděl Zander. „Znáte lorda Blottona? Má o let do vesmíru pouze sportovní zájem. Jeho nadšení začíná vyprchávat. Před několika dny telegrafoval, že dnes přijede a jak vidíte, není tady. A finanční záležitosti sira Henryho nejsou, jak se zdá, v nejlepším stavu. Oni mi už ostatně mé ‚podivné styky‘ s cizincem vytkli.“

Winkler bafal z dýmky.

„A co budete dělat ve Švýcarech?“

„Hrát na housle a oddávat se snění,“ usmál se smutně Zander. „Mám za hranicemi nějaké úspory.“

„A až je utratíte? Hrát na housle a sbírat po dvorech almužnu? Věnujte profesoru Zanderovi, inženýru světového jména, jeden centim, dobří občané... Obraz hodný naší doby.“

Zander zapraskal štíhlými prsty. Pod tíží těchto slov mu hlava klesala stále níž.

„Ale co mám dělat, Winklere?“ zeptal se tiše.

„Něco si musíme vymyslet, pane Zandere. Celý svět je na pokraji převratu, chystá se k válce. Na rakety se teď všude dívají jen z vojenského hlediska.“ Winkler vypustil několik kotoučů kouře a

pokračoval: „Ve Švýcarsku bývá hodně turistů. Turisté jezdí v autech.auta potřebují opravy. Otevřeme si správkárnu...”

„My?... Kdo?”

„Ano, my, vy a já. Příjmení Zander se pro firmu správkárny nehodí. Otevřu ji na své jméno. ‚Winkler a spol.‘ Mám na mysli jednoho šikovného chlapce – Hanse. Vy budete pokračovat ve svých vědeckých pracích, já budu vám a Hansovi pomáhat. A povede se nám náramně. ‚Opravna aut, kol a vaříčů‘ – není to samozřejmě tak poetické jako vaše hvězdné sonáty, ale zato praktičtější.”

„Winklere,” řekl vzrušeně Zander, vstal a podal mu ruku. „Přítele poznáš v neštěstí. Vaše srdečná laskavost...”

Winkler stiskl Zanderovi pevně ruku a přerušil s úsměvem jeho výlevy.

„Srdce a ostatní vnitřnosti s tím nemají naprosto co dělat, pane Zandere. Řídím se pouze výpočtem, i když ne osobního rázu. Domnívám se, že toto vysvětlení postačí, abyste se ani dost málo nemusil cítit zavázán?”

V předsíni se ozvalo zazvonění.

Winkler vyšel a za chvíli se na prahu pracovny objevil vysoký, urostlý, asi třicetiletý muž v šedém cestovním obleku.

„Mohu vstoupit?”

„Sire Henry!” zvolal Zander. „Jsem rád, že vás vidím.”

„Buďte zdrav, drahý Zandere. Promiňte mi pozdní návštěvu. Zdržely mě obchodní záležitosti. A všechny obchodní záležitosti vedou konec konců k penězům.” Zasmál se. „Peníze! Pohonná látka pro všechny motory na světě, včetně srdečního. Bez peněz nevzlétneme ani ke hvězdám, není-liž pravda, drahý Zandere?”

Blottonovy pohyby a gesta byly svižné a volné. Usedl po hodině do křesla, přehodil nohu přes nohu, vyňal z náprsní kapsy tabatěrku z želvoviny s platinovým monogramem a korunkou, s hbitostí kejklíře ji přehodil z ruky do ruky, vyndal tenkou egyptskou cigaretu a zapálil si. Kořený tabákový kouř se smísl s vůní silné francouzské voňavky. Blotton s sebou přinesl atmosféru bezstarostného miláčka Štěstěny.

„Radujte se, Zandere. Přivezl jsem vám pořádnou dávku pohonné látky. Ani jsem sám netušil, že cesta ke hvězdám vede přes oltář.“

„Přes jaký oltář?“

Blotton se znovu zasmál, ale na otázku neodpověděl. „Myslím, že teď budeme mít dost prostředků k dokončení první stratosférické rakety.“ Zanderovi zružověla tvář.

„Jsem velice rád. Ale tady ji stavět nebudeme. Letím dnes za svítání do Švýcarska.“

„Nepohodl jste se s ‚mohykány‘?“ Zander přikývl. „Švýcarsko? To je snad ještě lepší. Bude se vám tam klidněji pracovat. Dám vám šek na Credit Lyonnais. Sdělte svou adresu. V pět ráno letím do Londýna. A jak postoupila vaše práce?“

Zander rozbalil výkres a začal vysvětlovat. Blotton několik minut roztržitě poslouchal, předstíraje, že rozumí, poblahopřál Zanderovi, zanechal mu šek, pověděl několik posledních sportovních novinek a odešel.

Zander zavolal Winklera a ukázal mu šek.

„Lordu Blottonovi se zřejmě podařilo získat peníze i s nevěstou,“ řekl s úsměvem Winkler.

„Jak to, s nevěstou?“

„Times’ nedávno psaly o zasnoubení lorda Blottona s Ellen Hintonovou. Miss Ellen je neterí a jedinou dědičkou milionářky lady Hintonové. Blottonovi zřejmě otevřeli rozsáhlý úvěr.“

„Proto tedy mluvil o tom, že cesta ke hvězdám vede přes oltář!“ vzpomněl si Zander.

„Nevadí, když se teď můžeme obejít bez správkárny. Nahradí nám ji Blottonova sportovní ješitnost. Tím lépe.“

Odjed’te, pane Zandere. Teď se nám práce rozjede. Jenom aby...“

„Co?“

„Jenom aby se vám podařilo šťastně se vypravit. Máte plán odjezdu připraven? Nemáte? Budu vám muset pomoci.“

A sklonili se nad mapou země, která byla kdysi jejich vlastí.

II Čtenář se seznámí s ctihodnou společností lady Hintonové a rovněž se přesvědčí o tom, že chytrý člověk může najít zlaté doly i na březích Temže

„Je všechno prostřeno? Benediktinka pro biskupa? Sherry-brandý pro sira Henryho? Bílé víno? Sýr? Keksy? A med? Jeho Excellence má ráda med – potravu poustevníků. Med není?“ Lady Hintonová zazvonila.

Vstoupila dívka, červenolící Skotka v šedých šatech, v bílé naškrobené zástěrce a s bílým krajkovým čepečkem, z něhož jí vykukovaly kadeře hustých kaštanových vlasů. Mary držela v ruce křišťálovou misku s medem.

„Zase jste zapomněla na med, Mary?“

Mary položila mlčky misku na stůl a neslyšně odešla. Hintonová ji doprovodila očima a přenesla pohled na bledou tvář své neteře.

„Proč sis dala ostříhat vlasy, Ellen?“

Dívka se dotkla štíhlými bílými prsty s dlouhými, jasně růžovými nehty svých popelavých vlasů, splývajících podél tváří v stejnoměrných vlnách účesu a tiše pravila:

„Sir Henry...“

„Samozřejmě!“ pronesla s nelibostí stará lady. „Podej mi ,nebe‘ a vezmi si knihu.“

Lady Hintonová vyšívala už pět měsíců hedvábím a zlatem květiny a cherubíny na „nebi“ na oltář kostela, jehož představeným byl biskup Job Wheeler – zpovědník lady, její starý přítel a rádce.

„Kolik je hodin?“

„Za pět minut pět.“

„Cti, Ellen.“

Neteř otevřela nazdařbůh svazek Dickense: „Teprve tehdy pociťují šťastný stav laskavého přátelství a vzájemné náklonnosti, které jsou pramenem té nejčistší neposkvrněné blaženosti...“

„V Hyde Parku je zřejmě opět nějaké shromáždění,“ přerušila čtení lady Hintonová naslouchajíc. Zavrtěla hlavou a tak těžce vzdychla, že se jí ňadra pod fialovými hedvábnými šaty zavlňila, až se jejich nabírání dotklo dvojité brady.

Hned poté lady Hintonová zarputile zabodla jehlu do cherubínova oka a hluboce se zamyslíla.“

Kolik let už se potýká, beznadějně potýká s časem! Zprvu s každým novým funtem váhy svého tučného těla, s každou novou vráskou na obličejích – zbytečně nepřežila tři muže a nenahromadila ve svých silných rukou trojí jmění – a potom s tím novým, co vtrhlo do politického, společenského i soukromého života, až po ty podle nejnovější módy ostríhané vlasy a neslušné obleky Elleniny.

Za zlatý věk pokládala lady Hintonová dobrou starou Anglii z dob královny Viktorie, již byla trochu podobná a kterou se snažila napodobovat.

Svou starou vilu ve West-Endu proti Hyde Parku proměnila lady Hintonová v hrad – „můj dům – můj hrad“ – v němž chtěla přečkat nápor doby. Dvacáté století se nesmělo dostat dál než ke vchodu. Zde všechno patřilo do časů dědů a pradědů, počínaje těžkým nábytkem a způsobem života a etiketou konče.

Lady Hintonová dokonce ani v létě neotevírala neprodyšně uzavřená dvojítá okna a nařizovala zatahnout na oknech těžké záclony, aby neviděla davy vzrušených lidí, mířících do Hyde Parku – oblíbeného místa pro různá shromáždění. Hlasy a písně, hluk a někdy i suchý praskot výstřelů však pronikaly silnými zdmi. V jejích

konzervárnách – dědictví po druhém muži – stávkovali dělníci a ona musela vést nepříjemné rozmluvy s ředitelem. Pořádala-li „five o clock“, nebyly rozmluvy o politice dovoleny, nepatřily k dobrému tónu. Nicméně však vzplanuly při tomto obřadném popíjení čaje často.

Nová doba se blížila a obkličovala postupně vilu, skrytou za mříží, pod starými kaštaný a jilmy.

Vnikala sem s hlukem ulice, zneklidňujícími rozhovory, příšernými novinkami... Ani staří sluhové, ani silné zdi, ani dvojítá okna, ani záclony nezachraňovaly před nápirem času.

U lady Hintonové propukala skutečná mánie pronásledování. A pronásledovatelem, nepřitelem, vrahem byl čas...

„Tak čti, Ellen.“

V čtení však už pokračovat nemohly. Hodiny pomalu, tlumeně odbily pět a jejich údery jako by doléhaly ze vzdálené věže.

Ve dveřích se neslyšně objevil starý lokaj v šedé livreji s prýmký. Zastřeným stařeckým hlasem uctivě hlásil: „Doktor mister Thecker.“

Lady Hintonová se zamračila. Každý čtvrtek – den five o clocku – měl domácí lékař přijít ve čtyři hodiny čtyřicet pět minut, aby večerní návštěvu skončil do příchodu hostů. Dnes se doktor opozdil o celých patnáct minut.

„Ať vejde.“

Ve dveřích se objevila nakrátko ostříhaná hlava s šedivějícími spánky, načež se pomalu protáhla celá postava doktora – v černém, upjatém tříčtvrtečním kabátu... Tříčtvrteční kabát místo tradičního večerního smokingu! Lady Hintonová odpouštěla takový prohřešek proti etiketě Theckerovi pouze proto, že to byl „člověk z jiných kruhů“, přitom cizinec, výtečný lékař, „oběť a uprchlík před dobou“. Ve vlasti se nepohodl s „duchem nové doby“, který tam prohlašovali za „opravdového ducha starých časů“.

Theckerův obličej byl rozpačitý a radostně vzrušený. S příkladnou jistotou prošel vzdálenost od dveří ke křeslu, které vypadalo jako trůn, pozdravil lady Hintonovou uctivou poklonou a opatrně, jako křehkou drahocennost, vzal tlustou ruku pacientky, aby nahmatal tep.

„Slyšela jsem, že lékaři vynikají přesností, a zvláště němečtí!“
řekla rozvláčně lady Hintonová.

„...Šedesát šest... šedesát sedm...“ počítal Thecker údery tepu, dívaje se na vteřinovou ručičku kapesních hodinek. „Tep normální. Promiňte, lady. Zdržely mě domácí okolnosti. Moje žena... porodila. Chlapečka,“ Theckerovi zaplanuly oči radostí.

„Blahopřeji,“ řekla lady Hintonová přidušeně. „Byl u ní lékař? Vaše žena měla tedy dva lékaře. A mě málem chytil jaterní záchvat... Lékařská etiketa mi byla vždycky nepochopitelná.“

Thecker přešlapoval z nohy na nohu. V duchu zuřil, ovládal se však, když si vzpomněl na novorozeně: nové otcovské povinnosti, nová zodpovědnost...

Thecker položil pacientce několik otázek a chtěl se vzdálit. Lady Hintonová však už měla přichystánu ženskou mstu:

„Doufám, doktore, že neodmítnete zůstat na five o clock? Přijdou moji staří přátelé,“ řekla s úsměvem pohostinná paní domu.

Thecker krátce vzdychl, uklonil se a sedl si na židli tváře se, jako by to bylo řeřavé uhlí. Rozhostilo se mlčení.

Aby přerušil tíživou pauzu, zajatec záludného pohostinství spustil:

„Ceti jsem v novinách, že jednou v londýnské ekonomické škole vystoupil známý spisovatel. Oslovil posluchače takto: ‚Mnozí z mladých lidí, kteří tu sedí, budou zabiti, jiní udušeni plyny, ostatní zemřou hladu. Blíží se světová katastrofa. Civilizace hyne a není východiska. Nezbyvá než postavit si archu jako Noe...‘,“

Lady Hintonová pustila vyšívání do klína. Zbledla a v očích jí bleskl hněv.

„Ušetřte nervy své pacientky, mister Thecker!“ Vstoupil sluha.

„Jeho jasnost baron Maréchal de Terlonge a Jeho Excellence komerční rada mister Stormer.“

Nelibost na tváři lady Hintonové byla vystřídána obvyklou maskou laskavosti.

Vstoupil Maréchal de Terlonge, francouzský bankéř s temnou minulostí, který ve válce zbohatl a koupil si titul barona. Bylo mu k padesátce, vypadal však jako dokonalá ruina. S ním se objevil širokoramenný, silný stařec s tváří červenou jako řezník.

Baron se dobelhal ke křeslu, políbil lady ruku a se značným koktáním pravil:

„Ddovolte mi, eeee... abych vám pppředstavil svého společníka a přítele mistera St... St... St...“

„Stormer!“ vybuchl tlouštík, podáváje paní domu, která sebou trhla, roztažené tlusté prsty.

„Jeho Excelence pan biskup!“ ohlásil lokaj.

Vstoupil biskup Job Wheeler, zdravý muž silnější postavy s ušlechtilou ruměnou tváří. Jeho rozzářené oči a šťavnaté rty se usmívaly.

Hned za biskupem se objevil profesor filosofie Schnierer. Nechápatě se rozhlédl, jako by se sem dostal omylem, usmál se jako dítě, které poznalo známé tváře, vztáhl obě ruce a zamířil k lady Hintonové.

Když si vyměnili pozdravy, usedli všichni k čajovému stolku. V tom okamžiku se před hlavním vchodem ozvalo hlasité zahoukám automobilu. Lady Hintonová se nespokojeně zamračila – „nejpozději ze všech!...“ – a Ellen nepatrně zrudla. Poznala klakson Blottonova automobilu.

Během dvou minut vcházel už lord Blotton do salónu v černém smokingu, v moderní vestě a vázance, blýskaje monoklem. Byl navoněný, hladce oholený. „Nepřišel jsem pozdě? Buďte zdráva, tetičko!“ oslovoval tak lady Hintonovou, která byla jeho vzdálenou příbuznou.

Jakmile si všichni sedli ke stolu, zavedla lady řeč na oblíbené téma o úpadku mravů, o zkaženosti mládeže, o současných knihách, „které nelze dát do rukou dobře vychované dívce“, o nedostatku patřičné úcty k autoritám a starším...

„Povězte mi, drahý barone,“ obrátila se na bankéře, „slyšela jsem, že jste k nám přijel dobývat anglické zlato? Chcete vyčerpat naši zlatou pánev?“

Bankéř zkřivil obličej.

„E... e... e... na to jsem ppříliš slabé čerpadlo, lady. Sse stejným úspěchem bych mohl vyčerpat Atlantický oceán.“

Lady Hintonová nerada přijímala tohoto kariéristu ve svém domě, avšak na naléhání svého právního poradce Smiggerse, který

spravoval její záležitosti a jednal s bankéřem o důležitých věcech, se k němu chovala vlídně.

Lady Hintonová jakožto pohostinná paní domu nezapomněla ani na starého filosofa.

„A kdepak máte vaši rozkošnou dceru, mister Schnierere?“

„Jak? Co?“ zeptal se profesor, jako by se právě probouzel ze sna. „Amelie? Ano. Je na fotbalovém zápase! Jakže? Fotbal! Ano!“ Pohroužil se znovu do svého obvyklého zahloubaného stavu.

„Je mi velice líto,“ protáhla lady, přestože byla v duchu ráda; dávala přednost mužské společnosti, a kromě toho ji na Amelii mnohé popuzovalo.

„Doktor Thecker mi vypravoval hrozné věci,“ pokračovala, obrazejíc se už ke všem a dívajíc se úkosem na Theckera, „o tom, jak jeden náš významný spisovatel předpovídal zánik civilizace. Cožpak je to možné?“

Thecker seděl jako na jehlách. Myslel na svou ženu a novorozeně a ustavičně přemýšlel o tom, jak by vstal, odporoučel se a odešel, neodhodlal se však k tomu.

Když Schnierer zaslechl své oblíbené téma, proměnil se nenadále ze zahloubaného Buddhy v plamenného řečníka.

„Zánik civilizace!“ zvolal, blýskaje očima a zvyšuje hlas pokračoval: „Ano, civilizace zaniká! Je předurčena k zániku a hubí ji stroj, ta železná nestvůra. Pán země se stává otrokem stroje. Nutí nás, všechny bez výjimky, ať to víme a chceme nebo ne, jít po své cestě. Zběsile se ženoucí vůz vleče za sebou poraženého vítěze, dokud nezahyne... Lidské bytosti, které je tak pečlivě pěstovaly, se probudily a octly se v obklíčení nové rasy divokých a nebezpečných zvířat, která jim vládnou...“

Schnierer už nemluvil, ale ječel, mávaje svrážtelou pěstí:

„Musíme ještě více zkrotit vědu, zastavit racionalizaci, umlčet techniku, potlačit vynálezy, jinak je zánik civilizace i náš zánik nevyhnutelný... Ještě šálek čaje, silnějšiho, dovolíte-li,“ skončil náhle.

Ellen nalávala mlčky čaj, pokukujíc nenápadně po ženichovi. Toho však více zajímaly likéry, doléval horlivě biskupovi, jehož tvář zářila pozemskou blažeností.

„Mm... mmáte pravdu, profesore,“ namítl bankéř, „techniku je třeba držet pevně na uzdě. Civilizaci však neohrožují jenom ssss... stroje. Existují daleko nebezpečnější, zákeřnější a nemilosrdnější zvířata...“

„Komunisti!“ vykřikla lady Hintonová.

Jako by sem zavanul listopadový chlad, ačkoliv byl srpen. Společnost u stolu zneklidněla. Všichni začali mluvit najednou a v mžiku zapomněli na etiketu. Tváře byly plny nenávisti, hněvu a strachu. Slovo bylo proneseno. Jméno společné nemoci, která ve všech hlodala, kalila a otravovala radost ze života a vyvolávala hrůzné sny, bylo vyřčeno...

Každý spěchal ulevit své duši, vypovědět to, čím už dávno překypovalo jeho srdce. Každý mluvil jinak, ale o jednom a tomtéž: o prokletých komunistech, ničiteli kultury a civilizace, fanaticích. Hovořilo se tu o všem: o revolucích ve třech státech, o „znárodnění žen“, o Kominterně, o dumpingu, o boření kostelů, o hladu...

Společnost. lady Hintonové nebyla dosud nikdy tak jednomyslná, tak upřímná ve vyjadřování citů a myšlenek. Nikdy nezněla u stolu tak harmonicky symfonie nenávisti a zvířecího strachu před brzkou revolucí.

„Rudá zvěř“ – což nevyhrožují lady Hintonové, že jí vezmou vše: titul, moc, postavení, bohatství?

Jejich agitátoři demoralizují Kristovo stádo a vyhrožují, že chrámy boží zpusnou a biskup Job Wheeler že zemře hladu.

A filosof Schnierer – co jiného kromě nenávisti mohl pociťovat k ochráncům techniky a nadšencům industrializace, kteří přinutili stroje, aby jim sloužily, ty stroje, které vlastními zuby rvou lidské bytosti a svými ozubenými koly hrozí rozdrtit současnou kulturu“!...

Když vzrušení poněkud opadlo, lady Hintonová se ujala slova.

„Obětovala jsem nedávno pro boj s nimi dvě stě tisíc liber, ale to je samozřejmě málo. Každý z nás musí pochopit, že je lepší zřici se části svého majetku teď, dokud není pozdě, než ztratit vše.“

„Četl jsem o ‚Noemově arše‘ a soudím, že spisovatel klade nanejvýš důležitou otázku právě včas,“ řekl Henry, namotáva je si na prst stužku s monoklem a zase ji odmotává je. „Když v řadě zemí vítězí revoluce, odcházejí sice poražení ze scény a jako nejzazší

prostředek hledají záchranu v útěku. Kam však utíkat? Je na čase o tom uvažovat.“

„Nepokládejte má slova,“ řekl baron, „za předčasné kapitulantství, paniku, nevíru ve vítězství. Se vzbouřenci budeme bojovat všemi způsoby na život a na smrt. Úspěch mi však připadá problematický. Už teď máme starosti, do čeho bychom investovali náš kapitál, kde je největší záruka, že bude v bezpečí. Může však nastat chvíle – a dříve než se to mnohým zdá – kdy bude třeba myslet už ne tolik na kapitál jako na sebe sama.“

„A lidé budou pobíhat sem a tam jako v domě zachváceném plamenem,“ oživil znovu v Schniererovi prorok. „Budou pobíhat sem a tam a všude se setkají se zhoubným, všepohlcujícím plamenem, nezakrotným a nevyhnutelným jako osud. A nezachrání před ním ani stráž, ani železné mříže, ani silné zdi. Vše zahyne. Vše se promění v popel. I my zahyneme.“ A Schnierer skončil se zavřeštěním: „A kdo je vinen? Stroje! Proletáři! Oni! Ještě šálek silnějšího čaje, jestli dovolíte.“

„Začali stávkami a skončí revolucí,“ podotkl bankéř.

„Však unikneme kalichu tomuto!“ zvolal biskup, zatvářil se pobožně a pokřičoval se. „Tady je skutečně nutno přemýšlet o jakési... arše, v níž by se s boží pomocí mohli schovat spravedliví – výkvět naší civilizace a kultury. Což nám nevnukl tuto myšlenku sám milosrdný pán jako za dob Noemových?“

„Postavit takový Titanic – archu podle dnešních měřítek, vybavenou posledními vymoženostmi techniky?“ zeptal se ironicky Henry. „No a co dál? Kampak s ní zamíříte? K jižním mořím? K neobydlenému ostrovu, zapadlému v oceánu a nezanesenému ani na mapě? Nesmysl, na mapě světa není už bílých skvrn. Takové ostrovy téměř neexistují. A jestliže existují, brzy budou objeveny. Stavba ‚archy‘ a její vyplutí nemohou zůstat nepovšimnuty. Najdou nás, dohoní a rozmáčknou jako červy i s ‚archou‘. A kde je nakonec záruka, že se ji podaří dostavět?“

Rozhostilo se mlčení.

„Což není východiska?“ zeptala se lady Hintonová.

„Pročpak ne? Východisko je, a ne špatné, jak se mi zdá,“ odpověděl klidně Henry. „Vy jste na příklad, pane profesore

filosofie, spílal technice a z vašeho stanoviska máte samozřejmě pravdu. Tato technika vám však zároveň může poskytnout východisko, otevřít cestu k záchraně. Přinutíme techniku, aby nám prokázala tuto poslední službu a pak nebudu nic namítat, bude-li zničena, k vašemu potěšení, profesore.“

Všichni posluchači zbystřili pozornost. Henry spokojen účinkem svých slov, se na chvíli odmlčel a pak pomalu pokračoval:

„Archa’ nemůže zachránit všechny příslušníky naší třídy a vrstvy, nýbrž pouze nevelkou skupinu ‚vyvolených’... ‚Kdo se může spasiti, nechť se spásí’, stojí myslím v Písmě, že lorde biskupe? A tak tedy ‚archa’ může a musí být postavena. Musí to však být zvláštní ‚archa’, která by nás odnesla co nejdále od této neklidné planety – no, třeba jen na čas, dokud nebezpečí nepomine. Zřejmě však... navždy... A co nejdříve...“

Posluchači se zklamaně zvrátili na opěradla židlí, ale biskup, který považoval slova Henryho za obratný manévř, jak odvrátit všeobecnou pozornost od chmurných myšlenek, shodil pobožnou masku, zatvářil se dobrosrdečně a rozesmál se.

„Velkolepé! Archa, plující po vlnách éteru. Znamenité!“

„Ano, po vlnách éteru,“ odpověděl vážně Henry.

„To mohlo napadnout jenom Henryho!“ zvolala ctihodná lady tónem pro něho ne příliš lichotivým.

„Mě až na posledním místě, tetičko. Přiznávám se, že se v technice moc nevyznám. Víte však, dámy a pánové, že mým koníčkem jsou v poslední době lety do stratosféry, jimiž se zabývám spolu se svým přítelem inženýrem, významným teoretikem astronautiky a talentovaným konstruktérem Leo Zanderem. Jdu právě od něho... A kdybyste znali jeho práce, jeho výsledky...“

„To je ale přece chiméra!“

„Fantazie!“

„A jak budeme dýchat?“

„A čím se budeme živit? Éterem?“

„Zmrzneme za úžasné zimy, která nás zničí právě tak rychle a jistě, jako to udělá komunismus.“

„Chce nás poslat předčasně do nebe!“

„A vy sám poletíte?“ Ozvaly se výkřiky, žerty, smích.

„Dámy a pánové,“ nevzdával se Henry, „vaše otázky a výkřiky svědčí, mírně řečeno, o vaší naprosté neznalosti věci. Ujišťuji vás, kdybyste...“

Neposlouchali ho však. Nervové napětí povolilo. Společnost se rozveselila. Dokonce Schnierer opustil svou chmurnou soustředěnost a prohlásil, že na tomto světě existují mimo čaj a hrozný stroje ještě neobyčejně chutné tekutiny, uzavřené v rozkošných lahvičkách, zatím co biskup zrudl více než obvykle a smál se hlasitěji, než příslušelo jeho hodnosti.

Lady Hintonová byla spokojena a Henryho, který jí chtěl nechtěl prokázat službu, vzala už na milost.

„Nebudeme myslet na chmurné věci, pánové,“ pravila. „Bůh je milosrdný, náš národ moudrý, vláda je ve spolehlivých rukách a doufám, že se nebudeme muset uchýlovat k vzducholodím a hledat záchranu v podobném útěku. Proč neochutnáte tenhle likér, barone?“

Henryho znechutil nezdar, který utrpěl v propagandě astronautiky.

Počítal s tím, že dostane několik šeků na pokračování Zanderových pokusů.

Lady Hintonové se zdálo, že se jí podařilo jako zkušenému kapitánovi vyplout z pásma nejukrutnější bouře, když se najednou přihnala nová: Stormer, který po celý večer mlčel, zahřměl svým hromovým hlasem tak, že Hintonové upadla čajová lžička.

„A já vás ujišťuji, sire,“ obrátil se na Blottona, „že se v Jižních mořích ještě najde nejedna desítka neobjevených ostrovů. Znáám Tichý oceán dobře. V jeho jihovýchodní části, daleko od velkých oceánských cest, se ještě teď dá najít tiché útočiště – ostrov, který není zanesen ani na jedné mapě. Ale...Já jsem obchodník, člověk činu, nemám sklon k panice a hysterii. Avšak bylo by hloupé zavírat oči před skutečností. Žijeme na sopce. Ano. A ďábelskou rychlostí,“ Hintonová se zachvěla, „se řítíme do propasti. Nebudu vyjmenovávat poslední události, všichni je znáte. Musíme být připraveni na to nejhorší. Ano.“ Každé jeho „ano“ hřmělo jako úder hromu. „Nemluvím o hloupé póze stoika. Baron má pravdu. Musíme se rvát, ale zároveň připravovat cesty k ústupu, dokud máme ještě volné ruce, dokud máme kapitál.“

Postavit obrovskou loď. Takovou ‚Noemovu archu‘ dlouhou tři sta metrů s výtakem 85-100 tisíc tun. Loď mechanizovanou natolik, aby bylo možno se obejít s co nejmenší posádkou, skládající se z mladých lidí privilegovaných tříd. Ani z jednoho proletáře, protože jsou všichni našimi zjevnými nebo tajnými nepřáteli. Ano. Jak dlouho potrvají války a revoluce? Čtyři pět let? Můžeme si vzít potraviny na šest, na osm let. Nemluvě už o doplnění zásob rybolovem a lovem na osamělých ostrovech. A přečkáme to. Můžeme si tak zachovat život, když už ne kapitál. Navrhuji, abychom neprodleně zorganizovali společnost pro stavbu ‚Noemovy archy‘. Členy této společnosti budou samozřejmě pouze vyvolení a celá věc bude chována v nejpřísnější tajnosti. Vždyť můj projekt nevylučuje váš, sire,“ obrátil se Stromer k Blottonovi a upřel na něho svůj červený obličej s vypoulenýma račíma očima. „Souhlasím s tím, že náš plovoucí ostrov mohou naši nepřátelé přece jen objevit. V astronautice se bohužel naprosto nevyznám. Je-li to však uskutečnitelné, pročpak bychom se nepřipravili na krajní případ a na poslední skok – do nebeských propastí? Prokážete mi tu laskavost, sire, a seznámíte mě s vaším vynálezcem? Přesvědčí-li mě o tom, že astronautika není chiméra, složím první svůj podíl.“

„Vvvy opravdu vvěříte v astronautiků a jste oochoten vvvložit do této věci k... k... kapitál?“ zeptal se Maréchal Stormera, když se vraceli od lady Hintonové.

„Věřím! Ano!“ vyštěkl Stormer. „Jsme oba obchodníci, barone, a mohu s vámi mluvit otevřeně,“ pokračoval tišeji.

„Věřím v astronautiků právě tak pevně jako v zlaté doly na Temži. Tak.“

„Poslouchejte. Kdyby Temže protékala tisíce kilometrů od Londýna, exotickou zemí, uvěřily by ve zlaté doly na Temži tisíce. Pamatujete se na mé stříbrné doly v Novém Zélandu, nebo na mou ‚australskou naftu?‘ Nadělal jsem si z nich milióny a zatím existovaly jediné v představě akcionářů. Chápete teď, že i na Temži mohou být zlaté doly, které nás obohatí?“

Auto se otřásl, jako by se přehnali po dřevěném mostě. Šofér se otočil.

To se smál mister Stormer.

„Situace je opravdu nanejvýš vážná,“ pokračoval tišeji a vlídněji. „Je vám známo, co prožíváme. Ve třech zemích jsou už u moci komunisté. Každý den přináší zprávy o nových sebevraždách. Nedávno Smith, Milton... po nich Scuarfas, teď Siddors, Ubbington... Skutečná epidemie. Hrozná krize bývaly i dříve, ale život si mnoho lidí nebralo. Proč? Protože věřili, že po krizi nastane zase období rozkvětu. Teď tato víra neexistuje. Kdo přišel na mizinu, tak přišel na mizinu navždy. Nemám pravdu?“

„Vvv...“

„Tak vypadá situace a nálada. Revoluce a zkáza, nevyhnutelné jako smrt, nás všechny střeží. Nevyhnutelná záhuba.“

Stormer se odmlčel, aby si oddechl.

„K...k...kap...kap...“

Stormer nečekal, až se mu podaří se vyjádřit a znovu zahřměl:

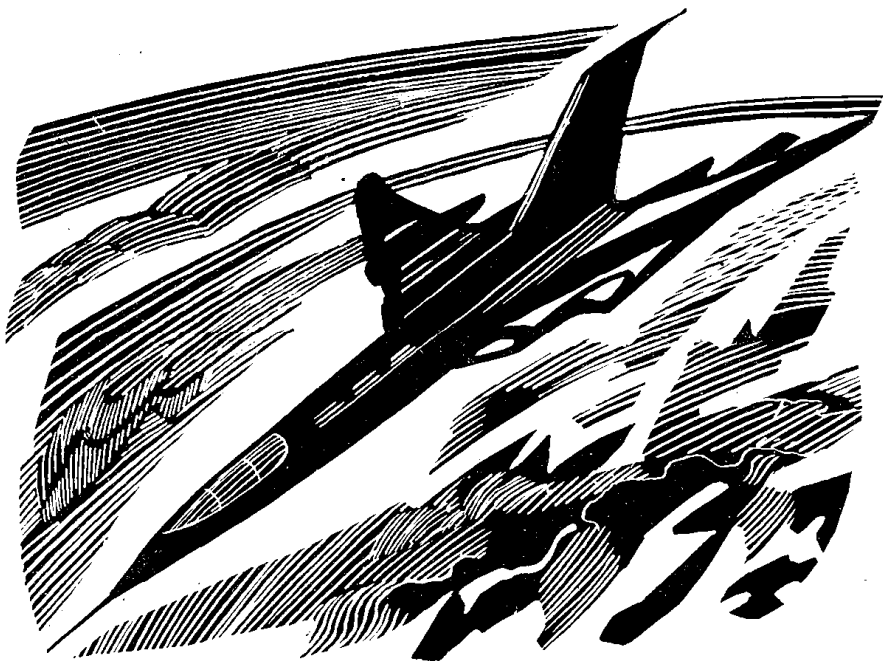
„Člověk je zoufalý, vyčerpaný, vysílený. Člověk už sahá po revolveru. A vtom přichází náš agent a říká: ‚Můžeme vás zachránit. Zachovat alespoň váš život. Zajistíme vám tiché útočiště, kam se vaši nepřátelé nedostanou a kde můžete dožívat svůj život v kruhu svých blízkých, obklopeni obvyklým komfortem. Ano, bude vás to stát milióny. Co však budou platit tyto milióny zítra? Zítra se můžete probudit jako chudák a budete mít odříznuty všechny cesty k ústupu, k útěku, k záchraně...‘

Kolik se najde takových, kteří náš návrh zamítnou? Na příklad lady Hintonová. Ještě dva tři politické krachy, které na sebe nedají dlouho čekat a z tohoto peněžního žoku se nám posypou do rukou libry sterlingů. Budeme stavět ‚Noemovu archu‘. Budeme stavět astroplán, desítky takových astroplánů, a nebudeme se ani dost málo starat o to, poletí-li nebo ne. Celou věc povedeme a budeme disponovat obrovskými prostředky. Konspirace zjednodušuje účtování. Člověk nemusí mít přece ani za mák smysl pro obchod, aby ocenil veškeré výhody tohoto podniku. Doufám, že jste mi teď zcela porozuměl, co to znamená objevit zlaté doly na Temži?“

Maréchal de Terlonge rozčilením dlouho supěl, frkal a konečně ze sebe vypravil:

„E-e-e-e... mmmáte nnnaprosto pravdu!“

Tak se v mlhavém londýnském večeru ve tmě limusiny rodila nová akciová společnost, stvrzená krátkým, pevným stiskem ruky.

III O užitečnosti rovníku

Hans Finger stál u okna kabiny. Jeho vlnité světlé vlasy a obličej na slunci planuly. Pohvizdoval si veselý pochod, udáváje takt nohou a rukou. Finger prožíval nadšení prvního letu stratoplánem.

„Život je po čertech zajímavý film, když čas a události letí jako tento stratoplán“... Hans stále zrychloval tempo pochodu... Kdyby tak bylo možné pustit ještě rychleji film života! Chytit čas za pačesy, aby se všechny hodinové ručičky začaly otáčet rychleji než vteřinové, aby listy na kalendáři opadávaly jako podzimní listí za bouře a samo slunce aby plulo po obzoru jako kometa...

Hans najednou zavrával, udeřil se hlavou o tenkou stěnu a vykřikl. Nebo byl také jako nějaký utopistický hrdina obdařen schopností dělat zázraky?... Slunce opsalo na nebi oblouk a schovalo se za okenním rámem.

Hans se poškrabal na zátylku, sedl si do měkkého křesla a zasmál se.

„No samozřejmě, to udělal stratoplán prudkou zatáčku. Ano, letíme třetí rychlostí, je třeba držet se jaksepatří.“ Hans se zamyslí.

Má-li být upřímný, nemohl si stěžovat na jednotvárný život. Volby, stávky, pouliční demonstrace... Hans stačil všechno: rozhazoval se střechy ilegální letáky, kladl je do telefonních seznamů v telefonních budkách, dokázal jako stovky jeho soudruhů psát „mohykánům“ před nosem na zdi domů a na projíždějící kryté vozy protivládní nápisy, sháněl zprávy pro ilegální noviny, vypouštěl dětské balónky s proklamacemi, vztyčoval v noci na kostelních věžích rudé prapory, prodával v divadle programy a přidával k nim letáky, vynalézal desítky způsobů agitace, prchal před pronásledováním, skrýval se, převlékal se, dokonce se i maskoval a znovu vyváděl takové kousky, z nichž nepřátelé zelenali, dělníci se smáli a političtí vládcové zuřili...

Winkler zatelefonoval. Zorganizovali Zanderův útěk. Převeselý záběr, elegantní oblek „jako opravdový Angličan“. Kupé první třídy. K švýcarské hranici autem. Pohraniční pásma. Noc, bouře... Pátrání po soudruzích, na něž měl Winkler dopis. Bloudění... Převoz přes řeku. Neklid. Přestřelka...

Švýcarsko. Hory v okolí Wewe. Menší domek „chalet“ uprostřed jedlí, modřínů, alpských cedrů. Sníh. Osvěžující horský ledový vzduch, prosycený vůní jehličí. Práce v dílně. Zhotovení modelu astroplánu podle nákresů. Studium. Boj s integrály a diferenciály. Ve volných chvílích – lyže, vycházky po horách... Příjezd Blottona s velkými novinkami. Objednávka velkého osobního astroplánu. Odjezd Blottona, Zandera a Winklera do jakéhosi neznámého „Stormer-city“...

Hans dostává nové úkoly: opatřit a převzít v různých evropských a amerických městech ocel nejlepší jakosti. Neustálé cesty. Je to zajímavé. Ale... Ale práce komisionáře Hansovi nesedí. Posílá Winklerovi zoufalé dopisy.

Konečně se nad ním Winkler slitoval. Přijel do Evropy, aby některé nákupy vykonal osobně a vzal Hanse s sebou.

A nyní tedy letí do toho tajemného Stormer-city. Letí i Blotton, který první poletí do stratosféry v raketě určené pro jednoho. Tu čest nechtěl nikomu postoupit.

Hans se dívá do okna. Nebe má v této výši břidlicovou barvu. Slunce je oslnivě bílé.

Ale co se děje dole? Zahnutý, tmavě modrý štít oceánu.

Na něm oslnivě jasný kroužek – odraz slunečního kotouče.

Velkolepý, zázračný let. Neuvěřitelný skok. Od západních břehů Evropy na jihozápad, přes Atlantický oceán k Jižní Americe. Stratoplán přeletěl celý kontinent od jednoho konce ke druhému nad oblastí řeky Amazonky, přešel se přes Andy, opsal široký polokruh nad pobřežím Tichého oceánu a teď míří k téměř Andám z jihozápadu. Tamhle se rýsují na obzoru jako nepatrný zoubek...

„Uf!“ Hans znovu zahvízdal pochod.

„Copak ses dal do hvízdání?“ říká Winkler ze sousední kabiny.

„Nádherně letíme,“ odpověděl Hans, a zamířil k Winklerovi.

„V aeropláně by sis tak nezahvízdal!“ říká Winkler. Sedí u stolku a prohlíží si cosi ve svém zápisníku, pobabává z nerozlučné dýmky.

„Neumím hvízdát jenom ve vode,“ odpověděl Hans. „Ale v letadle – podle libosti.“

„Efekt je týž jako ve vodě – motor tlumí.“

„To je pravda,“ souhlasil Hans. „Tady je naprosté ticho. Jako kdyby člověk letěl v balóně. Ani výbuchy není slyšet.“

„Letíme rychleji než zvuk, proto není nic slyšet.“

„Rychleji než tři sta čtyřicet metrů za vteřinu?“

„Čtyřista. Zpomalujeme let a klesáme. Jsme pouze patnáct kilometrů vysoko.“

„Tady však musí být teplota značně nižší než na povrchu zemském, rychlost zvuku se zmenšuje s poklesem teploty.“

Winkler na znamení souhlasu přikývl.

„Při nule dosahujeme až tři set třiceti dvou metrů za vteřinu. Teď už je motor pravděpodobně vypnut.“

„A jaký je dostup?“

„Dvacet – dvacet dva kilometry. To je nejvýhodnější výška, když se člověk nehoní za rekordní rychlostí.“

„Bleší start. Dvě stě tři sta kilometrů – to je ono! Pět set šest set – to je skutečná výška!“ ozval se hlas třetího cestujícího.

Pokuřuje egyptskou cigaretu, přistoupil k Winklerově křeslu Henry Blotton. Lord měl na sobě teplou světle hnědou sportovní

kombinězu, přestože toho nebylo vůbec zapotřebí, protože kabina stratoplánu byla dobře vytápěna elektřinou a zásobována čistým vzduchem. Bylo v ní teplo, útulno, pohodlné jako v kupé Pullmanova vagónu.

„Nositelé výškových rekordů na aeroplánech se proti nám pochopitelně hrabali v prachu. Pro všechny ty Saunders-Walkyry, Furman-Supergoliáše a Junkersy bylo dvanáct patnáct tisíc metrů už skoro maximální výškou. Badatelé ve stratosféře vzlétali trochu výš. Vzletali však na aerostatech. Četl jsem nedávno v Times...“

Blotton si osedlal svého oblíbeného koníčka a začal nekonečný rozhovor o výškových rekordech, o soupeřích, kteří mu mohou upřít jeho vavříny, o tom, jaké naděje na vítězství mají rekordmanové jako on.

„Vydáte se na meziplanetární cestu a ihned porazíte všechny své soupeře,“ řekl Winkler. Blotton tuto ironii nepochopil.

„Ano, ale... obávám se, že o tom Times nebudou psát a moji soupeři se o novém rekordu jednoduše nedoví,“ odpověděl melancholicky.

Stratoplán klesal a zpomaloval let. Hory na obzoru rostly, tmavá barva nebe bledla, modrala, hvězdy jedna po druhé hasly jako za svítání.

Hluboko dole, při úpatí hor, se jako jasně zelený oceán rozlila divoká tropická vegetace.

„Andy, jihoamerické pokračování Kordiller,“ řekl Winkler. „Za nimi je pustá nížina a dále Skalité hory. Republika Ecuador.“

„Úžasné! Na to se těžko zvyká. Jaká rychlost, jaké vítězství nad prostorem!“ zvolal Finger a prožíval znovu celý let. Evropa je jako velká mapa. Sytě modrá hladina Atlantického oceánu... Zprava – Azorské ostrovy, zleva ostrovy Zeleného mysu, které jsou sotva rozeznatelné i velkým námořním dalekohledem. Jižní Amerika... Povodí Amazonky s jejími přítoky, které vypadají jako větve stromu... Polokruh ‚atmosférických poruch‘ nad Tichým oceánem, a opět břehy Jižní Ameriky – už západní.“

„Ba, není to špatný způsob, jak se naučit zeměpisu. Je to lepší než naše školní učebnice a mapy,“ řekl Henry. „Ale rychlost je želví. Něco jiného je kosmický let!“

„Kosmický let! Želví rychlost!“ pokračoval Winkler Blottonovým tónem. „Co znamená nějakých dvanáct osmnáct kilometrů letu za vteřinu proti třeba třiceti kilometrům letu Země? A hvězdné mlhoviny! Některé letí obrovskou rychlostí.“

„A to?“ zeptal se Blotton.

„Průměrná rychlost je asi tisíc kilometrů za vteřinu. Jsou ale i výjimky. Podle nejnovějších zpráv letí mlhovina Velký vůz č. 24 rychlostí 11.700 kilometrů za vteřinu, Lev č. 1 téměř dvacet tisíc kilometrů.“

„Ano, taková rychlost se mi líbí. Ale nesmějte se, drahý Winklere. Moc se v těch věcech nevyznám, ale náš přítel Leo Zander mi říkal, že až plně zvládneme radioaktivní energii, budeme moci dosáhnout i rychlosti světla.“

„Běda, i rychlostí světla budete muset k nejbližší hvězdě letět čtyři roky a čtyři měsíce. A k ostatním slunečním-hvězdám, které pokládáme ve světovém prostoru za své ‚sousedy‘, 10-15 let. Pouze několik desítek hvězd je od nás tak blízko. K ostatním bychom museli letět stovky a tisíce let. Po měsíce, léta, desítky let by vás obklopovala nekonečná poušť. Veškerý pojem času zmizí.“

„Která hvězda je slunci nejbližší?“ zeptal se Blotton.

„Alfa Centauri. Pouze asi čtyřicet trilionů kilometrů.“

„Čtyři roky a něco – to není tak moc.“

Lord Henry se odmlčel a pak se vrátil k pozemským záležitostem.

„A proč vlastně bylo pro start zvoleno tohle divoké a pusté místo?“

„Právě proto, že je divoké, pusté, liduprázdné. To je přání akcionářů vaší divoké společnosti ‚Noemova archa‘. Konspirace.“

„Pustých míst je však na zeměkouli spousta – třeba Jižní pól. Tam by nám nikdo nepřekážel, ani všudypřítomní reportéři. Proč právě tady? Chtěl bych vědět, co volbu určovalo.“

„Byly k tomu zvláštní důležité důvody,“ odpověděl“ vážně Winkler. „Právě tady jsou nejprůznivější podmínky pro start. Víte snad, že raketa musí při odpoutání od země prorazit dvojité pancéř: atmosféry a zemské přitažlivosti. Největší přitažlivost je na pólech, nejmenší na rovníku, protože Země je k rovníku poněkud sploštělá.“

Mimo to je ještě na pólech nejmenší a na rovníku největší odstředivý efekt. Proto je na rovníku minimální pancéř přitažlivosti.“

„A jaký je rozdíl ve váze.“

„Na rovníku váží tělo o dvoustetinu méně než na pólu.“

„Jenom?“ řekl zklamaně Blotton.

„Ano, jenom. Díky odstředivému efektu a ‚vydutí‘ zeměkoule u rovníku tu těla váží o půl procenta míň než u pólů. Ve skutečnosti to je však málo. Ale pro raketu má význam i takové snížení váhy, protože znamená značné úspory pohonné látky. Takže v našem podniku je i půl procenta váhy velkou veličinou.“

„Dobře. Rovník. Souhlasím. Ale proč právě tohle místo na rovníku?“

„Abych mohl odpovědět na tuto otázku, budeme si muset pohovořit už o jiném pancéři – o atmosféře. Vzduch, který okem nevidíme, je téměř nepřekročitelnou překážkou pro rychle se pohybující těleso. Čím je pohyb rychlejší, tím je více odporu. Při hodně velkých rychlostech je odpor vzduchu skoro stejně velký jako odpor tvrdého tělesa – skutečného ocelového pancéře. To není jen obrazný výraz. Meteory, kameny padající z nebe, se pohybují kosmickou rychlostí; drobnější meteory se zaříznu do atmosféry, odporem vzduchu se rozpadávají, zmizí a usazují se jako nejjemnější prach. S takovouhle překážkou se setkáme při našem letu. Hrdinové Julesa Verna vystřelení z děla v náboji by se byli museli hned v prvním okamžiku výstřelu rozplácnout o dno náboje na placku. Abychom se tomuto smutnému osudu vyhnuli, budeme muset rychlost naší rakety postupně zvyšovat. Musíme vybrat na zeměkouli takové místo, kde je atmosférický pancéř nejméně silný. Relativní hustota vzduchu závisí na tlaku, teplotě, vlhkosti a to všechno zase na výšce nad hladinou mořskou. Čím výše jsme nad hladinou mořskou, tím je atmosférický pancéř tenší, tím snáze ho lze pak prorazit a tím méně pohonných látek spotřebuje. Ve výši šesti kilometrů je hustota vzduchu už přibližně dvakrát menší než na hladině mořské. Teď doufám chápete, že pro meziplanetární loď je nejvhodnější, když bude startovat z co nejvyššího místa, z nějaké horské plochy? Nuže, co nyní potřebujeme? Rovník a na něm největší výšku. Vezměte glóbus, otáčejte jím a uvidíte, jaké hornaté

krajiny rovník přetíná. Ostrovy Sumatru a Borneo a Jihoamerické Kordillery – Andy. Ostrovy jsou hornaté. Jsou tam výšiny přes čtyři tisíce metrů. Možná, že Sumatra a Borneo se stanou raketovými letišti pro budoucí pravidelné meziplanetární lety, tak jako Andy. Tyto ostrovy jsou však.... příliš zalidněné. Nafta, kamenné uhlí, tropické koření, ovoce a ostatní lákavé věci tam zavlekly kapitál a lidi, a z ostrovů se staly kolonie celé řady států. Přitom jsou Sumatra a Borneo pořádně daleko od továren, které vyrábějí součástky rakety. Doprava by přišla draho. Zbývají tedy Andy. Je tu všechno, co je pro nás, lépe řečeno pro vás, nutné: rovník, vysoké hory, liduprázdno, poušť, zapadlé místo.

I topografie krajiny naprosto vyhovuje. Vzlet bude proveden po dráze o úhlu dvanáct stupňů východním směrem, to znamená ve směru, v jakém se otáčí zeměkoule. To proto, aby bylo využito přirozené rychlosti otáčení Země, přidat ji k rychlosti rakety. Jak vidíte, když na to člověk jde šikovně, může i z otáčení Země udělat spojení. Mezi Andami a Skalistými horami je údolí. Tam, kde se Andy svažují do údolí, bude výhodné zřídit základnu pro rozlet rakety. Raketa získá rychlost, sjede se svahu a opustí Zemi. No a teď jsou všechna vaše „proč“ rozluštěna?“ Blotton přikývl. Děkuji vám, všechno je jasné. Nestěžujte si na mou tupost, ale neměl jsem příležitost zabývat se těmito učenými věcmi.“

„Tolik jsme se ale zapovídali, že jsme málem promeškali přistání,“ pravil Winkler. „Už je vidět Stormer-city – cíl naší cesty. Pro všechno se připoutejte ke křeslu řemeny. Letiště tu ještě není plně vybaveno.“

Finger jeho rady mlčky uposlechl, ale Blotton se připoutával a s výrazem zkušeného člověka nedbale podotkl:

„Zbytečná opatrnost!“

IV Jak dát do malého zavazadla co nejvíce věcí

Dnes je poslední den...

Ellen padá na zem několik utržených růží a ona to nepozoruje.

Teta jí nařídila, aby se připravila na cestu. „Můžeš si vzít věci o váze jednoho centu a ani o gram víc,“ řekla. „Můžeš si vzít všechno, co se ti líbí a co považuješ za nezbytné.“

Ellen vešla do zámku lady Hintonové, který byl za městem, ze zahrady po širokých bílých kamenných schodech. Rodinné erby nad dveřmi se lvy, vytesanými z šedého kamene, byly ohlodány větry a dešti čtyř století, čtyřista let střežila zvířata s vyceněnými tesáky a dokořán otevřenými chřtány klid zámku. A teď to musí ponechat libovůli osudu, aby alespoň sebe zachránili...

Zimní zahrada. V mramorových vodních nádržích bublají fontány, kolem štěbetají ptáci... Umělé jeskyně, malé vodopády uprostřed zeleně. Palmy, kaktusy všech možných druhů. Nejcennější sbírka orchidejí, kterou shromáždil její děd v době, kdy se orchideje

staly v Anglii módou a za vzácné exempláře se platily hromady zlata. Některé podivné exempláře těchto exotických květin měly svou historii. Aby takový exemplář získali, vypravovali se odvážní lovci pro orchideje do divokých lesů střední Afriky a Jižní Ameriky, zápasili s divochy, zvířaty, umírali na zimnici a následkem hadího uštknutí. Někteří z nich byli upáleni na hranicích, snědeni lidojedy, zemřeli zasaženi otrávenými střelami. Když se tyto krví zbrocené, neobyčejné, doslova z jiné planety přivezené rostliny objevily v hlavním městě Velké Británie, začal na ně nový lov – lov aristokratických snobů z hlavního města, kteří se snažili za libovolnou cenu získat pro svou sbírku nejoriginálnější nebo nejkrásnější exempláře. Její děd tehdy skoupil nejlepší exempláře a jeho sbírce se přijížděli obdivovat z různých zemí. Co námahy a peněz stála tato zimní zahrada!

Za zahradou začínala obrazová galerie. Vchod a východ střeží strašní rytíři, z nichž zbylo jenom lesknoucí se brnění. Nezvednou těžké meče, aby ochránili zámek, neskříží kopí pro čest dam svého srdce...

Obrazová galerie, Ruysdael, Rosetti, Flámové, Holand'ané, Španělé, Italové. Nemá vzít něco z tohoto pokoje? Nějakou klidnou holandskou krajinu?... Ne!

V jídelně jsou vitriny se starým porcelánem, křišťálem, benátským barevným sklem. Copak je možné brát tyto křehké věci do rakety?

Knihovna. Knihy jsou jí protivné. Dále!...

Úzkými temnými chodbami prošla Ellen do šaten. Páchlo to tu naftalínem.

Ve skříních byla uzavřena celá historie šatu. Ellen odsunovala dvířka a nakukovala dovnitř. Hedvábí, samet, těžký brokát, zlaté výšivky, perly... A ta velikost! Jako by tyhle šaty nosila odrůda obrů, která vymřela. Ellen přišla do vlastní šatny, kde byly šaty, které jí šily nejlepší švadleny.

Má si snad vzít tyhle ty šedé hedvábné šaty? Nebo tyhle černé večerní? Či plesové, ocelově šedé? Nač? Večírky, divadla... to všechno tam nebude potřebovat...

Tak se po celé hodiny toulala po domě. Brala do rukou jednu věc, a zapomínajíc na ni, mechanicky ji kladla na místo a šla dále.

Nakonec se ukázalo, že nemá ráda nic a k ničemu není připoutaná. Ellen nemá oblíbené, drahé věci.

Ale proč tedy tak snila o dědictví? V čem to vězí? Sama se v tom nemohla vyznat.

S hořkostí vstoupila do pokoje lady Hintonové. Teta seděla za pultem z červeného dřeva a jako lichvář, který přijímá do zástavy zlato, vážila na lékárenských vahách brilianty.

Pro Ellen to byl den objevů. Když zastala tetu při této práci, uvědomila si, že ji nenávidí a pohrdá jí. Tyto pocity byly dávno skryty v její duši, a teď vyšlehly na povrch.

„Vybrala sis?“ zeptala se lady Hintonová.

„Nic jsem si nevybrala,“ odpověděla dívka a sedla si za tetou ke krbu.

„Proč?“

„Protože nevím, co si mám vybrat.“

„Nevíš?“

„Nevím!“ odpověděla nad očekávání prudce Ellen. „Ani jedna věc mě nezajímá, nevzbuzuje mou pozornost.“

„Vybírej tak, jako vybírám já. Na zemi se ještě vrátíme, až pomine všeobecné šílenství – pevně tomu věřím. Ale to, co tu zanecháváme, musíme pokládat za ztracené. Zařídila jsem, aby některé cenné věci byly uschovány. V sklepeních zámku jsou skryše, o nichž nikdo neví. Jsou tu komory, do nichž se dá něco zazdíť. Něco bude zakopáno v zahradě, něco spuštěno do studně. Ale to všechno nebudeme dělat my dvě. Ale copak je možné spolehnout se na sluhy? Je tedy třeba počítat pouze s tím, co si můžeme vzít s sebou. Cent je přece jen málo, má-li člověk vybírat účelně. Musí vybrat věci, které jsou nejmenší a nejlehčí a přitom nejdražší. Dívej se, jak to dělám já.“ A lady Hintonová ukázala baculatou rukou na hromadu skvostů, ležící před ní na stole.

„Nemám vaše schopnosti!“ poznamenala Ellen.

„Uč se. Vybrala sis alespoň nějaké šaty a prádlo?“

„Henry říká, že to je jenom zbytečné zatížení. V Stormer-city vyrábějí zvláštní obleky do raket. Bude tam tak teplo, že by jednoduše nebylo hygienické oblékat si zbytečné šaty.“

„Hygienikové! Řekni Henrymu, že odmítnu letět, jestli tam budou chodit v neslušných oblecích. Vezmi si několikery šaty, víc prádla, klobouk, galoše, deštník.“

„Na co galoše, deštník?“

„Chtějí nás vysadit na nějaké kometě.“

„Planetě, teto.“

„Neskákej mi do řeči! A co když tam bude pršet nebo bude bláto?“

„Henry radí, abychom si vzali zimní šatstvo. Je možné, že budeme muset vystoupit na planetě se studeným počasím.“

„Na takové at' nevystupují. Mohou vybrat teplejší. Nesnáším zimu.“

„Dnes se ještě o tom bude jednat.“

„Ještě, žes mi připomněla. Jsou připraveny pokoje pro hosty? Kolik lidí má přijít?“

„Asi dvacet. Už jsem to zařídila.“

„A oběd?“

„Všechno je připraveno, teto.“

Ted' nebyla doba na hosty. Nebyla to však obvyklá návštěva. V zámku lady Hintonové se měli sejít někteří účastníci nastávajícího letu, aby projednali velmi důležité otázky. Dosud nebylo ještě přesně rozhodnuto, na jaké planetě je „Archa“ vysadí. Mělo se dostavit několik významných astronomů. Zaplatili jim dobře za konsultaci a za mlčení. Kromě nejbližších účastníků letu neměl o „Arše“ nikdo vědět.

Učencům museli zaplatit hodně – nejen za konsultaci a mlčení, ale i za to, že je vytrhli z nanejvýš důležité a naléhavé práce. Zdálo by se, že v astronomii, kde se čas měří na miliardy let a kde je vše z našeho hlediska nezvratné, je nějaká naléhavost vyloučena. Planety se neustále pohybují po svých drahách, své dráhy sledují vytrvale komety, zjevující se periodicky... Očekávali astronomové jednoho z takových vzácných hostů jako kometa Gallea, nebo hlídali úplné zatmění slunce?... Ne, čas jim nezabíraly ani komety, ani zatmění

slunce. Byli opravdu mimořádně zaměstnání. Astronomie, nauka o vzdáleném nebi, se velmi přiblížila jakýmsi pozemským záležitostem. Výteční matematikové, znalci nebeské mechaniky, byli mobilizováni k práci na zkonstruování „superkanonů“ a „superletadel“. Poslední mohykáni kapitalismu se horečně připravovali na válku, chystající protivníku „překvapení“ v podobě raketových střel, vojenských stratoplánů, děl s mimořádně velkým donosem... A vědci žárlivě vykonávali zvláštní vědecké dílo, které jim bylo svěřeno...

Pracující však na ty, kdo překypovali zvířecí zlobou a touhou po boji a ničení, nemohli vědci odmítnout poslední službu ani těm, kteří chtěli před bojem utéci. Chvíli smlouvali a pak výhodný návrh přijali.

V téže chvíli, kdy se lady Hintonová zabývala vážením svých rodinných šperků, seděl filosof Schnierer rovněž ve své pracovně u vah, měl však větší váhy a nevážil na karáty, ale na desítky kil. Na stole před ním ležely hromady filosofických knih. Jeho knihovna nevážila jeden cent. Knihy jsou přece tak těžké! Rozhodl se, že si vezme nejlepší z nich. Ze starých filosofů Platona – bezpodmínečně, Aristotela – snad. Z nových bezpodmínečně Kanta, Schopenhauera, Spenglera, Bergsona. Ale kolikpak váží ten starý Kant! Nebrat je? Ne, tam jich bude zapotřebí.

Schnierer pracoval metodicky jako vždy. Nejdříve si poznamenal „specifickou filosofickou váhu“ každého filosofa, pak „fyzickou“ váhu knihy a pečlivě si to zapsal na list papíru.

Dveře pracovny se pootevřely, kdosi nahlédl štěrbínou. „Nepracuješ, tatínku?“ zeptala se Amelie, vstupujíc do pokoje.

Amelie k otci nevstupovala nikdy, když pracoval. Byly to hodiny posvátných úkonů. Filosofova dcera byla rozrušená, na tvářích jí hořel jasný ruměnc. Schnierer se podíval na dceru přes brýle a krátce se zeptal: „Sport?“

„Tentokrát ne. Sešla jsem se s Otou.“ Poručík Oto Ernst byl Ameliiným snoubencem. „No a?“ zeptal se Schnierer a vážil Descarta. „Měli jsme spolu rozhovor...“

„Jak vidím, velmi prudký.“

„Ano. Navrhovala jsem mu, aby se zúčastnil letu. Odpověděl, že by to od něho byla dezerce. Řekl ‚musím zůstat tady, abych zvítězil nebo zemřel!‘ Přesvědčoval mě, abych zůstala s ním.“

Svazek Descarta se v Schniererově ruce zachvěl.

„No, a cos mu odpověděla?“ zeptal se, snaže se skrýt neklid.

„Odpověděla jsem mu, že budu následovat tebe, tatínku.“

Schnierer se zamračil, aby skryl radost. „Tak. A co Oto?“

„Oto říká, že ani ty nemáš proč letět... A to chceš vzít s sebou všechny tyhle knihy? Snad nechceš tatínku přednášet filosofii Marťanům nebo obyvatelům Venuše?“

„Jestli existují a jsou-li pro to dosti vyspělí, proč bych je neseznámil s filosofy naší Země?“ odpověděl Schnierer. „Ale letět musím. A není to ode mne ani dezerce, ani zbabělost. Mám svatou povinnost zachovat moudrost Země. Pravou filosofii, tisícileté dědictví lidské kultury. Tomuhle všemu,“ ukázal na knihy, „hrozí strašlivé nebezpečí. Kdo ví, jaké duševní poklady zničil oheň při požáru Alexandrijské knihovny? A teď se blíží světový požár. Jestli komunismus zvítězí, myslím, že ti barbaři spálí všechny filosofické knihy mimo knihy svých filosofů.“ Schnierer se podíval úkosem na krb. „Lidstvo zdivočí a nakonec zahyne; stroj je zničí. V celém světě, pochop, v celé sluneční soustavě, v celém Vesmíru, se zachovávají poklady lidského génia pouze v naší ‚Arše‘. Není-li nám souzeno vrátit se na Zemi, vystoupíme na některé planetě. Položíme základ k novému lidstvu, k pravé kultuře – bez strojů, bez náklady materialistické filosofie, bez politiky a dělnických otázek.“ Schnierer se vzpřímil a podobal se biblickému prorokovi. „Tam, na nové Zemi,“ pokračoval se zdviženým prstem, „bude těchto knih zapotřebí. Budou naším odkazem. A já naučím lidi pravdě.“

Schnierer, tento kabinetní učenec, neschopný právě tak jako Oto Ernst, jeden z „mohykánů“, k přímým činům, přece jen sloužil své třídě do posledních dní. Tento filosof měl sice s kapitalismem své účty – stroje. Vždyť svéráznost jeho filosofie tkvěla v tom, že se snažil vyřešit kvadraturu kruhu kapitalismu bez techniky a strojů. Jeho filosofie, zrozená bezvýhodnými rozpory, byla dosti zmatená, úspěch však měla proto, že plnila sociální objednávku „mohykánů“ a

slibovala jakési „východisko“ ze slepé uličky. Sám Schnierer pak se považoval málem za Mesiáše, povolaneého zachránit kapitalismus ze smyčky a odvést ho do zaslíbené země bezoblačného věčného rozkvětu. Považoval se skutečně za ochránce moudrosti Země, to znamená té filosofie, kterou jeho třída potřebovala pro ideologické ospravedlnění a schválení. Jen pro ni se rozhodl vydat se na tuto neobyčejnou riskantní cestu. Pouze kvůli ní se on, vášnivý odpůrce strojů, rozhodl vyhledat pomoc stroje, dát se mu k dispozici, svěřit mu svůj „pro lidstvo drahocenný“ život. Zachránit se před stroji na stroji. Pociťoval tento rozpor hluboce a bolestně, ale neviděl jiného východiska.

„A jestli se vrátíme na Zemi?“

„I v tom případě je nutné uchovat knihy na spolehlivém místě. A co může být spolehlivějšího než ‚Archa‘? Mohou knihy zničit dříve než tvůj Oto a jeho spolubojovníci zničí je. A já Zemi navrátím její poklady. Přinesu z nebe tyto památníky moudrosti a odevzdám je lidem jako Mojžíš. Osvítím zakalené lidské vědomí právě tímhle!“ Zvedl slavnostně do výše svazek vlastního filosofického traktátu o zhoubnosti materialismu. „Musím se uchovat pro lidstvo!“ skončil slavnostně a už obvyklým tónem se zeptal: „Máš sbaleno?“

„Ještě ne. Budu ale včas... Myslím, že moje rozloučení s Otou nebude dlouho trvat. Ručí mi za to, že budou zničení a zahynou do dvou týdnů poté, co začne válka. ‚Máme všechno připraveno‘, řekl Oto.“

„Tím lépe, tím lépe!“ odpověděl Schnierer.

„Tak já jdu balit!“ řekla Amelie. Políbila otce na tvář, odebrala se do svého pokoje, otevřela svůj cestovní kufr a v minutě do něho naházela volejbalový míč, několik tenisových míčků a raket, dvě pušky, patrony, dva koupací a dva sportovní obleky, havajskou kytaru, malý cestovní necesér, dvojce šaty, prádlo, fotoaparát se zásobou filmů – zkrátka vše, co si brávala na svou obvyklou cestu do lázní.

Biskup Job Wheeler se také chystal na cestu. Má před sebou let na neznámou planetu. Nemohl se ještě nijak s touto myšlenkou smířit, zvyknout si na ni.

Jednou v sobotu klidně seděl, zahhloubán do přípravy nedělního kázání, ve svém příjemném bytě, kde prožil dvacet let, když hospodyně oznámila, že s ním chce mluvit jakýsi muž. Domnívaje se, že ho volají k nějakému obřadu, řekl, aby ho pustili.

Vstoupil malý, neklidný člověk.

„Dovolte, abych se představil. Jsem Henry Pinch. Zástupce akciové společnosti ‚Noemova archa‘ a osobní tajemník předsedy výboru Samuela Stormera.“

„To je dobročinná společnost?“ zeptal se biskup. Zapomněl už na rozhovor v salóne lady Hintonové.

„Ne docela,“ odpověděl Pinch, sedaje si do křesla a vrtě se v něm. „I když ji v určitém smyslu můžeme nazvat dobročinnou. Záchrana lidí před strašnou záhubou. Což to není dobročinná záležitost? Musíte letět, pane biskupe, co nejrychleji.“

„Kam letět?“ zeptal se Wheeler.

„Do nebe.“

Biskup se bezděky přitiskl k opěradlu židle. Co je to – špatný vtíp nebo blouznění šílence? „Nerozumím vám docela.“

„Předpokládám, že jste na tento návrh dostatečně připraven,“ odpověděl Pinch, vrtě se dále v křesle. „Lady Hintonová říkala...“

Biskup si na všechno vzpomněl... Copak je to ale vážné?...

„Nemám v úmyslu letět do nebe. Naprosto ne!“ řekl biskup takovým tónem, jako by mu navrhovali smrt. „Já mám letět? Uznáte, že se to ani nehodí pro mou hodnost.“

Pinch pokrčil rameny.

„Domnívám se, že to důstojnost vaší hodnosti nesníží. Byly přece precedenční případy... prorok Eliáš na příklad letěl do nebe. Světec, prorok. V té době myslím znamenal titul světce právě tolik jako dnes biskupský.“

„Ano, ale... to bylo na boží pokyn...“

„A tohle je na pokyn lady Hintonové.“

„Velice si vážím lady Hintonové. Je to nejlepší ovečka v mém stádě. Nemám ale jenom ji. Nemohu své věřící zanechat na pospas vlkům.“

„A co když oni zanechají vás?...“

Biskup vzdychl.

„Souhlasím s vámi. Chrámy jsou stále méně navštěvovány. Ale jak stojí v Písmě, ‚nebo kdežkoli shromáždí se dva neb tři ve jménu mém, tuť jsem já uprostřed nich‘.“

„V ‚Arše‘ bude dvanáct lidí. A až vystoupíme na některé planetě, na Marsu nebo na Venuši, ujmete se úlohy apoštola, který hlásá učení Kristovo Marťanům nebo poskytuje světlo evangelia obyvatelům Venuše. Jen si pomyslete, že budete první, který bude hlásat křesťanství na jiných planetách sluneční soustavy. A možná, že si vás pro toto poslání vyvolí sám bůh.“

„Jestliže to všemocný pán bude považovat za nutné, může to udělat i jiným způsobem. Nebudeme se ale dotýkat takových vážných bohosloveckých otázek,“ odpověděl biskup.

„Dobře,“ pokračoval Pinch, „dejme tomu, že odmítnete letět, bez ohledu na naléhavé přání lady Hintonové, která si nedovede představit let bez vás. ‚Duševní lékař‘, – říká, – je právě tak nezbytný jako lékař tělesný. Kdo mi bude dávat rady, uvádět mě na cestu ctivosti? Kdo oddá lady Ellen s lordem Henry Blottonem?... Kdo pokřtí děti, které se narodí, kdo mě pohřbí, když zemřu?“ Dejme tomu, že těchto důvodů nebudete dbát a zůstanete. Co vás tady čeká? Možná, že mučednická smrt...“

„Jsem ochoten přijmout mučednickou korunu,“ řekl biskup, zvedaje oči k nebi. „Přenes kalich tento ode mne,“ zašeptal pro sebe.

„Zůstat na zemi, zvláště ve vaší hodnosti,“ nevzdával se Pinch, „je nanejvýš nebezpečné. Na zemi je velice napjatá situace. Je už na pokraji revoluce, zbytečně bychom před tím zavírali oči.“

Pinch poposedl na kraj křesla a pokračoval důvěrným tónem:

„Lady Hintonová obdržela velice důvěrné zprávy z vyšších kruhů, že se každý den očekává pád vlády. Nejsme schopni bojovat. Nelze otálet.“

Biskup pocítil, že mu na čele vyvstává pot a po širokých zádech mu přebíhá mráz.

„Jsem odhodlán ke všemu,“ řekl.

Pinch se odporoučel a odešel.

Myšlenka na misionářskou činnost biskupa zajímala. Nevěřil v existenci Mart'anů, ale na nové planetě by byl mezi pozemšťany skutečným papežem – zástupcem Kristovým. A copak je možné udržet společenské zřízení, které zajišťovalo jemu a jeho „ovečkám“, jako je lady Hintonová, jejich privilegované postavení, bez křesťanství a vůbec bez náboženství? K účasti na letu ho však nepřimělo pouze toto „vysoké poslání apoštola“. Biskupa poděsily rychle se rozvíjející události stejně jako Schnierera a ostatní. Jestli revoluce zvítězí, bude mu při jeho hodnosti těžko. Tím spíše... snad nebylo zapotřebí takto kázat... A co modlitba za brzkou záhubu komunismu, kterou si složil? Byla dokonce s příslušnými komentáři otištěna v *jejich* novinách... Ne, utéci, utéci... A začal horlivě ze své dosti velké knihovny vybírat knihy s duchovním obsahem. Složil na stole už několik velkých knih, když zavřeštl telefon.

„Promiňte, že vyrušuji. Haló! Ano! To jsem zase já,

Pinch. Zapomněl jsem vás upozornit, abyste si v případě, že se rozhodnete letět, sbalil nejnutnější věci, ale nesmí to přesahovat sto kilo. Je to rozkaz našeho vedoucího inženýra. V ‚Arše‘ je všechno vyváženo do posledního gramu.“ Biskup mrzutě zavěsil.

Jenom metrák. Jaká komplikace! Kromě knih si přece musí ledacos vzít. Vzpomněl si na své zvyky. Job Wheeler rád dobře jedl. Co budou dávat v ‚Aršc‘ k jídlu? Bude si muset pro všechno vzít s sebou něco do zásoby. Ještě více měl biskup rád a oceňoval jemná vína a drahé likéry. Ty rozhodně musí s sebou vzít. Žaludek mu nesloužil právě tak jako jeho nejlepší „ovečce“ lady Hintonové. Musel užívat projímací, hlavně minerální vody. Musí si vzít alespoň bedničku Salzbrunnen.

Biskup se sklesle podíval na knihy, rozložené na stole a stojící v policích. Jenom ty váží jistě přes metrák. Musí vybrat to nejnutnější. Biskup zavolal hospodyni, nařídil jí, aby přinesla ze spíže lahve, konzervy, krabičky s játry, sklenice s tukem, kondenzovaným mlékem a přiměl ji, aby to všechno před ním zvážila. Hospodyně se rozplakala – snad ji biskup nepovažuje za zlodějkou? V duchu se však

radovala, protože člověk, který se rozhodl, jak vyslechla, odletět a ponechat všechno osudu, by se nezabýval domácími drobnostmi.

Hromádka knih na biskupově stole postupně mizela. Z počátku dal stranou komentátory a vykladače písma, pak se rozhodl, že se může obejít bez dějin ekumenických katedrál. Několik dobrot a pár teplých kazajek ho donutilo, že vrátil do knihovny i některé svaté otce.

Bylo už hodně po půlnoci, když byl biskup s výběrem konečně hotov. Objemný kufr byl plný. Až nahoře ležela kapesní bible, vydaná britskou biblickou společností a menší bohoslužebná kniha.

Apoštolově se přece obešli i bez toho...

Obratní agenti „Společnosti na záchranu před ‚nebezpečím‘“ získávali stále nové a nové vkladatele-klienty, zlato teklo proudem do kapes businessmanů, kteří nebyli proti tomu přivydělat si i na záchraně.

Přípravy na cestu se konaly v různých končinách světa.

...Bývá taková předjitřní hodina, kdy se městu klíží za den i za noc unavené oči. Výkladní skříně a široká okna kaváren hasnou, a odráží se v nich pouze jas pouličních luceren. Auta přestávají jezdit.

Právě v tuto hodinu se městem hnala nejvyšší rychlostí dlouhá úzká lesknoucí se limusina. Mířila k budově Ústřední banky, kde měli poklady největší kapitalisté.

Zabořen hluboko do opěradla seděl v limusině Maréchal de Terlonge, a v ruce svíral menší kufr ze žluté kůže.

Krále burzy zřejmě v tuto dobu, pro bankéřské operace neobvyklou, čekali. Auto se ještě ani nestačilo neslyšně přihnát k budově burzy a postranní dvířka se už otevřela. Maréchal rychle vystoupil, téměř přeběhl vzdálenost ke dveřím a proklouzl do vestibulu. Holohlavý silný muž reprezentativního vzhledu, se zbytkem kučer na hlavě a hrbatým nosem, přivítal bankéře s uctivou vlídností a tiše řekl:

„Račte.“

Šli dlouhou chodbou, před nimi krácel ozbrojený strážce a zvonil klíči jako žalářík.

Sestoupili do podzemí. Cesta vedla největší pevností, jakou kdy člověk vybudoval. Ani jeden faraon by si nevymyslel takovou nepřístupnou hrobku v hloubi pyramid, jakou byla tato klenba, osvětlená po celé délce silnými matovými elektrickými žárovkami.

Zdviží sestoupili ještě o dvě patra níž. Před nimi se objevila silná ocelová vrata. Taková vrata považují obvykle banky za dostatečnou ochranu pro ukrytý poklad. Zde však byla pouze začátkem pevnosti. Za nimi začínal menší tunel. Tunel uzavírala ocelová věž.

„Tato věž váží čtrnáct tun,“ vysvětlil průvodce, „a do pohybuji uvádí zvláštní elektrický mechanismus.“

V té chvíli uzavírala věž tunel a třetí patro sklepení vypadalo jako obrovská klenba ze železobetonových zdí, tlustých čtyři a půl metru.

Výtah sjel s nočními návštěvníky ještě o dvě patra, kde byla právě taková vrata. Konečně sjeli do nejnižšího patra. Tady začínal celý labyrint sálů, chodeb, tajných trezorů ve zdech, maskovaných komor.

Kroky poutníků vyvolávaly v prázdných sálech několikanásobnou ozvěnu. Jako by je doprovázely neviditelné strážce – „duchové“ – ochránci tohoto Ali-babova bohatství. V jednom sále bylo zlato, drahokamy, cenné dokumenty – v těchto sejfech bylo shromážděno vše, co bylo za léta naloupeno.

Nad tím vším bylo podzemní jezero. Jakmile by bylo zapotřebí, dalo se vodou z jezera zatopit celé sklepení.

Tato nejnepřístupnější pevnost na světě nebyla vystavěna, ale vytesána do jednolité žuly, na níž stojí město. K dokončení prací ve skále bylo zapotřebí pěti let. Armády lupičů by se mohly po celý život snažit dostat se do pevnosti bez jakékoliv naděje na úspěch. Všechna tato opatření se však samozřejmě neděla kvůli zlodějům. Kdyby nepřítel město obsadil, pídil by se přirozeně po zlatě. Kdyby použil těch nejmodernějších prostředků, aby vyhodil pevnost do vzduchu, potřeboval by na to několik měsíců.¹

¹ Popis této banky si autor nevymyslel. Podobná banka je na příklad v Paříži (Francouzská národní banka). A. B.

Na pokyn zástupce ředitele banky otevřel strážce ocelové dveře, vedoucí do nevelké železobetonové místnosti, podél jejíchž zdí stály ohnivzdorné skříně. Maréchal odemkl jednu z nich vlastním klíčem a na kulatém ciferníku vytočil určité stanovené číslice.

Průvodci projevovali takovou ostýchavost, jako by byl bankéř dívka, která se chystá do koupele: jakmile uchopil svůj kufr, odebrali se za dveře a stáli tam po celou dobu, co bankéř vybíral své poklady a skládal je do ohnivzdorného kufru. Byly to tak veliké brilianty a zlaté pruty, jaké neviděla ani sama lady Hintonová. Každý z nich představoval celé jmění.

Když bankéř vykonal tuto proceduru, zavřel kufr, poděkoval svým průvodcům a opustil banku.

Tím však jeho starosti neskončily. Chystaje se rovněž opustit Zemi, staral se víc než o své neobvyklé zavazadlo o to, co zůstane na Zemi.

Bankéř nedůvěřoval ani této mimořádné pevnosti. Chrání ideálně před zloději? Dobře. – Před nepřátelským útokem? Výborně. Může ale uchránit před revolucí? –

Nepřátelský útok na město bankéře tolik neděsil jako možnost uchvácení jeho bohatství. Poklady bankéřů nezachrání žádné zdi a podzemní skryše. Rozhodl se uchovat to nejcennější na dvou místech.

Musel vykonat ještě jednu cestu s důvěryhodnou osobou, přítelem Ribeiro, na něhož se spoléhal jako na sebe sama, a s několika kufry se skvosty, do malé republiky Andorry, ležící až na hranici Španělska. Tato republika měří všeho všudy 425 čtverečních kilometrů a má šest vesnic. Tenhle zapadlý kout Evropy, obklopený ze všech stran nepřístupnými horami, který má pouze jednu dobrou cestu přes španělskou hranici, si Maréchal dávno oblíbil. Ještě před několika léty zakoupil zanedbaný pozemek v liduprázdné krajině, u Pyrenejských hor. Tady byla v úžlabině tajně pohřbena značná část Maréchalova bohatství. Železné truhlice byly hluboko zakopány na různých místech a zasypány kamením.

Jestliže se zachová alespoň jeden takový poklad, může bankéř po návratu na Zemi znovu začít svou činnost. Nepřítel, jakož i světový

komunismus, budou poraženi a Maréchal ještě vykoná dobré skutky...

Maréchal musel pořádně podplatit pracovníky v bance, aby tak velký výběr nefiguroval v knihách a vůbec nebyl do bankéřova odletu odhalen.

Maréchal de Terlonge mohl klidně letět.

Největší starosti s přípravou na cestu měl Samuel Stormer.

Ale budeme se muset nejdříve několika slovy zmínit o cestě, která přivedla do „Noemovy archy“ nového účastníka, jenž se rychle zmocnil všech nití řízené „Akciové společnosti“ a vyšvihl se na místo předsedy výboru. Od něho také pocházela iniciativa vytvořit celou eskadru „arch“ na záchranu kapitalistů ostatních zemí.

Samuel Stormer byl kdysi jedním z nejbohatších lidí, byl členem osmdesáti pěti akciových společností, předsedou šedesáti druhých aj. Říkali o něm, že má půl Evropy v kapse u vesty. Stormerova síla byla opravdovým „státem ve státě.“ Stormerovy společnosti zásobovaly přes patnáct miliónů lidí v různých zemích plynem, elektřinou, uhlím. Měl v rukách majetek miliónů drobných vlastníků akcií.

„Nejtěžší bylo získat první milión,“ říkával obvykle Stormer reportérům, když vyprávěl historii svého bohatství, „s ostatními to už bylo snadné.“

Systémem tohoto snadného zisku byla výroba akcií.

Krize však zlomila i tento kolos.

Práce tiskařského stroje, vyrábějícího stále nové a nové akcie a vojenské objednávky nezachránily ani Stormera, ani jeho kolegy, ale oddálily definitivní katastrofu pouze o nějaký čas.

A Stormer se rozhodl, že nejlepší bude uschovat si slušnou hotovost a fouknout „na nebesa“.

Projevil najednou zájem o... antický svět a vydal se přes Paříž a Itálii studovat antické umění Řecka. Řecko nebylo „náhodou“ vázáno smlouvou o vydání kriminálních zločinců.

Útěk Stormera a jeho bratra ztropil v zemi povyk. Vláda žádala na Řecku, aby Stormera vydalo. Byl zatčen a poslán do vězení – do cely, zařízené lépe než kterýkoliv salón aristokratického hotelu.

Avšak hned druhého rána, když se Stormer ještě protahoval na posteli, vstoupili do jeho cely velitel věznice a athénský advokát, nejvybranějšími slovy se omluvili za to, co se stalo a oznámili mu, že je volný. Za to vděčil řeckému milionáři, který vložil svůj kapitál do Stormerova podniku.

Stormer však na tuto lekci nezapomněl. Chytil se myšlenky „Noemovy archy“. Jeho čich mu napovídal, že z této záležitosti se dá zbohatnout. Je snad Stormer v beznadějně situaci? A s energií jemu vlastní se pustil do obchodů s „Noemovou archou“, hned je velkoryse rozejel a zároveň se aktivně připravoval k definitivní likvidaci svých záležitostí, které se octly ve slepé uličce.

K opuštění Země ho neponoukalo jen nebezpečí blížící se revoluce. Revoluce mu přinášela bankrot. Každého dne se mohly vynořit na povrch nekalé skutky, podplácení, podvody a dokonce něco horšího, co hrozilo Stormerovi naprostým bankrotem. Ale co znamená bankrot, když byl v bezprostředním nebezpečí jeho život. Opustit Zemi bylo pro něho nejlepším východiskem.

Stormer se rozhodl, že před odletem zapálí svůj palác a nainscenuje vlastní smrt v plamenech. Tak budou zničeny mnohé dokumenty, které ho kompromitují a jeho případ v důsledku jeho „smrti“ zrušen. Vše k tomu bylo připraveno.

Stormer se musel do této doby za každou cenu udržet a zachovat zdání rozkvětu. Proto nemohl vzít z oběhu jako Maréchal značnou část svého zlatého pokladu, který ho jediný držel. Přesto však měl schovaný těžký kufr. Nechtěl ho však ponechat na Zemi. Celou Zemi považoval za ne dosti bezpečné místo od té doby, co se po zeměkouli stále více šířilo nebezpečí revoluce.

Ptal se Zandera, jestli by se nedala část rakety udělat z jeho zlata. Zander mu vysvětlil, že to není možné. Zlato je dokonce měkkší než stříbro. Taví se při 1062 stupních Celsia, zatím co železo při 1500. Povrch rakety bude při letu atmosférou vystaven značnému zahřívání.

„Riskujeme, že bychom v naší zlaté raketě uhořeli nebo bychom se rozplácli při přistání. Plášť rakety musí být z nejtrvanlivější a nesnadno se tavící oceli.“

Stormer byl zklamán a dokonce za zlato uražen. Po prvé uslyšel, že má zlato menší cenu než ocel.

„No a co na vnitřní vybavení?“

„To je možné, ale nevýhodné, protože zlato je příliš těžké, zvyšuje mrtvou váhu. Na plynové a vodovodní potrubí snad, jestli na tom trváte.“

„Snad ne na kanalizaci?“ zeptal se Stormer, rozčilen takovou profanací zlatého telete.

„Třeba na kložety,“ odpověděl klidně Zander. „Na nebi je jiné kótování hodnot.“

Na tom se také dohodli: v „Noemově arše“ bude potrubí a některé součástky zařízení ze zlata.

V Město, které nebylo zaneseno ani na jedné mapě a vypadalo jinak než ostatní města na světě

Stratoplán se naklonil. Finger spatřil na okamžik horskou plošinu a na ní Stormer-city.

Toto město vypadalo neobvykle. Na hlavním náměstí stála obrovská podkova, která byla zaokrouhlenou částí připevněna k zemi. Ani jedna katedrála na světě, ani jeden mrakodrap se s ní výškou nemohl měřit.

Kolem podkovy byly rozmístěny stejně podivné stavby. Kulovité budovy, obrovské válce, ležící na boku nebo stojící na své základně. Jedna koule byla skleněná a Fingegerovi se zdálo, že se otáčela. Druhá byla úplně černá. Ležící válec, nebo „cisterna“ byl na povrchu zpoloviny černý, matový, zpoloviny lesklý, jakoby stříbrný. Mihly se podivné kolotoče, můstky visící ve vzduchu, koleje.

V příštím okamžiku stratoplán vyrovnal let a plošina zmizela. Finger natáhl krk, aby se podíval dolů.

„Kocháš se ‚Lunaparkem‘?“ zeptal se Winkler s úsměvem.

Druhé menší naklonění a Hans spatřil přízemní sruby z borovic, za nimi dlouhé jednopatrové standartní domky, ještě dále stany. Celé město přetínal násep, stoupající pozvolna směrem ke srázu. Až na konci města bylo vidět tovární budovy a komíny, z nichž se valil kouř. Město protínala různými směry úzkokolejka. Násep se černal lidmi, kteří se hemžili jako mravenci. Podél náspu se otáčely dlouhé choboty exkavátorů.

„Copak je tu zřízen ‚Lunapark‘?“ chtěl se zeptat Finger, ale nestačil. Stratoplán prudce přistával, dotkl se země, nadskočil, jel a náhle se prudce zastavil.

„Jsme na místě,“ řekl Hans.

Cestující si rychle oblékli kožešinové pláště a čepice. Hermetické dveře stratoplánu se otevřely. Zavanul mrazivý vzduch.

K stratoplánu přistoupil rychlým drobným krokem tlust'oučký muž v dvojitém kožichu. Byl to obchodní ředitel Collins.

„Přiletěli jste o deset minut dříve,“ řekl, podáváje jim ruku. „Zaslechl jsem pekelný rámus vašeho stratoplánu a spěchal jsem sem. Jste raněn, sire? Máte na čele krev?“

„Maličkost,“ odpověděl Blotton. „Lékařskou pomoc nepotřebuji. Malé uhození o dveře. Ale jestli mě uctíte dobrým biftekem, budu vám velmi vděčný. Mám hlad, jako bych nejedl celý den a zatím jsem před odletem vydatně posnídal.“

„Nadarmo teorie relativity netvrdí, že čím rychleji se tělo pohybuje, tím pomaleji mu ubíhá čas,“ řekl s úsměvem Collins.

„Myslím, že sir Henry Blotton dá teď před teorií relativity přednost horkému grogu a bifteku,“ poznamenal Winkler.

„Jak se vede misteru Zanderovi?“ zeptal se Blotton.

„Zavolali ho na poradu k lady Hintonové. Musí tu být co nevidět,“ odpověděl Collins.

Blotton a Collins šli napřed, Winkler a Finger kousek za nimi.

„Ukážu ti, kde bydlíme,“ řekl Winkler. „Myslím, že pro tebe bude nejpohodlnější ubytovat se v pokoji, který sousedí s mým.“

„Samozřejmě,“ odpověděl Finger.

Šli po ulici Stormer-city, vzájemně se podpírajíce. Ve městě se ještě nestačili postarat o úpravu ulic. Chodníky tu nebyly, sníh se slehl, zledovatěl, a lidé každou chvíli padali.

Bylo to město, jehož celý život byl zařízen tak, aby napomáhal uskutečnit jeden grandiózní cíl. Studený horský vzduch byl naplněn duněním, hlukem, křikem, houkáním... Tlumeně hučely exkavátory, prudce se překřikovaly malé elektrické lokomotivy drkotající starostlivě po úzkokolejce, v zatačkách skřípaly vozíky. Po zemi se plazily stíny vagónů visuté dráhy. Čas od času otrásl vzduchem daleko se rozléhající výbuchy – to trhali skálu. Jednotvárně zpívaly pily. Voněly tu borovice a páchl benzín. Kdesi praskaly pneumatické perforátory.

Všude bylo slyšet hrdelní různojazyčnou řeč dělníků. Potulovali se po ulicích všemi směry, přenášejíce na ramenou břemena, naplňovali město rámusem a pohybem. Na této horské plošině se doslova sešla staletí a lidé. Elektrické a parní lopaty, vyrobené podle posledních vymožeností techniky, a dvounozí „soumaři“, tahající břemena jako za dob egyptských faraónů.

„Síla svaluje tu zřejmě levnější a výhodnější než stroje,“ přemýšlel Finger, pozoruje dělníky.

Kdo tu všechno nebyl! Číňané se žlutou pletí, černoši, čokoládoví Malajci, bronzoví Indové.

Bylo tu vidět i bílé tváře – nejčastěji to byli vedoucí pracovních čet.

Přestože ulice města pokrýval sníh, a foukal ostrý horský vítr, byli dělníci oblečení na lehko. Mnohým prosvítalo košilemi tělo.

„Skutečná internacionála!“ řekl Finger.

„Ano, internacionála bídy,“ odpověděl Winkler. „Agenti ‚Společnosti‘ koupili všechny za pár šestáků a zavázali smlouvou na několik let. Lidé přistoupili na jakékoliv podmínky, jen aby se vyhnuli smrti hladem, nezaměstnanosti, a přece jenže tu potkalo jedno z nejhorších otroctví. Cesty k ústupu jsou odtud odříznuty. Nepřístupné zasněžené hory, sněhové vichřice, propasti, liduprázdné, holé pouště střeží tento hladový lid lépe než různí strážcové. Ti, co se rozhodnou utéci, zaplatí za toto porušení smlouvy životem. Stávky se tady nemilosrdně potlačují, přesto však zase znovu vzplanou.“

Finger zamumlal cosi neurčitého. Winkler na něho pohlédl, poplácal ho po rameni a pokračoval:

„Vidím, že už se tě zmocňují agitátorské choutky. Ano, tady je úrodná půda a nedalo by mnoho práce, aby toto skladiště prachu explodovalo. Ale,“ pokračoval významně, „revolucionář, Hansi, musí být stejně vytrvalý a trpělivý jako statečný. Všeho dočasu. Tady je naše obydlí.“

Vstoupili do nevelkého domku, postaveného z neotesaných klád horské borovice.

Stěny Winklerova pokoje byly obloženy překližkou. V rohu stála železná kamna. Zařízení tvořily dva stoly – jídelní a pracovní s telefonem a lampou, dvě židle, postel, umývadlo a menší skříňka. Barevný koberec na zdi u postele a medvědí kůže na podlaze zkrášlovaly jednoduché zařízení.

„Nejsi unaven?“

„Nejsem,“ odpověděl Finger, svlékaje se. „A chtěl bych co nejrychleji poznat město a...“

„Dovědět se poslední novinky?“

Winkler vyndal ze skřínky elektrický vaříč, konzervy, chléb, talíře a dal se do hospodaření.

„Tak poslouchej. V současné době se v Stormer-city staví první velká raketa, která pojme asi dvacet lidí. Za ní mají následovat další. A k tomu, aby se konečně přesvědčili malověrní, váhající, nerozhodní boháči, je už sestrojena malá raketa ‚Piccolo‘, do níž se vejde jeden člověk. Zkušební let provede za přítomnosti ‚akcionářů‘ Blotton – nechce tuto poctu nikomu přenechat. Proto sem také přiletěl. Nelze odmítnout tuto lordovu nerozvážnou statečnost pro buržoazního rekordmana tak charakteristickou. Raketa nevyletí vysoko, vystoupí nad stratosféru – další vavřín ve věnci lordových rekordů – a snese se na hladinu Tichého oceánu, odkud ji vylovíme. Na úspěchu tohoto prvního letu hodně záleží. Intenzita zlatého proudu se může značně zvýšit, jestliže se Blotton po letu objeví před králi burzy živý a zdravý a přinese jim pozdrav hvězd.“

„A ty sám, Winklere, věříš, že se může kapitalistická smetánka zachránit takovým neobvyklým způsobem?“

„Ať si zalítají.“

„A... napomáháš tomu?“

„Nejen že tomu napomáhám, ale ještě jsem přitáhl i tebe, aby ses zúčastnil zločinu na revoluci. Ano, ano. Nebudeš jen na stavbě pracovat, ale poletíš se mnou a s lordy, které tak spravedlivě nenávidíš – ovšem, jestliže k letu dojde. Hansi, nerozčiluj se. Vyslechni mě klidně. Vím dobře, co chceš říct. Rozbít celý ten krám bychom mohli samozřejmě velice snadno. Mohli bychom vyvolat povstání, mohli bychom vyhodit raketu do povětří těsně před startem. Ale co bychom tím získali? Ideu bychom nezabili. Let by se přece jen mohl konat, ale už na jiném místě, bez nás. A to by bylo daleko horší. Letadlo pro mezihvězdné prostory je nebezpečná hračka. Nemusí být použito jen k potupnému útěku, ale i k útoku. A konečně, neznáme přece důkladně všechny úmysly pohlavářů této záležitosti. A že mají v úmyslu použít tohoto letadla k vrhání bomb v kritickém okamžiku posledních rozhodných bojů, o tom nemůže být pochyb. To se už děje v koloniích – ve válkách a při potlačování povstání otroků. Ne, daleko bezpečnější a praktičtější bude, když budeme v raketě i my dva. V rozhodné chvíli dokážeme zatočit s kým bude zapotřebí.“

„Jestli to vypadá takhle a na nebi nás bude čekat zajímavější a důležitější práce než sloužit kapitalistům, kteří se snaží fouknout, tak...“

„Je to strhující úkol, že?“ přerušil ho Winkler. „Ale pracovat, pracovat budeš muset strašně moc. Vždyť všechna tahle letadla... jenom ať je staví... jsou pro nás. Po světové revoluci všechno dostaneme, nemám pravdu? Tak proč bychom teď rakety ničili? Ne, my je budeme stavět – pro sebe je budeme stavět. Vysokorychlostní spojovací cesty budou mít obrovský a každodenní význam. Potřebujeme v první řadě stratoplány a časem i astroplány. No, a to je vše. K vepřovému umíchám vajíčka. Jez, nasyt' se, naber sil.“

Hans s chutí mladého, zdravého, vyhladovělého člověka začal polykat vepřové, míchaná vajíčka i boby v rajském protlaku. Winkler se přívětivě usmíval a pozoroval ho.

„Víš Zander o skutečných cílech, kterým teď slouží?“ zeptal se Finger, když zahnal první hlad.

„Jak bych ti to řekl? Když ‚Noemova archa‘ nesleduje válečné cíle, tak to naivnímu pacifistovi, inženýru Zanderovi, stačí. A jinak

se o záležitosti ‚Archy‘ příliš nezajímá. ‚Společnost‘ mu dala možnost a obrovské materiální prostředky, takže může rozvinout práci v takovém měřítku, o jakém se mu nesnilo. To je pro něho důležité. Ale udělat může opravdu velmi mnoho. Zander je talentovaný teoretik, skvělý konstruktér a neobyčejně skromný člověk. ‚Jsem pouze žákem svého velkého učitele Ciolkovského. On zažehl plamen a já ho jenom udržuji, dokud se neuskuteční lidský sen‘ – říká o sobě. Řekl bych, že Zander, přestože je teď ‚mimo politiku‘, patří k té lepší části technické inteligence, která se může s námi v práci dobře shodnout, jako se shodla na Východě. Proto jsme také spolu pomáhali Zanderovi k útěku. No, najedl ses? Jdeme, ukážu ti ‚Lunapark‘.“

„To mě ani ve snu nenapadlo, že v Stormer-city existuje ‚Lunapark‘. Není tu dokonce i biograf, kabarety, krčmy i ty... ‚červené lucerny‘?“

„Bez těchto podniků se přece podnikatel neobejde. Přístroj na odčerpávání výdělků z kapes dělníků tu funguje výtečně. Jenomže tady je zvláštní ‚Lunapark‘... A na rozdíl od ostatních zábav dokonce zdarma. Má u zdejšího obyvatelstva velký úspěch. A musím říci, že si to zaslouží. Velmi zábavné a velmi poučné. Nebudu tě už mystifikovat. ‚Lunapark‘ nejsou zábavné atrakce, ale skutečné město-laboratoř. V této laboratoři se uměle vytvářejí podmínky, v nichž budou žít účastníci letu na raketách od startu až do finišu. Tady se zkoumá vliv těchto podmínek: zrychlení a zpomalení letu, zvýšení tíže, beztíže atd. Bohužel mám příliš mnoho práce a nemohu tě doprovázet. Vyznáš se ale ve všem sám. Tady máš vstupenku do ‚Lunaparku‘. Na tuto propustku ti vše ukáží a vysvětlí.“

VI O nebeských vědcích, kteří slouží pozemským věcem a o tom, je-li na Venuši zapotřebí deštníků a galoší

Členové akciové společnosti „Záchrana“, budoucí účastníci letu na první raketě, se sešli za městem, ve vile lady Hintonové, aby pojednali o důležitých otázkách budoucí cesty.

Vědci nedosáhli na své předběžné poradě úplné shody, a proto se rozhodli, že před společností lady Hintonové vystoupí pouze představitelé dvou protichůdných hledisek na obyvatelnost planet.

Ke společné schůzi došlo v sále předků. Kdyby hrdí rytíři, hledící tvrdě z drsných pláten mohli slyšet, jistě by ze svých pozlacených rámců vyskočili a utekli – o tak divokých a pro ně neuvěřitelných věcech se tu hovořilo.

Hosté seděli u dlouhého oválného stolu, pokrytého bílým ubrusem z alžbětinských dob. Stůl zdobil starý čajový servis se zlatými vzory na modrém podkladě, barevné svíčky ve vysokých

barevných svícnech, růže ve vázách a pozlacené mísy se suchary. U vchodu stáli jako sochy nevlídní lokajové v šedivých livrejích.

„Udělují slovo profesorovi siru Abrahamu Kingbrookovi!“ oznámil hlasitě Stormer, který se ujal předsednictví.

Anglický astronom, ještě poměrně mladý muž plné postavy, který vypadal ve svém fraku jako diplomat, pomalu povstal, měkce se usmál a pátravě shromážděné přehlédl. Kingbrook byl zkušený lektor. Pro každé posluchačstvo, počínaje mezinárodními sjezdy astronomů a aristokratickými salóny konče, měl připraven různý styl a metodu výkladu látky. „Slova je nutno volit podle uší, – říkal mezi svými přáteli se smíchem. – Do ucha, obtíženého brilantovými náušnicemi každé slovo nevleze“.

„Ladies and gentlemen!“ začal Kingbrook a odmlčel se, zkoumaje znovu náladu posluchačů. „Zodpovědnost úkolu, který nám byl uložen, nás nutí, abychom byli zvláště opatrní. Musím otevřeně říci, že naše vědecké znalosti o tom, může-li člověk existovat na jiných planetách, jsou značně neúplné, omezené. Moji učení kolegové se domnívají, že v sluneční soustavě jsou dvě planety dostupné lidské existenci, a to Mars a Venuše. Nemohu bohužel sdílet toto jejich přesvědčení. Ve srovnání s naší Zemí dostává planeta Mars dvakrát méně světla a tepla. Kdybyste vystoupili na Marsu, viděli byste Slunce jako poměrně malý kotouč. Den na Marsu by vám připadal jako soumrak na Zemi. Trpěli byste zimou. Možná, že byste trpěli žízní, protože na Marsu je velmi málo vody. Bloudili byste ve věčné zimě neúrodnými písčinami, souší a proláklými vyschlých moří. Pochybuji ostatně, že byste bloudili. Udusili byste se jednoduše nedostatkem kyslíku. Je ho tam velmi málo.

Chcete-li, abych vám ještě jasněji ukázal podmínky života na Marsu, uvedu takový příklad. Nejvyšší známá hora na světě Everest měří 8.882 metrů. Naši angličtí horolezci, nejlepší na světě, se dostali jen do výše 8.604 metrů. Ani jedna výprava se nedostala až na vrcholek.

Zledovatělé srázy hor, zuřivý horský vítr, mráz – všechno bylo překonáno. Lidé však ustoupili pro nedostatek kyslíku. Dusili se. Při sníženém atmosférickém tlaku jim tekla z uší krev. Každý pohyb byl mukou. Hrozné pocity...

Jak se musí cítit člověk ve výši dvou Everestů, ve výši šestnácti kilometrů nad hladinou moře? Takové hory na Zemi nejsou. Do takové výše se však snažili stoupat v otevřených gondolách stratostatů. Odvážní letci hynuli zadušením už ve výši deseti – dvanácti kilometrů.

Na Marsu je vzduch právě tak zředěný jako nad Zemí ve výši šestnácti kilometrů. A je tam právě taková zima. Dokonce ještě větší. Kdybyste vystoupili na Marsu, čekal by vás vskutku hrozný osud...”

„Na Mars neletím!“ řekla rozhodně lady Hintonová.

„Zbývá Venuše,“ pokračoval astronom. „Venuše je blíže k Slunci než Země. Ale na Venuši, mylordové a lady, není vůbec žádný kyslík...”

„To je ještě třeba dokázat!“ poznamenal druhý astronom, aniž zvedl hlavu.

„Můj vážený kolega profesor Gilbert bude mít možnost přednést své teorie,“ pokračoval Kingbrook a blýskl brýlemi směrem ke svému oponentovi. „Na základě posledních vědeckých údajů tvrdím, že v atmosféře Venuše nebyla nalezena ani stopa kyslíku. Každého, kdo by se odvážil na Venuši vystoupit, čeká osud myši pod skleněným příklopem, z něhož je vypumpován vzduch.“

„Nesprávné srovnání. Není-li už na Venuši kyslík, tedy atmosféra tam určitě je,“ nevydržel to zase Gilbert’.

„V prvním i v druhém případě je jediné východisko – smrt zadušením,“ namítl Kingbrook.

Lady Hintonová odstrčila šálek. „Neletím ani na Venuši.“

„Dobře. A co ostatní planety?“ zeptal se Stormer.

„O těch nemůže být ani řeči. Na Merkurovi byste zaživa uhořeli žárem, ostatní planety jsou zase naopak příliš studené, protože jsou příliš daleko od zdroje tepla Slunce.“

„Nemáme prostě kde vystoupit?“ zeptal se Stormer.

„Ano. V celé sluneční soustavě, v celém Vesmíru může člověk žít pouze na Zemi.“

„Což naprosto souhlasí s Písmem svatým!“ zvolal biskup. „V bibli stojí, že pán bůh stvořil k obývání člověkem Zemi a Slunce, Měsíc a hvězdy, aby Zemi osvětlovaly. Nemohu připustit, že by život mohl existovat na ostatních planetách, že by na nich žily rozumné

bytosti. To by vneslo chaos do celé naší náboženské představy. Cožpak bůh nestvořil jednoho Adama, ale stovky tisíc na různých planetách? A došlo k dědičnému hříchu jenom na Zemi, nebo i na ostatních planetách? A nemusel by se syn boží mnohokrát převtělovat, sestupovat v podobě člověka na různé planety, umírat a vstávat z mrtvých, aby vykoupil lidi z dědičného hříchu? Nesmysl! Kacířství! Kdybychom i mohli existovat na jiné planetě, což nemůžeme, máme právo opustit Zemi? V Písmě stojí:... ‚dokavadž se nenavrátiš do země, poněvadž jsi z ní vzat.‘ Do země, a ne na nějaký Mars! Náš prach musí přece spočinout v naší zemi!“

„Nikam nepoletím!“ oznámila lady Hintonová.

Stormer se netrpělivě vrtěl na židli. Tahle biskupova řeč mohla mít škodlivý vliv na záležitosti Společnosti. Už profesor Kingbrook pokazil věc svým vystoupením. Kdo mohl očekávat takový přístup? To stálo za to mu platit! A teď ještě biskup se svým nevhodným kázáním...

„Skončil jste, profesore Kingbrook? Předávám slovo profesoru Gilbertovi!“

Gilbert zvedl tvář, skloněnou nad stolem. Šedivý starý astronom s velkým nosem, zplihlými vousy a mladýma, posměšnýma očima promluvil neočekávaně tenkým hlasem.

„Švitoří jako kanárek!“ napadlo Amelii.

„Platon je mým přítelem, pravda však je mi dražší!“ začal Gilbert latinským příslovím. „Při vši úctě k mému kolegovi, váženému profesoru Kingbrookovi, musím říci, že nemá pravdu. A dvojnásobně nemá pravdu. Hovořil o opatrnosti, o odpovědnosti. My vědci musíme mít jednu odpovědnost – vůči pravdě. Opatrnost a smělost – toť sestry, které se odvěků sváří. Smiřuje je však přísná matka – nutnost. Profesor Kingbrook si snad nemyslí, že současné klima na Zemi prospívá zdraví a dlouhému věku dam a pánů, kteří se zde shromáždili? Je snad toho názoru, že atmosféra na Zemi je příznivější než atmosféra Venuše? Kde se vážená společnost, která se sešla za tímto stolem, zadusí rychleji? Jak vidíte, když je to nutné, sama opatrnost nutí být smělý a riskovat.“

Je však toto riziko tak veliké? Profesor Kingbrook to vylíčil příliš černě. Neodvážuji se polemizovat s lordem biskupem. Má

samozřejmě pravdu, že by pánubohu přibylo hodně starostí, kdyby i ostatní světy byly obyvatelné. Máme však dost vlastních starostí a omezíme se tedy zatím jedinečně na ně.“

Stormer si s úlevou oddychl.

„Ano, tvrdím, že mister Kingbrook vyličil vše černě a provinil se proti pravdě. Můj vážený kolega opomenul jednu velmi důležitou okolnost – hustotu atmosféry na planetách. Naše atmosféra odráží v nebeském prostoru přes polovinu slunečních paprsků. Mars je odráží téměř všechny. Proto je teplota na Marsu o mnoho nižší než na Zemi, což potvrzují poslední měření a nesporná velikost polárních ledů na Marsu. Atmosféra na Venuši odráží téměř všechny sluneční paprsky do nebeského prostoru. Proto je teplota na Venuši pouze o něco vyšší než na Zemi. Na Marsu je zima. Ale i na Zemi jsou studená místa. Vzpomeňte si třeba jen, jak zachraňovali na Jižním pólu Byrda. Záchranné skupiny se „prodíraly ledy Antarktidy na housenkových traktorech za mrazu až sedmdesát jeden stupeň. To je víc než ve stratosféře. A nic se nestalo. Nezalekli se mrazu – a zachránili život. Kyslíku je na Marsu málo. Kdo není zvyklý, bude se mu těžko dýchat. Ale profesor Kingbrook neřekl jednu věc, že i ztráty organismu tam budou značně menší. Protože těla tam váží třikrát méně než na Zemi. Mister Pinch tam snadno zvedne jednou rukou svého patrona, váženého mistera Stormera. Budete ve svém těle cítit neobyčejnou lehkost. Při chůzi, při zvedání břemen bude práce svalů třikrát lehčí. A potřeba kyslíku bude tedy také menší. Nepochybuji o tom, že na Marsu existuje rostlinstvo. Mohou tam tedy být i zvířata, i lidé, pravděpodobně asi jiní než pozemšťané.“

„Jací mohou být?“ projevila zájem Amelie.

„Vycházejí z přírodních podmínek planety, mohu se odvážit vyličít vám hypoteticky Mart'ana. Protože živé bytosti na Marsu mají ‚tíži zemskou‘ třikrát menší, je možné, že jsou i třikrát tak velcí. Z téhož důvodu může být značně menší i jejich svalstvo. Jejich nohy a ruce jsou tenčí. Nedostatek kyslíku musí mít za následek zvětšení objemu hrudního koše. I u nás na Zemi, jak ukázala měření, mají obyvatelé vysokých hor hrudní koš širší než obyvatelé údolí. Mars je starší než Země. Obyvatelé Marsu musí proto mít vyvinutější mozek a tudíž i větší hlavu. Nedostatek světla musí mít za následek zvětšení

zrakových orgánů. Vždyť i u nás mají některé ryby žijící v hlubokých vodách, obrovské oči. Ve zředěném vzduchu je zvuk hůře slyšitelný. Tato okolnost podmiňuje vyspělost sluchových orgánů...“

„Vysocí, štíhlí, s hrudí jako sud, s velkou hlavou, obrovskými očima a ušima... Fuj!“ zvolala Amelie.

„Všechno na světě je podmíněné,“ odpověděl Gilbert. „Věřte mi, že ani vámi, dokonce ani vámi!“ dodal galantně, „nebude martʼanský Apollo pravděpodobně nadšen. Ano! Je ještě další přednost života na Marsu, kterou ocení hlavně ženy. Rok je tam téměř dvakrát delší než na Zemi. A tak když prožijete čtyřicet pozemských let, můžete s čistým svědomím říct, že je vám všeho všudy dvacet.“

„A vypadat budu na dvacet nebo na čtyřicet?“

„To už vám mohu těžko říci. Bojím se vás zarmoutit, ale myslím, že na čtyřicet. Ačkoliv, možná, že se tam zpomalí i životní procesy.“

„Myslím, že to na Marsu není tak špatné. Trochu větší zima...“

„Ale žít se tam dá.“

„Ellen! Zabalila sis kožich?“ přerušila je lady Hintonová.

„A nezabijí nás Martʼané?“ zeptala se znovu Amelie. Lady Hintonová už na ni pohlížela s nelibostí.

„Nezabijí. Při nejhorším vás dají do muzea jako vzácné exempláře,“ odpověděl s úsměvem Gilbert.

„Pokud jde o Venuši,“ pokračoval, „tak už jsem řekl, že tam jsou jiné podmínky než na Zemi. Ale klima tam možná moc příjemné není. Nevím, jestli se martʼanský Adam dopustil dědičného hříchu, ale na Venuši lidé asi boha značně popudili.“

„Proč myslíte?“ projevil zájem biskup.

„John Milton ujišťuje ve své básni Ztracený ráj ústy anděla, že osa naší Země stála do Adamova dědičného hříchu kolmo k rovině zemské sluneční dráhy a na Zemi bylo po celý rok stejné jarní počasí. Osa země byla nakloněna za trest za dědičný hřích prvního Adama. A počasí na Zemi se zhoršilo. A protože je osa Venuše ještě více nakloněna než osa Země, musíme dojít k závěru, že obyvatelé Venuše popudili boha ještě více než naši prarodiče.“

„Ctihodný profesor Kingbrook tvrdí, že na Venuši není vůbec žádný kyslík, a tvrdí to na základě toho, že spektrální analýza stopy

kyslíku neobjevila. To není pravda. Fyzik michiganské university Arthur Adel zjistil, že koncentrace kyslíčnicku uhličitého je už jenom v horní vrstvě atmosféry Venuše oproti zemi obrovská. Je-li tam kyselina uhličitá, musí tam být i kyslík. Venuše musí být jako obrovský skleník a život na Venuši má možná zvlášť nezkrotné a intenzivní formy, které předčí to, co máme na Zemi.“

„A jsou na Venuši zvířata?“ zeptal se Pinch.

„Je-li tam kyslík, vlhko, teplo, tak pročpak by tam nebyla zvířata?“

„Jaká je na Venuši voda?“ zeptal se biskup.

Gilbert se šibalsky usmál: „To záleží na tom, k jakým účelům. Za starých časů se otec Kircher zajímal o to, jestli se vody na Venuši dá nebo nedá použít při křtu. Na tuto otázku vám bohužel nemohu odpovědět kladně. Ale jinak se ta voda myslím nijak neliší od naší.“

„Nesouhlasím s mým váženým kolegou,“ spustil Kingbrook, aniž požádal předsedu o svolení. Stormer se ho snažil přerušit, ale učenec se nedal. Naštěstí zapomněl Kingbrook v zápalu sporu na posluchačstvo a začal chrlit termíny, jimž kromě zasvěcených nikdo nerozuměl.

Mezi učiteli vypukl spor. Zander, který poslouchal už s netrpělivostí, se vmísil:

„Prosil bych, abyste nám co nejrychleji sdělili konečné údaje. Venuše, Mars nebo ani jedna, ani druhá planeta?“

„Cožpak vám to není jedno?“ zeptal se Stormer, který nebyl zvyklý, aby se mu někdo pletl do vedení schůze.

„Není mi to jedno,“ odpověděl Zander. „Jestliže poletíme na Venuši, musí být nejmenší počáteční rychlost letu rakety 11,4 kilometrů za vteřinu; jestli na Mars – 11,6. Let na Mars trvá nejméně 192 dní, na Venuši 97. Závisí na tom všechny výpočty.“

„Neřekl jsem vám ale o třetí možnosti,“ řekl Gilbert, „o možnosti... nevystupovat nikde. Kdyby se vám opravdu podařilo určit ten koloběh látek, o němž mi vyprávěl vážený Leo Zander, a tím byste si zajistili stravu na neurčitou dobu, bylo by to nejlepší východisko. V raketě byste mohli mít i klima Riviéry i světlo podle přání, dokonce v každé kajutě jiné, podle přání obyvatel. Mohli byste se pokusit přistát na planetě a zase odletět, kdyby se na ní nedalo žít.“

Byli byste jedním slovem pány situace a nebyli byste závislí ani na Zemi ani na nebi.“

Tento návrh se zřejmě všem zalíbil.

Zander se usmál a požádal o slovo. Stormer se na něho přísně podíval a slavnostně oznámil:

„Předávám slovo inženýru Zanderovi.“

„Celá tahle diskuse,“ začal inženýr, „je podle mého názoru opožděná. Chcete letět co nejdříve. Pospícháte na mě s odletem. Pospícháte na mě, abych dokončil raketu. Co by se stalo, kdybych zkonstruoval raketu, způsobitou pro let na Venuši a dostal bych za úkol letět na Mars nebo se vznášet v prostoru bez přistání? Raketa se předělat nedá! Bylo by třeba stavět jinou.“

„Ale vy jste začal stavět přece několik typů rakety?“

„Od započetí konstrukce do dokončení uběhne několik měsíců. Hotová nebo téměř hotová je pouze jedna. A chcete-li letět, budete muset cestovat právě na ní.“ Stormer zrudl.

„To znamená,“ řekl, „že jste otázku směru cesty rozhodl sám, bez nás a podle toho jste zkonstruoval raketu?“

„A co jsem měl dělat jiného? Myslíte si, že jsem očekával, že se na tomto shromáždění setkám s něčím novým? Všechny zmíněné otázky jsem musel co nejbedlivěji prostudovat ještě předtím, než jsem začal kreslit první náskres rakety. Všechnu nejnovější literaturu o astronomii, všechny poslední úspěchy v astronomii. Vaším úkolem tedy je – orientovat se na Venuši.“

„Je-li tomu tak, pak nechápu, proč jste museli zvát ještě nás,“ řekl dosti ostře Kingbrook.

„No třeba proto, abyste budoucím účastníkům letu sdělili některé informace o astronomii,“ řekl s úsměvem Zander. „A nejenom proto. Nemohu nést veškerou odpovědnost sám. Ať jsme sebe více obezřetní, ať učiníme jakákoliv bezpečnostní opatření, naše cesta je přece jen riskantní.“

Stormer rozzlobeně zabubnoval prsty po stole. Je to ale beztaktní člověk, ten Zander! Ještě dobře, že ho neslyší ostatní účastníci akciové společnosti. Zastránil by je.

Lady Hintonová a Ellen se při slově „riskantní“ bezděky pohnuly, Zander si toho všiml a spěchal hned ženy uklidnit.

„Vždyť i cestování vlakem je spojeno s rizikem,“ podotkl. „Nemyslím, že by byl příliš riskantní samotný let v raketě. Ale při přistání na planetě nás samozřejmě očekávají různé nepředvídané věci. Děkuji velice profesorovi Kingbrookovi, který vás předem informoval o jistém nepohodlí, které je na zmíněných planetách. Pokud jde o astronomické otázky, je nutno věřit samozřejmě více vám než mně.“

„Ale kde nás tedy k čertu vysadí? Promiňte mi, myladies, ten bezděčný výkřik,“ řekl Stormer.

Všichni napjatě čekali, co řekne Zander.

„Nikde. Myslím si, že bude pro nás nejvýhodnější a nejbezpečnější, když nepřistaneme nikde.“

„S... skok do prázdna?“ zeptal se Maréchal s hořkou ironií, kterou nepochopili.

„Proto jsem se snažil zkonstruovat takovou meziplanetární loď, na níž bude moci existovat koloběh látek. V raketě bude pět set metrů dlouhý skleník, který nám bude poskytovat potřebné rostlinné produkty a kyslík k dýchání.“

„Živit se jen jahodami?“ zeptala se Amelie. „Souhlasím.“

„Pro ty, kteří si potrpí na vydatnější stravu, vezmeme potraviny na tři, pět měsíců. Jestli se mi podaří plně uskutečnit vynález, který teď dokončuji, tak nám možná ty tříměsíční pozemské zásoby, nepočítaje skleník, stačí alespoň na 20-30 našich let.“

„Myslíte si, že nás v raketě postačí nasytit homeopatické dávky?“

„Nehodlám snížit porce ani o gram!“

„Chystáte se tedy opakovat zázrak z evangelia, kdy se pět tisíc lidí nasytilo pěti rybami a třemi bochníky chleba?“

„Ano, chcete-li zázrak.“

„V čem to ale spočívá?“

„V tom, že ‚natáhneme‘ v raketě čas jako gumu. V době, kdy na raketě budou ubíhat dny, budou na Zemi ubíhat měsíce a možná i roky.“

Stormerovi vylezly z důlků kulaté oči. To by tak ještě scházelo, aby se Zander pomátl na rozum!

„Zřejmě jste se... trochu...“

„Pomát!?“ pomohl mu Zander.

„Rozumím misteru Zanderovi,“ řekl Gilbert, mna si čelo. „Prostředek, jak zpomalit běh času, skutečně existuje. Znamená to – zrychlit pohyb. Abychom však vytvořili takový rozdíl mezi během času na Zemi a v raketě, mister Zandere, potřebovali bychom rychlosti, blížíící se rychlosti světla.“

Zander přikývl.

„Netvrdím, že se mi podaří tento úkol vyřešit, ale zdá se mi, že nemám k jeho rozřešení daleko,“ řekl.

„Energie záření? Rádiové vlny? Jaderná energie?“ zasypali Zandera otázkami.

„To je zatím tajemství,“ odpověděl. „A podaří-li se mi ovládnout gigantické rychlosti, budeme moci navštívit ne jednu planetu a osobně se přesvědčit, jestli se na ní dá žít.“

„To se rozumí!“ zvolal Kingbrook jizlivě se usmívaje. „Když poletíte rychlostí světla, proletíte za půl druhé vteřiny kolem Měsíce, a osm a půl minuty vám postačí, abyste dosáhli Slunce.“

„Opravdu,“ ozval se Gilbert, „kdybyste letěli rychlostí o něco menší, než je rychlost světla, čas v raketě by se proti času na Zemi zpomalil. Než uplyne na vaší raketě rok, může na Zemi uplynout deset nebo dokonce sto let.“

Rozhovor oživil. Mimo astronomy a Zandera nikdo nechápal, jak může čas plynout hned rychleji, hned zas pomaleji: samotná myšlenka však všechny neobyčejně zaujala. Jen si představte, vždyť takhle by bylo možné nějak řídit i čas na Zemi a nutit ho, aby plynul hned rychleji, hned zase pomaleji.

„Až se vrátím za měsíc za dva na Zemi, bude z mého Oty vetchý stařec, zatím co já budu právě tak mladá jako teď, že ano, pane Zandere?“

„A jestliže to na Zemi bude vypadat nepříznivě, můžeme na nějaké jiné planetě založit nové lidstvo,“ řekl Schnierer, který po celý večer setrval v mlčení. „Vytvořit novou civilizaci, bez strojů, bez techniky.“

„Sto let za pár let!“ přemýšlel Stormer. „Za tu dobu zdechnou všichni moji závistníci, nepřátelé a soudci a celý můj případ ztrouchniví v soudních archivech. Skvělé, po čertech! A jestli to

všechno zahyne, zpomalíme let – zrychlíme běh času, abychom nezůstali za pozemským děním příliš pozadu, a vrátíme se na Zemi ve chvíli, která bude pro nás nejvýhodnější.“

„Dal bych přednost návratu na Zemi, na níž bychom našli vítězné ‚mohykány‘,“ řekl. „Ale kdybychom mimo očekávání museli přistát na některé planetě, museli bychom organizaci toho nového lidstva velice rozumně uchopit do rukou. Navrhuji toto. Vezmeme si s sebou do rakety tak říkajíc celou podstatu potřebných praktických znalostí. Nejstručnějším a nejpréhlednějším způsobem vyložíme všechny potřebné znalosti: matematiku, astronomii, medicínu, biologii, botaniku, geografii...“

„Obávám se, že pozemská botanika, zoologie a geografie vám budou málo platné,“ řekl Gilbert. „Na jiných planetách budete muset vytvořit jinou botaniku a geografii.“

„Navrhuji proto, abychom si s sebou vzali veškerou ‚sůl země‘ v zhuštěném stavu,“ pokračoval Stormer. „Museli bychom od odborníků objednat takové přehledy, každý ze svého oboru, a natisknout knihy nejmenším písmem na nejtenčím, ale trvanlivém papíře, nebo si vzít mikroknihy. Botaniku a geografii jsem uvedl jako příklad. Myslím si však, že se i naše botanika, geografie, historie budou hodit. Cožpak přesídlence na Venuši nebude zajímat Země? Přejdu ale k nejdůležitější části svého návrhu. Nové lidstvo na nové zemi se samozřejmě bude právě tak muset dělit na třídy jako na naší planetě. Toto rozdělení však může být ještě pronikavější. Lidé z našich kruhů tam musí zaujmout vedoucí postavení. Potomci sluhů, mechaniků a ostatního obsluhujícího personálu, který vezmeme s sebou, se musí stát našimi otroky. Vytvoříme třídu ‚moudrých‘, ‚zasvěcených‘ a otroci musí zůstat nigramotnými, nevzdělanými lidmi. A my jim budeme poroučet, protože bez našich vědomostí budou bezradní a bezmocní. Pouze jenom my sami budeme vědět, jak stavět domy, stroje...“

„Stroje? Zase stroje? I tam stroje?“ zaječel Schnierer. „Chcete zahubit nové lidstvo? Přenést tu nákazu, ten mor na novou Zemi? Stroje – ty prokleté d'ábly, kteří přivedli lidstvo na Zemi do opravdové katastrofy! Nesouhlasím s tímto šílenstvím v žádném případě, v žádné podobě! Třídy mohou zůstat – jsou dokonce nutné.“

Pouze otroci mohli starověkým filosofům zajistit volný čas, nutný k přemýšlení. Připouštím otroctví, ale zmírněné patriarchálními vztahy. Život, blížící se přírodě! Naturální hospodářství! Žádná města! My Němci jsme v podobě občiny

Berlína, která se nepřírozeně rozrostla, sami vytvořili zbraň, jež rozbila stát, když se dostala do rukou extremistů, to znamená protistátně naladěných lidových mas. Žádné továrny a závody! Žádná města! Farmy, louky, pastýřky, potůčky... Filosofie rozjímání a morálka..."

„Křesťanská!“ poznamenal biskup.

„Ano, křesťanská,“ souhlasil filosof. „Je pro nás velice pohodlná. A víte, já bych ty pozemské historie a geografie nechal na Zemi. Vytvořili bychom novou historii – o vyšších bytostech, které sestoupily z ‚nebe‘ na Zemi. Měli bychom autoritu božství. Budeme našim otrokům vládnout moudře a blahosklonně. Budou pást naše stáda, obdělávat naše vinice a v neděli budou vždycky společně s námi velebit nás a nejvyššího. Klidný život v lůně přírody. Žádné dělnické otázky, stávky, revoluce! Zlatý věk! ‘ Ráj na Zemi!’“

„A žž-žádné bb-banky, obchodní záležitosti? Tt-to bude nudné!“ řekl Maréchal.

„Život bez obchodu nemá smysl. My dva, barone ale uděláme tuto opravu,“ řekl Stormer, obrací se k Maréchalovi, „a doufám, že vážený profesor Schnierer s tímto kompromisem bude souhlasit. Soukromé vlastnictví přece nezavrhujete, pane Schnierere? A existuje-li soukromé vlastnictví..."

Mezi bankéři a filosofem se rozpoutal spor. Nikdo si nevšiml, jak Zander vstal a odešel z galerie předků. Osud příštího sociálního zřízení na nové Zemi se nevztahoval na let v raketě. Přitom všechny tyto slovní pŭtky postrádaly podle jeho názoru veškerý praktický smysl.

VII Hans studuje „Lunapark“

Hans opustil Winklerův dům a zamířil k obrovské podkově. Bylo ji odevšad vidět. Finger kráčel po zledovatělé cestě a přemýšlel:

„Podkova vypadá jako ladička. Ano, je asi stejně vysoká jako Eiffelova věž, možná i vyšší. Vidlice, dosahující k oblakům...“

Hustý oblak napůl podkovu zakryl.

„Tři sta metrů... Podkova stojí na hoře, která je nejméně pět – šest tisíc metrů nad mořem. Solidní výška. Proč ji ale postavili? To Winkler nevysvětlil. Pokusím se domyslet si to sám... Maupassant si kdysi stěžoval, že Eiffelova věž svírala svou banalitou jeho mozek. V té době to byla samozřejmě zbytečná stavba. Stavěli ji jako hřeb Všesvětové pařížské výstavy. A přesto, kdyby byl býval

Maupassant inženýrem, pocíťoval by k Eiffelově věži neskonalou úctu. V té době byla zázrakem stavebního umění. Na Eiffelově věži je astronomická a meteorologická laboratoř, fyzikální kabinet a silná vysílací stanice. Podkova byla patrně postavena pro podobné vědecké cíle...“

Oblaka odplula pomalu na západ. Vrchol podkovy se jasně rýsoval na čistém modrém nebi. Hans zaklonil hlavu a pozorně si prohlížel podkovu, najednou však špatně šlápl a upadl. Čísi smích, hrdelní zpěvavá řeč... Před Hansem stáli Indové v děravých pokrývkách, přehozených přes polonahé tělo. Indové se v odpověď usmívali, obnažující bílé zuby. Ukazovali rukou na vrcholek podkovy a na led pod nohama. Ano, ano. Hans se zakoukal. Uvědomuje si svou vinu přikývl a vstal. Indové přešli a vykřikli vzápětí několik pravděpodobně varovných slov. Čtyři černoši přešli, nesouce na ramenou obrovskou kládu. „Mechanizace!“ – zabručel Hans. Ustoupil stranou, opřel se o stěnu dřevěného domku, vonícího čerstvou borovicí, a znovu upřel zrak na vrcholek podkovy. Konce vidlice byly spojeny jako nit tenkou plošinou. Nad ní vedly dráty antény.

„No samozřejmě, je to meteorologická observatoř a vysílací stanice. K letu je třeba prostudovat atmosférické podmínky Stormer-city...“

Najednou spatřil Hans černý bod, padající dolů. Padal až shora, podél ramene podkovy a neoddděloval se od ní.

„Vida! Podkova není zřejmě jen vysílací a meteorologickou stanicí, ale i laboratoří, zkoumající pád těles.“

Černý bod doletěl dolů, dostal se do ohybu, proletěl jím, vyletěl na druhé rameno podkovy, vystoupil nahoru, sletěl dolů, znovu nahoru, a tak se stále kýval jako kyvadlo „se slábnoucími kmity“. Když se konečně bod zastavil uprostřed ohybu, viděl Hans, že to je vozík. Bylo to vrcholně zajímavé. Možná, že jsou tam uvnitř dokonce lidé. Bylo by hezké se zhoupnout na takové houpačce. A je to i zapotřebí. Vždyť let v raketě je také vzlet a pád. Vzlet se Země „na nebe“, pád z nebe na planetu... „Ano, musíme si prostudovat vliv beztlíže na organismus.“ Hans už téměř běžel k podkově. Byla však stále ještě daleko. Viděl, jak z kabiny vystoupil člověk a téměř utíkal ke Collinsově kanceláři.

Sotva dechu popadaje, přiběhl Hans k masivnímu betonovému základu podkovy. Vozík už lezl nahoru jako kabina zdviže. Hans vyběhl po prknech na betonovou plošinu a prohlédl si ohyb podkovy. Dvě koleje. Poloměr ohybuje patnáct metrů. Je-li výška tři sta metrů,

musí stoupání a pád trvat patnáct vteřin. To není špatné. Ale, zatraceně! Při výšce tři sta metrů, poloměr patnáct – to je na ohybu v důsledku odstředivé síly čtyřicetinasobné přetížení. Patrně se rozdrťí...

Pod plošinou to zadunělo, zarachotilo a Hans spatřil, jak jedno rameno obrovské podkovy odjíždí od druhého. Poloměr ohybu se zvětšil na šedesát metrů – „To je něco jiného. Přetížení teď bude pouze desateronásobné. Asi takové, jaké máme, když jedeme na saních z prudkého kopce.“

Zase dunění a rachocení motorů stavby. Poloměr se zkrátil na dvacet metrů.

„Jen abych nepřišel pozdě a mohl se svézt při téhle jízdě...“ Hans rychle vstoupil do budovy, nad níž se táhla lana zdviže. Ukázal míšenci v bundě ze sobí kůže modrý lístek. Míšenec přikývl a mlčky ukázal rukou směrem ke kabině zdviže. Hans vstoupil, kabina se otřásla a stoupání začalo.

Hans jako by se vznášel v balóně. Znovu se před ním rozprostřelo celé Stormer-city. Za horským hřebenem se brzy objevil oceán. Na severu, východu a jihu se tyčily Andy.

Zdvíž se zastavila. Hans vystoupil z kabiny na nekrytou plošinu. Br! Tady je ještě větší zima. A jaký hrozný vítr! Zato orlí rozhled. Na široké plošině, která vypadala zdola jako nitka spojující „nožky“ obrovské ladičky, byly instalovány větrníky, anemometry, barometry, teploměry... Vítr bodá do obličeje. Rychle do budky! Vítá ho tloušť. Kývá hlavou jako na starého známého. Winkler už ho telefonicky upozornil. Samozřejmě, může se podívat a sjet dolů.

Uprostřed místnosti stojí nad otvorem vozík připravený k pádu. Dveře jsou otevřené. Hans se dívá dovnitř, vstupuje; dveře za ním zaklapnou.

Tady bylo tepleji. Na stropě elektrická žárovka. Žádná okna. Na podlaze linoleum. Stěna u dveří je obložena bednami, do nichž dávali pokusná malá zvířata, ptáky, hmyz. Stejně bedny stály u stěny zleva. U stěny proti dveřím byly přístroje – váhy, skříňka. Ke čtvrté stěně byla připevněna houpací síť. Vedle sítě stála tři pohodlná křesla, přišroubovaná k podlaze jako v letadlech, v rohu pérové váhy

zvláštní konstrukce, na železné ose – ciferník s ručičkou, ukazující změnu váhy.

„Pérové váhy, – zjišťuje Hans. – Jasně – misky obyčejných vah nezmění svou polohu, ať na jedné nebo na druhé leží jakékoliv závaží, protože obě tělesa ztrácejí ve stejné míře svou váhu. Pouze pérové váhy mohou ukázat ztrátu váhy při pádu.“

V hlubokém křesle seděl tlustý muž s lesknoucí se pleší, který se do něho sotva vešel. Před ním stál vysoký, vypasený a vyholený doktor. Holohlavý tloušťík těžce dýchal a díval se na doktora poděšeně, jako pacient, který čeká na operaci.

Finger se s doktorem pozdravil a ukázal modrý lístek.

„Dovolíte mi, abych se účastnil pokusu?“ zeptal se Finger.

„Prosím!“ odpověděl doktor a přesvědčoval dále tloušťíka o naprosté bezpečnosti a neškodnosti letu: „Lehnete si do sítě, bude to pro vás pohodlnější. Já si sednu vedle vás do křesla a budu pozorovat váš tep, krevní tlak atd. Ó ne, naprosto ne proto, abych upozornil na nějaké nebezpečí. Provedeme pouze různá vědecká pozorování a vyvodíme z nich pak své závěry. Zobecníme vědecká pozorování a sdělíme je hlavnímu inženýrovi, který také ke všemu ve svých technických výpočtech a konstrukcích přihlíží: jaké zrychlení je přípustné při startu, jaké jsou nejúčelnější způsoby zabezpečení před nárazy a podobně.“

„Nárazy jsou tedy možné? A snad i hodně silné?“ tázal se zděšeně tloušťík.

„Ne větší než v tramvaji!“ spěchal ho uklidnit doktor.

Pomocí Fingera uložil doktor tloušťíka do sítě a přivázal pevně řemeny jeho mohutné tělo.

Hans si sedí do křesla, připnul se řemeny a úkosem pokukoval po svém sousedovi. Tloušťík funěl, byl nervózní, cosi bručel. Doktor se také připnul řemenem ke křeslu a chopil se páky.

„Připravte se! Letíme.“

„Ne! Stůjte! Nechci!...“ zaúpěl tloušťík. Bylo však už pozdě. Hans pocítil, jak se mu svírá srdce. Po všech údech se mu rozlila neobvyklá lehkost. Hans zvedl ruku. Nevynaložil nejmenší námahu, jako by ani ruku nezvedal, ale spouštěl. Bylo to dokonce ještě lehčí. Protože i když ruka klesá, musí člověk přece jen napnout svaly. Bylo

to jako ve vodě. Ne, jako v nevažitelném éteru, kdyby se i tělo změnilo v éter. Plynula vteřina za vteřinou... Doktor zkoumal tlouštíkův tep. Hans naslouchal, jak mu bije srdce. Bilo poněkud pomaleji, ale jinak bylo všechno v pořádku. Škoda, že tu nebylo okno... Ručička velkých stopek se blížila k patnácti.

„Ted' přijde ohyb. Držte se pevněji!“ upozornil doktor. A najednou jako by se tělo začalo nalévat olovem. Ztěžklo natolik, že se dalo těžko dýchat. Ruce, nohy jsou spoutané. Člověk nemůže ani hlavu zvednout... Tloustík úpí... Ale tu začíná olovo z těla mizet. Nastává okamžik normálního stavu. A zase vteřiny beztlíže. Vozík sjíždí z druhého ramene – a zase svírá tělo i hrud' neslýchaná tíže. Nepříjemný pocit! Je dobře, že tyto pocity jsou každým kyvem kyvadla kratší a slábnou. Tak, a je konec. Stop. Zastavili se. Tloustík chraptivě nadává. Na čele mu vystoupil studený pot. Dveře kabiny se otevírají. Doktor spěchá tlouštíka odvázat. Ten zuří tak, že ani mluvit nemůže, jen poulí oči, a dělá tak hrozné grimasy, jako by chtěl doktora zaživa sníst. Vyřítí se ze dveří jako puma.

U kabiny se shromáždili černoši a Indové. Nečekali nadarmo. Tloustík je povyrazil. Čerstvý vzduch mu vrátil dar řeči – a tak křičel, klel, komicky rozhazoval rukama. Barevní diváci se chechtali jako děti v maňáskovém divadle a to tlouštíka ještě více zlobilo.

Proklínal „Noemovu archu“ i samotného Noeho a všechny, kdo si tenhle čertovský kousek vymysleli. Ať ho raději zaživa upálí, ale práh archy nepřekročí.

„Peníze zpátky!“ křičel.

„Znáte přece stanovy společnosti. Peníze se v žádném případě nevracejí. Můžete jen své akcie prodat, jestli najdete kupce,“ řekl obchodní ředitel Collins, který se objevil neznámo odkud.

„Nebudu hledat žádné kupce! Ať tedy propadnou! Kéž byste se propadli vy všichni tady i s vaší ‚archou‘! Kde je mé letadlo?“ A vykročil k letišti. Collins pokládal za zbytečné ho zdržovat:

„Co se mu stalo?“ zeptal se Collins doktora.

„Nic zvláštního,“ odpověděl doktor. „Ti miliardáři, nechci je urážet, jsou nervózní jako hysterické slečny. Tady je jeho tabulka. Srdce: před pokusem – 74, po pokusu – 72. Tlak v tepnách: před pokusem 130, po pokusu – 160. Nepatrné snížení pulsu a menší

zvýšení arteriálního krevního tlaku. Myslím si, že kdybychom ho pozorovali v pracovně jeho banky, mohli bychom během dne při burzovní horečce zjistit takové výkyvy v práci jeho srdce nejednou.“

Collins přemýšlel, aniž doktora poslouchal a pak ho přerušil:

„Víte, budeme muset s těmi experimenty na našich akcionářích a budoucích účastnících letu přestat. Vždyť takovéhle individuum nejen uteče, ale vyzvaní to i ostatním. Dost s tím. Pro Zandera už máme materiálu dost. Jste lékař a když člověka prohlédnete, můžete sám určit, jestli se pro cestu hodí.“

„Obávám se, že se k nám sjedou takové zříceniny, které se hodí spíše pro krematorium než pro lety v raketách.“

„Nemluvte hlouposti!“ poznamenal přísně Collins. „Absolutní bezpečnost letů v raketách není jen naší reklamou, ale i cílem. Zander se snaží, aby byla raketa pohodlná a bezpečná jako dětská kolébka. A dokáže to, jinak by nebyl hoden těch peněz, které na všechny ty pokusy vydáváme.“

Collins se prudce otočil a odplul ve svém kočichu s dlouhými šosy do kanceláře.

Hans se toho dne povozil na všech kolotočích, vyzkoušel na sobě „atrakce“ neobvyklého „Lunaparku“. Zkoumal efekty závratě na Saint-Sirském kolotoči, prožívaje pocity vzletu, poklesu, náklonu, obratu. Rozhodl se, že překoná rekord v odolnosti při zvýšení tíže a museli jím točit šílenou rychlostí. Mnozí se snažili s ním soupeřit, on však všechny své barevné i bílé soupeře porazil. Když ovšem slezl z kolotoče, pořádně se potácel.

Zvláště ho překvapila kajuta, která vypadala jako otáčející se válec. Otáčela se kolem své osy, a pohybovala se po kruhu. Zde se zkoumalo tak zvané „Coriolisovo zrychlení“. Když se přiblížil ke stěnám kajuty, kde byl odstředivý efekt silnější, jako by se mu celé tělo nalévalo olovem. Zvedal s námahou ruce, otáčel s námahou hlavu. A stačilo obrátit hlavu na stranu a už se zdálo, že celá kajuta padá dolů nebo nahoru, jako by se její stěny pořádně houpaly. Byl to dosti nepříjemný pocit. Spočívalo to v tom, jak mu pak doktor vysvětlil, že lidské mozkové centrum má při dlouho trvajícím otáčení kajuty pocit rovnováhy. Člověk zdánlivě na otáčení zapomíná a jak točí hlavou, má pocit nového otáčení.

Odstředivá síla u stěn směřující na stranu byla pětikrát větší než síla tíže a Hans bezděky „lezl na stěnu“. Pociťoval záchvat mořské nemoci. S velkou námahou se mu podařilo hlavu narovnat a odebrat se od zdi ke středu místnosti, kde ho všechny nepříjemné pocity ihned opustily.

Prováděl v této kajutě všechny možné pokusy: snažil se psát na stolku, který stál uprostřed, sednout si, vstát. Jeho údy ho neposlouchaly. Jako by to najednou bylo cizí tělo, které se mu nepodřizovalo, nebo jako by byl v jiném světě, s jinými zákony pohybu a rovnováhy. Nebylo to však pro něho sportem jako pro Blottona. Ne, Hans se houževnatě trénoval. Věděl, že v raketě, za skutečného letu, bude muset s Winklerem a Zanderem v těchto nezvyklých podmínkách jednat, pracovat, zatím co ostatní cestující budou ležet jako mrtvoly a nebudou schopni ničeho jiného kromě nářků a vzdechů. Neměl na mysli jen „Noemovu archu“, ale i budoucí lety na „svých“ raketách. A tak překonával stoicky všechny zkoušky, kterým se sám podroboval.

Potom musel v této kajutě strávit ne jeden den.

Prováděl různá pozorování odchylek při proudění kapalin, vzdušného proudu, pohybu hmyzu a drobných zvířat.

Stejně velký zájem v něm vzbudila otáčející se skleněná koule. Bylo to něco jako „meziplanetární obydlí“, sestrojené speciálně pro zkoumání, jak se budou člověk a zvířata chovat, když na ně bude působit odstředivá síla. Slunce, svítící z bezoblačného nebe, naplňovalo kouli teplem, které oživovalo rostliny zasazené na „rovníku“ koule-kajuty. Otáčení místnosti vytvářelo na stěnách koule odstředivou sílu, převyšující přitažlivost zemskou a rostliny tu nerostly jako obvykle do výše, ale na stranu, od stěn ke středu koule. Pozoroval je, jak rostou a rozvíjejí se.

Byli tu také v klecích králíci, slepice, kočky. Ti všichni zřejmě nepozorovali svou neobvyklou boční polohu. Stěny koule byly pro ně „spodkem“, zemí. Králíci v klecích skákali, chroupali klidně zelné listy, mrkev, slepice snášely vajíčka, lýchly kuřata. Voda, která byla vzhledem k zemi ve „svislé poloze“, se z misek nevylévala, zrní se nevysypávalo. Když stál Hans ve středu koule, byla všechna zvířata i rostliny vzhledem k němu ve vertikální poloze, jako by se na

obyvatele tohoto malého světa díval shora, leže na srázné skále. Když se však postupně blížil k „rovníku“, dostávalo se jeho tělo rovněž do svislé polohy. A když stál u klecí, viděl stůl, který stál uprostřed koule, tak, jako by tento stůl byl připevněn na zdi normální místnosti.

Protože se veškeré zařízení koule otáčelo společně s ním, neměl závratě a dokonce si přestal uvědomovat, že se místnost otáčí. Připomínala mu to pouze neobvyklá poloha, když chodil kolem stěn koule.

V kouli byla jen desetina normálního množství kyslíku, ale Hans tento nedostatek ve vzduchu nijak ostře nepociťoval. Kyslík vylučovaly rostliny skleníku, který měřil šestnáct čtverečních metrů.

Rostliny sály kyselinu uhličitou, kterou vydechoval on a zvířata.

Tady byly položeny základy ke „koloběhu látek“, který měl budoucím nebeským cestujícím poskytnout vše nezbytné k životu, jestliže se jejich let protáhne nebo se na druhých planetách objeví nedostatek vzduchu a potravy.

Finger si prohlédl i kovovou kouli, v níž byl „kousek meziplanetárního prostoru“. Do této koule vedly dvojité dveře s komorou jako do kesonu a vcházelo se do ní pouze ve zvláštních oblecích, které vypadaly jako potápěčské. Zander na těchto oblecích hodně pracoval. Bylo třeba vytvořit zvláštní laboratoř, kde se zkoušely různé suroviny, které měly jednak zajistit téměř absolutní nevodivost tepla, a jednak dostatečnou trvanlivost.

„A nemůže člověk v takovém obleku ve vesmíru zmrznout?“ zeptal se Hans.

„Nátěr obleku a působení slunečních paprsků mohou dát teplotu od -200° do $+100^{\circ}\text{C}$ “, odpověděl laborant. „Proto jsou obavy před zimou meziplanetárních prostorů přehnané.“

„A co je tohle za cisterny?“ zeptal se Hans.

„Tady zkoumáme, jak povrch rakety odráží a pohlcuje paprsky“, odpověděl laborant. „Pojďme dovnitř válce.“ Vešli. „Teď je tu tma a dosti chladno. Válec je otočen ke slunci svým lesklým, hlazeným povrchem, který sluneční paprsky odráží. Obrátíme teď válec ke slunci černou matovou stranou.“ Laborant otočil pákou, válec se začal otáčet po délce osy tak, že Hans a jeho společník museli

přešlapovat na místě, dokud se válec nezastavil. Netrvalo to ani dvě minuty, když Hans pocítil, že se značně oteplilo.

„Cítíte, jak slunce zahřívá? A na povrchu Země se přece polovina slunečních paprsků odráží atmosférou. Podívejte se teď.“

Laborant hledal chvíli ve tmě a znovu otočil pákou. Nahoře se otevřelo okno, jímž k nim vniklo sluneční světlo. Teplota začala rychle stoupat.

„Vyduté zrcadlo zachycuje sluneční paprsek a zaměřuje ho na zadní stěnu rakety. Otáčením rakety na černou nebo lesklou stranu, můžeme měnit“ teplotu od dvaceti devíti do sedmdesáti stupňů Celsia. Použijeme-li zrcadla, dají se tavit kovy. Lze sem však vpustit i studený vzduch. Když získal Zander takovou širokou stupnici teplot, sestrojil podle myšlenky Ciolkovského sluneční motor. Dva spojitě válce se postupně otáčejí jednou na slunečnou, jednou na stinnou stranu. Na slunci se kapalina ve válci mění v páru, která tlačí na píst, ve stínu se kapalina a pára ochlazuje.“

„Zbývá vám prohlédnout si laboratoře, kde se zkoušely modely raketových motorů, zasazené do dubového rámu, a šest laboratoří, které zkoumají, jak pečovat o cestující v raketě pokud jde o bydlení.“

„Šest laboratoří!“

„Ano,“ odpověděl laborant. „Nejedná se tu vůbec o pohodlí, ale o nezbytné potřeby. Nesmíme nic zanedbat a musíme počítat se vším. Za normálních podmínek si leccos neuvědomujeme, o mnoha věcech prostě ani nepřemýšlíme, a zvláště ne o takových maličkostech, bez nichž bychom ,na nebi‘ zahynuli nebo naopak, které nám mohou způsobit velkou škodu, když je neodstraníme.“

VIII Důstojný žák Ciolkovského

„Zander přijel! Jdeme k němu!“ řekl Winkler.

Hans zvedl hlavu od knihy. Byl poněkud rozčilen. Hans pracoval s Zanderem už pár měsíců. Ale po prvé ho inženýr vynálezce zval k sobě.

„Proč?“

„Chce se s tebou zřejmě blíž seznámit. Možná, že ti chce svěřit nějakou práci,“ odpověděl Winkler a v očích mu vesele hrálo.

„No budiž, jdeme.“

Zander bydlel v Stormer-city ve zvláštním jednopatrovém domku. Na Winklerovo zazvonění se nejdříve ozval zuřivý štěkot ovčáckého psa; dveře se otevřely dokořán a starý sluha nevlídně zamumlal:

„Není doma!“, ale když poznal Winklera, usmál se na něho jako na starého známého a řekl: „Ach, to jste vy! Pojd'te dál. Počkejte, hned odvedu psa.“

Finger si domýšlel, jak Zander žije. Před očima mu vyvstávala pracovna, zavalená výkresy, modely a všemi ostatními rekvizitami vynálezce. Zmýlil se však. Zanderova nevelká pracovna, v níž hosty přijal, byla zařízena více než jednoduše. Psací stůl, před ním dvě křesla, u stolu malá otáčecí police s knihami – a to bylo vše. Jedinou ozdobou místnosti byl velký zasklený portrét v tmavém dubovém rámu, který visel na zdi za pánem domu. Na portrétu byl vousatý stařec v brýlích, kterého Hans neznal. Pod portrétem byla dubová polička na knihy, kde stálo seřazeno několik desítek knih ve vazbách se zlatým tiskem. Hansovy bystré oči přečetly na hřbetech vazeb „Ziolkowsky“. Na stole bylo psací nářadí, lampa, podložka – a víc nic. Finger byl trochu zklamán. Winkler mu později vysvětlil, že Zander obvykle pracuje v mezaninu, kde má knihovnu a menší laboratoř. Do této svatyně však nikoho nepouští a samotnému Winklerovi se jen jednou podařilo na místnost podívat, a to ještě za Zanderovy nepřítomnosti.

Pán domu je přívětivě přivítal, posadil do křesel a když si trochu popovídali, najednou se Hanse nečekaně zeptal:

„Nemohl byste mi říct, co je to bipolární rovnice hyperboly?“

Finger matematiku studoval a jakž takž odpověděl. Zander přikývl a položil novou otázku, která Hanse přivedla do úzkých. Za ní následovaly další – z oblasti chemie, astronomie, biologie. Byla to opravdu zkouška. Hans byl na rozpacích – to čekal ze všeho nejméně, a proto, jak se mu zdálo, neodpovídal vždycky správně a věcně dokonce na dobře známé otázky. Copak při této zkoušce propadne? Ale Zander byl zřejmě spokojen. Kývl na znamení toho, že je zkouška u konce, a řekl:

„Znáte víc, než jsem předpokládal. Chcete-li se však stát mým pomocníkem jako Winkler, musíte toho vědět ještě nesrovnatelně víc.“

Chce-li! Hans byl ochoten pracovat ve dne v noci, aby získal všechny potřebné znalosti.

„Umíte studovat samostatně?“ zazněla nová otázka. „Winkler vám bude pomáhat, ale moc času tomu věnovat nemůže.“ A obrací se už k Winklerovi pokračoval: „Myslím, že našemu Hansi Fingerovi prospěje, když si měsíc dva pobude ve skleněné kouli. Pozorování

mu přespříliš času nezaberou a může tam zvýšit své znalosti matematiky. Bez matematiky se v naší práci neobejdeme.“

Zander si ještě několik minut pohovořil s Winklerem o různých záležitostech a vstal. Audience skončila.

„Tak co? Nečekal jsi takovou lázeň?“ zeptal se Winkler, když vyšli z domu. „Budeš muset sedět v samovazbě.“

Měsíc dva v samovazbě! Ta perspektiva se Hansovi vůbec nezamlouvala. Toužil se co nejrychleji seznámit s městem, s jeho podivnými laboratořemi, s neobvyklými stavbami. Vždyť neviděl všechno.

„Všeho do času,“ utěšoval ho Winkler. „Dnes strávíš ještě den na svobodě a zítra, hned ráno, si tedy prohlédneš to, cos ještě neviděl: laboratoř, kde se zkouší účinek různých výbušnin, další laboratoř, kde se zkouší ochlazování pracovní části rakety – stěn trysek. Pro zítřek to postačí.“

„A co budu v té své samovazbě dělat?“

„Tvoje existence bude velmi svérázná. Budeš muset na sobě vyzkoušet, a bude na tobě prozkoumáno, může-li člověk existovat za podmínek uměle vytvořeného koloběhu látek. Jakmile vejdeš do koule a dostane se ti potřebného výkladu, hermetické dveře se za tebou zaklapnou. Ale je tam telefon a budeme s tebou udržovat spojení. Vezmeš si s sebou potřebné knihy, učebnice, sešity.“

„Ale čímpak se tam budu živit?“

„Budeš se asi muset spokojit s vegetariánskou stravou. Budeš se živit těmi rostlinami a plody, které rostou ve skleníku. Budeš mít k dispozici elektrická kamna, čajník.“

„A voda?“

„Zítra se všechno dovíš sám. Všechny výměšky tvého organismu se budou zpracovávat. Výměšky ze střev půjdou na hnojivo; výměšky močového měchýře projdou půdou, rostlinami, plyny, chladiči, filtry a změní se v nejčistší vodu. Vodu ti dají i ochlazené plyny, které vydechuješ ty, rostliny i tvoji kamarádi ze samovazby – zvířata. Budeš se také muset o ně starat, krmit je, dávat jim pít. Kyslík dají rostliny, budou také vstřebávat kysličník uhličitý, který budeš vydechovat ty i zvířata. Zkrátka, jestli jsou výpočty správné, budeš mít v kouli vše, co potřebuješ. Budu tě navštěvovat. Jestliže se

budeš cítit špatně, pokus přerušíme. Poříd' si zápisník nebo sešit a zapisuj do něho nejdůležitější vzorce, znalosti z teorie reaktivních letů, informace, výpočty. Je to Zanderova rada. Takový sešit ti moc pomůže.“

Hans přikývl a zeptal se:

„Abych nezapomněl, řekni mi, čím portrét to visí v Zanderově pracovně? Jeho otce?“ Winkler se rozesmál.

„Ano, v jistém smyslu otce. Je to slavný vědec, samouk Ciolkovskij, patriarcha astronautiky. Ne otec, ale spíše dědeček jeho nesčetných následovníků: Roberta Esnault-Pelterie, Roberta Goddarda, Herrmana Obertha, Waltera Gohmana, Pierceho, Debousa a našeho Leo Zandera. Už jsem ti o tom neobyčejném člověku vyprávěl. Tento skromný venkovský učitel se dokázal povznést do ‚kosmické‘ výše teoretického myšlení. Tento Kolumbus hvězdných světů určil teoreticky v podstatě celou budoucí cestu k vytvoření meziplanetárních spojů. Ukázal lidem cestu do nebe. Už v roce 1903 uveřejnil práci, v níž vyložil všechny své teoretické výpočty kosmických letů; ruská carská vláda mu však nijak nepomohla.“

„To jsou tedy jeho díla, co stojí na polici pod portrétem?“

„Ano. Zander se od nich neodlučuje.“

Tento den skončil efektní podívanou: z horské plošiny, směrem k oceánu, byla ve dvanáct hodin v noci vypuštěna první zkušební raketa bez lidí, s automatickými registračními přístroji. Byla dva metry vysoká a stála téměř kolmo, s nepatrným sklonem směrem k oceánu.

Pokusu se zúčastnili Zander, Winkler, Hans, Blotton a několik inženýrů, kteří pracovali s Zanderem. Odklon od vertikály nebylo okem téměř vidět a Blotton řekl:

„A co když nám spadne na hlavu?“

Zander s úsměvem odpověděl:

„Před mnoha lety, v sedmnáctém století, provedli mnich Mersen a voják Petit tento pokus: postavili dělo podle jejich názoru vertikálně a vystřelili, pozorující, jestli se dělová koule vrátí na zemi. Opakovali tento nebezpečný pokus několikrát. Protože však byli nezkušení a nedokázali, aby je koule trefila rovnou do hlavy, cítili se oprávněni usoudit, že zůstala viset ve vzduchu, kde zůstane

bezpochyby dlouho. Nejen tehdy, ale i dnes se dá těžko najít dělo, které by bylo pro takový pokus bezvadně kalibrované, a těžké je také zaměřit je naprosto vertikálně. A nyní odstupte. Vypouštím raketu.“

Všichni odstoupili a ztichli v očekávání. Na temném nebi se kmitaly hvězdy. Nový měsíc zářil téměř nad hlavou a zdálo se, že se raketa chystá na cestu na měsíc. Zahřměl výbuch. Vzduchem otřáslo rachocení hromu, odrážející se ve skalách. Prostor přetřel ohnivý pruh. Jako by se horská plošina na okamžik spojila s nebem zlatistým mostem. Pak kometa vytvořená lidmi stáhla svůj ocas, proměnila se ve hvězdičku a pohasla ve výši. Zander se díval na ciferník chronometru a odpočítává vteřiny, říkal:

„Horní hranice troposféry... Přeletěla nejzazší hranici stratosféry... Zpáteční let...“

Ráno byla k hledání rakety, která spadla do oceánu, vypravena celá flotila motorových člunů. Hans se však hledání zúčastnit nemohl, i když po tom toužil. Prohlédl si s Winklerem několik laboratoří a ačkoliv se ještě naprosto neseznámil se všemi „dílnami“ grandiózního „závodu na výrobu astroplánů“, vzal si knihy, které mu dal Winkler stranou, sešit, plnicí pero a odebral se do skleněného vězení, v němž měl strávit nejeden den.

IX Na zemi není záchrany!...

„Všechno je to strašné!“ řekla lady Hintonová. Dotkla se konečky prstů spánků. „Dej mi kolínskou, Ellen!“

„Nechcete si potřít spánky mentolovou tyčinkou, lady?“ zeptal se doktor Thecker.

„Ne-po-má-há!“ odpověděla podrážděně lady Hintonová. „To houpání mě zničí. Proč parník stojí? Když se hýbe, houpá méně.“

„Musíme šetřit pohonnými látkami, lady!“ ozval se ospale ze svého křesla Stormer. „Je to jen mírné vlnění. Sto mil od nás se přehnal cyklon... Baron nadobro ulehl. Vyjadřuje se jen v citoslovcích.“

„Já nemohu... není mi dobře!“ pronesla Ellen přidušeným hlasem. Obličej jí sezelenal. Přitiskla si k ústům kapesník a s křečovitým chvěním v ramenou se rychle vzdálila.

„Ach!“ vzdychla hlasitě lady Hintonová. „Je těžké být vyhnancem v našich létech! Bez domova, bez přístřeší a nadějí...“

„A já zase dávám přednost tomu být vyhnanecem než hnijící mrtvolou. Tak!“ protestoval Stormer, cucaje granátové jablko. „Nebýt mé prozíravosti, byli bychom už asi kořistí hrobních červů.“

„Bez vůle boží není zkřiven ani jeden vlas na hlavě!“ poznamenal mentorsky biskup Job Wheeler.

„Pročpak jste tedy, vaše Excellence, nezůstal v Londýně a neporučil své kadeře do vůle boží?“

Lady Hintonovou taková „rouhavá“ slova otřásla. „Démoni války a revoluce se utrhlí ze řetězů,“ vyjádřil se Schnierer; dříve než byla dokončena raketa a postaven obrovský parník, podařilo se Stormerovi najmout zaoceánský parník, který kotvil v přístavu, posadit na něj akcionáře-účastníky budoucího meziplanetárního letu – a vyplout na Tichý oceán.

„Kolem je voda. Jsme bezmocní, bezbranní, všem na očích...“ pokračovala lady Hintonová ve svém bědování.

Stormera zřejmě to brblání omrzelo.

„Máte halucinace, lady!“ téměř okřikl stařenu. „Koho vidíte? Komu jsme na očích? Kdo se na nás dívá? Oceán je prázdný jako za prvních dnů stvoření světa. A kdo by nás teď také hledal? Věřte, nikomu na nás nezáleží. Oceán není Oxford-street ani Piccadilly. Oceán má své cesty a svá liduprázdná místa. Jsme v samém středu trojúhelníku, který tvoří velké zaoceánské cesty: z Jokohamy do Valparaíza – Japonsko, Jižní Amerika; z Wellingtonu – Nový Zéland, do Panamy a z Panamy – podél břehů Jižní Ameriky – k průlivu Magellanovu. Od západních břehů Jižní Ameriky nás dělí přes tisíc kilometrů. Nedostane se sem ani jedna loď, leda by sem cyklon zanesl plachetnici. Plachetnic se ale nebojíme. Všechny zaoceánské parníky mají radiostanice. Podávají samy o sobě zprávy. My máme radiogoniometr. Ze zvláštní pozorovatelný na stožáru střeží strážní pozorně obzor. Naše plavidlo je jedním z nejrychlejších. Nedokázali bychom utéci jedině válečným lodím. A konečně, máme hydroplány. Všechny cenný náklad je dávno uschován v Andách.“

Lady Hintonová se zlobila, že Stormer-city nebylo pojmenováno po ní. Aby starou lady nepopuzoval, nazýval Stormer v její

přítomnosti Stormer-city „město v horách“, „město, kde se staví raketa“.

„V případě krajního nebezpečí tam můžeme vždycky odletět.“

„Ale proč to neuděláme hned a neodletíme do toho vašeho Stormer-city?“ zeptala se lady Hintonová.

„Protože tam dosud není postaven hotel. V dělnickém baráku bydlet nebudete. A věřte mi, že to je tady také bezpečnější. Můžeme tu manévrovat. Nebýt vašich,“ Stormer chtěl říci „rozmarů“, ale ovládl se, „nebýt vaší nevolností, odpluli bychom do šířek více na jih, tam bychom byli už naprosto v bezpečí. Tam bychom byli na očích jen tučňákům. Ale kdyby nás zastihli v Stormer-city dříve, než bude raketa hotová, zahynuli bychom. Odtamtud se dá utéci jediné vzduchem. Ale nebylo by ani kam utéci.“

„Bože můj! Bože můj, bože můj!“ zvolala tragicky lady Hintonová. „Proč nás tak trestáš?“

„Kouř na obzoru!“ zvolal táhle z pozorovatelný strážný.

„Kde? Kde?“ vykřikl zbledlý biskup a příliš kvapně vykročil k palubě, vytahuje v chůzi z pouzdra hranolový triedr.

„Druhý kouř... třetí... celá eskadra!...“ hlásil strážný.

Na lodi nastal shon. Ozývaly se různé povely. Mohutné stroje ožily, loď se zachvěla. Začala se přetáčet na levý bok, stále zrychlující tempo.

Po palubě přeběhl Schnierer, mávaje svazkem Kanta. „Amelie! Cože! Co? Už?“

Vrávorajíc vyšla Ellen. Odkudsi se vyškrábal baron, čelisti se mu třásly. Snažil se říci něco Stormerovi: ‚e-e-e...‘ Ten ho odehnal jako mouchu. Stormer byl také rozčilen, ale ovládl se líp než ostatní.

Loď obrátila na jih a plula maximální rychlostí.

„Tak, teď rozhodují koňské síly,“ pokračoval Stormer.

„Možná, že nás vůbec nepronásledují,“ pronesl svou domněnku Thecker. „Válčí celý svět. Japonské a americké námořnictvo se pronásleduje v oceánech vzájemně.“

Lady Hintonová po prvé pohlédla na svého lékaře vděčně. Tato uklidňující slova na ni zapůsobila lépe než lék. Thecker zachytil blahosklonný pohled lady Hintonové a využil toho.

„Půjdu se podívat na ženu a na dítě. Hned se vrátím, kdy!“ řekl.

„Ať nás pronásledují nebo ne, ale objevili nás, a to je špatné,“ nedal se uklidnit Stormer. „Neznámá eskadra je nám v patách. Jestli se nám nepodaří zmizet, než nastane noc, je to zlé.“

Nastalo tíživé mlčení. Bylo jen slyšet, jak loď brázdí přídí hladinu oceánu a stejnoměrně klapou diesely.

Míjela hodina za hodinou. Slunce se schylovalo k obzoru, vzdálenost mezi parníkem a pronásledující eskadrou se stále zmenšovala.

„Ještě dobře, že nestřílejí!“ řekl Stormer. Všichni byli příliš zdrceni, než aby pokračovali v rozhovoru.

Kapitán telefonicky oznámil, že podle jeho výpočtů je eskadra před soumrakem nedožene.

A lady Hintonová si snad po prvé za mnoho let vášnivě přála, aby čas plynul rychleji.

Než zašlo Slunce, bylo možno už pouhým okem rozeznat čelní loď. Podle kapitánova názoru to byl válečný křižník. Těžko se však dalo říci, byl-li japonský nebo americký.

„A ještě těžší je odhadnout, kdo tyto křižníky řídí,“ poznamenal Stormer. „Všechno ve světě se mění. Země, která byla včera kapitalistickou, může být dnes už republikou proletářů...“

Milosrdná noc konečně spustila svou černou clonu. Kdyby to tak byl konec dramatické hry a mohli se spokojeně odebrat do svých domovů! Přestávka, běda, pouze přestávka, ktereje třeba využít.

Ted' měli za úkol skrýt se pod rouškou noci a prudce změnit kurs. Kapitán se zamyslel a obrátil na východ.

„Hh... hhloupé,“ řekl Maréchal, jemuž se s nočním chládkem vrátil dar řeči. „Na východě se dostaneme na mořskou cestu, která vede podél jižních břehů Ameriky.“

„A já si zase myslím,“ namítl Stormer, „že náš kapitán jednal velice rozumně. Představte si, že jste na místě pronásledovatelů a přemýšlíte o tom, jakou cestu si zvolíme. Právě tu, kterou ukazujete vy. A právě z téhož důvodu. A eskadra se pravděpodobně obrátí na západ. Mořská, cesta, po níž plují obchodní lodi, nás neděsí. Bude dokonce lepší, jestli ty obchodní lodi potkáme. Odvedou pozornost pronásledovatelů, jestliže eskadra přece jen popluje na východ jako my.“

Baron a Stormer se hádali dál.

Eskadra pravděpodobně plula se zhasnutými světly. Nedalo se zjistit, zda je daleko nebo blízko.

Kapitán dal instrukce svému zástupci, Svěřil mu řízení lodi, shromáždil všechny cestující a oznámil jim:

„Naše situace je stále nanejvýš vážná. Eskadra se může rozdělit a poslat své lodi třemi směry: na východ, na západ a na jih. A ráno vás mohou mít. Zachránit by vás mohl pouze riskantní krok – obrátit přímo na sever, jestli ovšem nenarazíme na eskadru...“

„Go si počneme?“ zvolal biskup.

„Domnívám se pouze jedno: využít noční tmy a zachránit se na hydroplánech.“

„A vy?“ zeptal se Stormer.

„Kapitán neopouští loď, dokud je schopna udržet se na povrchu!“ odpověděl. „Zůstanu.“

Stormer se na kapitána podezíravě podíval. Ted' se nedá nikomu věřit.

Nemohl sám kapitán ohlásit rozhlasem polohu parníku?

Začali se rychle chystat na cestu. Lady Hintonová rozčilením tak zeslábla, že ji museli do kabiny letadla nést. Theckerovo dítě se probudilo a plakalo. Cestující byli nervózní.

Rozčilení poněkud opadlo až když zahučely motory a stroje vzlétly do vzduchu. Všichni si s úlevou oddychli.

„Nnevystřelil někdo?“ zeptal se polekaně baron.

„Sed'te!“ zabručel Stormer. „To vyletěla zátka z lahve šampaňského, které jsem stačil vzít s sebou.“

„Ddejte mmi alespoň poplknout. Mmám vv krku ddocela ssucho!“

„Tisíc zlatých na hotovosti!“ poznamenal kousavě Stormer. A baron zaslechl, jak Stormer pije rovnou z lahve. „Tumáte!“ slitoval se a podal mu téměř prázdnou láhev. „Tisíc na váš vrub.“

X O „rakvích“ a o tom, co bylo v Stormer-city nového, zatímco Hans seděl v kouli

Ke skleněné stěně koule přistoupila dívka v krátkém kožíšinovém plášti a podívala se dovnitř. Uprostřed otáčející se koule seděl u nevelkého stolu chlapec, skloněný nad knihou.

„Přijeli cestující,“ napadlo Hanse, když spatřil dívku. Pokukoval po ní po každé, když se koule otáčela k ní. Amelie – byla to ona – se divila, jak to přijde, že se mu nezatočí hlava.

Hansovi se v první chvíli skutečně hlava točila a dokonce tolik, že už chtěl Winklera požádat, aby ho z otáčejícího se vězení pustil. Hans se však hned tak nevzdal. „Budu to muset vydržet v raketě. Je třeba si zvykat na všechno.“

A zvykl si. Hlavní věc bylo nedívat se stěnami koule na ulici, aby neviděl pohyb. Jeho silný organismus se brzy neobvyklým podmínkám přizpůsobil. Strávil v kouli přes měsíc, živě se plody a zeleninou ze skleníku. Rostliny, on sám i zvířata byli v dobrém stavu. Pouhá rostlinná strava sice jeho mladému organismu nestačila

a pořádně za tu dobu zhubl, ale žádnou nevolnost nepocíťoval. Dobře pokračovalo i jeho studium. Hodně pokročil ve svých znalostech matematiky, zapisoval si pečlivě různá pozorování, dospěl k mnoha zajímavým závěrům. Winkler a několikrát i Zander ho navštívili, přicházeli ke kouli, dívali se na něho zvenčí a hovořili s ním telefonicky. Přesto však ho tato dobrovolná samovazba zoufale omrzela. Byl mlád, toužil po pohybu, po rozmanitých dojmech, po živé, praktické práci.

A Winkler ho včera potěšil, když mu oznámil, že dnes toto vězení skončí. Koloběh látek se osvědčil, vše probíhalo tak, jak předpokládali a vypočítali Ciolkovskij a Zander, A nesnadný pokus bylo možno skončit. Winkler mu včera oznámil, že se do Stormer-city už sjíždějí cestující budoucího letu. Stavba rakety za tento měsíc hodně pokročila, přestože nebyla ještě zdaleka hotová.

„Jakou práci mi svěříte teď?“ zeptal se Hans Winklera. Finger velmi toužil pracovat „co nejbližší rakety“, ale Winkler ho zklamal:

„Budeš pracovat na stavbě vysílací stanice. Je to velmi zodpovědný úsek.“

„Budu se muset stát radistou,“ odpověděl Hans nepřiliš vesele.

„Ceká tě zajímavější práce, než si myslíš,“ potěšil ho Winkler.

Ať tomu bylo jakkoliv, Hans tuto kouli brzy opustí.

K dívce přistoupil Winkler, něco jí říkal a ukazoval na Hanse. Dívka se směje. Tu přistupuje Winkler k páce a otáčí jí. Koule se točí stále pomaleji. A – kupodivu – Hansovi se stále více točí hlava. Když se koule zastavila, Hansovi se zdálo, že se rychle zatočil. Záchvat závratí byl tak silný, že se Hans musel zachytit stolu, aby neupadl.

„Ten se chudák zatočil!“ zaslechl za sebou Winklerův hlas. Mechanik položil svému pomocníkovi ruku na rameno.

Hans se však už vzpamatoval a snažil se nadzvednout, přestože hned zavrával.

„To hned přejde,“ řekl s úsměvem, hledě na Amelii.

„Tak nám ukaž, jak jsi tu žil,“ řekl Winkler, otočil pákou a koule se začala zase točit.

V době, když byl zastaven pohyb, se necítil špatně jenom Hans. Všechna zvířata spadla z boční stěny na „zem“ a třepala křečovitě nohama, ležíce na straně nebo na zádech. Ptáci pleskali křídly a

zoufale křičeli. Rostliny okamžitě povadly, stonky i větvičky jim poklesly, jako by v mžiku zvadly. Zastavení pohybu bylo pro obyvatele koule skutečnou katastrofou.

Jakmile však Winkler uvedl kouli do pohybu, všechno ožilo a postavilo se na své místo: rostliny se natáhly vodorovně, zvířata se usadila na postranní stěně a cítila se tak stabilně jako jejich kamarádi v normálních králíkárnách a kurnících. Hansova závrať byla ta tam. Zato ti, co přišli, se necítili příliš dobře, zvláště Amelie. Potlačila s námahou závrať a snažila se dostat do středu koule. Táhlo ji to však tolik na stranu, že kdyby nepřišel na pomoc Winkler, dívka by byla určitě upadla. Šla doslova jako proti silnému větru, přemáhajíc neviditelnou překážku. A táž neviditelná síla ji už popoháněla, když se vracela od středu ke stěně koule.

„Je to moc legrační,“ pravila, „ale nevydržela bych tu ani hodinu.“

Winkler otáčení koule zastavil a když všichni vyšli ven, zase ji uvedl do pohybu.

„Koule vykonala své a mohli bychom ji v podstatě zastavit. Ale jen ať se točí – budeme ji ukazovat novým akcionářům. A ty, Hansi, budeš muset podstoupit novou zkoušku, budeš-li s tím samozřejmě souhlasit. Výbor Společnosti rozhodně zakázal mně a Zanderovi, abychom se osobně účastnili pokusů, které by byly třeba jen minimálně životu nebezpečné. A přestože Zander ujišťoval, že žádné nebezpečí nehrozí, zakázali mu podrobovat se zkouškám. A dobrovolně nikdo jiný souhlasit nebude; nenašli se dobrovolníci ani mezi sluhy, dokonce ani mezi Indy a ostatními barevnými dělníky. Ani ti, co musí létat na ‚čertově podkově‘ nechťejí přistoupit na riziko.“

„A ty mi to riziko nabízíš?“ zeptal se Hans.

„Ani dost málo. Jde o to, že během tvého pobytu v kouli byly dokončeny přístroje, které mají chránit těla před údery. A musíme je nutně vyzkoušet.“

„A já mám být tedy první, kdo je vyzkouší?“ řekl Finger.

Vedeni Winklerem, vydali se ulicemi Stormer-city. Na náměstí spatřili podivnou stavbu. Úzkokolejka ústila do hradby z písku. Na kolejích stál vozík, na něm bylo cosi podobného kovové rakvi s

otvorem ve víku. U vozíku ležel oblek, který vypadal jako potápěčský. Úzkokolejka jela po svahu asi 10 stupňů a byla dlouhá asi 100 metrů.

Těsně před uličkou se musel vozík dosti rychle rozejet a vrazit do pískového náspu.

Hned vedle se tyčila jiná stavba – úzkokolejka, stoupající pozvolna na most. Tento most ve výši deseti metrů od země končil.

„Chápu!“ řekl Hans. „Vozík vyjede na most a pak musí spadnout na zem i s ‚rakví‘, v níž budu uzavřen.“

„Vždyť z vás ale bude hotová placka! To je sebevražda!“ zvolala dívka,

„Všechno to není tak hrozné, jak se vám zdá,“ odpověděl Winkler. „Hned to vyzkoušíme.“

Winkler zatelefonoval z nejbližší telefonní budky Zanderovi. Brzy se na místo zkoušky dostavili Zander, Blotton, Maréchal, Stormer, biskup a doktor Thecker. Jako budoucí lékař meziplanetární expedice musel prostudovat, jak různé podmínky letu působí na organismus.

„Zeny jsem na první pokus nepozval,“ řekl Zander. „Počítám sice s naprostým úspěchem, ale může se leccos přihodit. A jestli se dámy polekají, odmítnou ‚lehnout si do rakve‘. A když nebude souhlasit třeba jen jediný člověk, bude všechna naše práce zbytečná.“

„Proč bude všechno zbytečné, když nebude souhlasit třeba jen jediný člověk?“ zeptal se Stormer.

„Podívejte se, oč jde,“ vysvětlil Zander. „Na těchto přístrojích ušetříme spoustu pohonných látek. Jestli splní mé naděje, budeme moci o mnoho zvýšit počáteční rychlost. Jestliže neučiníme potřebná ochranná opatření, může značné zrychlení vyvolat řadu bolestivých zjevů a dokonce i způsobit smrt. Při jednom pokusu, kdy byla tíže desetkrát větší, než je normální, utrpěl pilot tolik, že musel celý měsíc ležet v nemocnici. Menší otřes mozku a kapilární výron krve do mozku způsobily zánět očních spojivek a nervovou poruchu; příčinou byl odstředivý efekt při prudkém vzletu. Ciolkovskij a později Rynin provedli pokusy s hmyzem a zvířaty. Hmyzu se nestane nic ani při třisetkrát zvýšené tíži. Kuřata mohou podle názoru Ciolkovského vydržet stonásobnou tíži, přestože ji při pokuse zvýšil

jen pětinasobně. Člověk může na krátký okamžik vydržet přibližně dvacetinasobné zvýšení své váhy. A tak jakoby nám sama fyziologie určovala hranice pro zvýšení rychlosti při letu. Umístíme-li však člověka do prostředí o stejné hustotě, můžeme dovolit daleko větší zrychlení, aniž mu ublížíme na zdraví. Uskutečňující myšlenku téhož geniálního Ciolkovského, zhotovili jsme tedy schránku, která se dá neprodyšně uzavřít. Je naplněna slanou vodou, jejíž specifická váha se rovná průměrné specifické váze lidského těla. Člověk si lehne do vodního lože. Víko se pevně uzavře. Od úst vede na povrch trubice, jíž se dá dýchat. Bude zhotoveno několik schránek zvláštní konstrukce, které dovolí člověku, jenž bude v schránce uzavřen, konat určité pohyby, nutné pro řízení rakety v prvních chvílích startu. V těchto zvláštních schránkách poletíme já, Winkler a Finger. Všichni ostatní mohou klidně ležet v takovéhle schránce. To nám umožní zvýšit rychlost rakety při startu a opustit tudíž Zemi rychleji. Jestliže však jediný cestující hydroamortizátor odmítne, nemůžeme samozřejmě zvýšit rychlost nad průměr, který člověk snese. Jinak by tento cestující riskoval, že by zemřel na výron krve do mozku.“

„Jak dlouho se budeme muset tak trápit, nežli dosáhneme konečné rychlosti?“ zeptala se Amelie.

„To záleží na vás,“ odpověděl Zander. „Kdybychom okamžitě zvýšili rychlost letu naší rakety na jedenáctdvanáct kilometrů za vteřinu, nevydrželi bychom takové zrychlení ani v našich hydroamortizátorech. Stoupat budeme poměrně pomalu. Pět šest minut nás budou provázet pozemské vlečné rakety. Skutečnou kosmickou rychlost rozvineme později, klidně a pozvolně.“

„Jste připraven, Hansi?“

„Vždy připraven,“ vyrazil ze sebe.

Na štěstí si nikdo této buřičské fráze nevšiml. Všichni byli zaujati nastávajícím pokusem, který vypadal velice riskantně.

Kolem vzdušného mostu se už shromáždil zástup dělníků. Ani pískání, ani napomínání vedoucích pracovních skupin nemohlo vrátit lidi k práci.

Nadcházela příliš zajímavá podívaná.

Hans si s Zanderovou a Winklerovou pomocí rychle oblékl potápěčský oblek a lehl si do schránky s vodou. Skafandr

nepotřeboval. Protože by si však všichni cestující nechtěli lehnout „do vany“ nazí nebo v plavkách, vyrobil Zander lehké „potápěčské košile“. Zander osobně vytáhl na povrch dýchací trubici a upevnil horní víko „rakve“, zavírající se hermeticky ve všech skulinách.

„Jedeme,“ nařídil.

Motor napnul nekonečné lano a vozík začal stoupat. A už byl na můstku. Už se blíží k okraji. „Rakev“ visela na okraji mostu v šikmé poloze a najednou sletěla dolů. Amelie bezděčně vykřikla.

Schránka narazila na písek, ale nerozbila se. Všichni k ní spěchali. Stormer pozoroval Zanderovy ruce, jestli se nechvějí. Zander však otevřel víko schránky naprosto klidně. Schránka se nerozbila, a to je hlavní. V raketě nebude při letu trvanlivost schránky za značného zrychlení vystavena takové zkoušce.

Amelie se s obavami a zvědavě podívala dovnitř, hrozíc se, že tam uvidí roztříštěnou mrtvolu. Hans už však vstával ze své železné rakve.

„Tak co?“...

„Uder jsem pocítil, ale byl to asi takový pocit jako ve spánku, když se člověk náhle otřese,“ odpověděl Hans. „Jsem úplně zdrav.“

Všichni si ulehčeně oddechli.

„Teď pustíme vozík ze srázu na písek.“

„Chtěla bych podstoupit tuto zkoušku!“ prohlásila kategoricky Amelie. Stále ještě si nemohla odpustit svůj výkřik a chtěla se rehabilitovat.

„Zbláznila jste se!“ řekl Stormer.

„Ne víc než vy všichni,“ odpověděla. „Chcete snad v těch schránkách zachránit jako klenot jen muže?“

„Ano, ale tohle jsou přece pouze pokusy... nejsou skončeny.“

„Tak je hned skončíme,“ odpověděla. Zander na Amelii pohlédl a sotva znatelně se usmál. „Nic proti tomu nenamítám,“ řekl. Během několika minut už Amelie ležela v schránce na vozíku, připravená na cestu. „Jedeme!“

Vozík se rozejel se zvyšující se rychlostí.

V tom okamžiku se však stalo něco, co dívku málem zabilo. Vedle náspu stálo menší rypadlo, obsypané dělníky. Tíží svých těl náhle otočili páku rypadla. Koreček se přenesl těsně nad schránkou,

zavadil o víko a téměř úplně seřízl dýchací trubici, která z něho vyčnívala. Jestli spadne dovnitř, zaplaví Amelii voda a dívka zahyne. Zástup hrůzou vykřikl. Mnozí ztratili hlavu. Hans se vrhl za vzdalujícím se vozíkem, předešel jej a hodil na koleje několik kamenů. Vozík sjel s kolejí a převrátil se na bok. Winkler a Zander běželi rychle na pomoc, otevřeli spěšně víko a vytáhli dívku z bedny. Když nadzvedli skafandr, dívka zatřásla hlavou a vyplivla z úst vodu.

„To jsem se ale napila!“ řekla. „Co se stalo?“

Když jí to vysvětlili, pohlédla vděčně na Hanse, který odešel stranou.

Všichni jí navrhovali, aby byl pokus odložen tím spíše, že už má pořádně promočené šaty. Dívka však kategoricky odmítla. Museli ji znovu pustit se svahu.

Tentokrát spadla dolů šťastně. Úder byl tak silný, že to schránku odhodilo stranou. Amelie však byla celá a nedotčená.

Všichni jí blahopřáli.

„Máte konkurenta, sire,“ řekl Winkler Blottonovi. „Nevadí, sir Henry to dnes vyhrál při stratosférickém skoku,“ odpověděl za Blottona Zander. Blotton přikývl.

„Tak, a teď se půjdu převléknout,“ řekla Amelie. „A víte, že je ve vaší rakvi hrozná zima? Pořádně jsem prokřehla.“

„To je naše chyba, fräulein. Nenapadlo nás vodu ohřát a teplota se tady na horách blíží k nule,“ řekl Zander.

Hans spatřil ve městě mnoho novinek. Na sousední horské plošině se tyčily obrovské stožáry vysílací stanice. A tam, kde byla startovací plocha, leželo už obrovské, černé, vřetenu podobné těleso. Nad ním se jako mravenci hemžili lidé, dokončující elektrické svářečí práce. Hans toužil podívat se na raketu co nejdříve.

„Naše první ‚Noemova archa‘,“ řekl Zander, ukazuje na raketu. Vypadala neobvykle, jako mrtvá velryba vyhozená na břeh.

„Měří sto metrů. Plášť je z wolframové oceli.“

„Podivuhodná shoda!“ uklouzlo biskupovi.

„Jakou shodu máte na mysli?“ zeptal se poněkud překvapený Zander. „Cožpak už jste někdy něco podobného viděl?“

„V bibli stojí,“ vysvětlil biskup, „že Noemova archa měřila tři sta loktů. A to přece odpovídá sto metrům.“²

V této shodě spatřoval biskup ‚zvláštní‘ znamení, předpovídající úspěch, což také oznámil ostatním cestovatelům.

„Ach tak,“ zasmál se Zander. „Použil jsem Noemových nákrešů a sestrojil jsem tedy plagiát. Na své ospravedlnění mohu prohlásit, že tímto také shoda končí. Noemova archa byla, nemýlím-li se, široká...“

„Padesát loktů a vysoká třicet,“ prohlásil biskup tónem „odborníka přes archy“. „Měla tři patra: spodní, první a druhé.“

„Měla tedy tři paluby,“ poznamenal ironicky Zander.

Hans kdysi udělal ještě pro atheistický kroužek výpočet kubatury mythické Noemovy archy, přičemž se zjistilo, že se do ní nemohla vejít ani desetina všech zvířat, ptáků, hadů a „různých potravin, jimiž se živí“, na třináct měsíců dvacet sedm dní – dobu, po kterou archa plula.“

„Ano, Noemova archa byla prostorná,“ pokračoval Zander. „Naše ‚archa‘ má v průměru všeho všudy čtyři metry. Je to v podstatě kombinace dvaceti jednoduchých raket. Je to tak zvaná „osobní skládací raketa Ciolkovského z roku 2017“. Moje skromná úloha při projektování se omezila na některá bezvýznamná doplnění a konstrukční změny. Každá jednoduchá raketa má zásobu pohonných látek, spalovací komoru s automatickým injektorem a ostatní. Prostřední – dvacáté první – oddělení nemá reaktivní zařízení a je společenskou místností. Je dlouhé dvacet metrů a má v průměru čtyři metry.“

„A co je to za díry, které spirálovitě ovíjejí raketu?“ zeptal se Stormer.

„Vyústění trysek. Ve chvíli startu se změnění v krátery sršící oheň. Pohonná látka shoří v komoře a vyletí těmito otvory ven.“

„Představovala jsem si, že se všechny rakety musí zapalovat od ocasů,“ řekla Amelie. „Viděla jsem to tak na obrázcích.“

„Ano, ale řekl jsem už, že to není jedna, ale dvacet spojených raket. Trysky ovíjejí raketu spirálovitě proto, aby byla při letu odolnější. Spalovací potrubí uvnitř rakety je také spirálovité. Jedny

² Biskup se zmylil: 300 loktů se rovná 135 metrům. (Pozn. ruské redakce)

ohyby jsou umístěny napříč délky rakety a druhé zase po délce rakety. V důsledku toho se naše raketa nebude zmítat jako špatně řízený člun.“

„A jak velkou místnost vyhrazujete každému cestujícímu?“

„Dvacet kubických metrů. Při stále se čistící atmosféře je to myslím naprosto dostačující.“

„A kde je skleník, o němž jste hovořil?“ zeptal se Stormer.

„Je hotový, ale není smontován. Budeme muset vzít jednotlivé součásti do rakety a smontovat je až v meziplanetárním prostoru.“

„Proč ne na Zemi?“

„Protože skleník by vytvořil v atmosféře obrovský dodatečný odpor. Vždyť bude dlouhý padesát metrů a v průměru bude mít dva metry, až bude smontován; je vyroben z velmi lehkých materiálů. Celý objem rakety je osm set kubických metrů. Mohlo by se do ní vejít osm set tun vody. Necelá třetina – dvě stě čtyřicet kubických metrů – je určena pro tekuté palivo.“

„Není to málo?“ zeptal se Stormer.

„Úplně to stačí dát raketě rychlost padesátkrát vyšší, než je rychlost potřebná k tomu, aby se náboj navždy vzdálil od sluneční soustavy.“

„Tak to je tedy ten váš ‚stroj času‘, jehož pomocí přimějete Zemi, aby za rok absolvovala všechny své revoluce, války a zvláštní potopy světa?“

„Ó ne! K tomu bude zapotřebí něčeho silnějšího, než jsou obyčejné výbušniny.“

Stormer si potrpěl na číslice a zeptal se, kolik váží obal rakety.

„Čtyřicet tun. Zásoby, přístroje, skleník – třicet tun. Lidé a ostatní zavazadla – deset tun. Váha obalu rakety s veškerým příslušenstvím je třikrát menší než váha paliv. Prostor, v němž je kyslík, měří čtyři sta kubických metrů. Jiné otázky nemáte?“

„Zatím ne. Ale nejdůležitější otázka: kdy bude ‚archa‘ hotová?“

„Zdržení jsme nezavinili my. Ted' se neobyčejně těžko shání materiál.“

„Ach ano!“ vzdychl Stormer.

Připomnělo mu to žalostnou situaci ve světě. V závodech jedné země stávkují dělníci, v druhé dopravní zaměstnanci. Tam je

blokáda, válka, tam zase revoluce... A tak se z toho člověk asi nevyhrabe. A dostane se pak namísto do nebe rovnou do pekla.

„Pospěšte si ale, mister Zandere,“ dodal téměř prosebně.

Když si Hans prohlédl raketu, chtěl jít dál, ale Winkler ho odvedl stranou a řekl:

„Jde o to, že na tebe čeká Luigi Pucci.“

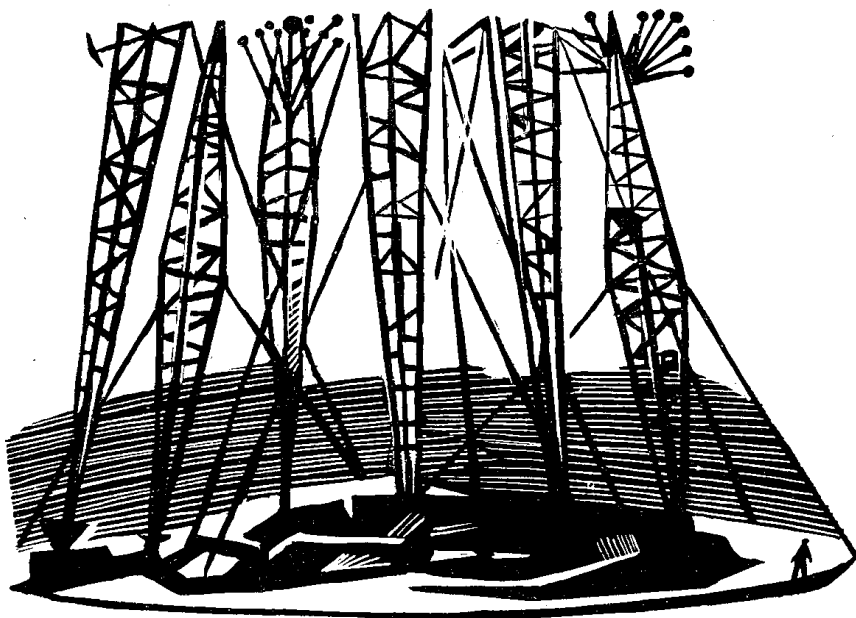
„Kdo je to zase?“

„Podivín, jakých je málo. Ale uvidíš sám. Náš hlavní radioinženýr. Zander si ho velmi váží. Člověk se od něho může leccemus naučit. Využij té příležitosti. Jenom se už předem smiř se způsobem jeho jednání. Jdi na letiště. Tam čeká letadélko, které tě dopraví k rozhlasové stanici. Jakmile vystoupíš, jdi rovnou po cestičce bíle štěrkované a nikam neodbočuj.“

„Ty mi dáváš takové rady na cestu, jako když jdu ke zlému kouzelníkovi a po cestě na mě číhají pohádkoví draci.“

„Skoro tomu tak je. Ale draci, které má v moci Pucci, jsou nebezpečnější než všechny pohádkové sedmihlavé saně. V deset večer se vrátíš. Letadélko pro tebe přiletí.“

„Dobře,“ odpověděl krátce Hans a vydal se k aeroplánu.

XI Stařec Pucci a jeho „draci“

Zamračený pilot mu mlčky ukázal na místo v kabině. Maličké letadélko vzlétlo nad Stormer-city jako stříbřitá vážka. Hans zase spatřil město z výšky – „čertovu podkovu“, skleněnou kouli, v níž tak dlouho seděl, raketu, ležící šikmo na letišti. Letadlo udělalo zatáčku a město zůstalo vzadu. Dole byla propast mezi skalami, vpravo oceán. Na jeho hladině se rýsovaly obláčky kouře z válečných lodí. Proti Hansovi letěla horská plošina s vysokánskými anténovými stožáry. Pilot vypnul motor a spirálovitě přistál na velmi malém letišti. Hans vystoupil, pilot mu mlčky pokynul hlavou na rozloučenou a jakmile se Hans pár kroků vzdálil, vznesl se do vzduchu ovanuv mladého muže proudem studeného vzduchu, smíšeného s výfukovými plyny motoru.

„To vypadá opravdu jako dobrodružství. Poslali mě na tuto nevlídnou horskou plošinu jako Thesea k Minotaurovi! – přemýšlel Hans. – Proč mě Winkler upozorňoval, abych nikam neodbočoval? Proč je na kamenité půdě, kde vlastně není žádná cesta, vysypána

tahle písčítá Ariadnina nit? Proč je letiště tak daleko od rozhlasové stanice? Je k ní dobré půl hodiny chůze. A kupodivu není ani vidět. Jenom stožáry trčí ze země. Kolem žádné stromy, žádné stavby. Dokonce nejsou vidět ani obytné domy. A kde všichni bydlí?“...

Hans se rozhlédl kolem. Vlevo, za nevelkým skalním výběžkem, si všiml střechy, která nad výběžkem trochu vyčnívala. Přímá cesta k této stavbě vedla kolem stožárů. Cesta však dělala velký polokruh. Proč? Proč by si vzdálenost nezkrátil? Žádné zjevné překážky ani nebezpečí neexistují. Snad to tu přece není podminováno.

Jak tak o tom všem Hans uvažoval, nevšiml si, že poněkud sešel z bílého pruhu, který označoval cestu.

„Forsicht! Attention! Posor!“ zaslechl najednou výstrahu ve třech jazycích. Za ohybem se objevila rozcuchaná hlava a zvednuté pěsti. „Jděte přímo po bílé čáře!“ křičel člověk špatnou angličtinou.

Hans znovu zahnul na bílou čáru a zrychlil krok.

„Vida, mladá muž! Neposlouchat instrukce. Ach! To být zlé!“ Člověk už vyšel z ohybu. Byl to stařec s obnaženou hlavou.

Horský vítr mu cuchal husté šedivé kadeře a plnovous. Měl na sobě lehký plášť do deště, jehož šosy vlály ve větru jako křídla.

„Co to dělat? Chťit umřít?“ ukázal prstem na anténový stožár. „Milión kilowatt. Ano! Kolem anténa silná elektrická pole. Strom – výboj, sloup – výboj, člověk – výboj. Bum! Blesk. Popel. Co? Sem, ke mně! Hans Finger? Mladá chlapec. Nebýt komunista?“ Hanse tato neočekávaná otázka přivedla do rozpaků. Pucci mu pohrozil.

Luigi vzal Hanse pevně za ruku jako malé dítě a táhl ho za sebou, neustále breptaje:

„Hned ukážu. Rozhlasová stanice v země. Obložená vrstvou kovu. Krátké vlny, obrovský síla, proniknout dovnitř – roztavit, spálit lidi. O, to být síla! Šest set tisíc lir za kilowatt-hodina. Dobré? Ano? Marconimu o tom nesníť. Brzy být laciné. Zander velká vynálezce. Já taky vynálezce. Starý Mathews se chlubit, já dělat. Pucci plus Zander – mohutný síla. Elektrická energie bez drát! Posor! Teď stanice vypnu. Pak moct jít dál. Přenos elektřina rádiem. Aeroplány – skladiště nábojů, armády – smrt! Paprsky smrti! Oho! Ach, škoda, že mě nevztít do raketa! Paprsky smrti z raketa! Na Rudý armáda! Finita!“

„Takové jsou jejich plány!“ řekl si Hans.

„Komunismus zahynout! Ha-ha-ha!“ křičel Pucci, jako by jeho paprsky smrti už komunismus zničily.

Jeho nesouvislá řeč připomínala blouznění a Hansovi dalo velkou práci, aby mu porozuměl. Věc se vyvinula takto.

Pucci navrhl akcionářům „Noemovy archy“ sestrojení meziplanetární lodi, která by byla poháněna elektřinou vysílanou ze Země, při využití zemského magnetismu. Šest silných rozhlasových stanic musí vysílat rádiové vlny do nebeského prostoru a nabíjet elektrickou loď kladnou nebo zápornou elektřinou podle toho, bude-li ji třeba odrazit nebo přitáhnout k Zemi, Měsíci nebo jiným planetám. Projekt byl po vědecké stránce dobře zdůvodněn, ale společnost se neodvážila jej přijmout. Hlavně proto, že by takový astroplán byl zcela závislý na zdroji energie na Zemi. A Země byla tím nejnespolehlivějším místem v sluneční soustavě. Co se stane, jestliže komunisti obsadí rozhlasové stanice, které vysílají elektrické paprsky? Loď mohla být vržena za rámec sluneční soustavy a ponechána osudu, nebo přitažena k Zemi, a pak vrácena na Zemi pro příkladné potrestání cestujících.

Pucci tedy předložil jiný projekt – použít v boji s bolševiky jeho „paprsků smrti“, vysílaných mimo jiné i z astroplánu. Jeho projekt spočíval ve vysílání paralelních x paprsků, jejichž pomocí by se ionizovaly částice vzduchu, v němž by vznikala jakýsi neviditelný řetěz – elektrický vodič mezi přístrojem a objektem útoku. Tento projekt, jakož i sám autor – zuřivý protibolševik – členy Společnosti velice zaujali. Projektem se začala zabývat i „Liga boje proti bolševikům“. Pokud jde o jejich vyslání z astroplánu, vyjádřil se Zander záporně, protože v době, kdy byl projekt navržen, nebyly pro to v astroplánu dostatečné zásoby energie. Kromě toho k tomu, aby se astroplány daly použít k bojovým cílům, musela by se ještě „archa“ z „evakuační lodi“ změnit v bojovou, snést se dosti nízko nad zemský povrch a vystavit se všem nehodám, jež se mohou přihodit bojující vojenské jednotce.

„Nezapomeňte, že vlastní astroplánů jsou Sověty. Tam se zrodila a byla vědecky rozpracována teorie reaktivních motorů. Kolem Ciolkovského vyrostla celá skupina sovětských odborníků – jeho

žáků. Co když Sověty vrhnou proti „Noemově arše“, která si zamlouvala účastnit se útočných bojových operací, celou flotilu astroplánů? Pak bude s cestujícími „archy“ zle!“

Ani Pucci, který to Hansovi vyprávěl, ani sám Hans nevěděli, že Zander nebyl při tomto svém vyjádření docela objektivní. Promluvil tu jeho tradiční pacifismus. Jako obvykle, nechtěl on – vědec – sloužit vyhlazovacím cílům. Zmilitarizování astroplánu by omezilo ony čistě vědecké úkoly, které si Zander kladl. Jeho důvody však byly pádné a zdály se tím přesvědčivější, že cestující „archy“ teď ani dost málo netoužili po válečném nebezpečí. Proto se přece rozhodli dokonce opustit Zemi, aby se dostali co nejdál od všech válek a s nimi spojeného osobního nebezpečí.

Pucciho ukonejšili tím, že jeho „paprsků“ bude použito u jiných, speciálně vyrobených vojenských astroplánů nebo správněji u reaktivních vzducholodí. Pucciho znalosti a zkušenosti může být pro „Noemovu archu“ použito v jiném směru: byl přizván jako hlavní inženýr, aby organizoval rádiová spojení „archy“ se Zemí.

Ve svém oboru byl zcela kompetentní a mohl být skutečně velice užitečný.

Cestující „archy“ musí bezpodmínečně vědět, co se děje na Zemi, jak se události ve světě vyvíjejí, a bude-li vůbec možno se na Zemi vrátit. Pucci se svou rozhlasovou stanicí měl, jak obrazně řekl biskup, představovat holuba nesoucího v zobáku olivovou ratolest na znamení skončení „potopy“.

Pucci se pustil nejen do zařizování oboustranného rádiatelefonického spojení Země s „archou“, ale chtěl na „arše“ zřídit supertelevizor, který by cestujícím umožnil vidět vše, co se děje v kterémkoliv koutu Země.

Předpokládalo se, že ústřední televizní radiostanice, které jsou v hlavních a ve větších městech, budou vysílat obrazy na stanici v Stormer-city a Pucci je bude vysílat „arše“.

„Jednoduché? Vůbec nebýt jednoduché!“ odpovídal Pucci na vlastní otázku. „Pust’ rádiová paprsek do nebe – zlomit se a spadnout zpátky na Země,“ vysvětloval vědec svým nemožným jazykem. „Proč se zlomit? Aha! Nevíš?“

Hans něco věděl, ale Pucci ho nepustil k slovu.

„Raketa se zvedat se Země; muset prorazit pancéř tíže a atmosféry. Rádiovým paprskům překážet odletět se Země také dvojitá pancéř. Dlouhá vlna. Letěla. Sto kilometrů uletěla – bum! Heavisidova vrstva. Zlomit se. Zase na Zemi. Odrazit se nahoru. Zase Heaviside. Zase se zlomit. Co? Jak být? Nemoct mluvit. Země s nebem? Mocť! Pucci mocť. Pucci mocť mluvit se Siriusem. Muset prorazit pancéře. Jehličkou krátkovlnný paprsek. Budu mluvit s ‚archa‘. A ‚archa‘ se mnou. Ano, jestli Zander dát ‚archa‘ energii. On také dobrá. Pucci plus Zander – velká věci!“

Hans si musel tu nesmyslnou řeč překládat do srozumitelného jazyka a chytat smysl zkomolených vět.

Věděl, že velmi krátké vlny – menší než deset centimetrů – mohou „ionizovat“ vzduch, který jim stojí v cestě, to znamená rozštěpit jeho molekuly na iony a elektrony nabitě opačnou elektrinou, učinit ze vzduchu vodič elektriny. Věděl rovněž o odrazivosti ionizovaného vzduchu a o Heavisidově vrstvě. Částice troposféry, která se rozprostírá ve výši přibližně deseti kilometrů, se ve dne ionizují slunečními paprsky. Taková ionizovaná vrstva vzduchu elektrické vlny částečně pohlcuje, částečně je rozptyluje. Ve výši padesát až sto kilometrů se prostírá druhý pancéř, který obepíná zeměkouli – tak zvaná vrstva Heavisidova, která se pravděpodobně skládá z ionizovaného dusíku nebo zředěného vodíku. A paprsek se „láme“, jak říká Pucci, to znamená prodělává úplný vnitřní odraz. Další osud paprsku je tento: odražen vrchním povrchem – Heavisidovou vrstvou – která je k němu vydutá, setkává se paprsek při zpětném pohybu k Zemi s vypouklým povrchem ionizovaných vrstev troposféry – spodní, husté vrstvy vzduchu, a odráží se od ní směrem nahoru; tak obchází lomenou čarou zeměkouli v prostoru mezi vrchní hranicí troposféry a spodní – Heavisidovou vrstvou, dokud se nedostane do méně ionizované vrstvy vzduchu a nedosáhne povrchu zemského. Tím se také vysvětlují rozmary různé slyšitelnosti – zjev, kterému se říká „fading“. Velmi krátkým vlnám o obrovské síle, vypuštěným kolmo nahoru, se však zřejmě dařilo prorazit oba „pancéře“ a odletět do hvězdného prostoru; při nejmenším se takové paprsky nevracely na Zemi.

Pucci měl za úkol „prorazit“ tyto dva pancěře silným krátkovlnným paprskem pomocí „reflektorových antén“ a zřídit spolehlivé spojení Země s „archou“.

A to se Puccimu podařilo. Bez ohledu na to, že Slunce na nebi jasně svítilo a vzduch byl tedy ionizován, vypustil Pucci za Hansovy přítomnosti rádiový paprsek a paprsek se nevrátil.

„Jede!“ řekl Pucci a rozesmál se. „Země – Neptun – čtyři a půl miliarda kilometr. Paprsek moci tam být za čtyři hodina. Go? Být hezký tak létat? Pucci plus Zander udělat! Ale ještě moc, moc práce! Reflektorový anténa špatný. Potřebovat lepší. Potřebovat kolosálně moc energie. Vzácná zprávy Země – Venuše. Budeš pracovat – já moc naučit. Jenom se muset na mě dívat!“ A Pucci Hansem zatřásl s takovou silou, jakou by od něho nikdo nečekal.

Puccimu pomáhali při práci tři mladí inženýři. Byli povídaví, veselí, šikovní. Ale Pucci s nimi moc spokojen nebyl.

„Nevadit, že málo vědět. Když dobře pracovat, být můj pomocník. Já tady, ty na raketa. ‚Haló, Hans‘ – ‚Haló, Pucci!‘ – Jaká být na nebi počasí?’ Ha-ha-ha!“

Hans pracoval v Pucciho laboratoři po celý den a večer ho týž nemluvný pilot dopravil do Stormer-city.

„Tak co, neuměl tě Pucci?“ zeptal se Winkler, který přišel Hansovi naproti na letiště.

„Skoro,“ odpověděl Hans. „Pořád vyzvídá, jestli nejsem komunista. ‚Přiznávám se ti, že jsem měl sám velkou chuť ho zmlátit.“

„Ne, jen se nejprve u něho něčemu nauč. Pravda, ovoce je to jedovaté, kdepak Zander!“

„Ech!“ Hans prudce mávl rukou. Winkler mu porozuměl.

„Ještě jednou: všeho dočasu, Hansi!“ řekl Winkler. „Pokud jde o Pucciho, tak přijde chvíle, že bude pracovat pro nás, nebo...“

„Bude pracovat proti nám!“

„V tom případě nebude pracovat pro nikoho! Ale o tom zatím dost. Půjďme se podívat na menší zkušební let!“

Když Hans s Winklerem došli na vrcholek Ponuré skály, byla už úplně tma. Jihozápadní vítr přihnál oblaka, která se kupila až u Hanse a zakrývala očím oceán. Na plošině osvětlovala jediná slabá lampa

cosi jako tovární komín, obehnaný lešením jako na stavbě. V tomto komíně byla raketa.

Hans rozeznával v polotmě přítomné pouze podle hlasů. Poznal hlas obchodního ředitele, Zandera a Winklera. Blotton stál u lampy. Jeho obličej byl navenek klidný.

„Neměli bychom let odložit?“ řekl Stormer. „V takové tmě raketu těžko najdeme. K tomu se oceán pravděpodobně vlní. Co to je za nápady lítat v noci?“

Blotton však trval na tom letět okamžitě. Zander má ve dne příliš mnoho práce a pokus musí být co nejdříve skončen.

Ze tmy se vynořila čísi tvář. Světlo lucerny ozářilo Amelii, která přistoupila k Blottonovi.

„Spěcháte tedy dosáhnout nového rekordu, sire?“

„A dokázat, že muži jsou stejně stateční jako ženy,“ řekl se smíchem Zander. „Vše je připraveno.“

Henry si lehl do úzké schránky. Zander zavřel pečlivě víko, s Winklerovou a Hansovou pomocí „vložit“ Blottona jako cívku do člunku, spojil dýchací trubici s kyslíkovým přístrojem, zeptal se telefonicky, jestli může Blotton řídit páky, umístěné v bedně, řekl: „na brzkou shledanou“, a pevně zavřel vstup do rakety. „Odstupte!“

Sotva stačili všichni odstoupit, následoval výbuch. Jasný sloup plamene ozářil mlhu, horskou plošinu, jakoby najednou vyšlo Slunce, a rychle hasl. V tom okamžiku se roztloukaly sirény celé flotily rychlých motorových člunů. Skrze mlhu na nich zářily silné reflektory. Rychle se rozejely.

„Aby ji s takovými reflektory nenašly!“ řekl Zander.

„A nespadne námořníkům na hlavu?“ zeptal se Stormer.

„Doufám, že ne, vše je promyšleno.“

Raketa nahoře zhasla. Pouze ve skalách ještě dlouho hřměla mnohohlasá ozvěna, jako by je rozzlobilo porušení jejich věčného klidu.

XII První „archa“ opouští Zemi

Skončily všechny zkoušky, pokusy, přípravné práce. Blotton vzlétl několikrát na „Piccolu“, stoupaje stále výš. Počet akcionářů překročil stovku. To není malá číslice, uvážíme-li, že každý akcionář přinášel s sebou milióny. Na náhorních plošinách sousedních hor už se začaly stavět nové rakety. Stavěla se horečně celá eskadra „arch“. Stormer-city se hemžilo milionáři, kteří se přijeli zachránit, jejich rodinami, psíky, sluhy. Hotely, obchody, kavárny, restaurace, biografy rostly jako houby po dešti, pokrývaly celé prostranství, svahy úžlabin, srázy. Záležitosti Společnosti vzkvétaly...

Tento podnik byl houbou rostoucí na plísni všeobecného zahnívání. Pohlaváři podniku, posedlí zvířecím strachem, byli nanejvýš netrpěliví, aby opustili Zemi co nejdříve a zachránili svůj život.

Každé ranní noviny přinášely zprávy, z nichž bylo průmyslovým králům a burzovním diktátorům horko. Revoluce, která proběhla už ve třech zemích, zlomila po krátkých, ale krvavých bojích s

konečnou platností bývalou moc kapitálu. Na celém světě se brzy nenajde místo pro ubohou hrstku bývalých magnátů, chytajících se teď „archy“. Kolo dějin nemohly zastavit žádné síly, ani zlato, ani armády vojáků a vědců, ani spiknutí, ani žádné pokusy „mohykánů“. V zemích, které zatím ještě revoluce nezachvátila, byl však život narušen, dezorganizován. Nastalo období plné všeobecné anarchie.

Burza se svým nedávným vládcům nepodřizovala. Včerejších pánů světa se zmocnila téměř mystická hrůza, jako by šlo o jakési nepolapitelné zlé duchy, kteří jim vyhlásili boj, o příšerné demony, proti nimž jsou vládní dekrety a všechna moc státního aparátu bezmocná. Bylo to jako morová epidemie. Každý den si vynucoval nové oběti, každý den docházelo k novému ničení. Miliónové majetky se hroutily jako domky z karet ve větru. Z bank se udržely pouze ojedinělé, ale i ty byly na pokraji bankrotu, bojující spolu poslední rozhořčený boj o existenci. Inflace zaplavila jako „potopa světa“ poslední kapitalistické země, které se udržely. Systém byl otřesen v samých základech.

Hrůzy nezaměstnanosti přesahovaly veškerou představivost. Davy nezaměstnaných vytvářely oddíly, mařily práci válečných podniků, pustošily burzy práce.

„Společenský pořádek“ praskal ve všech švech. „Spějeme rychle k zániku“, psaly buržoazní noviny, které ztratily rozvahu.

Nebylo divu, že „archa“ měla takový úspěch.

A všichni – lady Hintonová, Maréchal, Stormer se smrtelně třásli o svůj život, pospíchali na Zandera, požadovali, hrozili.

Konečně nadešel den, kdy jim Zander oznámil, že „Noemova archa“ je připravena k odletu...

Dokud se dodělávala montáž a vnitřní zařízení, nepouštěl Zander do rakety žádného z cestujících. A teď se tedy běželi netrpělivě podívat na své nové obydlí, v němž budou muset možná strávit hezkou řadu dní.

Brzy ráno se na letiště vypravili lady Hintonová, Ellen, Blotton, biskup, Thecker, Maréchal, Stormer, Pinch a Schnierer s dcerou.

Zander, Winkler a Finger už je očekávali. Na samém okraji letiště ležela na širokých kolejích raketa, která vypadala jako vřeten. Jedna její polovina byla černě natřená, druhá byla pokryta bílým,

lesknoucím se kovem, který odrážel ranní sluneční světlo jako zrcadlo. Před „Noemovou archou“ ležely na stejných kolejích dvě vlečné rakety, které měly usnadnit start, pak se odpoutat a vrátit se na Zemi.

Dveře „archy“ se otvíraly zevnitř.

„To jsou tlusté dveře!“ poznamenala Ellen. „Jako by člověk vstupoval do ohnivzdorné skříň.“

„Právě tak to je. Ani jedna ohnivzdorná skříň se v ohnivzdornosti nemůže s ‚archou‘ měřit.“

„S-s-s... skříň... pro... úschovu klenotů!“ poznamenal ironicky Maréchal.

„Klenot číslo jedna“ – lady Hintonová, opírajíc se o Ellenino rámě a podpírána Blottonem, vystoupila první po schůdcích a vešla dovnitř. Lady se octla v prostředním, nejširším prostoru rakety. Byl dvacet metrů dlouhý a o průměru čtyři metry. Ve stěně proti dveřím bylo pět oken, jimiž dopadaly na podlahu jasné sluneční skvrny. Podlaha, stěny, strop byly potaženy tenkou vrstvou šedé látky. V rozích nad okny se rýsovaly dva kulaté otvory, potažené kovovou sítí. Jedním vnikal za malého tlaku kyslík, druhým se odváděl pomocí ventilátoru zkažený vzduch.

Na stěnách, „podlaze“ i „stropě“ byly upevněny malé řemeny, vzdálené od sebe tak, aby člověk, drže se jednoho, mohl dosáhnout rukou na druhý. Na podlaze stálo několik beden, z nichž dělníci vyndávali nábytek: stolky a židle, které byly normálně velké, ale vypadaly nezvykle.

Nábytek byl vyroben ze slitiny alfa, vypadal příliš lehký, netrvanlivý, než aby se ho dalo použít. Sedadla židlí byla zhotovena z velmi tenkých destiček, které nebyly jedna vedle druhé, ale s mezerami jako u zahradního nábytku; nožky a opěradla byly z trubek o průměru jednoho centimetru.

Amelie projevila zájem o řemínky. Zander začal, vysvětlovat, jaký mají účel. V té chvíli zvedl Stormer jednu židli, lehkou jako pírko, a řekl:

„Na takových židlích mohou sedět snad jen duchové bez těla!“

Zander se omluvil, že nestačil cestující upozornit: nábytek není určen k potřebě na Zemi.

„Pochybuji, že bych se na nebi proměnil v ducha bez těla,“ namítl Stormer. „To budeme po celou cestu stát a dívat se na ty hračky?“

„Uklidněte se, nasedíte se na nich, a ani jednu nezlámete.“

„Velikost by pro cestu vyhovovala,“ pokračovala v prohlídce lady Hintonová. „A to bude mít každý takovouhle kajutu?“

Zander ji zklamal. Toto je největší místnost v raketě, určená za společenskou místnost. Prostor obytné místnosti měří třicet dva čtverečních metrů, ale polovinu zaberou různé náklady, pohonné látky atd. Na „čistý“ obytný prostor zbude proto šestnáct čtverečních metrů. Kajuty, které jsou poblíž salónu, jsou poněkud větší – asi dvacet čtverečních metrů, ke konci rakety jsou menší.

„Musíme samozřejmě obsadit ty, které jsou poblíž společenské místnosti,“ řekla lady Hintonová. „Běda, pouhé kupé! To není zaoceánský parník, kde se kajuty velikostí a zařízením vyrovnají pokojům v nejlepších hotelích. Buďte tak laskav a ukažte nám kajuty!“

Aby se dostali do sousední kajuty, museli se vrátit k vnitřnímu východu a projít velmi úzkou chodbou mezi rovnou stěnou kajuty a oválnou stěnou rakety.

„Běhat se tu tedy nedá!“ bručel Stormer, protlačuje s námahou své mohutné tělo.

Obytná kajuta se ve všem podobala první místnosti, ale byla menší a měla všeho všudy jedno okno.

„Bývají i horší,“ utěšil všechny Stormer.

Všichni si začali vybírat kajuty. Stormer se chtěl i zde ujmout úlohy pořadatele, ale lady Hintonová se mu postavila rozhodně na odpor. Stačilo, že mu dělala ústupky na Zemi, včetně pojmenování města jeho jménem.

Lady Hintonová se jala rozhodně rozdělovat kajuty.

Pinch chodil za ní a zapisoval do zápisníku.

„Pište,“ říkala lady Hintonová kategoricky. „Pravá strana od společenské místnosti: první kajuta – moje. Druhá – Ellen. Třetí – lorda-biskupa. Čtvrtá – Blottona, pak tři Theckerovy – tři kajuty jen pro ně! – to je příliš mnoho. Jednu bych si snad od vás vzala,

doktore, nemáte proti tomu nic?“ Dříve než doktor otevřel ústa, pokračovala: „Dále – Mary. No, a to jsou všichni moji lidé.“

„Teď pište dále, ale nepopleťte to, jste přehnaně starostlivý. Levá strana: první kajuta – Stormer, dále – baron Maréchal, pak Schnierer, jeho dcera, no a tam dál pak vy. Kdo ještě? Čínský kuchař?“

„Musím vás upozornit,“ řekl Zander, „že v přední kajutě budu já, protože to je kapitánská kajuta; dvě zadní kajuty až na konci rakety budou patřit Winklerovi a Fingerovi. Budou dávat pozor na kormidla. Proto si tyto kajuty jako kapitán zamlouvám pro posádku.“

„Na ty kajuty si nikdo ani nedělá nároky!“ odpověděla lady Hintonová. „Domnívám se, že nikdo z nás cestujících si ani dost málo nepřeje lézt téměř padesát metrů krtčí dírou, než se dostane do společenské místnosti?“

„Samozřejmě!“ řekl Zander. „Mister Pinchi, poznámenejte to!“

„Zbývají tedy ještě tři volné kajuty, určené pro Hochfellera se ženou a pro Richardsona.“

„Kkdo ppřijde ppozdě – nnajde kosti!“ zachoval Maréchal latinské přísloví.

„Tedy, dnes večer?“ zeptal se Blotton.

„Bez odkladu, poletíme, ať opozdilci přijedou nebo ne.“

Všichni zamířili k východu.

„A... a... a... nneppurenechal bbyste mi svou kkajutu? Nnahradím vám to!“ zeptal se Maréchal Stormera, přistupuje k němu.

„Ani nápad!“ odpověděl Stormer s obvyklou hrubostí. „Lady Hintonová to rozdělila správně. Jste hubenější než já, protlačíte se snadněji chodbou.“

„Aale přece jen... mmám žžaludeční vvřed...“

„A já mám zase ztučnění srdce, sklerózu a podagru.“

„Aale... ddal bych sto tisíc...“

„Jen si je schovejte pro sebe. Brzy budou asi platit na Zemi právě tolik jako na nebi.“

Baron zrudl v obličeji, což znamenalo, že se zlobí. Zašeptal cosi svými tlustými rty a odešel od Stormera.

U schůdků potkal cestující, vycházející z rakety, ustaraný obchodní ředitel. Podal jim jen radiogram, který právě dostal.

„Tři čtyřicet ráno spáchal Richardson sebevraždu. Hochfeller se rozmyslel,“ přečetl nahlas Zander. Ozvaly se oboustranné hlasy.

„Richardson a Hochfeller jednali hloupě,“ řekl Stormer.

„Nemůžeme-li už bojovat za uchování kapitálu, musíme alespoň bojovat za záchranu života,“ pronesl Maréchala.

Oznámení zapůsobilo na Maréchala a Stormera otřesně. Zdálo se jim teď ještě více, že se blíží jejich vlastní smrt. Země je ztracená... Letět, letět co možná nejrychleji!...

Večer v sedm hodin třicet minut se všichni shromáždili v raketě.

V každé kajutě už stály připravené hydrostabilizátory a ležely tam zvláštní obleky.

Lady Hintonová chtěla protestovat, ale Zander s ní začal mluvit takovým nevidaně velitelským tónem, že se zarazila a dala se obléci do obleku a uložit do schránky se slanou vodou. Hans, Winkler a Zander všechny cestující vlastnoručně „zabalili“.

„Je zapnut telefon s vedoucí vlečnou raketou?“ zeptal se Zander.

„Je!“ odpověděl Winkler.

„Musíme už zavřít dveře!“ Zander přistoupil ke dveřím, které byly dosud otevřené. Na odlet se přišel podívat obrovský zástup lidí. Policie Stormer-city udržovala zástup v úctyhodné vzdálenosti. U rakety zůstali pouze obchodní ředitel, Pucci a inženýři, kteří měli po Zanderově odletu pokračovat ve stavbě „arch“. Začalo loučení.

Najednou se ze zástupu ozval hysterický křik: „Pusťte mě k němu! Pusťte!“

Jakási štíhlá, poněkud hubená brunetka v elegantním cestovním kostýmu, s kufrem v rukou se hádala s velitelem policie.

„Ale jsem jeho žena! Mám pro něho důležitý vzkaz!“ zaslechl Zander uprostřed ticha, které zavládlo. Zástup ztichl zaujat událostí.

Žena prorazila policejní kordon a rychle běžela k raketě, volajíc:

„Musím ho osobně vidět, vyřídit mu důležité zprávy!“

Hned za ženou běžela služebná – děvče se třemi obrovskými kulatými krabicemi, do jakých se obvykle dávají dámské klobouky.

„Pospěš si, pospěš si, Polly!“ pobízela panskou.

„Představte si, málem jsem přišla pozdě! Ach, můj bože, ani jsem se nepředstavila! Jsem osobní tajemnice barona Maréchala de Terlonge – Madelaine Delacroix.“

„Dovolte, milostivá,“ snažil se vyjasnit situaci Zander, kterého tento útok dokonale ohromil. „Ale my přece za pár minut letíme! A vůbec...“

„A vůbec, žádné řeči. Letím a dost!“

Zander pokrčil rameny a pohlédl nechápavě na Winklera, který k nim přistoupil.

„Tak co mám dělat?“

Winkler se rozesmál.

Zander pohlédl zoufale na náramkové hodinky. Do odletu zbývalo pět minut.

„To není ženská, ale d'ábel! Jděte rychle za ní! Kajuta číslo čtyři. Uložte ji okamžitě do schránky. Pokuste se jí vysvětlit, přesvědčit, ale moc času s tím přesvědčováním neztrácejte.“

Hans a Winkler odešli. Z jedné krabice se ozvalo žalostné mňoukání.

„To ještě chybělo!“

Zander spěchal zavřít dveře. Automatický uzávěr byl tak dobře připevněn, že to trvalo pouze několik vteřin. Právě tolik času zabralo zatahování oken kovovými okenicemi. Zander rozsvítil elektrické světlo, běžel do své kajuty, s horečnou rychlostí si natáhl oblek, lehl si do schránky, zavřel se a uchopil telefonní sluchátko, spojené už se skafandrem.

„Haló, Pollite, máte vše hotovo?“

„Haló!“ odpovídal hlavní pilot rakety, inženýr Pollit. „Hotovo!“

„Letíme!“

„Letíme!“

Byla to poslední slova, která si před odletem vyměnili.

Zástup, který ustoupil od „archy“ a od dvou vlečných raket, vykřikl, nikdo však tento výkřik nezaslechl, protože ho přehlušil hrozný výbuch, jako kdyby najednou vystřelily desítky těžkých děl. Z několika trysek vlečných raket se chrlily ohnivé sloupy úžasně síly.

Rakety se zachvěly, odtrhly se z místa, rozjely se prudce nahoru po kolejích a vzlétly do vzduchu. Všechny okolní hory ozářilo jasné světlo, jako když vybuchne sopka. Hrom v dáli dozníval, ale v horách ještě dlouho rachotila ozvěna. Všechny vzduch se několik minut chvěl tímto neustálým, rozléhajícím se rachotem.

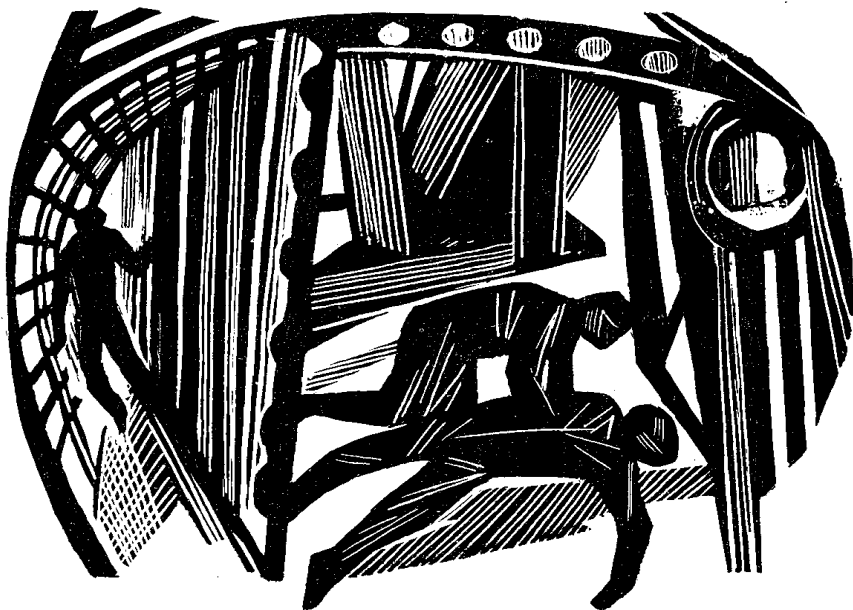
Kometa, kterou vytvořily lidské ruce, protála s příšerným hvizdem zemskou atmosféru a hnala se do nekonečných nebeských prostorů. Tři ohnivé pruhy od tří raket se spojily v jeden, pruh se změnil ve zlatou nit, táhnoucí se v modři nočního nebe. Obrovský, stále se zmenšující pruh, kreslil na temné modři nebe zlatou čáru letu.

Z komety se stal jiskřící bod, který byl stále menší a nakonec docela zhasl. Lidé, kteří byli nejvíce dalekozrací, rozeznávali ještě po nějakou dobu kukátku a dalekohledy mezi stálicemi jednu pohyblivou, rychle se kmitající hvězdu, brzy ji však ztratili z dohledu.

První „Noemova archa“ opustila Zemi...

část druhá

VE SVĚTĚ BEZ TÍŽE

I Začátek cesty málem znamenal její konec

V okamžiku výbuchu zakoušel Zander velmi podivný, neobvyklý pocit, jako by mu projela tělem tepelná vlna, která způsobila, že se stáhlo, zpevnilo, napnulo. Stěny ochranné schránky stlačily ve chvíli startu vodu, která v ní byla uzavřena, voda se sevřela, její chvění se přeneslo do skafandru, do vzduchu a pak do Zanderova těla.

Tak se pokoušel Zander určit svůj stav a jeho příčiny. Zkusil pohybovat rukama, nohama. Pohyby ve vodě byly pomalé, spoutané těsným prostředím, to však už bylo vnější brzdění. Nervy a svaly fungovaly normálně.

„Halo, Zandere, jak se cítíte?“ zaslechl v telefonu hlas inženýra, který řídil druhou vlečnou raketu.

„Výborně,“ odpověděl Zander. „Jak to vypadá?“

„Vedoucí vlečná raketa už vyčerpala pohonné látky a odpoutala se. Pollit se svého úkolu zhostil dobře, že ano?“

Ani jste si nevšiml. Teď zrychlím práci motoru mé rakety. Pocítíte zvýšenou rychlost... Tak co?...”

„Ano, pocítil jsem,“ odpověděl Zander. „Než nás opustíte, řekněte mi to vteřinu předtím, abych mohl trochu změnit směr letu. Jinak by naše ‚archa‘ na vás mohla skočit. Až zapnu svoje trysky, ‚archa‘ pořádně poskočí.“

„Dobře!“ odpověděl krátce inženýr. A za nějaký čas oznámil:

„Odpoutáváme se. Všechno nejlepší. Doufám, že se brzy shledáme... Jestli...“

Poslední slova však Zander neslyšel. Raketa se zřejmě už od „archy“ odtrhla a přetrhla přitom telefonní vedení. Zander otočil ručním setrvačником. Pět trysek „archy“ začalo ihned fungovat. Nový pocit chvění. Další otočení, pět nových trysek začalo chrlít zplodiny hoření. „Dovedu si představit, jak špatně bychom se při takové šílené rychlosti cítili bez našich hydroamortizátorů,“ napadlo Zandera a stiskl páku. „Co to? Raketa nezměnila směr letu?“

„Haló, Hansi! Haló, Winklere!...“

Ticho. Snad se jim nic nestalo?... Archa může dohonit vlečnou raketu a pak se spolu srazí...

Zander otočil rychle setrvačником zpátky, ještě a ještě, vypínaje postupně trysky. Pět, tři, dvě... Dost. Nebezpečí srážky minulo. Stačí několik minut, vlečné rakety klesnou a uvolní „arše“ cestu. A let se může znovu zrychlit. Ale co Winkler, Hans... Zander otevřel rychle víko schránky, vylezl z ní, stáhl rychle kaučukový oblek a spěchal na druhý konec rakety.

Zrychlení letu bylo ještě dosti vysoké. Jakmile vylezl Zander z vody, pocítil v celém těle velkou tíži. Jako by mu dali na hlavu těžkou železnou helmu a na ruce a na nohy přivázali železné koule. Musil vynaložit velkou námahu, aby pohnul rukama a nohama. Měl kolem sebe řidší vzduch než na Zemi – vždyť v raketě byla všeho všudy desetina normálního atmosférického tlaku. Zanderovi se však zatím zdálo, že se pohybuje v prostředí s obrovským odporem, jako v mazlavém blátě, do něhož spadl až po krk.

Zander nedošel ještě ani ke společenské místnosti a už byl celý zpocený a těžce dýchal. „Měl bych vypnout ještě jednu trysku,“ řekl si.

Uvnitř rakety byl klid a ticho. Tlumeně hučely motory injektorů, vedoucích pohonné látky. Ve vzduchoprázdném prostoru nejsou

slyšet zvuky a nebyly slyšet ani výbuchy plynů. Přitom letěla raketa rychlostí, převyšující rychlost šíření zvuků. Elektrické žárovky klidně svítily. Nic neukazovalo, jestli raketa ještě stojí na letišti nebo letí kosmickou rychlostí v prostoru.

Dveře do kajuty lady Hintonové byly pootevřené a Zander se cestou podíval, co se tam děje. Hromady ve spěchu naházených zavazadel a uprostřed kajuty – dlouhá, velká schránka, v níž sídlila lady. Zanderovi však na ní nezáleželo. Pospíchal za svými přáteli.

Cesta se zdála nekonečně dlouhá. Sotva dechu popadaje, prošel společenskou místností, došel ke Stormerově kajutě a vrávoraje zůstal stát, aby nabral dech. Copak nebude mít dost sil, aby došel na zád?... Nesmysl! Musí se jen pořádně vzchopit. A znovu posunoval své nohy jako z olova.

Maréchalova kajuta... Schniererova... Co to?... Zanderovi se zatočila hlava. Zachytil se stěny, ale tíže těla, které bylo jako ze železa, ho dusila. Zander upadl. Zaťal zuby, obrovskou silou vůle se ovládl, aby neztratil vědomí a plazil se, pociťuje v ústech chuť krve.

Ano, lézt bylo snazší než jít! Vědomí se však kalilo... v mozku mu vířily hrozné myšlenky. Snad Hans a Winkler nezahynuli?... A jestli teď zahyne i on, promění se celá „archa“ v létající hřbitov...

Neobnovovaný kyslík se vyčerpá. Cestující se jeden po druhém ve svých „hrobech“ udusí. Osmnáct mrtvol bude létat v „arše“. Pak se vyčerpají i pohonné látky pro motory. Raketa poletí setrvačností. Síla zemské přitažlivosti však ještě není překonána. Co se s raketou stane? Nebo se už snad dostala do sféry přitažlivosti Měsíce? Ne, na to je brzo. Nejspíš bude raketa létat kolem Země jako její nová družice... Mrtvá družice s mrtvými těly.

„Br, aby to čert vzal! Leo Zandere, musíš dolézt!

V zadní části rakety, jakož i v kapitánské kabině jsou umístěny přístroje k řízení. Tam se dá práce trysek změnit. Lézt, lézt!...”

Tu je konečně kajuta číslo dvě – Hansova. Dveře jsou na štěstí otevřené. Kajuta je prázdná... Schránka otevřená... Na zemi se válí skafandr... Co se s nimi stalo?...

Zander sbírá poslední síly. Už ani neleze, ale pohybuje se kupředu křečovitými pohyby ryby vyvržené z vody. Poslední kajuta... Zander do ní leze.

Uprostřed kajuty stojí otevřená schránka. V ní napůl leží Winkler. Hans v potápěčském obleku s obnaženou hlavou leží, ruce na Winklerových ramenou, jako Romeo nad hrobem Julie.

První Zanderovou myšlenkou bylo přilézt k nim a pokusit se je přivést k vědomí. Když si však uvědomil příčinu jejich chorobného stavu, sebral poslední síly a dolezl k poslední kajutě na zádi. Znovu ucítil v ústech krev. Regulátor byl od něho všeho všudy pár kroků. Znovu vynaložil nadlidskou námahu... Člověk zasypaný hlínou se jistě necítí hůř... Ruka se pomalu vztahuje po setrvačnicku...

Žárovka mu svítí nad hlavou. Kde je? Co se stalo?... Zander se s námahou snaží rozpomenout. Zvedá ruku. Snaží se vstát a jenom tento pokus způsobuje, že vyletí nahoru, odraziv se rukou od podlahy. Přece jen se mu tedy podařilo motory vypnout. Vědomí se mu zcela navrácí. Mozek pracuje neobyčejně jasně a lehce. Rychle na pomoc Hansovi a Winklerovi!

Spěchá rychle z kajuty, není to však tak snadné. Motory už nepracují, raketa letí setrvačností a to je totéž, jako by padala z výše. Těla „ztratila svou váhu“. Zander, narážející na stěny, se zmítá po kajutě jako kulečnicková koule od otvoru k otvoru. Konečně se mu podařilo chytit se řemínku u stěny. Tím se dostává rychle z kajuty, chytá se stěny v chodbě, „leze“ do Hansovy kajuty jako na střechu.

Finger už sedí na podlaze a dívá se na Zandera jako člověk, který se právě probudil. Winkler leží dosud v bezvědomí. Nevidoucí oči má pootevřené, u úst úzký pramének krve. Hans vyskakuje, hned však letí ke stropu, udeří se do hlavy, zase nahoru a tak skáče jako čertík ze škatulky, dokud ho Zander, který se k němu po „podlaze“ dostal, nechytne za nohu.

„Co se stalo?“ zeptal se Zander. „Jak je ti?“

„Jsem v pořádku – zbytečně jsem se netrénoval, ale tady s Winklerem to je zřejmě zlé. Musíme doběhnout nebo ‚dolézt‘ do naší lékárny.“

„Ale co se to s vámi stalo?“

„Hned vám to povím.“ Hans leze pryč rychle jako opice, chytaje se řemínků a během minuty se vrací se čpavkem, kolínskou, kafrem a injekční stříkačkou.

Zanderovi ještě třeštila hlava a páčila ho oční víčka, jako by se mu do nich zasekla ostrá zrnka písku, ale jal se Winklera přivádět k vědomí. Hans mu pomáhal a přitom vypravoval:

„Všechno to způsobila ta fíflena. Museli jsme ji co nejrychleji uložit. Ale ona, místo toho, aby nás poslechla, dostala hysterický záchvat. Ale zvládli jsme ji. Uložili jsme ji, zavřeli. Křičela ještě do dýchací trubice: ‚Barbaři! Vyvrhelové! Proč jste mě zahnali do hrobu? Proklatci!‘ Zatím co jsme se s ní párali, nestačili jsme si sami lehnout do amortizátoru. Když jsme se začali oblékat, mrštilo to s námi k téhle stěně. Slyším, jako když Winkler sténá. To když jsem se sám trochu vzpamatoval. Hlava mi třeští, ruce a nohy neposlouchají, tak lezu. Dolezl jsem k němu, chtěl jsem mu obléci skafandr a uložit ho do stabilizátoru, ale svalil jsem se vedle něho.“

Zander zavrtěl hlavou.

„Měli bychom vytáhnout ze schránky doktora,“ řekl Hans.

„Jdi, Hansi!“ pravil s úsměvem Zander. Začínal mít toho chlapce stále více rád a stále více si ho vážil.

Na pozemských hodinách uplynulo pár minut, které připadaly Zanderovi velmi dlouhé. Přes všechna opatření nejevil Winkler známky života. Konečně se v postranních dveřích objevil doktor a s ním Hans. Doktor byl jako vždy v černém, až ke krku zapnutém tříčtvrtečním kabátě a hleděl soustředěně zpod převislého obočí. Hans ho upozornil, jak se má pohybovat a Thecker rychle dolezl k Winklerovi, opatrně si klekl, zdržuje se prudkých pohybů, které by ho mohly odhodit daleko od pacienta. Pomalu vyndal z postranní kapsy stetoskop – nezbytnou součást svého povolání. Po krátkém přemýšlení ho právě tak opatrně přendal do levé ruky, pravou vzal Winklera a nahmatl mu puls.

„Ano, puls se neozývá...“ pravil Thecker. „A i kdyby se ozýval, přiznávám se, že bych těžko mohl říci, je-li normální nebo ne. To, co je na Zemi normální, nemusí být normální zde. Musím se tu vůbec přeškolit. Vytvořit, abych tak řekl, nebeskou medicínu. Abych mohl pracovat s obvyklou jistotou, potřebuji i obvyklé podmínky, nebo

alespoň takové, které se příliš neliší od pozemských. Nemohli byste mi alespoň na chvíli takové podmínky vytvořit? Myslím, že by to prospělo i našemu nemocnému.“

Zander mu porozuměl.

„Dobře,“ řekl. „Hned začne pracovat boční tryska. Způsobí, že se raketa bude otáčet kolem malé osy. Tady na konci rakety se projeví zvláště citelná odstředivá síla a všechna těla ‚získají‘ znovu svou váhu.“

Zander se vzdálil. Thecker seděl na Zemi a držel stále Winklerovu tepnu. Ať byl doktor sebevíce opatrný, neměl ještě patřičnou zkušenost a změniv mimoděk polohu, odrazil se rukou od podlahy. V tom okamžiku se „vznesl“ ke stropu i se svým bezvědomým pacientem, vytaženým z vody. Část vody, pokrývající potápěčský oblek, se při tomto vzletu odtrhla, netekla však dolů, ale vytvořila kuličky různé velikosti, které mířily ke stropu.

V tom okamžiku spustila neviditelná síla doktora i Winklera na podlahu. Měli znovu váhu, i když menší než na Zemi.

Tato změna v rychlosti letu a s ním spojená změna krevního tlaku zapůsobily zřejmě na pacienta blahodárně. Winkler zachroptěl a doktor slavnostně oznámil:

„Puls se ozval!“ Hans a Zander si ulehčeně oddechli.

„Hansi, musíme vysvobodit naše vězně. Jistě nás už dávno proklínají. Jdi k nim a já tu zůstanu s doktorem, dokud se Winkler neprobere...“

Hans si zvykl plnit příkazy rychle a přesně, nikdy však nevyjadřoval jeho obličej takové roztrpčení. Zander jeho city pochopil.

„Dobře, zůstaň tady, udělám to sám.“

„Tak vypadá teorie a život,“ přemýšlel Zander. „Plány hned na počátku zkrachovaly. Drahocenné minuty utíkají a my, místo toho, abychom se pohybovali rychleji, letíme setrvačností. Co kdybychom ‚probuzení mrtvých‘ ještě odložili a raketu znovu popohnali? To bychom ale museli Winklera uložit do amortizátoru, a on potřebuje péči. Budiž tedy, necháme naše cestující odpocínout!“

Cestující už dávno očekávali své „vzkříšení“. Stormer z počátku huboval na pomalou „posádku“, pak si myslel, že se dostal do rukou

bolševiků, kteří mu provedli hroznou věc. Hans, Winkler, ba i samotný Zander – co jsou vlastně zač? Vždyť je neznal. A co když jsou to komunisti nebo se prodali bolševikům? Tato myšlenka způsobila, že byl ve svém „hrobě“ zpocení jako myš.

Lady Hintonová usoudila, že ji rovněž oklamali. „Snad mě touhle hadicí nebudou i krmit?“

Biskup si z počátku říkal žalmy krále Davida, ale pak ztichl.

Maréchal de Terlonge se oddával klidu, který už dávno nezakusil. Tiše se smál, radostně vzrušen. Považte jen – zbavit se všech záležitostí, telefonů, rozčilujících telegramů, věčného napětí! Disponovat svým časem – což to není blaho?

Malý Thecker klidně spal.

Pinch se ve své schránce vrtěl.

Schnierer filosofoval a nevšímal si, kde je a co se s ním děje. Nikdy ještě se mu tak krásně nepřemýšlelo. Absolutní ticho.

Amelie hovořila v duchu se ženichem, vzpomínala však na Zandera a na Hanse a srovnávala je.

Maréchalův kuchař, Číňan Jack zachovával své obvyklé mlčení.

Toho také Zander vysvobodil prvního. Jack vylezl ze schránky tváře se tak, jako by vstal z postele.

„A kde je kuchyň? Musím baronovi chystat oběd!“ řekl. „Počkejte trochu, ukážu vám,“ odpověděl s úsměvem Zander.

Pinch, sotva vylezl, chopil se svého zápisníku a zasypal Zandera otázkami, sleduje ho neodbytně jako pravý reportér.

Nenadálá cestující volala ještě stále o pomoc do dýchací trubice, když se Zander přiblížil. Když ze svého vězení vylezla, nejprve se rozplakala a pak melodramaticky zvolala:

„Vy jste můj zachránce! A kde je baron? Zaveďte mě k němu.“

Zatím co Zander vytahoval barona ze schránky, Madelaine stála tiše v koutě, příkrčená jako kočka.

Zander ještě ani Maréchalovi nesundal skafandr a Madelaine už stála před ním. Když ji baron spatřil, div neomdlel. Jeho už beztak vykulené oči byly teď úplně račí. Několik minut na Delacroix tupě zíral, a pak náhle vtáhl hlavu mezi ramena. Kdyby to jen dovedl, schoulil by se do klubíčka a zmizel by v potápěčském obleku.

Nedovedl to však. Jeho hlava se zbrunátnělým obličejem zůstala venku.

„E-e-e... A-a-a...“ na víc se nezmohl.

„Nejste rád?“ zeptala se Madelaine. „A já taklik pospíchala. Říkala jsem si: jak by se baron mohl obejít bez osobní tajemnice? No tak už sundejte ten svůj pytel,“ popoháněla se smíchem barona. „Voda je slaná, okusila jsem ji. Nejste nasolen?“

„A-ale, j-jak jste se tto ddověděla?“

„Věděla jsem o vašem letu už dávno. Četla jsem vaše dopisy, odposlouchávala jsem!“ odpověděla prostě.

II Konečně nastává „zmrtvýchvstání“ a dochází k některým „nebeským zázrakům“

Všichni „mrtví“ byli postupně vzkříšeni.

Když si tlustá lady Hintonová svlékala potápěčský oblek, najednou z něho vyletěla, sotva ho stáhla dolů; sám jí „z jakéhosi důvodu“ nechtěl spadnout k nohám a ona se octla u stropu... Shocking... lady Hintonová se bezmocně plácala ve vzduchu.

Byla blízko středu rakety, kde odstředivá síla téměř nepůsobila. Lady se sehnula, aby si přitáhla lem šatů k nohám a ke svému údivu nepocítila nával krve do hlavy, jak se jí to obvykle stávalo. Zavolala na pomoc Ellen. Zander přistrčil neteř k tetě, Ellen však byla právě tak bezmocná. Prolétla celou kajutou, uhodila se hlavou o protější stěnu, odlétla zpátky a zamávala rukama, snažíc se chytit tetu za šaty, ale nemohla nic dělat. Její ruku dělilo od nohy lady

Hintonové pár centimetrů, a tuto vzdálenost nemohla překonat.

„Co se stalo? To je nemožné!“ rozčilovala se lady Hintonová. „Ellen, hned sem pojd' nebo polet'!“

„Nemohu, teto!“ odpověděla dívka, visíc uprostřed kajuty.

Zander vlezl do kajuty, aniž se na lady Hintonovou podíval, vzal ji za ruku a ukázal jí, jak má používat řemínků. Lady Hintonová a hned za ní Ellen slezly „dolů“.

„Takový skandál!“ říkala si lady Hintonová. „Kdybych to byla věděla, ani za nic bych v té raketě neletěla!“

Hintonová se konečně upravila a opatrně si sedla do svého křesla. Seděla zamračená a zamyšlená. Ze sousední společenské místnosti sem doléhaly hlasy. Mezi nimi bylo slyšet neznámý ženský hlas, vysoký, rozechvělý, podrážděný. Kdo by to mohl být? Hosté? Ale kde by se tady vzali hosté?...

Lady Hintonová se pevně držela opěradel křesla. Rozhodla se prosedět v křesle celou cestu. Byl to ostrůvek „pevné země“ uprostřed nekonečné prázdnoty...

Lady se zvrátila na opěradlo křesla a zároveň se ze zvyku opřela nohou o podnožku. Křeslo se převrátilo dozadu a – ó hrůzo! – zatočilo se ve vzduchu.

Někdo zaklepal na dveře a lady uslyšela Blottonův hlas:

„Mohu vlézt?“

Má ho vpustit nebo ne? Vždyť je to hrozné! Ale točit se tak je ještě horší.

„Vstupte!“ řekla, chystajíc se říci „ne“.

„Ještě jsem vás neviděl, teto. Jak se cí...“

Blotton nedomluvil a bez veškerého sebeovládání, které získal výchovou, se div nerozesmál, když spatřil váženou lady, jak se točí jako v kole.

„Dovolte, abych vám pomohl, lady!“ řekl. Ve snaze udělat to co nejtaktičtěji, dolezl ke stěně, u níž měla lady Hintonová hlavu, chytil křeslo za opěradlo a stáhl je šťastně na zem.

Lady Hintonová byla zcela sklíčena. Běda, její křeslo, její poslední opora, nebylo už oporou.

Lady Hintonovou přivítali ve společenské místnosti s patřičnou úctou. V této místnosti byl všečen nábytek připevněn k podlaze jako na parnících. Cestující, kteří na něm seděli, byli k sedadlům přivázáni řemínky a cítili se stabilně. Pinch svíral na klíně cestovní kufr svého pána a Stormer držel v rukou láhev šampaňského.

„Rozhodli jsme se oslavit náš šťastný start a vypít každý číši šampaňského,“ řekl.

„Nuže tedy...“ pokračoval Stormer, navrtávaje vysmolenou zátku ve tvaru hrušky. Zátka najednou vylétla, vystříkla pěna. Vtom se mu láhev vytrhla z rukou a letěla šikmo ke stěně. Všichni vykřikli. Zander se rozesmál.

„Tady máte nejjednodušší příklad toho, jak raketa působí. Z láhve šampaňského se stává reaktivní náboj.“

„Běda, tento příklad nás připravil o požitek.“

„Vůbec ne! Z láhve vytlačily plyny pouze trochu pěny. Šampaňské nevyteče, přestože láhev pluje hrdlem dolů.“

„Jak to?“

„Protože není přitažlivosti, která by tekutinu z láhve vytáhla. S těmito jevy se setkáme ještě mnohokrát. Uvidíme, jak si s vaší láhví poradíte,“ dodal záhadně Zander.

„Víno je v pořádku, tak není těžké je vypít.“

Stormer láhev chytil a převrátil ji nad číši. Šampaňské neteklo. Stormer se podíval, nevězí-li v hrdle kousek zátky, protože Zanderovým výkladům dosud nevěřil. Ne, hrdlo bylo volné. Zatřásl lahví. Vyletěl z ní „kousek“ jantarové tekutiny v podobě párku a rychle se změnil v kouli. Koule narazila na okraj číše a rozpadla se na drobné kuličky, které se rozlétly různými směry. Některé spadly sedícím na tváře a ruce v podobě drobných kapek. Část tekutiny zůstala v číši, nebyla však na dně, ale roztekla se v tenkých vrstvách po celé číši.

Všichni hleděli na ty zázraky téměř s hrůzou, jako návštěvníci Auerbachovy krčmy na Mefistofelovy kousky, když tam zašel s Faustem. Pak se zraky všech obrátily k Zanderovi.

„Ach, za to já nemohu,“ odpověděl na všeobecnou němou otázku. „Vše se děje podle fyzických zákonů. Každá kapalina dostává přece v podmínkách beztíže vlivem sil vnitřní vazby podobu koule. Každá molekula takového skupenství míří ke středu a ze všech molekul se postupně stávají koule.“

„Z láhve však vylétl párek, a ne koule,“ řekla Amelie.

Když tekutina vycházela z hrdélka, dostala podlouhlou formu. Jakmile se však octla na svobodě, utvořila se z ní koule.“

„Povězte mi, co budeme s naším šampaňským dělat?“ zvolal Stormer. „V láhvi zřejmě ještě víno zůstalo. Ještě že jsem je nevytřásl všechno.“

„To není tak jednoduché,“ odpověděl Zander. „Když si chceme v raketě svůj život zařídit, budeme muset obědovat ve svých kajutách, kde můžeme vytvořit téměř pozemské podmínky přitažlivosti. Ale pro případ, kdy budeme muset prodlévat ve světě beztlíže, jsem něco připravil a navrhuji, abyste se teď seznámili s raketovým nádobím.“

Zander vytáhl zvláštní láhve a poháry, schované pod stolem. Láhve byly gumové pytlíky s hubičkami, poháry velmi připomínaly dudlíky a lišily se od nich pouze rozměry. Zander vytáhl také menší pumpičku.

Někteří z přítomných se smáli, jiní byli pobouřeni.

„To jsme se dočkali, lorde biskupe, budou nás krmit z dětských lahví,“ řekl téměř bez zájímání Maréchal, což se mu stávalo zřídka.

„Br! Veškerá poezie je tam tam,“ řekla Delacroix, opovržlivě se mračíc. „V těchhle měsících ztratí víno všechnu chuť.“

„Zříkáte se tedy šampaňského, panstvo?“ zeptal se Zander a vzal od Stormera láhev. „Ne! Ne!“ ozvaly se hlasy.

„Tak já začínám.“ Vytáhl pumpičkou víno z láhve a napumpoval je do pytlíku, který představoval láhev. Pootevřel trochu „pohár“, zmáčkl pytlík a nalil tekutinu do „dumlíku“. Jak tekutina pomalu vnikala do dumlíku, vycházel z něho horním otvorem vzduch.

„Tak, a je to,“ řekl. „Kdo to chce zkusit?“

Všichni se na sebe nerozhodně podívali. Pinch už natahoval ruku, když však pohlédl na svého patrona, schoval ji pod stůl.

„Dejte to sem,“ řekl rozhodně Stormer a vzal „dumlík“, tváře se jako Sokrates, přijímající číši jedu. Všichni se na něho dívali. Zaváhal, poněkud zaražen a začal cucat. Delacroix se hlasitě rozesmála. Malý Thecker se rozplakal.

Všichni se rozveselili a rozebrali si „dumlíky“.

Nejohavnější přípitky byly samozřejmě – na zkázu těch, kdo byli příčinou jejich útěku.

Po snídani okupovala lady Hintonová kajutu číslo 19, sousedící s kabinou kapitána. Hned za ní byla Ellen, dále pak biskup, Blotton, rodina doktora, Mary – zkrátka všechen „personál“ lady.

V zadní části rakety sídlili za kajutou Winklera a Hanse Maréchal, Delacroix, Stormer, Schniererovi, Pinch, Číňan. Zander naléhal, aby byl kuchař v kajutě č. 3, sousedící s kajutou Hanse. Maréchal namítal, že dal stejně velký vklad jako lady Hintonová a že má tedy právo na stejné pohodlí. To se nemile dotklo Stormera, který vložil do „archy“ stejný obnos jako baron a získal značné množství akcionářů.

„Mezi námi, značnou část jejich peněz jsme utratili na naši ‚archu‘. To urychlilo start.“

„Jestli nebudou mít akcionáři dost peněz pro stavbu ‚archy‘ č. 2, podají na nás možná žalobu,“ řekl Maréchal s úsměvem.

„Ať to zkusí poslat sem obsílku!“ odpověděl Stormer.

Delacroix prohlásila, že chce kajutu vedle barona, Stormer byl nucen spokojit se s č. 5. Za ním pak byly kajuty Schnierera, Amelie, Pinche a čínského kuchaře.

„Pokud jde o Jacka, pánové,“ řekl Zander, „sami mu brzy postoupíte kajutu č. 3.“

Zander se rozhodl upevnit svou autoritu kapitána a dával tvrdohlavým cestujícím „lekce názorného vyučování“.

Když byli hotovi s rozmisťováním, navrhl Zander všem, aby se naučili, jak se pohybovat v prostoru beztlíže.

„Když se budete pohybovat ‚pěšky‘,“ řekl, „bude vám to po stěnách dlouho trvat. Musíte se naučit létat. Předpokládám, že to pro vás bude příjemné, nový druh sportu. Teď z vás udělám okřídlené bytosti.“

Zander vyndal dva skládací velké vějíře. Když Delacroix spatřila vějíře, vztáhla po nich rychle ruku, ale Zander po kratším váhání podal křídla misteru Pinchovi. Pinch chytil vějíře a začal jimi mávat. Vylétl ke stropu lehce jako motýl, přelétl k oknu a vracel se zpátky.

„Výborně! Bravo!“ ozvaly se hlasy.

Polichocen všeobecnou pozorností rozhodl se Pinch, že „přistane“ efektně na svou židli. Měl jako většina lidí pravou ruku víc vyvinutou než levou. Mávl jí prudčeji, udělal nenadálou zatáčku a ke své vlastní hrůze si sedl obkročmo na ramena svého patrona.

„Mister Stormere,“ řekl Zander. „Promiňte misteru Pinchovi a přesvědčte se, že je nevinný, až sám začnete létat. Doufám, že

budeme všichni brzy v tomto umění soupeřit s nejlepšími lučními kobyčkami. Musíme se však naučit ještě jednomu složitějšímu umění. Dovolte, abych vás zbavil křídel, mister Pinch. Tak. Ted' mi dejte ruku.“

Zander zvedl Pinche do vzduchu, dostal jeho tělo v poměru k „podlaze“ kajuty do horizontální polohy a nechal ho tak.

„Visíte ve vzduchu obličejem dolů, musíte se obrátit nahoru. Pokuste se o to.“

Pinch, zvyklý na snadné úspěchy, se začal obracet, tentokrát ho však očekával naprostý nezdar. Kroutil se, prohýbal, dokonce se zkušel chytit za špičky boty, ale nebylo to nic platné. Když vynaložil poslední síly, narovnal se a ukázalo se, že leží, vlastně se vznáší, v téže poloze, do jaké ho dostal Zander. Zander vyndal ze zásuvky stolu kovový kotouč, podal ho Pinchovi a řekl:

„Držte kotouč tak, jako když nesete talíř polévky a otáčejte jím. Nebojte se, že ho upustíte – nepadne.“

Pinch splnil pečlivě příkaz – a co se stalo? Když se kotouč otáčel na jednu stranu, otáčelo se Pinchovo tělo pomalu na stranu opačnou. Tak se nejen „obrátil“ nahoru, ale točil se stále jako na hrazdě.

„Pokuste se zastavit se tím, že budete měnit pohyb disku, v takové poloze, abyste měl obličej obrácen nahoru.“

Nebylo to tak snadné, ale nakonec se to Pinchovi podařilo.

„Ted' otočte kotouč hranou k prsům. Otáčejte.“

A Pinchovo tělo se začalo nad „podlahou“ točit jako hodinové ručičky.

„Až si na kotouč zvyknete, budete moci své tělo dostat do libovolné polohy.“

„Myslím, že se to dá udělat i pomocí křídel,“ odpověděl Pinch.

„V kajutě ano, ale ne ve vzduchoprázdném prostoru. My však budeme muset vyjít z rakety ven. Tam už nám křídla nebudou k ničemu. A takovým způsobem je řízen i let naší rakety,“ pokračoval Zander. „Využívající síly působení přímých nebo bočních trysek, můžeme dosáhnout, aby se raketa otáčela podél velké a malé osy, obracet hned jednu hned zase druhou stranu k Slunci, přimět ji, aby letěla ‚střemhlav‘, zaměřit její let kterýmkoliv směrem. Lehký ‚raketový‘ oblek, u pasu dva vějíře a kotouč – to bude naše výstroj.“

„Jsem unavena,“ řekla lady Hiltonová. „Musím si jít lehnout. Na Zemi už je jistě noc, ale tady jsou okenice zataženy a člověk neví, jestli je den či noc.“

„Vytahovat okenice je ještě brzo,“ odpověděl Zander. „A ani by vám toho moc neřekly. Pokud jde o čas, budeme si muset ponechat rozdělení na hodiny a dny jako na Zemi. O tom si ještě promluvíme. Teď bude, dámy a pánové, skutečně nejlepší, když půjdeme spát, přičemž vám doporučuji, abyste si lehli v potápěčských oblecích do vodní postele hydroamortizátoru. Ručím vám za to, že se ideálně vyspíte. Já za tu dobu zrychlím tempo, orientuji se ve vesmíru a udělám některé výpočty.“

„A vy sám si do schránky nelehnete?“

„Ale ano, budu v ní ležet a udělám téměř všechnu práci. Nuže, dobrou noc. Pošlu Hanse, aby vám pomohl. Až se probudíte, stisknete knoflík ve víku, víko se nadzvedne a můžete vylézt. Nedělejte to však, dokud vás telefonicky neupozorním, že motory už nepracují. Jinak byste mohli vážně utrpět, jako utrpěl Winkler.“

V Stormerovi se znovu probudilo jeho podezření. Budiž, všichni cestující se šťastně dostali ze schránek. To však ještě nic nedokazuje. V „arše“ může být spiknutí. Nutno dávat pozor.

Stormer měl bystré oči, ale příliš mohutné tělo. A proto se rozhodl, že pátráním pověří Pinche. Pinch tento návrh ochotně přijal, protože strkat všude svůj nos bylo jeho zaměstnáním.

III Jak Leo Zander místo snídaně nakrmil cestující archy“... lekcí z fyziky

V „arše“ nadešla první „noc“. Cestující leželi ve schránkách a ještě nespali. Tma, teplo, dýchalo se lehce, leželo se měkce, že to ani cítit nebylo. Dýchací trubicí k nim doléhal vzdálený hukot. Nepatrná, sotva postižitelná změna celkového stavu. Zander asi zastavil otáčení rakety. Copak teď asi dělá Zander, Hans, Winkler?

Zander pomalu zastavuje otáčivý pohyb rakety, vyrovnává její let, otevírá okenici, dívá se na nebe. Raketa letí v hustém stínu Země. Slunce není vidět. Zander určuje vzdálenosti, měří úhly mezi několika zářícími body vesmíru, počítá, bere si na pomoc giroskopy, akcelerometry...

To, že Zander k sobě nikoho nepouštěl, když žil na Zemi, mělo své důvody! Ani Winkler nevěděl, že si v mezaninu udělal z jednoho pokoje budoucí kabinu meziplanetární lodi. Mohlo to vypadat jako hra: Zander prosedával ve své kabině celé noci, pozoroval hvězdnaté nebe oknem na střeše, představoval si, že letí v raketě a dával si sám

různé úkoly, řešil úlohy, osvojoval si vědu o astronavigaci a umění kapitána meziplanetární lodi. Proto teď pracoval s takovou jistotou.

Když práci skončil, řekl Winklerovi a Hansovi: „Abych se přiznal, uložil jsem všechny cestující částečně úmyslně, aby nám nepřekáželi. Víte, že jsem dělal pokusy i s reaktivními motory, poháněnými jadernou energií. Teoreticky i pokusně jsem v podmínkách pozemské laboratoře tento úkol snad vyřešil. Pro každý případ mám po ruce i jiný ‚bičík‘ k popohánění naší rakety – elektromagnetické síly. Tady nám musí pomoci se Země Pucci. ‚Pucci plus Zander‘ ... jistě jste už takové spojení slyšeli?

Doufám, že pomocí kombinace těchto způsobů dosáhnu takových rychlostí letu rakety, které jsou i teď na Zemi považovány za fantastické. Nadešel čas prověření. Využil jsem toho, že některé kajuty máme volné a naložil jsem do rakety své atomové a elektromagnetické motory. Pro začátek zkusíme, co způsobí atomová energie. Tady v tom kousku mědi je atomová energie, která by nás postačila vynést za hranice sluneční soustavy, vrátit zpět, proletět s námi křížem krážem dráhy všech planet, znovu nás vznést ke hvězdám a znovu vrátit zpět. Winklere, cítíte se už lépe? Můžete se účastnit prací?“

„Cítil bych se dvojnásob hůř, kdybych se jich nemohl účastnit,“ odpověděl Winkler.

„Všechno připravíme, pak si sami lehneme do hydroamortizátorů a až se naši cestující probudí, ani si nevšimnou, že jsme přiměli jejich těla hnát se vesmírem rychleji než komety blízko Slunce; že jsem jim vytvořil skutečný stroj času, který není fantastický, a proto je nemůže přenést do minulosti, ale může jim zato ukázat budoucnost, tu budoucnost, kterou by samozřejmě hned tak neviděli, kdyby žili na Zemi. Jdeme!“

Winkler však ještě nebyl v pořádku a Zanderovi se této noci nepodařilo pracovat s novými motory.

Nastalo druhé ráno letu. Cestující se výborně vyspali a cítili se nezvykle lehce a svěže. Okenice byly otevřené. Do kajuty vnikaly jasné sluneční paprsky. Bylo světlo a teplo. V raketě panovala znovu menší umělá tíže.

V každé kajutě ležely na židli dva „raketové“ obleky. Jeden vypadal jako hedvábné plavky, druhý byla kombinéza, z hlediska lady Hintonové slušnější, ale stejně tak „pro ženu neslušná“.

Kvůli těmto oblekům došlo mezi lady Hintonovou a její neteří k nedorozumění. Lady Hintonová nejen že sama odmítla „šaškovské obleky“ obléci, ale zakázala to i Ellen. A co se nestalo? Místo bezvýhradné poslušnosti, jak tomu vždy bývalo na Zemi, začala Ellen odporovat.

Vstoupila Mary.

„Lázeň je připravena.“

Tato lázeň způsobila Mary i lady Hintonové nemálo starostí.

Koupelna byla ve zvláštním prostoru. Byla to velmi malá místnůstka s malou vanou, která se mohla pohybovat na kolečkách podle toho, kde byla „podlaha“. Na Zemi, když stála raketa přídí nahoru, byla podlaha na jednom místě; když raketa startovala se Země a ležela na boku, přemístila se podlaha na postranní stěnu; když se raketa otáčela a vznikla odstředivá síla, byl podlahou „strop“. Tak byli lidé, kteří byli na opačných koncích rakety, při otáčení k sobě obráceni hlavami.

„Tak lejte vodu! Proč neležete?“ vztekala se lady, sedíc ve vaně se zavřenýma očima.

„Vždyť leju!“ odpověděla Mary. Nemohla vodu přimět, aby lady Hintonové dopadala na hlavu a na ramena rychleji, než to dovolovala odstředivá síla.

Mytí jakž takž skončilo. Lady Hintonová se převlékla do ranního županu a odebrala se do své kajuty. V chodbě se jí dostal do krku jakýsi jemný prášek a lady se rozkašlala. Lady Hintonová a Mary vykřikly.

Ukázalo se, že Madelaine otevírala krabičku s pudrem a najednou ji rozsypala. Tak těžko se daly odhadnout pohyby v tomto neobvyklém světě! Pudr naplnil okamžitě celou místnost jako mléčný oblak. Proudý cirkulujícího vzduchu se rychle dostal i do ostatních kajut. Do celé rakety jako by vnikla londýnská mlha. Odevšad bylo slyšet křečovitý kašel. Museli všechen vzduch přefiltrovat pomocí ventilátorů, které pracovaly tak dobře, že veškerý prach byl brzy z rakety pryč.

Vzrušení opadlo a všichni očekávali netrpělivě snídani. Snídaně však na sebe dala dlouho čekat.

Pro Jacka a jeho kuchyň byla podle usnesení společné schůze „akcionářů“ určena kajuta, sousedící se společenskou místností. Tam bylo také přeneseno veškeré kuchyňské náčiní.

Vyhladovělí cestující ztratili trpělivost a šli se podívat do kuchyně, proč ještě není snídane. V kuchyni už bylo spousta lidí: Maréchalův kuchař Jack, Mary, která vařila pro Hintonovou, Ellen, biskupa a Blotona; Amelie, která se ujala otcova jídelníčku a Marta Theckerová. Zvědaví cestující se natlačili do chodby a nakukovali do kuchyně. Tam se dělo něco neuvěřitelného. Ve vzduchu pluly talíře, kastrolы, lžíce. Jack je chytal ve snaze postavit je na bednu, ony však, jako kdyby si s ním pohrávaly, mu vyklouzávaly z rukou, začaly znovu lítat, rozbíjely se a střepy pluly ve vzduchu, poletovaly po kuchyni, odrážejíce se od stěn a lidí.

Jack, který pozbyl vší naděje, že nádobí přiměje k poslušnosti, snažil se zapálit lihový vařič, který si vzal s sebou. Škrтал jednu zápalku za druhou. Vzplanuly, ale hned hasly. Nakonec vzal několik zápalek, škrtl jimi a přistrčil plamen přímo k hořáku vařiče. Líh vzplanul, ale hned zhasl.

„Zápalky zvlhly a líh zvlhl!“ řekl francouzsky s nepatrným přízvukem.

„Zápalky jsou v pořádku a líh je také v pořádku,“ namítl Zander, který sem přišel. „V podmínkách beztlíže však plamen nemůže hořet. Při každém hoření nebo okysličování dochází k absorbování kyslíku a k vylučování nehořlavých plynů – kyslíčnicku uhličitého a vodní páry. Tyto zplodiny hoření se v podmínkách beztlíže nemohou odlučovat samy jako na Zemi, protože jsou lehké a mají počáteční vysokou teplotu. Plamen zde obklopí, vytvoří kolem něho obal, který k němu nepouští vzduch, a plamen tak hasne.“

„A to jsme odsouzeni pít studenou vodu?“ zeptal se Stormer.

„Můžeme vařit na elektrickém vařiči. Mister Zander ho jistě s sebou vzal,“ domýšlel se Pinch.

„Máte pravdu,“ odpověděl Zander. „Sázím se ale, že váš čajník tu nezačne vřít ani na elektrickém vařiči. Dovolte, abych vás dnes potrápil. Musíte se sami o všem na vlastní kůži přesvědčit, jinak mě

budete trápit svými rozmary a žádat ode mne nemožné. Postavte čajník na vařič, tady je.“

Jack doběhl pro vodu do kajuty v zadní části rakety, protože v kuchyni by ji nemohl do čajníku nalít, neboť uprostřed rakety odstředivá síla téměř nepůsobila.

Postavil čajník opatrně na vařič, aby „neuletěl“.

Minulo pět, deset, patnáct dlouhých minut – a voda nejevila sebemenší známky vření.

„Co se tu děje? Chceme čaj a ne fyzikální pokusy,“ řekl už podrážděně Stormer.

„Děje se to,“ odpověděl klidně Zander, „že voda nemůže začít vřít, dokud se všechny její částice nesmísí. Jaký je postup vření na Zemi? Ty vrstvy vody, které jsou dole a dotýkají se horkého dna čajníku, se rozšiřují, jsou stále lehčí a tlačí se nahoru. Vrchní vrstvy vody jsou studené a těžké, a proto klesají ke dnu, aby se zahřály a pak se vznesly zase ony. Tak to pokračuje, dokud se všechna voda nezahřeje na 100°. A čajník začne vřít. Tady však není zemská přitažlivost, která by přiměla studené vrchní těžké vrstvy vody klesat ke dnu. Ke smísení nedochází a voda se ohřívá velmi pomalu, vodivostí tepla.“

„A smažit na pánvi se tu dá?“ zeptal se Stormer, který měl rád bifteky. Vzal si s sebou konzervy.

„Zkusíme to,“ odpověděl Zander. Řekl Jackovi, aby dal na pánev kousek másla, na ně konzervované maso a postavil to na elektrický vařič. Jakmile se máslo vespod rozpustilo a měnilo se postupně v páru, elastické páry másla vyhodily kousek masa ke stropu...

Číňanův žlutý obličej zpopelavěl.

„Nemohu už být kuchařem.“

„Neztrácejte hlavu, Jacku,“ řekl mu Zander. „Není to tak hrozné. Musíte si jen zvyknout připravovat jídlo jiným způsobem.“

A Zander začal vysvětlovat, jak vařit „na nebi“. Ukázal jim zvláštní hrnce, v nichž byly otáčející se lopatky jako ve „flotačních zařízeních“. Tyto lopatky, uváděné do pohybu elektrinou, stále vodu v hrnci míchaly a voda rychle vřela. Ukázal jim zvláštní pánve s pokličkami, v nichž se dala smažit horká jídla bez obavy, že se biftek a míchaná vejčička octnou na „stropě“.

Stormer se nezmýlil, Zander potrápil své cestující hladem, aby jim nakonec oznámil své požadavky. Teď už bude ztěžka kdo něco namítat.

„Jak vidíte, není to všechno tak hrozné. Chcete-li však mít snídani a oběd včas, musíte se smířit s některými zvláštními podmínkami. Sami jste viděli a mohli jste se přesvědčit o tom, že vaření není v prostoru beztlíže snadné, i když je k dispozici zvláštní náčiní. Zůstane-li kuchyň tady, to znamená v prostoru naprosté beztlíže, ztratí Jack příliš mnoho času s chytáním hrnců a talířů, které lítají ve vzduchu. Pravda, mnoho nádobí přitom nerozbije. To však na situaci nic nemění. Mytí nádobí je tu pak naprosto nepohodlné. Proto navrhuji, abychom přestěhovali kuchyň do kajuty, která sousedí s kajutou Hanse. To je vše, co mohu udělat, abychom se stěhováním neobtěžovali lady Hintonovou. Souhlasíte, dámy a pánové?“

Nezbývalo nic jiného než souhlasit.

Za prvním návrhem následoval další – daleko vážnější. Zander oznámil, že je nutno reorganizovat obsluhu cestujících. Dělat z malé kajuty společnou kuchyň není účelné, protože si tam budou lidé jenom navzájem překážet. To za prvé. Za druhé – v raketě se musí provést rozdělení práce. Zander nemůže souhlasit s tím, aby on sám, Hans a Winkler ztráceli čas vařením. Mají příliš mnoho jiné důležitější práce. Proto Zander navrhl, aby byl Jack kuchařem, který bude obsluhovat všechny cestující i posádku „archy“. Stejně tak Mary bude uklízet všechny kajuty a místnosti rakety. Prát a žehlit bude Jack na pračkách a v tom mu bude pomáhat Mary. Do kuchyně budou mít přístup jenom Jack, Mary a Theckerová, která má kojence.

Maréchala toto rozdělení pobouřilo. Tento inženýrek považoval za nutné promluvit nejdříve s nějakým kuchařem, Číňanem, a... ne s jeho pánem.

„A-a-a, jjá pprotestuji. Sluha patří mně. Složil jsem za něho podíl a kkoupil místo. Mám předepsanou životosprávu, dietu... Vaří mi zvláštní jídla. Nesouhlasím...“

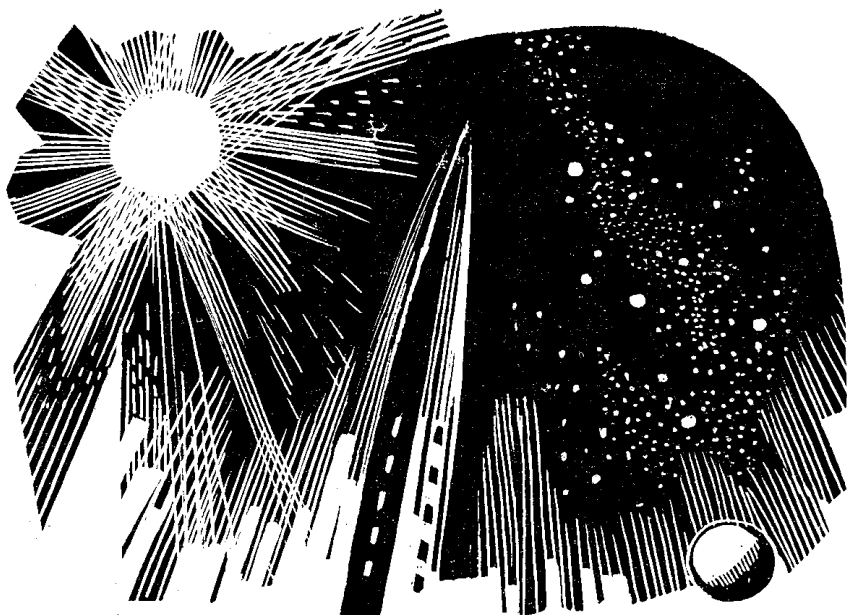
„Je mi velice líto, ale zřejmě nebudeme moci na vaše přání brát ohled.“

To už byla otevřená výzva. Maréchal zmodral neuvěřitelnou námahou překonat překážky ve své mluvě a jak se patří Zanderovi vyčinit. Musel přece bez ohledu na svou „meziplanetárnost“ víceméně hájit svou tradiční zásadu soukromého vlastnictví, neboť se na Jacka díval jako na věc, která mu patří. Dnes mu vezmou Jacka, zítra budou chtít jeho osobní zavazadlo, pozítří se může stát, že ho ještě donutí pracovat...

Copak to Stormer nechápe?

Když bylo v kajutě uklizeno, usadila se lady Hintonová pohodlněji do křesla. Po jedné její straně usedl biskup, po druhé Ellen. Toto rozmístění připomínalo Zemi, a přece bylo docela jiné...

„Nezdá se vám, můj drahý příteli,“ řekla obracejíc se k biskupovi, „že *ti lidé* nás přece jen zavřeli do létajícího vězení?...“

IV Zajatci stroje

Po snídani se část cestujících shromáždila ve společenské místnosti. Dostavil se tam i Zander. Všichni na něho bážlivě pohlédli. Kapitán byl příliš zaměstnaný člověk, než aby si sem přišel jen popovídat. Má asi nějaké nové nápady.

„Deset hodin ráno. To jsem dnes pozdě snídal!“ řekl Stormer, pohlédnuv na své zlaté hodinky.

„Podle hodin Stormer-city,“ poznamenal Zander.

„Co tím chcete říci?“ zeptal se Stormer.

„To, že vaše hodinky půjdou teď jinak než na Zemi. Vždyť ani na Zemi není všude stejný čas. V Americe, v Stormer-city je teď kolem deseti hodin ráno, v opačném bodu zeměkoule je deset hodin večer, na dalším místě je zase jiný čas. Země se otáčí, my letíme, jaký bod na Zemi si chcete vybrat, abyste mohl určit čas zde v raketě? Vše je podmíněčné, relativní.“

„Jakpak tedy budeme určovat dny, hodiny?“

„Náš organismus si zvykl na střídání dne a noci, odpočinku a bdění. Proto budeme zatím počítat jako na Zemi, to jest dvanáct hodin na den a právě tolik na noc.“

„A letopočet budeme muset vést od okamžiku startu?“ zeptal se Stormer.

„Naprosto správně. Budeme muset vést podmíněčný čas i letopočet.“

Náhle se ozval výbuch a výkřik kuchaře. Zander se odebral do kuchyně. Když se vrátil, Stormer se zeptal: „Co se stalo?“

„Jackovi vybuchla hermetická nádrž na ohřívání vody. Ještě že v tom okamžiku vyšel z kuchyně, jinak by ho to bylo opařilo. Budeme našemu kuchaři ještě muset dát důkladné instrukce.“

„A mister Pinch už si myslel, že jsme se srazili s meteorem.“

„Pravděpodobnost se rovná nule,“ odpověděl Zander. „V nejhustších proudech meteorů, například v Leonidách, jsou zrníčka roztroušena tak, že jeden meteor je od druhého vzdálen asi sto kilometrů. Dá se vypočítat, že raketa musí cestovat přibližně 500 let, nežli potká jediný meteor. Promiňte, ale nemám už čas na besedu a pak, chtěl bych si s vámi promluvit o jiné důležité věci...“

Všichni zbystřili pozornost.

„Cesta v raketové lodi je pro cestujícího konec konců nudná,“ začal Zander zdaleka. „Stále totéž nebe a tytéž hvězdy. Váš čas je nutno něčím vyplnit, jinak vám bude utíkat příliš pomalu...“

„Na to si nestěžujeme. Po zmatku pozemských záležitostí si člověk dokonce musí odpočinout,“ spěchal s odpovědí Stormer a přitom si řekl: „Vida, kam míří! K pracovní povinnosti. Proto jsem nevyhodil milióny a neletěl v téhle lodi, abych se stal Zanderovým čeledínem.“

Napadlo to i Maréchala:

„J-já mám vvřed... jsem invalida.“

„A já mám záduchu, dnu, sklerózu srdce,“ spěchal se znovu pojistit Stormer.

„Myslím, že pro každého z vás se najde práce, která nebude ani dost málo na újmu vašemu zdraví,“ odpověděl Zander. „Na Zemi jste přece s vašimi nemocemi pracovali dosti intenzívně. Práce, kterou vám nabídnu, bude daleko snazší. Nebude vyžadovat ani nervové,

ani přílišné duševní vypětí... Bude to práce, která neznává ani invalidy.“

„Odmítám! Ze zásady!“

„Neodmítnete snad, barone, ze zásady i jíst?“ zeptal se Zander.

„Hloupá otázka! Ppotravinami jsme snad zajištěni?“

„Na jak dlouho? A jak dlouho potrvá naše cesta? To nikdo nemůže říci.“

„A-ale sám jste přece říkal, že můžete způsobit, aby události na Zemi plynuly velmi rychle. Možná, že za pár měsíců v raketě zbude z našich nepřátel popel a my se vrátíme na Zemi?“

„Ještě jsem neseřídil svůj stroj na jadernou energii. Musíme nutně přemýšlet o budoucnosti – o zajištění koloběhu látek, který by nám opatřil stravu na neomezeně dlouhou dobu. Zbytečně jsme přece s sebou nevzali rozebraný skleník. Mimo toho musíme nutně smontovat sluneční motor, teleskop. Práce je moc a my s Hansem Fingerem a s Winklerem to sami nestačíme.“

„Ještě abych snad lezl na střechu pěstovat zeleninu!“ řekl podrážděně Stormer.

„To udělají druzí, mladší a silnější,“ odpověděl Zander. „Můžete však výborně dohlížet na skleník, na práci některých přístrojů, dělat poznámky, dokonce i některé výpočty. Dám vám zkrátka určité úkoly, rozvrh prací a vašeho pracovního dne a všechno ostatní.“

„Délku pracovního dne, dovolené, výši platu, a snad i pokuty za zameškanou pracovní dobu?“ zeptal se Stormer.

Zander pokrčil rameny a odpověděl:

„Myslím, že mluvím s dospělými lidmi. Tak si to, pánové, rozmyslete a ještě dnes mi odpovíte. Nechci vás nutit, ale svého návrhu se také nevzdám.“

Odešel.

Všichni zaraženě seděli a dívali se jeden na druhého. „Ukážeme mu, jak nás bude komandovat!“ nafukoval se Pinch.

„Ano, situaci je nutno změnit,“ zabručel Stormer. „Proč tu vlastně Zander vystupuje jako nějaký diktátor? Je kapitánem, no, budiž. Vždyť jsme ale za dobrých starých časů cestovali na zaoceánských parnících. Víme, jaká práva má kapitán. Musíme si nutně promyslet formu vedení, abych tak řekl. Potřebujeme nejvyšší

moc, která by řešila různé otázky a konflikty. Proč bych na příklad já nemohl být presidentem?...“

„E-e-e... nebo já?“

„Nebo bychom zvolili lady Hintonovou za královnu a my bychom byli jejími ministry?“ navrhl s úsměvem Blotton.

„To ne! Tak ne! O to neběží!“ spustil nenadále jako vždy Schnierer. „Hledáte teď východisko, nenacházíte je a nenajdete je. Obviňujete Zandera, že uchvátil moc. Nejde však jen o něho. Jde o stroj! Je to bůh, který si nás zotročil a Zander je pouze jeho nejvyšší služebník. Od okamžiku, kdy jste vstoupili do této nestvůry, do tohoto létajícího stroje, stali jste se jeho otroky. Donutí vás, abyste na něj pracovali a sloužili mu. Převracíme se v jeho útrokách jako červi...“

„Jako Jonáš v břiše velryby,“ zavtipkoval Stormer.

„Stroj zmrzačil lidi na Zemi a bude mrzačit teď vás, jestliže ho nezničíte, až přiletíte na ‚Novou Zemi‘.“

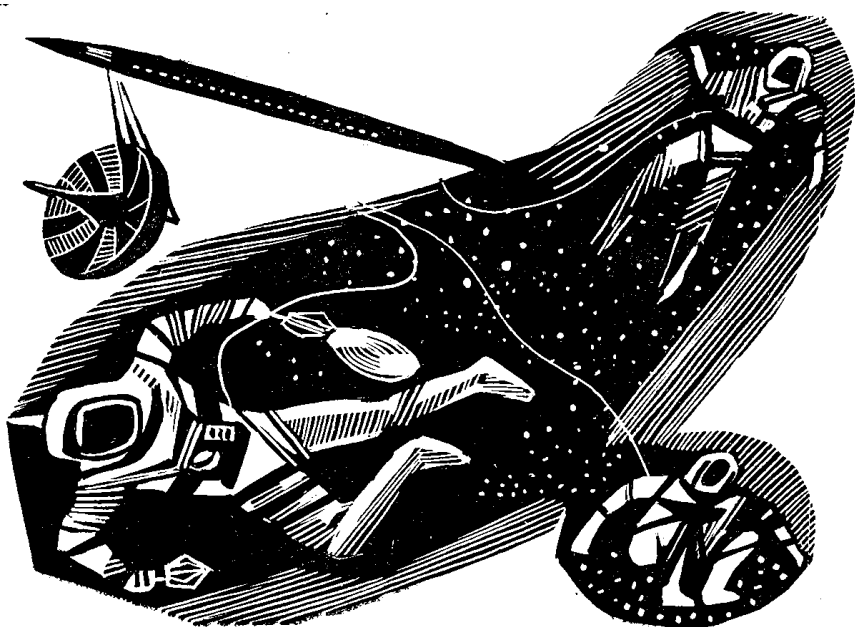
„No, na ‚Nové Zemi‘ můžeme k práci u strojů přimět ostatní, jako jsme to dělali i na staré Zemi. Ať pracují Zanderově, Hansové, Winklerové, Mary, Jackové a jejich potomci. A nám i tam poplynou výhody, jež skýtají stroje, které nebudu za nic na světě odmítat,“ namítl Stormer.

„Ó, lidská nechápavosti!“ zvolal fistulkou Schnierer. „Copak ještě nechápete, že stroje neohrožují jen ty, kdo s nimi pracují? Stroje rodí dělníky, dělníci přinášejí revoluci a revoluce ohrožuje a zničí vás všechny. Každý stroj už baží po vaší smrti, po vaší záhubě. Chápete?“

„Co tedy navrhuje?“

„Pryč se stroji! Pryč s tímto zplozencem pekla, který nám přináší smrt! Blíže k přírodě, k přirozenému životu praobyvatel! Jedině ona z nás může udělat skutečně svobodné a rovnocenné lidi.“

„T-teď musíme udělat jednu věc – okamžitě protestovat, jít za Zanderem a říci mu, že n-nebudeme pracovat! Jsme cestující a žádní sluhové! Ať na to Zander nezapomíná. My jsme tuto ‚archu‘ postavili, je naším majetkem a budeme na ní pány a žádnými otroky. Tak to Zanderovi vyřídíte, mister Pinchi! Tak jděte!...“

V O špatně zařízeném kosmu, o relativním pohybu a o dalších věcech

Jednou po ranním čaji se Pinch obrátil na Zandera se slovy:

„Kdypak budeme instalovat zrcadlový teleskop? Je na čase uskutečnit také vycházku z rakety...“

„Třeba dnes,“ odpověděl Zander. „Připnete si k tělu přenosné rakety, ale nezapojíte je, dokud k vám s Winklerem nepřijdeme. Musíme ještě dokončit kontrolu motoru. Hansi, můžete se odebrat k montáži. Uděláme to tu bez vás. Pět stopařů se tedy pro začátek vydává prozkoumat po prvé vesmír a instalovat teleskop,“ řekl s úsměvem Zander.

Zrcadlový teleskop, navržený Zanderem, byl nejen co do konstrukce, ale i co do materiálu nej dokonalejším a nejoriginálnějším reflektorem na světě. Obrovské zrcadlo o průměru několika desítek metrů se ve vzduchoprázdném prostoru mělo spojit z jednotlivých leštěných kovových plátů. Zrcadlo se instaluje ve vzdálenosti několika set metrů od rakety – ohnisková vzdálenost – as

raketou má být spojeno lehkým, tenkým potrubím, jehož pomocí by astronom, sedící v raketě a pozorující nebeská tělesa, mohl natočit svůj objektiv do potřebného úhlu. Meziplanetární uprchlíci se tedy ozbrojili přístroji, které jim umožňovaly ještě dále rozšířit hranice viditelného světa.

Toto originální zařízení mělo však jeden nedostatek: při zrychleném letu nebo brzdění muselo být zrcadlo nezbytně odstraněno, jinak by se mohlo rozlétnout na kousky.

Za čtvrt hodiny se Blotton, Amelie, Madelaine a Pinch, připravení na cestu, sešli u otvoru malé komory, do níž se sotva vešli. Jejich obleky, které byly na Zemi neskladné, neforemné a těžké, zde vůbec nic nevážily. V rukou drželi části zrcadla. Poutníci měli na ramenou připevněné přenosné rakety v podobě batohu. U pasu měli zavěšeny otáčecí kotouče. Přílby měli spojené telefonními dráty, aby spolu mohli hovořit. Kromě toho viselo každému u pasu kolo ocelového drátu. Zander trval na tom, aby se kosmonauti připevnili tímto drátem k povrchu astroplánu. Prohlédl osobně obleky, přezkoumal, jak funguje zařízení dodávající kyslík a uvádějící do pohybu přenosné rakety, a přikývl, protože už ho nemohli slyšet.

Winkler zamkl těžké silné vnitřní dveře komory. Zahučel motor vakuového čerpadla. Jak se atmosférický tlak v komoře zmenšoval, rozšiřovaly se obleky poutníků vlivem vnitřního tlaku o dvou třetinách atmosféry. Toto rozšíření mělo však jen určitou hranici. Obleky měly kromě několika vrstev měkkého termoizolačního materiálu i vrstvu husté kovové sítě, která měla dvojí význam: zahříváním z akumulátorů izolovala obleky tepelně zevnitř a zároveň zvyšovala mechanickou trvanlivost látky.

Čtyři nafouklé postavy opravdu vypadaly jako obyvatelé neznámé planety.

Když vakuometr ukázal, že v komoře zůstala méně než tisícina atmosférického tlaku, otevřel Finger dvojité vnější kulaté dveře.

Kosmonauti jeden po druhém vylezli z rakety a konce svých drátů připevnili k očkům na jejím povrchu.

První se odrazil nohou od letadla Finger a vrhl se do vesmíru. Hned za ním vyskákali „po hlavě“ ostatní.

Finger se už vyznal v pocitech tohoto nového světa (pomohla mu cvičení v Stormer-city).

Svaly na nohách fungovaly jako pera, odrazily nejen poutníky od rakety, ale i raketu od poutníků; protože však raketa byla mnohokrát větší než lidské tělo, změnil tento úder její pohyb jen nepatrně, zatím co cestující se odrazili značně rychle a všem připadalo, že se od rakety neoddělili oni, nýbrž že pohyb jejich nohy raketu od nich odrazil a oni zůstali na místě.

Finger se díval na raketu. Jak se od nich vzdalovala, byla stále menší a menší.

Ostatně vzdalovala se ona od nich nebo oni od ní? Finger si důkladně promyslel zákon relativního pohybu. Věděl, že pro ně se vzdaluje raketa a pro ty, kdo sedí v raketě, se zase vzdalují oni a obě tvrzení jsou správná, každé pro svého pozorovatele.

Z každého poutníka se teď stalo samostatné nebeské těleso se svým vlastním pohybem, trajektorií letu. Na tato nová nebeská tělesa se vztahovaly všechny zákony nebeské mechaniky.

Letí nebo stojí na místě? A letí-li, tak kam asi? Nahoru? Dolů? Zde nebylo ani nahoře, ani dole. Raketa jim zůstávala pod nohama, letí tedy „nahoru“. Ale zářící zeměkoule jim ve vesmíru plula nad hlavou. Letí tedy na Zemi, to jest padají „dolů“. A jak je to s hvězdami? Od miliónů vzdálených hvězd se vzdalovali, k miliónům se přibližovali pod všemi možnými úhly. Když člověk přimhouří oči, zdá se mu, že se vůbec nepohybuje. Rovnoměrný a přímočarý pohyb je k nerozeznání od nehybnosti – tak to tvrdil zdá se Galileo?...

Kolikrát o tom Hans přemýšlel, když lítal „teoreticky“ ještě v Stormer-city, a teď, když je opravdu „uprostřed hvězd“, setkává se s relativností pohybu v praxi.

Telefony mlčí. Lidé jsou příliš sklíčení, ohromení, než aby mluvili.

Člověk a kosmos! Dosud nikdy nestáli tak blízko „tváří v tvář“. Nepatrná zrníčka vesmíru, mající všemocný rozum, dovedné ruce, které je povznesly ke hvězdám. Maličké, nevzhledné figurky se zmítaly v oceánu vesmíru.

Byl to svět věčného mlčení, naprostého, absolutního ticha a zimy. Hromový rachot všech raketových trysek tu není slyšet. Nejsou

tu ani větry, ani oblaka, ani deště, ani mlhy, ani změny v teplotě, není tu „počasí“, ani střídání dne a noci, ani roční období...

A co je nejpodivnější, vesmír neudivoval tolik svou grandiózností, jako svou neobvyklostí.

Kosmonautům se zdálo, že jsou uprostřed černě natřené koule. Celou sféru obepínala Mléčná dráha, dělíc ji na dvě části. Hvězdy – nepatrná zrníčka prachu – zářily bez mihotání jako smaragdy, ametysty, diamanty, rubíny, topasy. Bledým, studeným světlem zářily Plejády, které jasně vynikaly na temném nebi. Nahoře se rýsovala zeměkoule a vedle ní – Měsíc. Země byla z čtvrtiny v přítmí. Na osvětlené straně vynikaly známé obrysy Afriky. Vpravo hořelo Slunce; jeho světlo bylo oslnivě jasné.

Souhvězdí měla tutěž známou podobu jako se Země. Stejně se rozprostřel na nebi Velký vůz, stejně jako se Země vypadaly Cassiopeia, Andromeda, Pegas, Perseus, Orion. Tady však bylo najednou vidět souhvězdí jižní a severní polokoule.

„Sire, nemohl byste mě štípnout do ruky?“ přerušil první mlčení Pinch, používaje svého telefonu. „Řekněte mi, je to sen nebo skutečnost?“

„Prapodivná skutečnost!“ řekl Henry.

„Zdá se mi, že to je nejapný sen. Nevím, kdo naše sny vymýšlí, nebo vymýšlí-li se samy, ale tento výmysl se nepovedl.“

„Radím vám, mister Pinch, abyste si vymyslel lepší kosmos. Můžete na tom dobře vydělat!“ řekla Amelie.

„Ech, co se teď asi děje na Piccadilly?... Jaké tam je osvětlení, kdepak kosmos! Tam je v noci jasněji než tady ve dne!“

Amelie a Madelaine se polekaně tiskly k povrchu rakety. Obě se kysele usmívaly.

„Požádejte, aby vám vrátili peníze,“ řekla Madelaine. „Třebaže máte pravdu. Mně se tenhle kosmos, jak vy ho nazýváte, také nelíbí. To je divné, že nádherné mýdlo, kterým se vždycky myji, pojmenovali podle tohoto ponurého místa. Nezaslouží si to. Je tu sice hodně hvězd, daleko víc než na pozemském nebi. Ne. Nevyměnila bych tento kosmos za výkladní skříň pařížského klenotníka. A pak – je tu tak pusto, neútulno, mrtvo. V tom s vámi souhlasím... Černooký básník Raul mi ukázal souhvězdí Orionu a

Velkého vozu – ostatní neznám. A teď se na ně najednou dívám jako na známé krajany, s nimiž jsem se nenadále sešla v dalekých zemích... Milý Raule, och! Kde jsi? Víš-li pak, že tvá Madelaine je v nepohodlné korbě toho Vozu, který jsi jí ukazoval? Jsem mu tak blízko, že se ho mohu dotknout.“

„Měří snad vaše ruka, Fräulein, stovky bilionů kilometrů?“ zeptal se Hans. Toužil říct něco jiného: „Bylo snad nutné vynaložit lidského genia na to, aby pozvedl ke hvězdám pozemskou omezenost?“

Hans se ohlédl.

„Jak nás pocity klamou! Dokonalá iluze koule, ale člověk ví, že není ani žádné koule, ani hranice,“ řekl Pinch.

„A k tomu, aby člověk přeletěl z jednoho konce naší galaxie na druhý rychlostí světla, bude zapotřebí přes třicet tisíc let. My však vidíme i jiné galaxie!“ poznamenal Finger. Znal už astronomii důkladně.

„Řekl jste, monsieur Hans, ‚za naší galaxií‘. Copak nevidíme celý svět?“ zeptala se Madelaine.

„Řekl jsem už,“ začal Finger, „že je nutno letět přes třicet tisíc let rychlostí světla, chceme-li přeletět naši galaktickou soustavu – soustavu Mléčné dráhy. Galaxie je seskupení třiceti miliard sluncí. Myslím, že Piccadilly nemá tolik žárovek. Celý tento kolos má celkovou rotaci.

Je to Malý vesmír. V jeho vnější části jsou soustavy kulových hvězdokup – v každé stovky, tisíce miliónů sluncí. Dále, na vzdálenost miliónů světelných let³ – leží ostatní Mléčné dráhy, ostatní galaxie – vesmírné ostrovy. Počet těchto ostrovů, jak vypočítali astronomové, přesahuje milión. Přes milión galaxií a v každé desítky miliard sluncí. Seskupují se, tvoří ‚oblaka galaxií‘. Je to nejvyšší strukturní útvar vesmíru, který v současné době známe. Oblaka – galaxie – tvoří dohromady metagalaktickou soustavu. A to všechno dohromady se možná stává součástí nějaké ještě větší jednotky vesmíru, kterou si můžeme těžko i jen představit.“

³ Světelný rok je vzdálenost, kterou uběhne světlo za rok rychlostí 300.000 km za vteřinu. Ve světelném roce okrouhle 10 bilionů (tj. miliónů miliónů) kilometrů! (pozn. rus. red.)

„Dost! Přestaňte!“ zaprosila Madelaine. „Váš Metavesmír je jako dětská hračka, dřevěná vajíčka, která se vkládají jedno do druhého.“

„Překvapující přirozená schopnost zprofanovat jakoukoliv myšlenku,“ napadlo Hanse. „Zbytečná námaha!“

Pokračoval:

„A zatím kosmos je věčný pohyb, věčné budování a ničení. Družice se točí a otáčejí kolem planet, planety kolem své osy, kolem Slunce, otáčí se i Slunce a rychlostí miliónů kilometrů za rok letí směrem k souhvězdím Lyry a Herkula. Komety pobíhají jako hnací řemeny, mlhoviny se ženou, meteory, kosmický prach proniká do vesmíru všemi směry.“

„Miláčku, mluvíte teď navlas tak jako černoooký básník Raul!“ zvolala Madelaine. „Je to nepochopitelné, ale úchvatné...“ A podle rozmarných zákonů své „logiky“ se neočekávaně zeptala: „A je to pravda, že když padá hvězda, vždycky někdo zemře?“

„Je,“ odpověděl s úsměvem Finger. „Výpočet praví, že na Zemi umírají každou vteřinu nejméně dva lidé. A hvězda padá přibližně půl vteřiny.“

Madelaine byla takovým statistickým vysvětlením mystické pověry poněkud zklamána.

„Z milosti osudu jsme dosud naživu,“ řekl Pinch, „i když jsme vstoupili na nebe jako Eliáš. A budeme žít a žít, to znamená pohybovat se! Jsme teď ‚nebeská tělesa‘, a proto nesmíme za svými druhy zůstat pozadu. Miss Amelie, chcete-li, dokáži vám, že se tento kosmos otáčí, nebo alespoň může otáčet, a dokonce velmi rychle?“

„Vy?“ podivila se Amelie.

„Ano, já!“ odpověděl hrdě Pinch. „Archimedovi chyběla páka, aby mohl otočit Zemi, ale já donutím celý vesmír, že se bude točit jako káča bez jakékoliv páky, pomocí našeho kotouče. Ptolemaios...“

„Nepředpokládala jsem u vás takovou erudici...“

„Velice lituji! Pinch hodně ví, ale drží jazyk za zuby,“ prohlásil vychloubavě. „Ptolemaios pokládal Zemi za střed vesmíru. Každý z nás se teď stane takovým středem, kolem něhož se bude otáčet celý vesmír! Haló! Dívejte se. Dělejte to, co já.“

Vzal kotouč připevněný k pasu, uvolnil ho z řemene, sevřel dlaněmi jako talíř a roztočil ho. Všichni jeho myšlenku pochopili a následovali jeho příkladu. „Akce se rovná reakci“. Otáčení disku na jednu stranu způsobilo, že se tělo Pinche a jeho souputníků otáčelo na stranu druhou. Ale zdálo se jim, že sféra začala obíhat kolem nich. A čím rychleji se otáčel disk, tím rychleji obíhala kolem nich sféra. Slunce opisovalo na nebi kruh, hned je měli za zády, hned zase před sebou.

„Ted' se zase bude kosmos točit na opačnou stranu!“ velel Pinch tváře se tak, jako by skutečně našel prostředek, jak „otáčet“ tímto kosmem jako kamínkem přivázaným k niti. Pinch kotouč zastavil, obrátil ho, postavil hranou k prsům a znovu ho roztočil. Ted' se jim Slunce schovávalo nad hlavou a vycházelo pod nohama.

„To je lepší, než co dokázal Jusus Navin, který zastavil Slunce,“ řekl Pinch. „Ted' máme kosmos v rukách. Můžeme si s ním dělat, co chceme, právě tak jako s časem. Můžeme náš den, náš rok prodlužovat, nebo podle vlastního přání zkracovat.“

„Je to opravdu všechno velmi zábavné!“ řekl Blotton.

„Ale vždyť to není nic jiného než iluze, klam našich pocitů. Ve skutečnosti vesmír kolem nás obíhat nemůže! Skutečně a opravdu se pohybujeme my, a nikoliv on!“

„Není to tak jednoduchá otázka, jak se vám zdá,“ namítl Finger. „Nezapomínejte, že každý pohyb je relativní. Těleso se může pohybovat vzhledem k druhému tělesu pouze relativně. To, čemu vy říkáte skutečný pohyb tělesa, pohyb ‚sám o sobě‘, v přírodě ve skutečnosti neexistuje. A právě tak jsme oprávněni říci, že kolem nás obíhá nebeská sféra, zatím co my setrváváme v nehybnosti, a naopak.“

„Dobře, připusťme to. Vy otáčíte svým kotoučem dopřávaná doleva. Mister Pinch shora dolů, Fräulein Amelie zdola nahoru. Kolem každého z nás bude sféra zřejmě obíhat jinak. Sféra nemůže mít ve stejné chvíli několik, a ještě k tomu protichůdných pohybů!“

„Sféra je ani mít nebude. Pokud jde o každého z nás, bude mít pouze jeden pohyb. Druhý ho nespatří, pro druhého také nebude existovat.“

„Přiznávám se, že to přesahuje mé chápání,“ poznamenal Blotton.

„Pouze proto, že nejste zvyklý na jiné myšlení. Zákon relativního pohybu...“

„Slitujte se!“ zakročil Pinch.

„Pro telefonické rozhovory o astronomii jsme úplně zapomněli na cíl naší vycházky,“ řekl Blotton. „Musíme se dát do práce.“

Plán prací byl právě tak originální jako sám teleskop. Prvním úkolem účastníků vycházky bylo spojit jeho části, instalovat je v určité vzdálenosti od rakety a... vrátit se do rakety. Zrcadlo měli nechat ve vesmíru volně, nepřipoutané k raketě. Nebylo zapotřebí je připoutávat, protože části zrcadla a raketa měly stejnou rychlost a zachovávaly stejnou vzájemnou vzdálenost. Nedá se říci, že by se práce hned dařila. Části zrcadla měli připevněny k pasům. Museli se držet jeden vedle druhého, brát opatrně mechanickými prsty části zrcadla, spojovat je a upevňovat zvláštní připravenou výplní. Zander použil bohaté zkušenosti chirurgů, odborníků na protézy a zhotovil u skafandrů zvláštní ruce.

Zander byl talentovaný vynálezce a úkol vyřešil skvěle. Šel dále než odborníci na protézy a vytvořil velkolepý přístroj, který umožňoval lehký a rychlý pohyb mechanických prstů, které se daly svírat, rozvírat a ohýbat v takových úhlech, v jakých lidské prsty nemohou. Všichni cestovatelé se s tímto mechanismem obeznámili ještě v raketě. Přesto však vyžadovala práce s umělými prsty velké pozornosti. Když někdo občas udělal neopatrný pohyb, stiskl jinde, mechanický prst se náhle složil nebo prudce otočil a kousek zrcadla div „neodletěl“ do vesmíru.

Za dvě hodiny – podle pozemského času – se práce chýlila ke konci. Hans už upevnil všechny části mimo jednu, kterou měla Delacroix. Madelaine byla vedle Hanse a držela část zrcadla v rukách. Z neopatrnosti přitiskla zrcadlo na prsa a stiskla páku, která uváděla do pohybu trysky přenosné reaktivní rakety. Nastal výbuch, který samozřejmě nikdo neslyšel. Hans se obrátil k Madelaine, aby vzal zrcadlo a na jejím místě spatřil pouze lehký obláček kouře, který se v mžiku rozlétl. Hans se po Delacroix pátravě rozhlížel a rychle souputníkům telefonicky oznámil, co se stalo. Museli okamžitě

přistoupit k záchranným opatřením a uvést do pohybu přenosné rakety. Hans rychle odepjal drát, který ho spojoval s letadlem, stiskl knoflík na prsou a uvedl do pohybu trysku svého raketového přístroje. Pinch a Blotton udělali totéž. Odhodilo je to na různé strany. Pinch měl pocit, jako by dostal do zad pořádnou ránu pěstí. Zatočil se jako káča.

„Kdo jen dal do batohu takovou nálož? Aby ho čert vzal. Tím by mohl zabít slona!“ huboval Pinch, děláje v éteru přemety. Pocítil novou ránu a letěl pomaleji. „Co je tohle zase?... Srážka s vesmírným tělesem?... Ale zdá se, se jsem živ...“

„Haló! Haló, Fingere!... Haló, Blottone!...“

Nikdo neodpovídal.

„Ach, tak je to tedy! Telefonní drát se přetrhl. Musím ale nějak přestat s těmi kotrmelci...“

Nebylo to snadné. Letěl dále střemhlav vzduchem, dělal přemety a po boku spatřil Fingera, který také dělal přemety a vpravo – Blottona. Konečně se mu podařilo zastavit otáčivý pohyb kolem své příčné osy. Teď letěl „ve stoje“ –

Po Madelaine nebylo ani stopy. Odlétla hodně daleko. Blotton a Finger roztočili kotouče a také přestali dělat kotrmelce.

„Vyrazíme daleko rychleji než Delacroix a samozřejmě ji dohoníme, jestli ji vůbec najdeme. Najít zrníčko prachu v nekonečném prostoru není však jednoduché. A co dělá Amelie?“

Pinch se pomocí kotouče opatrně otočil dozadu a spatřil sotva viditelný bod. Ten bod jako by se pomalu blížil k raketě.

„Amelie udělala to nejlepší, co mohla,“ řekl si Pinch. „Razí si moudře po drátě cestu k ‚arše‘.“

V tom okamžiku však Pinch spatřil, jak u černého bodu bleskl ohnivý pruh a bod to rychle odhodilo stranou. „To ještě scházelo. Teď abychom hledali dvě!...“

Ale kterou ze dvou? Pinch se nerozmýšlel. Amelie mu nebyla lhostejná. A kromě toho Delacroix letí už zachránit dva a odletu Amelie si všiml on jediný. A Pinch mačkal knoflíky, aby spustil boční trysky a změnil směr svého pohybu.

Ale běda, nedovedl ještě s tímto přístrojem manipulovat, nemohl ještě řídit svůj let. Zmítalo jím to ze strany na stranu jako s

pyrotechnickou hračkou. Kličkoval v nebeském prostoru a nijak se nepřibližoval k cíli.

„Snad se ani sám nedostanu do rakety!“ napadlo ho. „To bude veselé – zemřít mezi hvězdami. Pohonná látka bude ta tam a já se proměním v kousek ledu. Ale ještě dříve se vyčerpá nebo zmrzne v láhvi kyslík a já se udusím... Br... raději na to nemyslet... Ale kde je Amelie? Zdá se, že už přestala střílet. Plamínek není vidět. Teď bude ještě těžší ji najít...“

Plamínek znovu blýskl a zhasl.

V tom okamžiku oslnilo Pinche jasné světlo. Pinch nebyl zbabělý, ale připadalo mu, že se odkudsi z hlubin vesmíru náhle vynořilo Slunce a žene se na něho.

„Nějaká kometa. A proč ne?...“ Ztuhl hrůzou, očekává nevyhnutelný konec. Pak však světlo zhaslo: to se změnil směr paprsku projektoru letadla. Tam je sledovali a přišli jim na pomoc.

Náhle se z pravé strany přehnala ohnivá smršť, oslnila ho jasným světlem a zůstal po ní chvost kouře nebo páry.

Byl to „záchranný člun“, který Zander zkonstruoval právě pro takové případy. Předvídal všechno a o všechno se postaral. „Člun“ vypadal jako koule. Ve vzduchoprázdném prostoru nerozhoduje tvar, ale koule byla pro let vhodnější; nescetné trysky na jejím povrchu umožňovaly člunu mířit kamkoliv. Měl dosti velkou zásobu pohonných látek a kyslíku. Byl dvoumístný, přičemž jedno sedadlo bylo „nahore“ a jedno „dole“. To umožňovalo pozorovat celou sféru. V člunu se sedělo ve skafandrech.

Zander a Winkler letěli na pomoc Madelaine. Silný projektor jim pomáhal najít těleso ztracené ve vesmíru. A Zanderovi se to podařilo. Našel uprchlici stranou od směru letu „archy“.

Hned po Madelaine „vylovili“ Zander s Winklerem i ostatní kosmonauty, přivázali je ke člunu a dopravili na raketu.

Když se všichni vrátili do letadla, kde už je ostatní netrpělivě očekávali, a sundali obleky, ztropila Madelaine skutečný hysterický výstup. Když se vzpamatovala, opakovala neustále, přerušuje řeč vzlykáním a štkáním:

„Domů! Na Zemi! Do Paříže, do Paříže!... Nechci tu už zůstat! Do Paříže!...“

„Tak vidíte,“ řekl Zander, když rozčilení opadlo. „Učíme se ze zkušeností a ze svých chyb...“

„Unikla jsem smrti jen o vlasek!“ přerušila ho Madelaine. „Moc nescházelo a byla bych spadla na Slunce...“

„No, hned tak byste nespadla, mademoiselle,“ namítl s úsměvem Zander. „I kdyby Země, kterou jsme opustili, začala najednou padat na Slunce, musela by padat přes dva měsíce. To je dostatečně dlouhá doba, abychom vám přišli na pomoc. Nejbližším nebezpečím, které vám hrozilo bylo, že se mohla vyčerpat zásoba kyslíku a akumulátorů pro zahřívání. My jsme vás však pozorovali a přišli jsme vám včas na pomoc. Veškeré vaše neštěstí bylo, že jste se ve vesmírném oceánu chovala jako v moři, aniž jste uměla jak se patří plavat. Žít v raketě v podmínkách beztláče jsme si už zvykli. Máme návyky, jaké pozemšťané neznají. Vesmír jsme si však ještě nedobyli. Musíme se učit. Od zítřka zahajují vyučování... plavání v prázdnu. Musíme se dokonale obeznámit s našimi přenosnými raketami.“

„Ještě štěstí, že naše letadlo stálo na místě,“ stále se ještě neuklidnila Madelaine, prožívající své dobrodružství. „Ale kdyby tak bylo letělo! Odlétlo by ode mne tak daleko, že byste mě nenašli a já bych se zadusila, zmrzla bych, zemřela hladem, uhořela...“ A začala vzlykat.

„Mýlíte se,“ namítl Zander. „Naše raketa letěla rychlostí osmnácti tisíc metrů za vteřinu.“

„Vždyť ale stála, když jsme spojovali zrcadlo!“

„Když myslíte, tak stála. Zákon relativního pohybu.“

„Z toho zákona se zblázním. A kdo ho vymyslel? Stála – nestála...“

„Vymyslel ho Galileo. A není to tak těžké pochopit, jak se vám zdá. Tento zákon říká, že nemůže existovat absolutní pohyb. Existuje pouze pohyb jednoho tělesa vůči druhému. Vystoupili jste z rakety do vesmíru a byli jste vedle ní. Vzhledem k vám raketa opravdu stála. Ale vzhledem k Zemi neustále letí od okamžiku, kdy jsme opustili Zemi. A když jste byli v raketě, letěli jste s ní. Jasně? Když jste z rakety vystoupili, letěli jste dál setrvačností toutéž rychlostí a tímtež směrem jako raketa. A právě proto, že rychlost letu a směr

byly stejné, zdálo se vám, že vy i raketa visíte zdánlivě nehybně v prostoru.“

VI I na nebi zůstávají cestující sami sebou, když se dozvědí o některých pozemských záležitostech

Téhož dne večer došlo k velké události. Zander pustil s Hansovou pomocí s velkými obtížemi rozhlasovou stanici, postavil ve společenské místnosti obrazovku televizoru, reproduktor a spojil se se Zemí.

Všichni obyvatelé „archy“, kteří se velmi vzrušení shromáždili ve společenské místnosti, slyšeli po prvé hlas Pucciho.

„Haló! Haló! Volá Země!... Haló, Zandere! Haló, Hansi! Volá Země, A – 368 – Stormer-city. Volá Pucci!“

Na obrazovce ještě nebylo nic, ale Italova slova zazněla naprosto zřetelně.

„Haló, jak mě slyšíte? Odpovězte, odpovězte! Neslyším vás. Nemůžete asi najít mou rozhlasovou stanici směřovanými paprsky. Hledejte! Vysílám zatím zprávy. Televizor začne fungovat, jakmile dostanu obraz.“

„Zprávy? Zprávy?“ sípal Stormer.

A uslyšel ty novinky...

„Situace ve střední Evropě se upevnila... přestože...“

„Ta hned tak nezahyne, ta sovětská...“

„Ticho! Pozor!...“

„Povstání dělníků, vojáků a rolníků... Neznámí lidé podpalují vojenské závody. Ničí železnice. ‚Mohykáni‘ to připisují činnosti... kter... se podařilo organizovat prac...“

Rozhlasové vysílání bylo přerušeno. Stormer, skloněný ke kotouči reproduktoru, šeptem zanařádal a zatřásl pěstmi.

„No tak, no!...“

Když však vysílání znovu začalo, jednalo se už o situaci v ostatních zemích. Války, revoluce...

Černý kotouč se odmlčel. Komentovali novinky. Pinch předčítal své poznámky. Ujal se opět role novináře a velmi litoval, že všichni už obsah jeho „novin“ znají.

Jaká je situace na Zemi?

Názory se různily. Maréchal opatrně poznamenal, že vcelku zůstalo vše při starém, jako když startovali. Stormer byl optimističtější.

„Ale zapomínáte na Sověty! To je přece kolosálně důležitá novinka. Sověty – uzel světových událostí. A jsou blízko zániku. Pro mě to je jasné jako nikdy. Brzy poletíme zpátky na Zemi a vrátíme se ke svým záležitostem. Dávejte pozor: Anglie je před novým rozkvětem. A mé akcie jdou tedy nahoru. Chci vám něco navrhnout, barone. Jsem přesvědčen, že jste také něco ze svého bohatství poschovával, ha-ha! Zlatá ruda ve Venezuele a Mexiku. Chci vám přenechat část akcií. To nevadí, že teď nemůžeme provést obchod za hotové. Budeme hrát na dluh. Ha-ha. Souhlasí?“

Baron se mračil a jako mazaný politik se tvářil, že ho Stormerův návrh naprosto nezajímá. Ale jeho burzovní žilka už byla zachycena. Nic vlastně neriskuje. A jestli se vrátí na Zemi?...

„Hrát... ano, hrát,“ řekl nedbale. „Hrát si na burzu...“

„No třeba z nudy, proč si nezahrát? Ne? Já to daleko zajímavější než nějaké Zanderovy přednášky.“

Tak v raketě vznikala „černá burza“...

Za několik dní se Puccimu podařilo zachytit zobrazení událostí na Zemi.

Na obrazovce televizoru se míhaly scény neveselého obsahu. Epidemie bankrotů pokračovala. Stormer se zamračeně díval na pustnoucí, hroutící se paláce, na opuštěná města, na zavřené továrny, závody s nádvořími zarostlými trávou, na lodi rezavějící v přístavu, na železniční trati s pokřivenými kolejnicemi, na stávky a srážky... Tyto obrázky pozemského života mu byly známé.

A zprávy nebyly lepší:

„Edward Harkins – bankrot. Vincent Astor zabit ve vlastním domě. Edward Larriman spáchal sebevraždu...“

Miliardáři, výkvět národa, největší obchodníci, z nichž mnohé Stormer osobně znal a s nimiž jednal, odcházeli ze scény jeden za druhým...

„Ten Pucci je snad dobrý inženýr a vědec,“ bručel Stormer, „ale naprosto neschopný zpravodaj a politik. Copak se na Zemi neděje nic jiného než tohle?“

Hledíce na rychle se střídající obrazy, cestující rakety věšeli zdrceně hlavy a z prsou se jim draly bezděčné vzdechy.

Před očima jim hynula civilizace... Schnierer jako biblický prorok pronesl znovu nad touto „civilizací“ strojů pohřební řeč a vyzýval k „přírodnímu stavu“.

Neposlouchali ho však. Přemýšleli, čím to všechno skončí. Hra na „burzu“ se nedařila. Stormer přemýšlel, jestli by s těmi skličujícími rádiovými a televizními vysíláními neměli přestat, přesto však býval u obrazovky televizoru vždycky první.

Zbývala jediná útěcha:

„Udělalí jsme dobře, že jsme Zemi opustili! Ať to všechno skončí jakkoliv, ale tady jsme naprosto bezpečni.“

Dvě události vzbudily u cestujících zájem. Jedna z nich se úzce dotýkala samotného Stormera.

Pucci vyslal trochu opožděně rádiovou zprávu o události, k níž došlo v Anglii krátce před odletem a která vzbudila po celé zemi senzací: požár zničil jeden z nejlepších paláců, který patřil misteru Stormerovi a v ohni zahynul... i on sám.

Na obrazovce televizoru se mihl kousek kinofilmu natočeného při požáru paláce, který vypukl v dolním patře. Oheň rychle zachvátila mnohopatrovou budovu. Na plochých střechách sousedních domů přistávala letadla a chrlila na hořící budovu mohutné proudy vody. Budova však hořela jako stoh sena.

Na obrazovce se míhaly strašné obrazy: lidé se potáceli v oknech, šílení hrůzou z ohně, hledali záchranu, ale nenalezali ji.

Ohořelé mrtvolky... odklízovací práce po požáru – a zase mrtvolky...

Byl to Stormerův poslední zločin. O úmyslném podpálení však na Zemi nikdo nevěděl. Stormer velmi obratně inscenoval požár i svou „smrt“! Nero XX. století...

Když bylo všechno k požáru přichystáno, pozval si pozdě večer početnou společnost obchodníků, předstíral před nimi, že je nemocný a na konci porady jim oznámil, že bude dnes po celou noc, bez ohledu na nevolnost, ve své pracovně pracovat.

V noci se mu podařilo z bytu nepozorovaně odejít. Pak prchal na parníku do jižních moří a odtud odletěl do Stormer-city. Všechny nitky byly dobře skryty.

„Spolu s grandiózním palácem,“ vysílal Pucci zprávu z novin, „zahynul v ohni požáru i jeho majitel, známý milionář mister Stormer, který té neblahé noci meškal ve své pracovně. Jeho tělo nebylo mezi mrtvolami poznáno; většina jich úplně zuhelnatěla. V souvislosti se smrtí mistera Stormera zastavily soudní orgány veškerá řízení proti němu zahájená. Jaká to byla řízení, o tom nemá smysl hovořit. O mrtvých – jen dobré!“ končil článek v novinách.

Pro Stormera bylo nejdůležitější, že řízení proti němu bylo zastaveno. Jestliže se i vrátí na Zemi – podle pozemského času za několik let, bude toto řízení dávno zapomenuto. Sotva si na ně někdo vzpomene. Přijdou jiné události, jiné aktuality. Konečně, bude se moci objevit i pod novým jménem.

Stormer se dal do smíchu. Všichni se na něho tázavě podívali. V očích chytrého a mazaného Maréchala spatřil Stormer podezření. Ale co, je to přece jedno! Nebude se snad před nimi ospravedlňovat a omlouvat! Stejně neuvěří. Ale přesto řekl:

„Vy si myslíte, dámy a pánové, že tento požár a smrt několika tisíc lidí jsem zavinil já? Ujišťuji vás, že požár vznikl z... neznámé příčiny, zcela pro mne neočekávaně. Zachránilo mě jen to, že jsem se o požáru dověděl jako majitel domu dříve než ostatní, v samém jeho počátku, a stačil jsem utéci.“

Druhá zpráva Pucciho se zase týkala barona Maréchala de Terlonge.

Banky otevírají povstalcům své nedobytné pancéřové dveře. Tyto nej nedobytnější pevnosti na světě nebylo zapotřebí ani vyházet do vzduchu dynamitem. Povstalci vcházejí volně do hlubokých sklepů s nevyčerpatelnými zlatými rozsypy. Otevírají ocelové truhlice, sejfy a přehazují si ve svých hrubých mozolnatých rukou Maréchalovy brilianty jako hrách. Oni...

Ale ne, ještě není docela zničen... Co poklad, ukrytý v horách Andorry? Ó, bankéř je prozíravý člověk a tušil to – i to nemožné a neuvěřitelné tušil. Bankéř se usmívá. Je těžké ho přelstít...

Ale co to? Pucci vyslovil jméno Ribeau, téhož Ribeau, který Maréchalovi pomáhal ukrývat v horách zbytky pokladů.

„Haló. Signor Ribeau žádá, abychom předali panu Maréchalovi – pokračuje ve svých zprávách Pucci – tento dopis, který jsem dostal s velkým zpožděním stratopoštou. Haló, barone, poslouvejte:

„Drahý barone. Poctil jste mne svou důvěrou a já jí byl hoden, dokud jsem mohl.

Okolnosti se však změnily. Dluhy, čest, slovo, povinnosti lidí naší třídy platí teď na Zemi stejně jako kterékoliv akcie, rovnající se dávno nule.

Dnešní den patří zatím ještě nám. Ale zítra nás pravděpodobně čeká gilotina. Rozhodl jsem se, že vaše zlato zakopané v Andoře dám do oběhu, abych alespoň své poslední dny prožil ještě se vší nádherou. Ano, nejmilejší barone, vykopal jsem vaše zlato, odešel jsem na Balkán a teď rozhazuji jako hráč, který ztratil naději. Víno a ženy. Odvádějí mě od hořké pravdy a poskytují chvíle zapomenutí. A to je teď to nejdražší a nejcennější...

A tak se brzy vydám na návštěvu ke králi zápalek, k ocelovému králi a k ostatním králům. Posílám vám poslední pozdrav.

Váš Ribeau“.

„Ch-ch-ch... e-e-e... pr-pr... prok-proklatě... ch-ch-ch... to je... krádež...“ Baron zrudl a pak zřítověl jako oběšenec.

„Projevují vám soustrast k vašemu neštěstí,“ řekl Stormer snaže se vyloudit na svém obličejí upřímnost. „Vaše hoře je v jistém smyslu... i mým hořem. Koupil jsem si od vás na burze dosti velké množství akcií. Běda, platí teď méně než kdy jindy. Nezoufejte si, barone. Ještě nám zůstalo něco, s čím budeme po návratu na Zemi moci začít, a to je naše hlava. Dokud sedí na ramenou, nic není ztraceno. Začneme znovu. Člověk si nesmí nikdy zoufat. Věřím dále, že Sověty zahynou.“

„Komunismus byl zrozen kapitalismem, dělníky, dělníky zrodily stroje, stroje zrodily,“ zakrákal Schnierer. „Dokud zůstane na světě jediný stroj, nebude na Zemi klid. Stroje lidi přežijí! Pryč se stroji! Pryč s technikou!“

Cestující se pohádali, v duchu si postesknili a rozešli se do svých kajut.

Za několik dní nařídil Zander cestujícím, aby nastávající noc strávili v hydroamortizátorech, protože hodlá opakovat pokusy s novým reaktivním motorem poháněným energií atomového jádra.

Tentokrát měli cestující při zrychlení letu rakety dosti nepříjemné pocity. Bez ohledu na to, že Zander zrychloval pohyb postupně, velice opatrně, „v malých dávkách“, jak později vysvětloval, všichni cestující po každé, když Zander spustil svůj nový „atomový motor“, zakoušeli v celém těle nanejvýš tíživé pocity. Ani voda stabilizátoru příliš nepomáhala – srdce tlouklo pomalu, vědomí se kalilo – možná proto, že se krev přelévá z jedné části mozku do druhé. Samotný Zander se tohoto zatemnění vědomí obával ze všeho nejvíc. Kdyby docela ztratil vědomí, všichni by nevyhnutelně zahynuli. A proto po každé, když cítil, že ztrácí vědomí, motor vypínal, leže ve svém „hrobě“.

Raketa se pohybovala v prostoru už rychlostí téměř sto tisíc kilometrů za vteřinu – to je třetina rychlosti světla.

Zander zvítězil nad prostorem. Nyní se „archa“ mohla dostat daleko za hranice sluneční soustavy. Zanderovým cílem bylo dosáhnout maximálních rychlostí, blížících se rychlosti světla.

Neodhodlal se však přesto odletět příliš daleko od Slunce – zdroje života a tepla pro lidi i skleník. Na vzdálenost deseti miliard kilometrů – za dráhou Pluta – by Slunce vypadalo jako jasná hvězda, ale skleníku by to nepomohlo. Venuše, Země, Mars zůstaly vzadu. Raketa přešla pásma asteroidů, dráhy Jupitera a Saturna. Saturn se svými kruhy a devíti měsíci byl teď „arše“ dosti blízko a cestující mohli pozorovat tento div sluneční soustavy. Kola Saturnu se skládala, jak také pozemští astronomové předpokládali, z množství těles kroužících kolem planety, a „měsíce“ Saturnu byly pouze největší tělesa z těchto nesčetných družic. Hanse Saturn tak zaujal, že se Zandera zeptal, jestli by se nedalo sestoupit na povrch planety. Oblaka zahalující Saturn svědčila o tom, že tam je atmosféra. Síla tíže na této planetě, bez ohledu na to, že Saturn byl 720krát větší než Země, se příliš nelišila od zemské. Saturn je však tak daleko od Slunce, že dostává téměř stokrát méně světla a tepla než Země.

„Pro pozemské obyvatele je to jaksi málo,“ odpověděl Zander.

Hans se nevzdával:

„Saturn dostává stokrát méně světla a tepla, a přesto se jeho atmosféra neproměnila v led, o čemž svědčí oblaka. Planeta má tedy ještě velké zásoby vnitřního tepla.“

Všichni cestující měli však proti vystoupení na Saturnu námitky: kromě toho, že je takové přistání spojeno s rizikem, každé zastavení na cestě zpomaluje běh času na Zemi.

Otázku rozhodla spektrální analýza, kterou provedl Zander: atmosféru na Saturnu tvořil metan a čpavek... A raketová loď nechala za sebou obrovské nebeské těleso s jeho neobvyklými kruhy.

Jen dále, kupředu! Dráhy Uranu, Neptunu, Pluta... konec sluneční soustavy. Zander orientoval svůj let na Polárku. Při neobvyklé rychlosti lodi musel určovat velikost této rychlosti optickou metodou: podle změn spektra Polárky se určovala rychlost letu a tedy i vzdálenost, kterou uletěli.

VII Jak si lady Hintonová udělala ostudu

Za několik „dní“ si cestující všimli podivného jevu: „v noci“ se často na chvílku probouzeli a pak znovu usínali. „Ve dne“ zase na několik minut okamžitě usínali. Doktor Thecker usoudil, že to je reakce organismu na neobvyklé podmínky života v raketě.

„A možná, že se z nás nakonec stanou lidé, kteří vůbec nesní?“ zeptal se Blotton.

„To nemyslím,“ odpověděl doktor.

Tento rozhovor přerušily podivné zvuky, které vypadaly jako malé výbuchy; zvuky doléhaly z kuchyně. Hned za nimi se ozvaly výkřiky kuchaře.

„Jackovi zase vybuchl nějaký kotel na horkou vodu,“ řekl Stormer.

Tentokrát však „nevybudil“ žádný čajník a nebyl to ani výbuch, který vyvolal kuchařův výkřik.

Stál nad otevřenou krabicí konzerv a čichal k ní.

„Co se stalo, Jacku?“ zeptal se Zander. Kuchař mu podal konzervu.

„Střílí. Je cítit. Úplně zkažené konzervy.“

„Asi jsi náhodou vzal špatnou konzervu. Vezmi druhou.“

Ale s druhou, s třetí a se čtvrtou se opakovalo totéž. Jakmile Jack konzervu prořízl, ozval se lehký výbuch a z otvoru vylítla s pěnou a plynem šťáva.

Situace dostávala vážný charakter. Konzervy tvořily hlavní zásoby výživy. Zander Jackovi nařídil, aby přinesl několik neotevřených konzerv do společenské místnosti. Pak tam zavolal všechny cestující a nařídil Jackovi, aby konzervy otevíral. „Vybuchovaly“ jedna po druhé.

Na každé konzervě byla modrá nálepka s nápisem:

TOVÁRNA NA VÝROBU KONZERV HINTONOVÁ LONDÝN

„Majitelka' továrny byla zaražená. A podrážděný Stormer s hrubostí jemu vlastní přistrčil každou novou „vybuchlou“ konzervu Hintonové téměř až k nosu a říkal:

„Čichněte si. Jak se vám to líbí? Vaše výroba, lady...“

„Nechápu, jak se to mohlo stát,“ pravila lady Hintonová. „Mé konzervy byly známé svou dobrou kvalitou a kupovaly se hodně nejen v Anglii, ale i v mnoha evropských státech...“

„Nedal bych za ně ani cent!“ nepřestával Stormer. „Myslím, že ani na Venuši za ně nic nedají. Ale čím se uráčíte nás živit?...“

„Počkejte,“ ožila najednou lady Hintonová po usilovném přemýšlení. „Vzpomněla jsem si. Mé továrny vyráběly mimo jiné dva druhy konzerv. První druh – se zelenou nálepkou, a druhý s modrou. Modré – ty opravdu... Dodávaly se do různých úřadů, prodávaly se za nižší cenu...“

„No, to je něco jiného,“ pokračoval Stormer, „jsem také obchodník. Ale proč jste, u čerta, promiňte mi ten výraz, pro „archu“ podstrčila konzervy s modrými nálepkami? Chtěla jste nás všechny otrávit, či co?“

Lady Hintonová se vzpřímila. To už bylo příliš. Jak se nějaký kupčák odvažuje mluvit s ní takovým tónem!

„Prosím, abyste volil výrazy opatrněji. Nezapomínejte, kdo jsem, a nezapomeňte, že cestuji s vámi a sdílím tedy osud všech. Nemůžete mě tudíž podezírat, že jsem měla v úmyslu otrávit sama sebe. Tady došlo zřejmě k osudnému omylu. Ale kde, kdy a jak, to nemohu pochopit. Nemusím vás ujišťovat, že jsem dala příkaz, aby byl do Stormer-city pro ‚archu‘ dopraven nejlepší druh. Velká část byla vyrobena na zvláštní objednávku. Můj inženýr říkal, že továrna dosud nikdy nevyrobila lepší konzervy. Možná že se zásilky konzerv pomíchaly při nakládání? Ano, ano. Vzpomínám si, že v době, kdy se posílaly konzervy do Stormer-city, expedovala moje továrna velkou zásilku pro... jeden úřad...“

„S modrými nálepkami?“

„Ano, s modrými nálepkami.“

Pro cestující „archy“, mimo Hanse a Winklera, však už zůstalo záhadou, jak byly do Stormer-city zaslány a naloženy na „archu“ zkažené konzervy.

Došlo k tomu takto. U přístavních dělníků vzbudily pozornost dvě zásilky konzerv: jedna menší, se zelenými nálepkami na bednách, druhá obrovská s modrými nálepkami. Když se dověděli, že modré nálepky byly adresovány vojenskému úřadu a že jsou určeny jako válečné zásoby pro intervenční armádu, odmítli parníky vykládat.

„Musíme ochutnat, čím chtějí vojáky krmit,“ řekl jeden mladý dělník, hodil si bednu na záda a jakoby náhodou ji upustil. Bedna se rozbila, konzervy vypadly na zem. Několik konzerv si dělníci rychle rozebrali. Tak se „náhodou“ rozbila i jedna bedna se zelenou nálepkou.

Dělníci obojí ochutnali. S odporem odhodili konzervy s modrými nálepkami a s chutí snědli obsah „zelených“.

„Tohle zřejmě nebylo připraveno pro našince,“ řekl první dělník, který ochutnal ze zelené konzervy.

Když pak přišli do práce převlečení policisté a stávkokazové, našli úplný chaos a přeházené nákladní listy. Náklad byl pomíchán.

Tak se stalo, že se konzervy s modrými nálepkami objevily v „arše“.

„To bych rád věděl, co teď budeme jíst?“ zeptal se znovu Stormer. Jedl nejvíce ze všech, a proto ho tato otázka zneklidňovala více než ostatní.

Začali počítat zásoby. Běda, když nepočítali konzervy, zbývalo ostatních potravin – mouky, sucharů, sušené zeleniny – na krátkou dobu.

„Proklatě!“ zanađával znovu Stormer. „A co kdybychom snížili rychlost letu?“ pokračoval. „To by nám možná zásoby stačily nadlouho.“

„Ale mister Stormere,“ odpověděl Zander. „Vidím, že stále ještě naprosto nemůžete pochopit relativitu času a prostoru. Zrychlením nebo zpomalením nic nezískáme a neztratíme. Raketový den zůstane vždycky raketovým dnem, ať se bude rovnat měsíci nebo dni na Zemi. Vůbec nepocítíme, jde-li náš chronometr ve srovnání s pozemským rychleji nebo pomaleji. Ať se ručičky našeho chronometru otáčejí seberychnleji nebo sebebomaleji – když ukáží dvanáctou hodinu ‚dne‘, bude se váš žaludek hlásit o snídání.“

„Dost. Pochopil jsem to. Ale nedá se tedy naopak – ještě více zrychlit let, aby čas na Zemi letěl bláznivou rychlostí? Tak za týden padesát let.“

„Archa' už letí maximální rychlostí. Více běh pozemského času ‚zrychlovat' nemůžeme.“

Stormer udeřil pěstí tak, že se lehký aluminiový povrch stolu prohnul.

„Tak co máme tedy dělat? Letět zpátky do náruče vrahů, nebo letět kupředu, do náruče smrti hladem? Smrt za námi, smrt před námi. Nic naplat, do pěkné kaše jste nás dostala, lady, s těmi vašimi modrými.“

Nastala tíživá pauza. Všichni seděli sklesle.

Zander nespěchal, aby tíživé ticho porušil – jenom ať si svou situaci pořádně uvědomí. Pak začal klidně a pomalu hovořit:

„Nevím, co vás čeká vzadu, ale vpředu nevidím smrt, jestliže si nebudete stavět hlavu tak, jak jste to dělali dosud. Máme v raketě vše, abychom zajistili naši existenci na neomezenou dobu

vytvořením koloběhu látek. Vzali jsme s sebou skládací skleník, semena plodů a zeleniny. A kdybyste mě byli, dámy a pánové, včas poslechli a dali se do práce, místo abyste... měli bychom už vše potřebné. Ale teď to budete muset vydržet s odměřeným přídělem, dokud náš skleník nepostavíme a nesklidíme první úrodu. Času moc nezbyvá, ale myslím, že to stačíme. Pomůže nám Slunce. Jeho paprsky se tady neodrážejí a nepohlcují je oblaka a atmosféra jako na Zemi, proto působí daleko intenzivněji. Zkrátka, růst i zrání tu musí jít rychlejším tempem.“

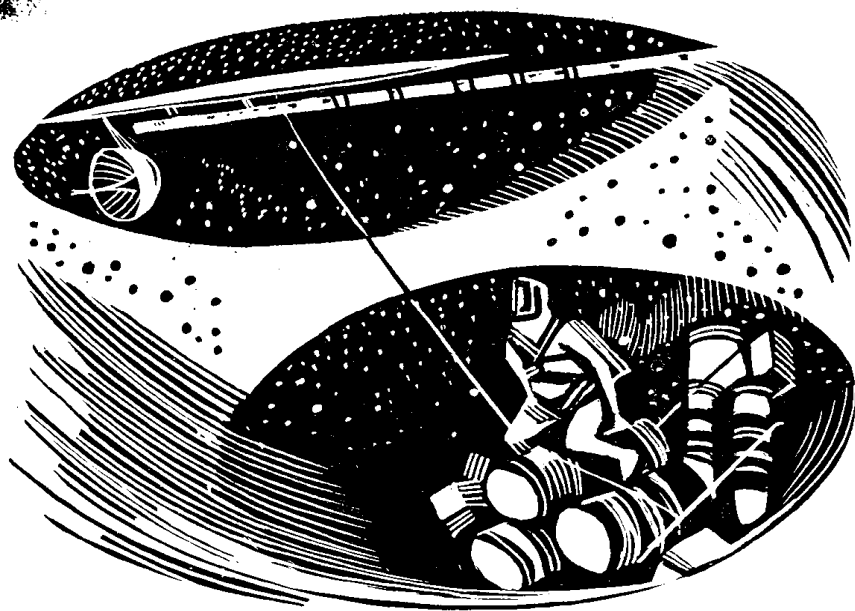
„Vzhledem k jakému času?“ zeptal se Maréchal. „Den se počítá za měsíc?“

„Vzhledem k našemu času. Nezapomeňte na jednu okolnost. Na zeměkouli je přitažlivost zemská, která velmi silně působí na život rostlin: na to, jak rychle rostou, jak jsou velké atd. Nezapomeňte, že rostlinné buňky, dělící se v procesu růstu, neustále bojují s přitažlivostí zemskou, která je připoutává, táhne každou buňku dolů. Pamatujete se, jak ‚nenormálně‘ se naše rostliny rozvíjely ve skleněné kouli Stormer-city? Rostly horizontálně a ne stvoly nahoru a byly značně větší než jejich druhové v záhonech. Z této příčiny se daleko více lišily výškou rostliny dávných geologických epoch Země: některé mechy a přesličky dosahovaly výšky dnešních eukalyptů a sekvojí. V těch dávných dobách se zeměkoule točila rychleji než nyní, sílu přitažlivosti zemské zmenšovala velká odstředivá síla a rostliny, jakož i prvobytná zvířata, měly velké rozměry. Země je ještě neutiskovala tak jako teď. Jejich velký vzrůst, a pravděpodobně i rychlejší dělení buněk, způsobovala menší přitažlivost zemská spolu s jinými podmínkami – velkou vlhkostí, teplem, velkou hustotou kyseliny uhličitě. A v naší raketě jsou všechny předměty, živé i neživé, prosté váhy. Z těch všech důvodů se domnívám, že rostliny ve skleníku hodně rychle vyklíčí, porostou a dozrají. To je však samozřejmě pouze můj teoretický předpoklad. Doufám, že mě ani tentokrát nezklame. Takové je východisko,“ skončil Zander. „Zachráníte se, když se okamžitě pustíte do práce.“

„Cože, pracovat?“ vykřikl Stormer. „Já... Máme ještě kohouta, slepici, prase a dvě kozy. Jestli nám potraviny nebudou stačit do první sklizně, můžeme je zaříznout...“

„V žádném případě!“ vmísil se Schnierer. Tato zvířata, která vzali na jeho naléhání do „archy“, patřila, tak říkajíc, do jeho filosofického systému a tvořila neoddělitelnou část jeho plánů „nového života na Nové Zemi“, která se ostatně jako dvě kapky vody měla podobat pozemskému životu dob biblického Abrahama: pastýřské idyle naturálního hospodářství, idyle života v lůně přírody. Snil už o klidných stádech ovcí na žírných pastvinách u průzračného potůčku. Byl by rád jako Noe vzal alespoň všechna domácí zvířata „sedmero a sedmero, samce a samici jeho“, ale nová „archa“ nebyla tak zázračná, pokud jde o skladnost, jako stará a Zander měl bohužel i tady poslední slovo. Souhlasil vzít pouze několik, usoudiv, že se hodí i bez veškeré filosofie.

Tentokrát Zander s filosofem souhlasil.

VIII Cestující montují skleník a sluneční motor

Cestujícím „první třídy“ nastaly krušné dny. „Černou burzu“ dobrovolně zavřeli. Každý cestující dostal určitou práci.

Pracovní den byl přísně rozdělen. Ráno si Hans, Winkler, Pinch, Blotton, Thecker a dokonce i biskup oblékali skafandry a vydali se na povrch rakety instalovat za Zanderova vedení skleník. Zeny dohlížely na zvířata, nosily části skleníku k dvojitému otvoru, připravovaly semena pro „nebeskou setbu“.

Skleník byl pět set metrů dlouhý a dva metry v průměru. Podél celé jeho délky bylo metr vysoké okno. Do okenních skel byla zatavena pevná kovová síť, aby skla nevytlačil vnitřní tlak, přesto tento tlak par a plynů uvnitř kyslíku směl být nepatrný – pouze dvacet milimetrů rtuťového sloupce.

Š raketou byl skleník kromě průchodů spojen dvěma úzkými trubicemi. Jedna měla dopravovat z rakety do skleníku kysličník uhličitý a druhá zase měla přivádět do rakety čistý kyslík, který uvolňovaly rostliny.

Uvnitř skleníku byla po celé jeho délce kovová nádoba. Měla v ní být polotekutá půda s hnojivem z lidských výměšků. Tyto výkaly museli před zařízením skleníku vyhazovat ven v prázdných plechovkách od konzerv a v cisternách od pohonných látek. Náraz – a „náklad“ letěl do vesmíru, následuje však raketu. Když byl zařízen skleník, prováděla se „asanace“ jinak: produkt vyměšování už nemusel přicházet nazmar ve vesmírném nekonečnu, ale zpracován biochemicky rostlinami, se vracel v podobě potravy.

Dlouhá kovová nádoba – potrubí uvnitř skleníku byla také vlastně „záhonem“. Byla v ní spousta děr, kam měla být nasázena semena a sazenice. Stěny nádoby byly navlhčovány tekutinou. Plyny a hnojící tekutina se vhněly čerpadly.

Protože tlak par a plynů byl ve skleníku nepatrný, byly jeho stěny velmi tenké – asi tak jako obyčejné okenní sklo.

Aby bylo zajištěno rovnoměrné rozložení světla, dalo se půdní potrubí otáčet. Pružnost vodních par byla ve skleníku nízká. Výpary z půdy a listů se zahušťovaly ve zvláštních přístavcích skleníku, které byly neustále ve stínu a v nichž proto byla nízká teplota. Kyslíčník uhlíčitý, kyslík, dusík a ostatní plyny byly také velmi zředěné. Proto si lidé, kteří do skleníku vcházeli, museli předem oblékat skafandry.

Nehledě na poměrně lehkou konstrukci a tenké stěny skleníku, rovnala se váha jeho obalu na Zemi dvaceti tunám. V raketě však nebyla téměř žádná váha, a proto ani biskup nemusel pracovat „v potu tváře“. Avšak právě beztlíže působila při montování skleníku mnoho starostí. Z lidí se doslova stali mravenci. Hemžili se na povrchu rakety ve svých skafandrech, přenášejíce obrovské části skleníku, které dvakrát až třikrát převyšovaly jejich velikost i „váhu“.

Stavitelé se museli vynasnažit uchránit části skleníku i materiál před nárazy, protože mohly odletět do vesmíru. Stačil sebemenší neopatrný pohyb a nějaké potrubí mohlo odletět. Aby části skleníku neshazoval s povrchu rakety odstředivý efekt, Zander po dobu prací otáčení rakety zastavil. Teprve když připevnili, přivázali a přišroubovali části skleníku, nechal po skončení „denních“ prací nebo při „přestávce na oběd“ lady Hintonovou a ostatní, kteří zůstali uvnitř rakety, odpočinout. Lady nemohla snést „vznášení“ v prostoru beztlíže.

Lady Hintonová byla ve své kajutě rozhodně v bezpečí. Ti, co pracovali nahoře, vydávali se značnému nebezpečí, že „spadnou“ do nebe. Řekněme, že se všichni už dobře naučili používat raketového batohu. Ale každý bezděčný odlet stojí hodně času a námahy, aby se člověk mohl vrátit zpátky do rakety.

„Řízení vlastního těla pomocí raketového batohu je velké umění, které není na Zemi známé. Člověk se musí naučit vyměřit si přesně vzdálenost k cíli – a ve vzduchoprázdnu to není snadné. Podle vzdálenosti musí regulovat sílu výbuchu. A samozřejmě dovést určit správný směr – zaměření.“ – psal Hans ve svém deníku.

Ellen, Amelie, Marta Theckerová a Delacroix se za Hansova vedení daly do sázení. Hans už měl s pěstováním rostlin zkušenost – zbytečně nestrávil tolik času ve skleněné kouli.

Všichni si oblékli lehké obleky a odebrali se pracovat do skleníku. Winkler instaloval přístroj, který pod tlakem slunečních paprsků natáčel automaticky skleník k Slunci v potřebném úhlu.

Zander v té době pracoval na instalaci helioelektrárny. Princip této elektrárny byl velmi jednoduchý.

„Nalézám své konstrukce v nevyčerpatelné pokladnici tvůrčích myšlenek Ciolkovského,“ říkal Zander, ukazuje svůj motor. „Ciolkovskij předvídal všechno do nejmenších podrobností, jako by už nejednou pobýval na nebi a přišel nám to povědět.“

Ve vzduchoprázdném éteru je možno dosáhnout, dokonce i bez koncentrace slunečních paprsků parabolickými zrcadly, dvou set stupňů tepla a hned vedle, ve vzdálenosti jednoho metru, teploty, blížící se k absolutní nule. Rozdílu teplot bylo také využito k získání energie. Motor měl dvě stejné nádoby, vzájemně tepelně izolované. Zadní byla ve stínu přední, obrácené k slunečním paprskům. Přední strana měla černý povrch, dobře pohlcující paprsky. Takový povrch a vodu, která v nádobě byla, muselo proto Slunce zahřívat do dvou set stupňů Celsia. Dříve než přešly vodní páry do ledničky – do druhé nádoby, která byla ve stínu, procházely zvláštní parní turbinou.

Když téměř všechna kyselina přejde z přední nádoby – kotle – do zadní – ledničky, nádoba se automaticky otáčí ledničkou ke Slunci a kotlem k temnému nebeskému prostoru. Vždy po hodině se „lednička“ stává „kotlem“ a „kotel“ – „ledničkou“ atd.

Protože se kapalina téměř neztrácela, neboť „parní kotle“ v podobě tenkých trubíc byly dobře izolovány, nepůsobil tento motor žádné výlohy. Velké ztráty nevznikly ani opotřebováním troucích se částí, neboť značným oslabením síly přitažlivosti zemské bylo toto tření nepatrné, a motor se proto opotřebovával velice pomalu.

Skleník se vyplatil. Jestli se Zander v něčem zmýlil, tak pouze v tom, že nedocenil vliv zdejšího Slunce na rostliny.

Rostliny rostly neobvykle rychle a byly téměř hrozivě krásné. Skleník se brzy podobal kousku džungle. Slunce zalévalo válec paprsky obrovským jednolitým sklem. Protože se raketa znovu otáčela, rozvíjely se rostliny nejpodivnější cestou.

Rostliny se táhly od konců ke středu rakety. Uprostřed skleníku jako by se setkávaly dva proudy zelených fontán. Setkávaly se, srážely, zaplétaly, tvoříce zelenou „pěnu“. Právě tady, uprostřed skleníku, se rostliny rozvíjely v bezbarvých chomáčích jako hlava medúzy. Bylo třeba něco udělat. Především vyrovnat „silové pole“ po celé délce rakety. Jak to udělat?

Odpověď přišla za dosti neobvyklých okolností. Hans s Zanderem stáli jednou na povrchu rakety a prohlíželi skleník. Hans si najednou všiml, jak se k nim blíží nějaký předmět. Jako by se na ně z polotmy nebeského prostoru hnala malá planetka. Sluneční paprsky osvětlovaly její okraj a vypadala jako půlměsíc. Nejen Hans, ale i Zander byl na rozpacích, když si všiml této nebeské poutnice.

„Snad nás nepoctí návštěvou sama Venuše?“ zeptal se v žertu Hanse.

„Pohled'te! Venuši narostlo ucho!“

„Nebo ostrý beraní roh!“

„Nebo... nebo... Podívejte se! Ale vždyť to je velká cisterna, kterou jsme vyhodili! No ano, pověřil jsem tím Pinche a on si zřejmě nedal námahu jak se patří plechovku odrazit. Cisterna opsala elipsu a vrátila se vlivem přitažlivosti ‚archy‘.“ Hans udělal rukou gesto a pokračoval: „Zdravím tě, první družice planety ‚Archa‘. Ano, začínám mít k naší raketě úctu. Přitahuje k sobě tělesa jako opravdové nebeské těleso. Pravda, cisterna padá na ‚archu‘ sice dosti pomalu, ale připravím se a jakmile se cisterna přiblíží, nadhodím si ji nohou jako kopací míč.“

„Počkejte, Hansi,“ zarazil ho Zander. „Něco mě napadlo. Nebudeme hrát fotbal. Vymyslíl jsem si jinou hru. Nechte cisternu spadnout. Přineste jiné prázdné cisterny, plechovky, bedny a ostatní krámy, které jsme obvykle vyhazovali. A přineste kolo drátu, asi tak... pět set metrů dlouhého. Víte, kde je? Běžte!“

Když bylo všechno na povrchu rakety, vyložil Zander svou myšlenku – a zase to byla myšlenka jeho velkého učitele Ciolkovského. Musí nutně vytvořit v raketě protiváhu: sebrat a svázat do jednoho rance různé plechovky, cisterny od pohonných látek a ostatní. Tento ranec přivázat ke drátu. Odrazit. Raketa a ranec – ať je jakéhokoliv tvaru – se stanou jakoby součástmi jediné letící soustavy. Teď je třeba uvést tuto soustavu do pohybu – přimět ranec přivázaný k raketě, aby kolem ní obíhal, nebo správněji, přimět ranec i raketu, aby obíhaly kolem společného středu tíže, jako by se navzájem honily. Raketa, dělající přemety, opisuje svými konci značně malý kruh, a proto není ani velká odstředivá síla. Ve středu rakety pak není vůbec žádná. Při nové soustavě otáčení bude raketa opisovat velkou kružnici. Jestliže se tento pohyb značně zrychlí, může dát tělesům téměř pozemskou váhu. Kromě toho, při takovém otáčení je raketa zdánlivě přivázaná k obvodu kola, a ve všech částech rakety bude téměř stejná odstředivá síla. Zbývá jen postavit to „kolo“ ke Slunci tak, aby bylo zajištěno stejnoměrné a nepřetržité osvětlení skleníku.

Hans Zanderův projekt pochopil a rychle ho uskutečnil.

Když Hans narychlo sehnanou „planetku-družici“ přivázel a odnesl, vlastně – odhodil, dal Zander příkaz, aby byla opatrně spuštěna zadní tryska, která raketě dodávala postupný pohyb. V té době Hans, který seděl na „družici“, začal střílet ze svého raketového batohu. Družice a raketa se pohnuly, soustava začala působit.

Odstředivá síla „se rozlila“ stejnoměrně po raketě i po skleníku.

Rostliny uprostřed skleníku nerostly teď v podobě hlavy Medúzy-Gorgony. Vrcholky rostlin se otočily ke středu hmoty, odchylující se trochu směrem ke Slunci. „Nahore“ a „dole“ se v tomto světě podmíněnosti a relativity nejednou vystřídal.

Cestující Zanderovu novinku jednomyslně uvítali. Po celé délce rakety, ve všech kajutách, se teď dalo nejen sedět, pevně stát jako na

Zemi, ale i vařit vodu téměř „jako na Zemi“, kouřit, nalévat do číší a pít – zkrátka, Zander vrátil všem obvyklé pozemské podmínky a pocity tím, že jen nepatrně ve srovnání s vahou pozemskou zlehčil váhu těles.

IX Pinch překonává rekordy Sherlocka Holmese

Stormer ležel ve své houpací síti, snaže se usnout. Usínal na pět deset minut a zase se probouzel. Všichni obyvatelé „archy“ spali jako předtím přerývaným spánkem, usínající zároveň nakrátko „ve dne“. Cítili se ostatně docela dobře.

Do Stormerovy kajuty kdosi tiše vstoupil. Roleta na okně kajuty byla zatažena, aby sluneční světlo nerušilo spánek, světlo bylo zhasnuto. Pouze pootevřenými dveřmi pronikal do kajuty pruh světla od žárovky na chodbě.

„Kdo je?“ zeptal se Stormer, když spatřil stín na „stropě“. Byl líný se otočit.

„Pst... ticho. To jsem já,“ zaslechl přidušený hlas Pinchův. „Rozhodl jsem se vás vzbudit, i když spíte, protože mám mimořádně důležité zprávy.“ Přistoupil až ke Stormerově houpací síti.

„Oč jde?“ zeptal se Stormer aniž změnil pozici. „V naší ‚arše‘ jsou... spiklenci.“

„Cože?“ Stormer se v síti rychle nadzvedl, jako by ho uštkl štír a pohlédl Pinchovi do obličeje. „Nejste opilý, Pinchi?“

„Nejsem, mister,“ odpověděl Pinch.

„Tak co to k čertu plácáte za nesmysly? Jak se mohli do ‚archy‘ dostat spiklenci? Přiletěli snad jinou raketou, zahákovali nás, či co...“

Stormer zbledl.

„Mluvte rychle, co jste se dověděl!“ vykřikl na Pinche a chytil ho pevně za ruku. Pinch se začal vychloubat.

„Když se Pinch do něčeho pustí, tak... Och... Pinch není takový... Och, och! Netiskněte tak mou ruku, mister... Když... Au-au! Tak mě už pusťte, hned všechno povím... Víte, že Hans vždycky zavíral svou kajutu, když z ní odcházel. A Winkler také...“

„Ten také?“...

„Prosím, abyste mě nepřerušoval, mister, nebo na něco zapomenou. A Winkler také zamykal svou kajutu na klíč, který si strčil do kapsy. Vlastně do kapsy ne, kapsy na nebi nejsou. Věšel ho na řetízek, který mu visí u pasu...“

„Vy byste měl být pověšen, Pinchi, že to tak protahujete. Řekněte rychle podstatu věci.“

„Nic nepřetahuji a hned se dovíte podstatu věci. Když mě ale budete stále přerušovat, nebudu samozřejmě u konce nikdy.“

Stormer mávl zoufale rukou a obrnil se trpělivostí.

„Mluvte!“

„Vždyť mluvím. Finger i Winkler si věší klíč na řetízek. A do kajuty jsem se nemohl nijak dostat. Došel jsem k tomuto závěru: jestli nosí klíč s sebou a nedá se jim odcizit, musím si tedy opatřit jiný klíč, který by se k zámku ve dveřích hodil. Logické. O, Sherlock Holmes by si to nemohl vymyslet líp! Kde vzít v ‚arše‘ klíč? Zaletět si na Zemi a zavolat zámečníka? To nejde.“

„V ‚arše‘ je dvacet jedna dveří a právě tolik klíčů. Mohl jste se pokusit najít takový, který se bude hodit!“ nevydržel to Stormer.

„To jsem také udělal, mister, protože to byl nejlogičtější závěr. Ale snadno se řekne a hůř se dělá. Vytáhnout klíč ze dveří je věc jednoduchá. Jenom lady Hintonová a Ellen se zamykají zevnitř. Vzít klíč není těžké, ale zkuste se jedenadvacetkrát dotknout zámku

Hansovy kajuty a právě tolikrát i kajuty Winklerovy tak, aby si toho nikdo nepovšiml, a hlavně ne oni sami. Je třeba využívat každé chvíle, být vždy ve střehu, zkrátka – spousta starostí, vynalézavosti a důvtipu. A tak se k Winklerovu zámku hodil klíč lorda biskupa a k Hansovým dveřím klíč Madelaine. A jestliže se klíč Delacroix hodil k zámku Fingerovu, tak i Fingerův klíč otevře zámek krásné Madelaine. Nic mi do toho není, ale nejednou jsem zastihl Madelaine při besedě s Hansem...”

Pinch nemohl pochopit, jak se najednou octl na chodbě. Bolela ho čelist a týl. Stormerova rána byla blesková a omračující.

Strčil z chodby do dveří jenom hlavu a překotně odpověděl:

„Vnikl jsem do Hansovy kajuty, když byl Hans na stráž a zjistil jsem, že má nad stolem portrét Lenina. Na stole má německé vydání Marxova ‚Kapitálu‘ a německý překlad Leninových a Stalinových knih.“

„A Winkler?“ zeptal se Stormer.

„Ale jestli vám to nestačí, tak vám přidám ještě něco lepšího,“ pokračoval Pinch, avšak do kajuty už nevstoupil. Snížil hlas až do šepotu a pokračoval: „Podařilo se mi vyslechnout Fingerův a Winklerův rozhovor v kabině. Hans řekl: ‚Naše armáda rozbije tu bandu definitivně na padrť, jestliže se odváží napadnout Sověty.‘ Tak to řekl: ‚bandu‘. A Winkler odpověděl: ‚Přestože to není tak jednoduché a rychlé, jak by sis přál, Hansi, nepochybuji o tom, že se hodina našeho vítězství na celém světě blíží. Hodiny, a možná že i minuty našich nepřátel jsou už dávno sečteny‘. Pak Hans řekl: ‚A má to smysl hrát tady na arše dál komedii? Není už čas to skončit?‘ – ‚Ne, není čas, Hansi,

– odpověděl Winkler. – Mám pro to přesné instrukce. Pamatuješ se, jak jsi chtěl zasáhnout a ukončit sabotáž cestujících, když se nechtěli dát do práce? Všechno se vyřídlilo i bez nás. Modré nálepky pomohly tento odpor zlomit!‘ A dali se do smíchu.“

Celou rozmluvu Hanse s Winklerem tlumočil už Pinch naprosto vážným tónem, zaujat zřejmě sám svým vyprávěním.

Vytáhl z malé aktovky, přivázané k pasu, zápisník, poklepal naň prsty a řekl:

„Tady je všechno zapsáno, slovo od slova. Textuálně. Jen to předat vyšetřujícímu soudci. A mohli mě přece zabít, kdyby mě byli přitom přistihli. Ó, Pinch není strašpytel! A když se Pinch do něčeho pustí...“

Stormer jeho povídání neposlouchal. Tato neočekávaná zpráva ho překvapila a přemýšlel, co podniknout dále.

„Musíme hned jít za baronem a všechno mu říci. Je to konec konců přece jen nejchytřejší člověk v raketě... po mně. Ale povím mu to sám, vy byste nikdy neskončil.“

Maréchal vyslechl zprávu Stormera, přerušovaného každou chvílí Pinchem, který „opravoval a doplňoval“, klidněji, než se dalo čekat. Sklonil hlavu, zamyslel se a mlčel. Stormer promluvil sám:

„Představte si, po celou dobu s námi letěli a... ještě nás nezabili!“

„Jsou jenom dva,“ namítl Pinch.

„Jenom dva?“ odpověděl ironicky Stormer. „Opravdu jenom dva? A ručíte za to, že už na svou stranu nezískali sluhý?“

„Ano, to jsem také zapomněl říci,“ spustil rychle Pinch. „Vaše domněnka je podložená, alespoň pokud jde o Mary. Přistihl jsem ji dvakrát, jak živě rozmlouvala s Winklerem v odlehlém koutě chodby u jeho kabiny. O čem hovořili nevím, protože Mary ihned odešla, jakmile jsem se objevil.“

„I když jsou jenom dva,“ pokračoval Stormer ve svých úvahách, „jsme zcela v jejich moci. Zbytečně jsem ve svém vodním hrobě neprožíval tak nepříjemné chvíle. Jen si představte! Nemuseli nás jednoduše odtud pustit, mohli zastavit přívod vzduchu. Nedalo by jim moc práce nás udusit a pak vyhodit z ‚archy‘ ven. Přiznávám se, že nechápu, proč to dosud neudělali.“

„Oni jsou p-proti individuálnímu teroru,“ odpověděl Maréchal.

„Promiňte, ale tady by to už byl masový teror,“ namítl Stormer. „Ať je tomu jakkoliv, ale nemám v úmyslu pokračovat v cestě se svými katy, kteří nás buď dnes, nebo zítra pošlou k praotcům.“

„Hanse i Winklera musíme co možná nejrychleji likvidovat,“ dokončil Pinch myšlenku svého patrona.

„Myslím, že to je jediné správné východisko.“

Tentokrát Stormer s Pinchem souhlasil a neusadil ho, že „se plete do něčeho, do čeho mu nic není“. Stormer měl ostatně své představy o tom, jak dát svému tajemníku najevo dobrosrdečnost.

„Vychloubal jste se tady svou statečností,“ pravil. „Jak daleko však tato statečnost sahá? Odhodlal byste se vyřídit tu věc sám?“

„Neleknu se, ani když jich bude stovka,“ odpověděl Pinch. „Ale nejde o odhodlanost. Vpálit těm zločincům do prsou dvě kulky, to není těžké. Budu-li ale sám, může sebemenší náhoda všechno překazit. A pak to samozřejmě dopadne špatně nejen se mnou, ale s vámi se všemi.“

„Tentokrát snad máte pravdu, přestože vás k tomu vede zbabělost,“ odpověděl Stormer.

Začali se radit o tom, koho by mohli k této akci přizvat. Baron zachovával i nadále mlčení. Nejvhodnější člověk je Blotton. Je silný, rozhodný, odvážný. Říkal, že v raketě není vše docela v pořádku, že něco tuší... Bude samozřejmě souhlasit, přestože se od politiky dosud distancoval. A biskup?... Možná že se bude hodit k tomu, aby svým tlustým tělem zabarikádoval chodbu, bude-li to zapotřebí. Aktivně se takové akce nezúčastní jednoduše proto, že je zbabělý a bude se schovávat za své „nezabiješ“. Ostatně, když na Zemi žehnal před vchodem do kostela „mohykánům“, tak na toto přikázání „zapomněl“... Kdo ještě? Jack? Ten bude stát samozřejmě na straně nepřátel. Thecker? Ten na to asi nepřistoupí. Schnierer? Naprosto beznadějné individuum. Odpoví, že revolver je stroj a stroj že do rukou nevezme...

„A co ženy?“ zeptal se Pinch. „Fräulein Amelie je na příklad statečná žena a skvělá střelkyně, jak sama tvrdí. Nevystavíme samozřejmě ženu kulkám...“

„N-nesmysl!“ prohodil krátce Maréchal. „U-udělat z rakety jatky. N-nic nám n-nedělají...“

Stormer byl rozčilený a vášnivě zaútočil na Maréchala, od něhož by takové vystoupení nikdy nečekal. Nedělají? Skvělé. A kdo připravil Maréchala o kapitál? Kdo zavinil zkázu a smrt jejich přátel a společníků? Kdo konečně zavinil jejich útěk?

„Když nás nezabili dnes, zabijí nás zítra,“ řekl Stormer. „Jestliže nesnášíte pohled na krev, barone, netrvám na tom, abyste zaútočil se

zbraní v rukách. Můžete si vymyslet jiný způsob. Na příklad: až Hans s Winklerem vyjdou na povrch rakety, někdo z nás jim nepozorovaně ostrým nožem rozřízne skafandr. Ihned explodují a chlad je okamžitě zmrazí. Vše se odehraje tiše a bez krve. My jejich mrtvolky jednoduše odstrčíme, poletí do nekonečna a řekneme, že to byla nešťastná náhoda: Hans se ‚zřítíl‘, Winkler se pustil za ním a oba zmizeli. Ať je zkusí Zander najít.“

„To je opravdu jedinečná myšlenka!“ zvolal Pinch. „Z vás by byl, mister Stormere, skvělý detektiv...“

„E-e, nesmysl,“ vypravil ze sebe znovu baron. „V-vy jste mě nepochopil, mister Stormere. J-já jsem v-všema deseti p-pro to, aby byli likvidováni. Ale všeho dočasu...“

„Na co budeme j ještě čekat? Až nám sami vyhlásí válku?“

„D-dovolte, abych vám to řekl. P-přemýšlel jste o-o o tom, kdo a jak bude řídit raketu, když tu n-nebudou? A co se pak s námi s-stane? V-vy říkáte, že se na Zemi vrátíme i bez *nich*... A v-vrátíme se? Vždyť jsme utekli do neznáma a musíme se z tohoto neznáma dostat.“

Na to všichni docela zapomněli...

Bylo to složitější, než se jim zdálo.

„Co navrhuje?“ zeptal se Stormer, kterého bankéřovy argumenty na hlavu porazily.

„T-to je jasné – počkáme, až se bez nich budeme moci obejít. Možná, až přistaneme na planetě, nebo se vrátíme na Zemi, jestli k tomu někdy dojde.“

„To je právě ono. A náš život bude viset na vlásku, jako tomu bylo na zemi. Jen z toho vědomí mě raní mrtvice. Každý den se s nimi stýkat, zdravít, hovořit s nimi a přitom se v duchu ptát: ‚Kdypak nás ráčíte zadusit?‘ Ne, pěkně děkuju. To se raději sám vrhnu z rakety, než bych dál žil takovým životem.“

Pinche osvítila myšlenka, pro niž div nevyskočil ke stropu. Maréchal a Stormer jsou vskutku nejchytřejší lidé v raketě... po něm.

„Poslechněte, pánové. Baron tady vznesl skvělou myšlenku, nedovedl ji však do konce. Řekl: ‚Budeme je moci odstranit, až je nebudeme potřebovat‘. A dost. Ale jak dlouho máme na to čekat? A proč máme čekat? Proč je teď potřebujeme? Protože mají vědomosti,

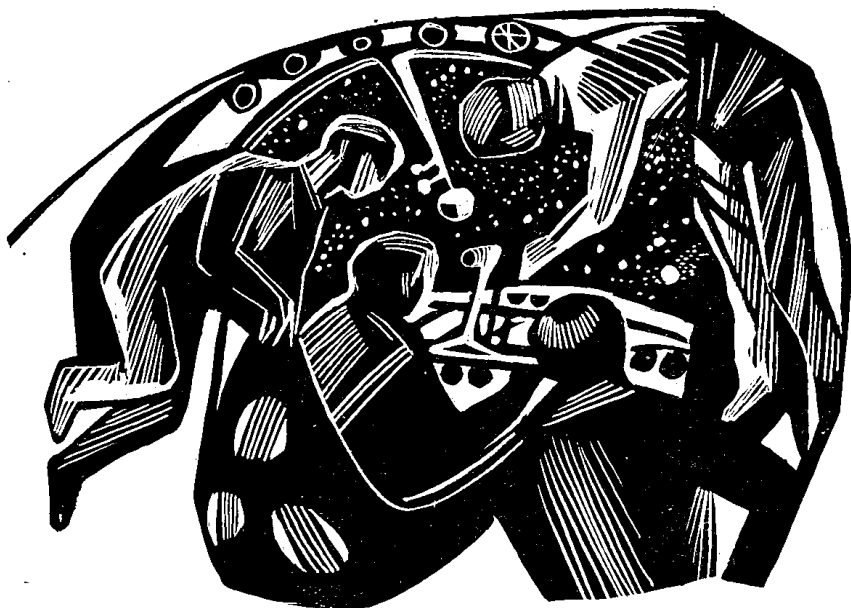
které my nemáme. Dovedou řídit raketu. Copak je to tak těžké tyto vědomosti získat? Myslím, že ne. Díval jsem se, jak Winkler s Hansem pouštějí a zastavují trysky. Otočí pákou sem, tam – a je to. Jako řidiči v tramvaji. A my bychom nemohli řídit tramvaj, vlastně raketu? Máme nyní víc volného času. Můžeme ho věnovat studiu toho, co teď dělají Winkler a Hans.“

„E-e-e... jen jestli to je všechno tak jednoduché, j-jak se v-vám to zdá, velice o tom pochybuji,“ odpověděl baron.

Baron v podstatě nic nenamítal. Stormer také souhlasil.

„A proč bychom to vlastně neměli zkusit? Alespoň by se při tom vybily naše nervy, bylo by to nějaké východisko. Není možné, abychom byli všichni tři absolutně beznadějnými žáky. A to nemluvím o Blottonovi, který i teď Zanderovi pomáhá. Jeden z nich už tedy vlastně odpadá.“

Na tom se také usnesli. Zander je musí zaučit. Účastníci triumvirátu se rozešli do svých kajut a snažili se usnout.

X Cestující si osvojují umění nebeské navigace

Zander právě vypočítával trajektorii letu, když se za ním ozval čísi hvízdavý dech. Ohlédl se a spatřil, že úzkým otvorem protlačuje své mohutné tělo Stormer. Průchod do kapitánské kajuty byl užší než do ostatních místností, protože byla až na přídi rakety, kde byly i stěny užší a končily prostorem, do něhož byla zasazena skleněná pozorovací kopule. Zander povstal, aby přivítal tloušťku, který vězel v průchodu. Co ho sem přivedlo? „Cestující“ obvykle do jeho kabiny nechodili.

Zanderův údiv vzrostl, když spatřil za Stormerem Maréchala a za ním Blottona. V průchode se rýsovala ještě postava Pinche. Ať byl Pinch sebemenší, nebylo už pro něho v kabině místo. Zatím však Stormer naléhavě žádal, aby se v kabině umístil i jeho tajemník. Zander pokrčil rameny a jal se umisťovat. Zvýšil nejdříve přívod kyslíku do kabiny, pak zastavil otáčivý pohyb rakety. Odstředivá síla se zmenšila. Toto neočekávané zmenšení okamžitě způsobilo, že se všechna tělesa v raketě dostala do stavu téměř úplné beztlíže. Zander

nevěděl, že lady Hintonová, která se právě neopatrně pohnula v křesle, se vznesla do vzduchu, Ellen se octla u stropu a malý Max Thecker odplul z rukou své matky. V raketě nastal zmatek. Zander rychle všechny tlampačem uklidnil a omluvil se za znepokojení, které způsobil. „Doufám, že to je pouze na pár minut,“ řekl a pohlédl přitom významně na Stormera, čímž dal návštěvníkům najevo, že ho nesmí příliš zdržovat.

„Tak. A teď můžete, pánové, zaujmout místa v celé kubatuře naší malé místnosti. Vstupte, mister Pinchi.“

Pinch, který ani nečekal na toto pozvání, proklouzl do kabiny. Nevstoupil, ale vletěl a zaujal rychle nejvhodnější místo k pozorování, vylétnuv pomocí vějíře ke stropu.

Ostatní se usadili kolem Zandera.

„Co si račte přát?“ zeptal se Zander.

„Jde o důležitou věc,“ začal Stormer jako zástupce deputace. „Neletíme v ‚arše‘ první den, ale až doposud nemáme, až na sira Henry Blottona, nejmenší ponětí o tom, jak letíme, proč letíme, zkrátka – o celé té mechanice. Už pouhá zvědavost nás nutí obrátit se na vás s prosbou, abyste nám vysvětlil základní principy meziplanetárních letů a dal nám některé praktické instrukce, jak řídit naši ‚archu‘...“

„Zvědavost je výborná věc,“ odpověděl podezíravě Zander a s určitou dávkou ironie dodal: „Jen mě poněkud udivuje, že se tato zvědavost dostavila teprve teď, a k tomu u všech najednou.“

„Ano, ale...“ zrozpačitěl Stormer. „Už dávno jsme....Ale teď jsme právě ve společenské místnosti debatovali a...“ Vzpamatoval se po Zanderových neočekávaných slovech a pokračoval: „Nejde jenom o zvědavost. Může se stát ledacos, zvláště s námi, kteří letíme do nekonečna, tak říkájíc... Bůh je všemohoucí, jak se říká, můžeme-li to vůbec aplikovat na nás...“

„Ano, otázku prostorového postavení boha je dosti těžké řešit pomocí souřadnic,“ odpověděl Zander. Tato ironie se Stormera dosti nemile dotkla.

„Chtěl jsem jenom říci,“ řekl celý zrudlý, což vždy předcházelo výbuchu hněvu, „že jste právě tak smrtelní jako každý z nás. Na to nepotřebujeme vaše souřadnice.“

„Axioma,“ přikývl Zander. „Poslouchám.“

„Nuže tedy. Představte si, že by vás nějaká nešťastná náhoda vyřadila z práce. Zemřel byste, zahynul. Nebylo by vás. Co se s námi se všemi stane? Zůstaneme jako ovce bez pastýře. Sir Henry má sice v řízení rakety praktické znalosti, ale astronavigaci, jak sám říkal – není-liž pravda, sire? – nerozumí ani za mák. Kdo zbývá? Winkler...“

„Podívejte se,“ odpověděl Zander, „vůbec nehodlám hned tak zemřít. Ale stane-li se to, je tu i Hans, který za tu dobu získal hodně vědomostí. Už teď se Winklerovi téměř vyrovná. Neustále usilovně pracuje.“

Stormer si vyměnil pohled s Maréchem. Kam tenhle Zander míří? Proč toho kluka Hanse vyznamenává? Nebo uhádl jejich tajné plány... Nebo...

„Jsem velice rád, že se v naší ‚arše‘ objevil ještě jeden kompetentní člověk. Ale to přesto ještě není východisko...“

„Oni se také mohou stát obětí nešťastné náhody?“ zeptal se Zander, odděluje s důrazem každé slovo.

To už byla provokace. Ne, s Zanderem nelze právě tak počítat jako s Winklerem a Hansem. Kapitán stojí nepokrytě na jejich straně. To je ale zatracená komplikace! Kdyby se to všechno stalo na Zemi... Stormer se dosud nesetkal s člověkem, který by se nedal koupit za zlato. Ale tady? Jakou cenu mohou mít tady hory zlata? Nezbývá než spoléhat pouze na sebe sama a na svůj důvtip...

„Tak daleko náš pesimismus nesahá, mister Zandere,“ odpověděl Stormer. „Dejme tomu, že se Winkler postaví na vaše místo a Hans na Winklerovo...“, Zatraceně, to už jsou pak zbytečné rozhovory? – řekl si. – Dopustil jsem se zřejmě taktické chyby... A nevěděl, jak se z toho vykroutit.

„E... e...“ přišel mu na pomoc Maréchal. „Ale mmůj pes... pess... pesimismus sahá velmi daleko. Copak nemůže část cestujících zahynout při nešťastném sestupu na planetu? M-musíme být připraveni na všechno.“

„A proto si každý z nás musí osvojit potřebné znalosti,“ dodal Stormer, oddechl si ulehčeně a utřel si pleš kapesníkem.

„K čemu tolik zbytečných řečí, pánové?“ řekl Zander. „Chcete se jednoduše seznámit s principy astronautiky?...“

„A naučit se řídit ,archu’...“ poznamenal Stormer.

„A naučit se řídit ,archu’“, opakoval Zander. „Výborně! Ale nemyslíte si, že to všechno můžete absolvovat, aniž opustíte tuto kabinu? Znáte dobře vyšší matematiku? Znáte astronomii, mechaniku, chemii, biologii, fyziku, elektrotechniku?...“

„Doufám, že nás neposadíte k násobilce,“ přerušil ho zlostně Stormer. „Jsme dospělí lidé a disponovali jsme milióny. Doufám, že si nemyslíte, že řídit stovku trustů, syndikátů, desítky bank, tisíce dělníků je lehčí než nějakou ,archu’?“

„To si nemyslím,“ odpověděl zdrženlivě Zander. Čím víc se rozčiloval Stormer, tím více se ovládal kapitán. Vycítil, že se za touto nenadálou zvědavostí skrývá něco jiného. Podle nesouvislých rozhovorů, významných pohledů, jimiž se v poslední době cestující častovali, Zander pochopil, že v raketě dozrávají jakési události, že se strojí něco proti Winklerovi, Hansovi, a možná že i proti němu. Nebylo na tom nic divného. Za jeho inženýrské kariéry se mu takové věci stávaly nejednou. Podnikatelé ho přijímali za velký plat, vnutili mu „pomocníka“ a když se nová výroba zavedla, Zandera bez pardonu vyhodili. Tak tomu bylo alespoň v prvních letech jeho práce, když ještě neměl jméno. Copak si ale tito naivní lidé opravdu představují, že se obejdou bez něho, bez Winklera a bez Hanse?

„To si nemyslím, mister Stormer. A nejen to, nikdy bych se neuvolil řídit vaše banky a trusty, alespoň ne bez předběžné a velmi dlouhé přípravy.“

„Nehodláme se přeškolit na inženýry astronautiky. Chceme jen získat minimální potřebné praktické znalosti...“

„Výborně. Máte je mít. Ode dneška začínají ve společenské místnosti kursy astronautiky. Jste spokojeni? Otázka je vyčerpána. Lady Hintonová nás už jistě proklíná, vznášejíc se ve vzduchu. A naše archa za tento rozhovor odbočila už asi na tisíce kilometrů od svého kursu. Promiňte, musím se věnovat svým povinnostem.“ Zander otočil pákou a tak zvýšil výkon boční trysky. Návštěvníci spadli dolů a obsypali Zandera jako roj včel větev stromu.

Rozloučili se nepříliš přívětivě a opustili kabinu.

Prodírat se úzkými průchody po celé délce rakety bylo pro Stormera pravým utrpením. A k tomu ještě ten Zander. Jak je vyprovodil! Vlastně vyhodil! Ne, nebe rozhodně lidi kazí. Copak by mohlo k něčemu podobnému dojít na Zemi? Ó, tam by Stormer Zandera za jediné zbytečné slovo znemožnil, zničil. Ale tady si na něm nic nevezme... Raději rychle na Zemi!... Když si ale vzpomněl, za jakých okolností ze Země prchl a co se tam teď děje, jenom tlumeně zaklel.

„T-t-tomu Zanderovi ale n-narostly rohy,“ ozval se za ním Maréchal.

„Padouch!“ odpověděl Stormer. „Cítí se pánem situace. To se ale ještě uvidí, kdo z koho.“

„Obeznamíme se s teorií a praxí astronautiky a pak si s ním promluvíme jinak,“ přitakal Pinch.

„Nejdříve se obeznamte a pak se vytahujte,“ okřikl svého tajemníka udýchaný Stormer.

„A-ano a myslíte si, že nám Zander skutečně své znalosti předá?“ zapochyboval Maréchal. „M-moc dobře ví, jak to může být pro něho nevýhodné.“

„Mlčte, když se vás nikdo neptá!“ přerušil ho hrubě Stormer.

Téhož dne – nekonečného „nebeského nočního dne“ se zářícím sluncem na temném hvězdnatém nebi – se konala první hodina astronautiky.

Maréchalovy obavy se zřejmě nesplnily. Zander byl ke svým žákům pozorný a trpělivý.

„Nuže, začneme první lekcí,“ řekl. „Vynasnažím se seznámit vás z počátku se všeobecnými pojmy. Proč jsme letěli raketou a ne letadlem? Protože letadlo může létat pouze v atmosféře. Vzduch nese jeho křídla. Jeho vrtule – propeller – tlačí vzduch svými listy dozadu a tím uvádí letadlo do postupného pohybu vpřed. Tudiž i tady, stejně jako v raketě, nastává reakce podle Newtonova zákona: každá akce vzbuzuje vždy stejně velkou reakci.“

„Má tedy i vrtulové letadlo reaktivní motor?“ zeptal se Blotton.

„Ano, ale s reakcí, působící nepřímo. Co to znamená? Plyny, které unikají z trysky, přímo ženou raketu opačným směrem. V

letadle však energie paliva uvádí prostřednictvím motoru do pohybu vrtuli, která je tedy... dejme tomu... komisionářem...”

„Komisionářem,“ podivil se Stormer, když zaslechl známé slovo.

„Představte si, ani letadlo se neobejde bez komisionáře, a to je velmi zlé. Komisionáři působí vždycky režijní výdaje. A proto může letadlo létat pouze ve vzduchu. ‚Cítí‘ se špatně už ve výši něco přes deset kilometrů. Ve zředěném vzduchu nemá už vrtule takový tah jako v husté atmosféře. K tomu ještě letadlo musí ‚dýchat‘ kyslík, jinak se nemůže spalovat hořlavá směs ve válcích jeho motoru. Při nedostatku kyslíku začíná motor vynechávat, je nutno mu přidat zvláštní kompresory, které by stlačily a vháněly řídký atmosférický vzduch do válců.“

„Ve vzduchoprázdném prostoru by tedy letadlo vůbec nelétalo. Ani kdyby byl zkonstruován zvláštní hermetický motor, stejně by se nehnulo z místa.“

„Zdálo by se, že pro lety nad atmosférou – ve vzduchoprázdném prostoru – existuje nepřekonatelná překážka. Ale i let na letadlech těžších než vzduch byl přece pokládán za nemožný. A nemožné se stalo možným. Lidský rozum našel způsob, jak létat ve vzduchoprázdnou pomocí reaktivních motorů, pracujících na principu přímé reakce. Ve vzduchoprázdném prostoru letí rakety dokonce líp než v atmosféře, která jim překáží v pohybu a zpomaluje let. Jak raketa funguje?“

„Plyny narážejí na vzduch a odstrkují se od něho,“ řekl Pinch.

„Velmi rozšířený, ale naprosto chybný názor,“ poznamenal Zander. „A co ve vzduchoprázdném prostoru?“ Pinch pokrčil rameny.

„Je to složitější otázka. Vystřelili jste z pušky a ucítili jste náraz do ramene. Zpětný ráz. Dělo při výstřelu odskočí dozadu. Zpětný ráz. Postavte dělo na koleje a silou zpětného rázu se rozjede dozadu. Podívejme se, co se děje v hlavní pušky a děla, když vybuchne nálož. Při výbuchu se vytvoří plyny, které s mohutnou silou tlačí na všechny strany. Všimněte si, na všechny strany. Tlak plynů na boční stěny hlavně se vzájemně vyrovnává, protože každému nárazu molekuly plynu na jednu stěnu odpovídá stejný náraz na stěnu opačnou. Zadní část hlavně je uzavřená. Ale protilehlý konec, z

něhož střela vyletí, je otevřený. V tomto směru přirozeně plyny volně unikají. Tím vzniká rozdíl v tlacích: u ústí hlavně je tlak minimální, u závěru maximální. Je jasné, že tímto směrem, dozadu, nastane zpětný ráz. Z této příčiny vzlétne i obyčejná raketa, jaké se vypalují na ohňostroji. Když vytvoříte raketu obrovských rozměrů – ve srovnání s obyčejnou, do níž se vejdou lidé, pohonné látky a všechno ostatní, máte vaši „Noemovu archu“. Jasně?“

„Naprosto, i bez vyšší matematiky,“ ozval se Stormer.

„Ano, ale bez matematiky nic nepořídíte. Mohli byste vybuchnout i s raketou při prvním pokusu.“

„Pokusy mohu svěřit jiným,“ odpověděl rychle Stormer.

„Avšak let na ‚arše‘ jste nesvěřil jiným? Let raketou v meziplanetárním prostoru vyžaduje mnoho velmi složitých výpočtů,“ pokračoval Zander. „Je nutno vypočítat nejdříve, jaké síly je zapotřebí, abychom překonali odpor vzduchu a hlavně, zemskou přitažlivost. Atmosféra je obrovskou překážkou, ale přece jen se nedá srovnat s přitažlivostí zemskou – s těmi neviditelnými řetězy, jimiž jste připoutáni k Zemi. Odpor vzduchu zmenší rychlost dokonalé aerodynamické rakety po průletu atmosférou na dvousetinu.

Přitažlivost zemskou můžeme překonat jen rychlostí. Je vypočítáno, že je-li počáteční rychlost nižší než osm kilometrů za vteřinu, spadne těleso vržené ze Země zpátky na Zemi; při rychlostech osmi kilometrů začne obíhat kolem zeměkoule jako družice, od osmi do jedenácti kilometrů bude létat kolem Země po elipse, střídavě se přibližovat a vzdalovat jako periodická kometa a teprve při rychlostech nad jedenáct kilometrů překoná těleso vržené ze Země přitažlivost zemskou a odletí navždy do vesmíru.

Abychom takových rychlostí dosáhli, musíme vynaložit obrovskou energii. energii dodává palivo. A astronautice vyvstává nová otázka – otázka nejlehčího a zároveň energeticky nej bohatšího paliva. I palivo samo přece něco váží. Spotřebovává se postupně. Při startu je tedy nutno dodávat rychlost i samotnému palivu. S tím musíme počítat.

Dále, paliva můžeme použít tím méně, čím dokonalejší máme motor, čím má větší účinnost. Nejdokonalejší jsou v tomto smyslu

motory pracující na principu přímé reakce, k nimž patří také reaktivní motory...”

„Všechny tyto těžkosti jsou však už překonány, všechny problémy vyřešeny, všechno vypočítáno,“ namítl Stormer. „A my snad takové výpočty nebudeme muset dělat. Nás zajímá, jak se rakety řídí...”

„A to právě není možné bez dlouhé přípravy,“ odpověděl Zander. „Výpočtů není zapotřebí jen při startu, ale i při samém letu a při přistání. Nezapomínejte, že přitažlivost zemská vzdáleností slábne, ale nikdy nepřestává. Na letící raketu působí nejen přitažlivost Země, ale i Měsíce, Venuše a Slunce a mění směr letu. Astronavigace vyžaduje neustálé výpočty. Přístroje poskytují k těmto výpočtům pouze materiál. Používám i akcelerometrů, které udávají zrychlení letu, i giroskopů, které zaznamenávají změny ve směru, i setrvačnicků, to jest opět giroskopů, které kontrolují směr kormidla; podle úhlových velikostí planet a Slunce musím určovat jejich vzdálenost od rakety a vlastní polohu. Musím vypočítávat, jak rychle se spotřebovává palivo a z toho pak, jak se zmenšuje celková hmota rakety, jaký vliv to má na rychlost a tak dále. Chci-li přistát na planetě, musím znát polohu na oběžné dráze a přizpůsobit tomu rychlost a směr pohybu rakety. Každou chybou zbytečně ztrácíme palivo – v nejlepším případě. Samo o sobě je řízení rakety dobře automatizováno a není tak těžké naučit se spouštět motory nebo je zastavit, měnit směr rakety. Otočit kormidlem může i dítě. Kam ale popluje loď řízená takovým kapitánem?“

„Zkrátka, nikdo kromě vás tří ten úkol zvládnout nemůže?“ zeptal se Stormer.

„Tento úkol může zvládnout každý z vás, jestliže si osvojí potřebné znalosti,“ odpověděl Zander.

„A v... vy nám je dáte?“ zeptal se Maréchal.

„Udělám všechno, abych vám je poskytl. Ostatní závisí na vás.“

„Ať tedy žije násobilka.“

„Ať žijí logaritmy, bez nichž se neudělá ani krok, ať žije analytická geometrie, diferenciální a integrální počet.“

„A praktická zkušenost, samozřejmě, ne?“ zeptal se Stormer, který toužil co nejrychleji popadnout býka za rohy.

„Ta, samozřejmě, až potom,“ odpověděl Zander.

XI „Trrr – a hotovo...“

Zander se pustil do vyučování cestujících. Nepatřil k lidem, kteří si na své vědomosti dělají monopol a ochotně jim je sděloval, pokud mu to dovoloval čas. Ale právě tato svědomitost cestujících neuspokojovala, zvláště Pinche. Zdálo se mu, že se Zander příliš dlouho pozastavuje u teorie na úkor praxe. Pinch se toužil co nejrychleji dostat „ke knoflíkům a pákám“. Proseděl v kapitánské kabině celé hodiny a sledoval Zanderovy pohyby.

Tato Pinchova houževnatost měla svůj cíl: pochopil, jaká to je výhoda být „nenahraditelným odborníkem“. Zvládne-li dokonale techniku a znalosti astronavigace natolik, aby mohl nahradit nejen Winklera a Fingera, ale i samotného Zandera – mnohé se změní! Vždyť se nakonec i Zander může stát... obětí nešťastné náhody. Pinch bude kapitánem. Pinch se osvědčí. A jako kapitán si vybojuje srdce Amelie. Může získat majetek. Musí se jen co nejrychleji naučit celé té moudrosti.

Tak na příklad akcelerometr. Přístroj, který zaznamenává při letu zrychlení. Obyčejný váleček, v němž je závaží na péru, kreslícím křivku. Raketa sebou „trhne“, závaží se vychýlí, péro se natáhne a nakreslí křivku. Není to tak složité! Pinch se naučil vyznat se v těchto křivkách. Těžší bylo používat zápisy akcelerometru k určení směru pohybu. Všechny ty souřadnicové systémy, přístroje, diferenciální výpočty, nebeské souřadnice, ekliptiky, znaky zvěrokruhu, paralaxy, měření šířek, ortogonální projekce, perihelia, afelia, rychlosti... Bylo těžké vyznat se v nesčetných nákresech. A je to vůbec zapotřebí? Což starověkým mořeplavcům nestačila pouhá praxe, aby mohli vykonat daleké cesty?...

Tak na příklad tahleta páka. Uvádí do pohybu boční trysky. Ne, boční ne, ale zadní. Vlastně ne... Raketa teď opisuje kruhy. Tak. Při nepatrném otočení této páky doleva přidá zadní tryska raketě rychlosti. „Archa“ se začne otáčet trochu rychleji. Docela málo. Cestující to snad ani nepocítí. Zander v kabině není. Proč by to nezkusil? Řídit raketu není konec konců složitější než řídit auto. Páka sem, páka tam. Trr – a hotovo. To se musí zkusit! – a Pinch trhl pákou.

Došlo k „trrr“, kterého se Pinch nadál nejméně ze všeho.

Pinch dal omylem to, čemu se říká „zpáteční pára“. Mrštilo jím to najednou o stěnu kabiny, přičemž nástroje letěly za ním na protější stranu; v raketě nastal stav beztlíže.

Pinch – vlastně jeho bezmocné tělo – se začal pohybovat, odrážel se od stěn a předmětů zmatenými pohyby a nakonec se zastavil v samém středu místnosti, aniž se předem stačil chytit za řemínek ve stěně, jak byl překvapen. Na neštěstí neměl u sebe ani vějíř, ani otáčecí kotouč.

Pinch se bezmocně plácal ve vzduchu.

Hned za zlověstným „trrr“ se uprostřed rakety ozval výbuch a podivné syčení, přecházející ve hvízdání.

Pinch pocítil, jak do neprodyšně uzavřené kabiny vniká ledová zima...

Snad nepůsobil katastrofu?... Tento výbuch, syčení, hvízd mohl způsobit pouze proud vzduchu, který vyletěl z rakety do vesmíru. Kdesi se vytvořila trhлина. Chlad vesmíru raketu naplní, vesmírné

„prázdná“ vysaje do posledního kubického milimetru veškerý kyslík, a oni všichni se udusí, ne – nejdříve vlastně ztuhnou... Zahynou smrtí, kterou chystal Hansovi a Winklerovi... A všim je vinen on sám...

Nemůže se dostat ani k páce, ani ke dveřím. Mezi nimi a Pinchem byl pouhý metr, nemohl ho však zdolat...

Z kajut se ozývaly výkřiky, nářek, hluk... Biskup se právě dovolává pomoci „krále Davida a veškeré jeho dobroty“... Teď zase jakoby křičel Schnierer něco o strojích... A tohle je hlas Amelie. Copak zahyne? A jeho vinou. Snil o tom, že ji zachrání a za odměnu obdrží její ruku...

Pinch začal znovu mrskat nohama, rukama, zatřepal hlavou... Věděl, že tyto pohyby jsou neúčelné, ale nemohl „nečinně viset“...

Teď promluvil Zander. Nařizuje něco Hansovi. Jestlipak je zachráněn?...

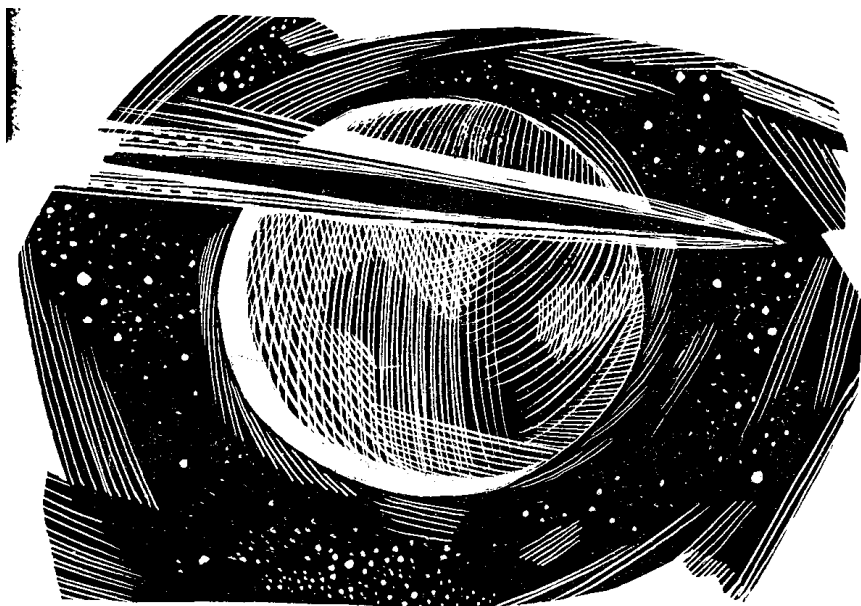
Zase bylo slyšet jakési rachocení. Hvízdání a nářek ustaly. Za několik minut Pinch pocítil, že se v kajutě otepluje a dá se lehčeji dýchat.

„Zdá se, že jsme zachráněni!“ řekl si.

Teď toužil po jediné věci – co možná nejrychleji se odtud dostat, nepozorovaně proklouznout. Byl ochoten všechno zapřít. Předstoupit přede všechny jako viník katastrofy, k níž málem došlo, a zvláště před Amelií, bylo pro Pinche další katastrofou, která mu hrozila. A ke všemu ještě snil, že bude kapitánem! Kdo mu teď tuto práci svěří?... Vše je to tam, sny se rozpadly vniveč!... Copak odtud opravdu neuteče?...

„To je vaše práce! Dílo vašich rukou,“ zaslechl najednou hlas Zandera, který se objevil ve dveřích kabiny. Pinch nemohl ani otočit hlavu. Trhl pouze nohama jako oběšenec v poslední křeči.

„Za trest bych vás měl dva dny nechat v téhle poloze!“ křičel Zander. „Proč jste sahal na páky, když to je přísně zakázáno? Ať už vás v téhle kajutě nikdy nevidím!“ A Zander chytil Pinche beze všech ohledů za límec a vyhodil jeho nevažitelné tělo do chodby jako míček.

XII „Plnou parou“ k Venuši

„Co se stalo?“ zvolal Pinch, když se objevil ve společenské místnosti.

„Stalo se to, že jsme všichni málem zahynuli,“ odpověděl Stormer. „Ale proč a čím vinou, to ještě nikdo pořádně neví. Fakt je, že v obalu rakety, v místě, kde je potrubí, které spojuje raketu se skleníkem, vznikla trhlina, jíž začal ucházet vzduch. Kdyby Zander okamžitě nezasáhl a otvor neucpal, byly by z nás ze všech za pár vteřin rampouchy.“

„A jak se to všechno stalo?“ zeptal se s nevinným výrazem Pinch.

„A kdepak jste byl vy?“ zeptal se Stormer, hledě upřeně na Pinche.

„Já... na toaletě...“

„No dobře, uvidíme. Ke všemu došlo proto, že raketa změnila náhle pohyb, vznikl hrozný úder. Všechno spadlo po hlavě. Zander myslí, že náš skleník zahynul. Jestli vznikla trhlina tam, kde je

přípevněno potrubí, jímž proudí z rakety do skleníku plyn – tak se toto potrubí utrhlo, jen jestli to bylo jenom potrubí? Vylezeme teď na povrch rakety a podíváme se, jaké jsou škody. Snad naše úroda nezahynula...”

Za půl hodiny vylezli Zander, Hans, Winkler, Stormer, Maréchal a Blotton nahoru.

Na skleník byl žalostný pohled. Hlavní potrubí dlouhé pět set metrů viselo šikmo a drželo pouze za jeden konec. Do skleníku vnikl chlad a všechny rostliny okamžitě zničil. Po plodech nebylo ani stopy. Zahradní jahody, brambory, lesní jahody vybuchly zřejmě vlivem vnitřního tlaku plynů jako šrapnely. Listy, stébla byly úplně zuhelnatělé a při sebemenším doteku se rozpadly na drobný prach.

Úroda, na kterou čekali, byla definitivně ta tam. Ale dal se zachránit a opravit alespoň skleník?

Jeho stav byl velmi neutěšený. Část skleníku – asi sto metrů – se utrhla a odlétla. Skla popraskala. Skleník se snad dal zkrátit. Ale kde vzít skla. A bez skel není sluneční energie, která skleníku dávala život.

Všichni se vrátili do společenské místnosti skleslí. Byla ihned svolána zvláštní porada všech obyvatel rakety bez rozdílu společenského postavení a tříd. Otázka byla příliš vážná a týkala se každého.

Ale nebyla to už vlastně ani porada. Nikdo se neodvážil přednést své návrhy a plány, jak se z této situace dostat. Čas a okolnosti zjednaly Zanderovi nespornou autoritu. Žádný už nebručel na jeho „diktaturu“, všichni hleděli pouze na něho a čekali, co řekne. Promluvil stručně:

„Jaképak dlouhé přemýšlení. Zásoby nám nadlouho nevydrží. Živit se ‚modrými‘ konzervami nemůžeme. Zbývá nám jediné východisko: letět tak říkajíc ‚plnou parou‘ k Venuši a přistát na ní.“

„Ale co katastrofu způsobilo?“ zeptal se Stormer.

„Pro nás je teď daleko důležitější otázka, jak se vyhnout jejím zhoubným následkům,“ odpověděl Zander. „Na hledání viníků není čas.“

Pinch si ulehčeně oddychl a vděčně pohlédl na Zandera. Ne, tenhle inženýr je přece jen lepší, než si o něm myslel.

Začaly nové starosti. Zander se uzavřel v kabině a seděl nad výpočty. Winkler s Hansem mu pomáhali, prováděli různá měření a pozorovali nebeská tělesa.

V kajutách cestujících vládlo rozčilení, jaké bývá na zaoceánských parnicích ke konci cesty, když už je vidět přístav. Takovým „přístavem“ byla pro „archu“ Venuše. Na Zemi už nikdo nemyslel, tím spíše, že spojení s ní bylo dávno přerušeno.

Zander nechtěl cestující zbytečně vystavovat nepříjemným pocitům při změně rychlosti, a proto nezačal brzdit ani raketu nezastavil, ale otočil ji v širokém půlkruhu, aniž zpomalil rychlost.

Blížil se nejzodpovědnější a nejriskantnější okamžik meziplanetární cesty – přistání. Zander stále více let rakety zpomaloval a přešel na rychlosti řádově jedenácti – dvanácti kilometrů za vteřinu. Venuše se blýskala na nebi jako obrovská koule. „Archa“ se k ní blížila po parabole. Ještě několik „hodin“ letu a raketa začala opisovat kolem Venuše úzkou elipsu, hned se k ní blížila, hned se zase od ní vzdalovala. Podle Zanderových výpočtů měl celý sestup trvat asi jeden pozemský den. Když raketa obcházela Venuši po elipse po prvé, přiblížila se k planetě natolik, že vstoupila do její stratosféry, ale pak se začala vzdalovat. Když se raketa octla na opačném konci velké poloosy elipsy, rovnala se vzdálenost od nejbližšího bodu k tomuto konci poloosy téměř dvaceti pěti tisícům kilometrů. Toto první oblétnutí po elipse trvalo téměř deset pozemských hodin a cestující, které ještě neuložili do schránek stabilizátorů, mohli pozorovat zajímavou podívanou, jak se rozměry Venuše hned zvětšovaly, zakrývajíce téměř celý prostor, viditelný z okna, hned zase zmenšovaly, a zase zvětšovaly, když raketa letěla k dalšímu bodu elipsy po druhé. Opět se dotkla stratosféry planety a pak se vzdálila na dvanáct tisíc kilometrů. Toto druhé oblétnutí trvalo asi pět hodin. Při každém dalším oblétnutí se velká poloosa elipsy zkracovala a elipsa se začala měnit v kruh. Let po páté elipse trval pouze jednu hodinu, deset minut. Zbývalo poslední oblétnutí planety – po kruhu, ve vzdálenosti pouhých sedmdesáti pěti kilometrů nad povrchem, a sestup atmosférou po šikmé linii – asi tři a půl tisíce kilometrů, ale to zabralo něco přes půl hodiny. Cestující byli uloženi

do amortizátorů. Zander, Winkler a Hans byli na svých místech v přední a zadní kabině.

Po každé, když se raketa zařízla do horních vrstev atmosféry, bylo cítit značný náraz. Atmosféra rychlost letu brzdila.

Když se „archa“ naposled zařízla do husté atmosféry Venuše, aby ji prořízla na tečně a spustila se na povrch, blížila se rychlost rakety rychlosti letícího dělostřeleckého náboje.

Zander měl dvě možnosti, jak rychlost letu před přistáním ještě více snížit: použít obrovského padáku, anebo spustit trysky, namířené svými vývody k povrchu planety. Výbuchy budou raketu odrážet zpátky a zmenší tak rychlost pádu.

Dalo se použít i kombinovaného způsobu. Brzdit pomocí motoru vyžadovalo zvláště dovedné řízení. Ale Zander si zvykl překonávat to nejtěžší. A rozhodl se spustit raketu „po tryskách“.

Tento sestup předcházely velmi složité výpočty. A Zander ještě nikdy nepočítal, nepřepočítával a nekontroloval výsledky tak pečlivě. Vsadil vše na jednu kartu. Sestup musel řídit bez orientace, podle přístrojů a výpočtů, neboť hustá oblačnost Venuše mu nedovolovala, aby se orientoval. A ke všemu ještě byla okna rakety před sestupem neprodyšně uzavřena hermetickými deskami, takže se nedalo přesně uhadnout, jakou stranou raketa „přistane“. S chronometrem a grafikonem rychlostí musel Zander po jistou dobu zvyšovat nebo snižovat práci motoru.

Vůbec by byl o šťastném přistání nepochyboval, kdyby v jeho výpočtech nebyla jedna neznámá, nebo alespoň přibližná veličina – údaje o hustotě atmosféry Venuše. Na hustotě byla závislá síla brzdění a tato veličina vnášela nejasnost do výpočtů dvou dalších sil.

Zander věděl to málo, co se podařilo pozemským astronomům zjistit o hustotě atmosféry Venuše. Věděl, že tato atmosféra je téměř dvakrát hustší než na Zemi. A změny hustoty v závislosti na výšce bylo nutno určovat přibližně – srovnáním s pozemskou.

A Zander, ležící ve své schránce, prožíval třicet sedm závažných minut s rozčilením, které bylo u něho nezvyklé, neboť každá minuta mohla stát všechny cestující život.

Zander dobře viděl na chronometr a grafikon na desce, osvětlené elektrickou žárovkou. Raketa se vteřinu po vteřině zařezávala do

atmosféry a přistávala ve směru tečny. Dosti citelné zvýšení tíže potvrdzovalo, že „archa“ vstoupila do atmosféry.

Rovnoměrně se pohybovala vteřinová ručička a Zander občas stiskl řídicí páky.

I když ležel ve schránce plné vody, pociťoval, jaký titanský boj raketa podstupuje, když překonává práci svých motorů přitažlivost. Zanderův matematický mozek vnímal tento boj ve vzorcích mechaniky a v matematických symbolech. Motory řvaly, rachotily jako malé sopky, vyhazující proudy plamenů. Zander si tento obraz jasně představoval. Bez ohledu na silné stěny rakety a zředěný vzduch uvnitř „archy“, pronikal tento rachot tlumeně i do schránky: hustá atmosféra Venuše už zvuky „nepohlcovala“ jako prázdno meziplanetárního prostoru.

Nadešly poslední – nej mučivější vteřiny. Třicátá sedmá minuta se chýlila ke konci. Ted' přijde náraz... Třicet sedm minut a jedna vteřina, dvě, tři... náraz nepřišel... Atmosféra je hustší, než bylo vypočítáno. Je nutno zmírnit práci motorů.

Uplynula třicátá osmá minuta... Raketa asi přistává nad oceánem... Ještě několik vteřin... Nepatrný náraz. A najednou silný náraz, z něhož se zatočila hlava. Chronometr s grafikonem i s žárovkou kamsi odpluly. Další náraz... Silné naklonění a konečně definitivní zastavení...

„Archa“ přistála na půdě nové „země“ – cílové stanice pro „uprchlíky před revolucí“...

část třetí

„NOVÁ ZEMĚ“

I Venuše přijímá hosty

Zander ležel v amortizační schránce a cítil, jak se teplota zvyšuje.

„Ještě bychom se uvařili,“ napadlo ho. „Nárazy ustaly, můžeme vyjít.“

Zander vylezl opatrně ze schránky a shodil skafandr. Obličej mu polil horký vzduch jako z rozpálených kamen. Pot mu zaléval čelo, tváře, oči... Musel znovu navléknout na hlavu přilbu skafandru.

„Jsem neprozíravý. Před přistáním jsem měl zesílit práci ledniček“...

Zapnul je naplno. Teplota se snížila, ale bylo ještě velké horko. Teploměr ukazoval čtyřicet tři stupně.

„Dovedu si představit, jak se asi cítí naši cestující...“ Zander znovu shodil potápěčský oblek.

Vstoupil Hans, utíraje si z červeného obličeje pot.

„Br, švédská sauna!“ zvolal. „Vytáhl jsem už naše cestující z hrobů. Jsou ochablí. Z lady je už úplná břечka. I hlas ztratila – syčí

jako sifon. Baron chroptí. Stormer funí. Z obličejů Delacroix to smylo celou její parfumerii.“

Během několika minut se všichni cestující shromáždili ve společenské místnosti – červení, mokří, zesláblí. Delacroix vytáhla zrcátko, se kterým se nikdy neloučila, pohlédla do něho a vykřikla. Od obočí a řas se jí po tvářích táhly černé šmouhy, rtěnka jí obarvila bradu. Hans se neudržel a dal se do smíchu.

„Proč jste vybrali takovou horkou planetu?“ ozval se zlověstný šepot lady Hintonové. Za dobu svého meziplanetárního putování udělala i ona jistě pokroky v astronomii; naučila se rozlišovat planety od komet podle jediného příznaku – „s ocasem nebo bez ocasu“.

„Upozorňovala jsem vás přece, že potřebuji klima Riviéry. Ale na téhle planetě je klima Alžíru.“

„Mýlíte se, lady,“ řekl Zander. „Je zcela pravděpodobné, že vnější vzduch za stěnami letadla je velmi chladný.“

„To jste nás tedy chtěl uvařit jako raky?“ zeptal se rozzlobeně Stormer. Celý červený, s vykulenými očima vypadal skutečně jako vařený rak. Zander se usmál.

„To je jednoduché, obal rakety se třením o atmosféru silně nahřál.“

„A-ale, když jsme startovali ze Země, tak jsme se také přece třepli o at... atmosféru?!“

„Máte pravdu, barone. A teplota se tehdy tolik nezvýšila. Ale teplota Venuše je hustší než pozemská. Nezapomínejte, že to je náš první let. Po druhé budu vědět, že...“

„Po druhé!“ skočila Zanderovi do řeči lady Hintonová. „Ještě jednou snášet ta muka? Hrozné pomýšlení!“

„Třicet dva stupně,“ řekl Winkler, když se podíval na teploměr. „Teplota rychle klesá.“

Zander pokýval starostlivě hlavou. Příliš rychle klesá. Za stěnou je asi velká zima.

„Musíme rychle otevřít dveře a naši archu vyvětrat,“ řekl biskup, hladě si pleš.

„Ano, samozřejmě,“ odpověděl zamyšleně Zander, „Hansi, Winklere, jdeme.“

„Dovolte mi jít s vámi. Možná že budu také prospěšný,“ lísal se Pinch.

„Zavolám vás, když vás budeme potřebovat,“ odpověděl Zander takovým tónem, že Pinch zůstal sedět. Od svého neúspěšného pokusu se řízením rakety měl ze Zandera trochu strach.

Winkler, Hans a Zander prošli chodbami do prostoru, kde byly vnější dveře. Zander pečlivě zavřel a zamkl na klíč dveře vedoucí do chodby a pak svým pomocníkům řekl:

„Situace je vážná. Soudě podle teploty uvnitř rakety se povrch obalu roztavil. A škvíry ve dveřích to asi zalilo. Nepodaří-li se nám dveře otevřít, udusíme se. Máme už velmi málo kyslíku...“

„Otevřeme,“ odpověděl klidně a jistě Winkler. „Když neotevřeme dveře nebo iluminátor, vezmeme vrtáky, autogen a uděláme ve stěně otvor...“

„Zasadíme naší raketě smrtelnou ránu,“ dodal Zander. „A sotva budeme mít materiál a nástroje, jimiž bychom otvor zavřeli tak, abychom mohli riskovat zpáteční cestu.“

„Lepší je být zajatcem Venuše, než se udusit v raketě,“ řekl Hans.

„Musíme odstranit nejbližší nebezpečí.“

„Správně, Winklere, správně, Hansi. Souhlasím s vámi. Když však jedno nebezpečí odstraníme, nejdeme vstříc druhému? Go nás čeká za touto stěnou?“ Zander poklepal rukou na vydutou stěnu rakety. „Možná, že ti vědci, kteří tvrdí, že na Venuši není kyslík, mají pravdu.“

„Tady je jistá smrt a za stěnou problematická. Jestliže je třeba jen jediná šance proti stu...“

„Jaképak řeči,“ přerušil Winklera Hans. „Tento prostor je neprodyšně uzavřen. Musíme první na sobě vyzkoušet vzduch Venuše. A bude-li smrtelný, umožníme našim cestujícím, aby nás o pár minut přežili... Mám-li se přiznat, tak si na pohřební rozhovory nepotrpím. Každý z nás si měl tohle všechno rozmyslet ještě na Zemi, než přestoupil práh rakety. Navrhují, abychom se okamžitě dali do práce.“ Hans otevřel rozhodně dveře a zamířil do komory.

Bylo tam tma. Hans rozsvítil a... spatřil před sebou Stormera, sehnutého pod tíží těžké kyslíkové bomby.

Hans pochopil, že se Stormer pokoušel odtáhnout bombu do své kajuty.

„Postavte tu bombu!“ zvolal Hans a zatarasil dveře.

Okamžité rozpaky na Stormerově tváři vystřídal hněv.

„Do toho vám nic není!“ odpověděl hrubě.

„Nařizuji vám, abyste postavil bombu na místo!“

„Štěně!“ zařval Stormer. „Tady jsem pánem já, a ne ty. Z cesty!“

Stormer sundal bombu z ramene, vzal ji do náručí a s tímto nástrojem se hnál na Hanse. Hans stál nepohnutě, ale v posledním okamžiku uskočil stranou. Stormer zavrával, upadl i s bombou, zařval, zaklel a zvedal se. Hans se na něho vrhl a povalil ho na záda. Stormer se s překvapující rychlostí převrátil na prsa, vyskočil a vrhl se na Hanse, tlusté prsty měl roztažené, se zřejmým úmyslem Hanse uškrtit. Hans ho k sobě nepustil, znovu uskočil na stranu a chytil z police těžké kladivo, které mohlo Stormerovi roztříštit lebku.

„Hádě!“ zachroptěl Stormer, pohybuje prsty, ale z místa se nehnul.

„Jste tu, pane Fingere? Jak to vypadá? Co tu děláte?“ U dveří stál Pinch, otáčeje svou ostrou tlamíčkou jako větřící pes.

„Šel jsem si pro nástroje, ale co tu dělal mister Stormer, to se zeptejte jeho,“ odpověděl Hans.

Stormer vrhl na Hanse zlostný pohled a těžce našlapuje opustil bitevní pole, vraziv cestou hrubě do nežádoucího svědka.

Hans se usmál, vzal nástroje a šel na chodbu; komoru uzamkl. Pinch si třel rameno a díval se nechápavě za vzdalujícím se Stormerem.

„Nechtěl jste nám pomoci otvírat dveře, mister Pinchi?“

„S radostí.“

„Upozorňuji vás jenom, že se neprodyšně uzavřeme. Vzduch Venuše může být smrtonosný...“

„To je maličkost. Ale znepokojuje mě jedna věc. Vzduch je jistě velmi studený, a já jsem zpocený a mohu chytit rýmu...“ řekl vyhýbavě Pinch a ukláněje se vycouval za Hansem pryč.

„Proč jste tam byl tak dlouho?“ zeptal se Winkler.

Hans mu stručně vyložil, co se v komoře přihodilo a pustil se do závor na dveřích.

„Počkejte,“ zarazil ho Zander. „Navrhuji, abychom si navlékli kyslíkové masky a přivedli kůzle. Ať první na sobě vyzkouší účinek zdejšího vzduchu.“

„Zbytečná opatrnost,“ namítl Hans. „Dejme tomu, že kůzle spolkně smrtonosné plyny a zajde. To situaci nezmění.“ Pokusil se otočit šroub na závoře – první, druhý, třetí. Ani se nehnou. Winkler sevřel šroub svýma rukama jako kleště...

„Nejde to, roztavil se. Zkusíme to na druhých dveřích, na druhém konci rakety.“

Hans vyšel na chodbu a znovu se srazil s Pinchem. Krčil se, tvář měl promodralou.

„Klepal jsem na vás,“ brebentil Pinch, „ale neslyšeli jste. Lady je rozčilená. Je už celá zmrzlá. Copak necítíte, jak teplota klesla? Pouhých osm stupňů. A po takovém pekelném vedru. Chřipka, rýma, zápal plic... Všichni sedí v kožiších a čepicích...“

„A to vás nenapadlo vypnout ledničky a zapnout elektrická kamna!“

„Ano, ale...“ ošíval se Pinch. „Mám zakázáno dotýkat se přístrojů...“

Ledničky byly vypnuty, elektrická kamna zapnuta. Teplota pomalu stoupla na dvanáct stupňů.

Druhé dveře nepovolily právě tak jako první.

„Budeme to muset zkusit s iluminátory.“

Zander, Hans i Winkler chodili z kajuty do kajuty, zkoušeli šrouby, matice, ale všechny pevně držely. Pinch se loudal za nimi a uděloval jim různé rady, dokud ho Hans nevyhnal. Pinch byl však v minutě zpátky – v kožichu, kožešinové čepici, rukavicích a kožešinových botách.

„Teplota je pod nulou. Copak to necítíte? Všichni jsou zimou celí zkřehlí. Kamna asi nefungují. A vzduchu jako by ubývalo. Co se to stalo, mister Zandere? To by bylo lepší zmraznout než se udusit. Smrt zmraznutím prý je lehčí... Prohlédněte, prosím, kamna, pane Zandere.“

Objevil se Blotton v oboustranném kožichu a čepici.

„Jak to vypadá?“ zeptal se. „To je divné! Venuše je Slunci blíže než Země, a přesto mrzíme. Na Venuši prý tělesa váží o něco méně než na zemi, ale já pociťuji v celém těle tíži a únavu...“

„To je proto, že je vaše tělo cestou prostorem beztlíže zhýčkáno. Svaly zeslábly. To nevádí, však zase zesílí! A únava pramení pravděpodobně z nedostatku kyslíku. Hansi, běžte se podívat na kamna a přidejte kyslík... Ale šetřte!“ dodal tiše Zander.

Pinch přeháněl, teplota už neklesala, ale ani nestoupala, přestože kamna byla v pořádku. Hans pootevřel kohoutek nové kyslíkové bomby, pak si oblékl kožich a čepici: „před smrtelnými plyny se zachránit nelze, podaří-li se otevřít iluminátor, ale před zimou ano a je to nutné,“ – a vrátil se k Zanderovi a Winklerovi.

„Kyslíku zbylo tak na pět šest hodin,“ řekl. „Za tu dobu se musíme bezpodmínečně dostat ven, ať se děje cokoliv.“

Práce to byla těžká. Míjela hodina za hodinou, ale ani jeden okenní rám nepovoloval.

Cestující si začali postupně uvědomovat veškerou vážnost situace. Hodně k tomu přispěl Pinch. Šířil paniku, kresle hrůzy zadušení a zmrznutí, které je očekává. Winkler, který šel náhodou kolem společenské místnosti a slyšel ty panikařské řeči, zavolal Pinche do chodby, chytil ho beze slova za límec, odvedl do kajuty a zamkl. Sémě však už bylo zaseto a neslo plody. Delacroix a Ellen hystericky plakaly, muži křičeli jeden přes druhého, viníce ze všeho Zandera a bolševiky. Thecker běhal od jedné pacientky ke druhé s lihem, kozlíkovými kapkami, bromem.

„Jste muži! Musíte něco udělat,“ sípala lady Hintonová, která ztratila hlas.

Propukly zmatené spory. Nakonec se rozhodli. Baron, biskup a Blotton, vedeni Stormerem, se vypravili ke kajutě, kde právě pracovali Zander, Winkler a Hans.

Obličeje delegátů nevěstily nic dobrého. V takových chvílích ztrácejí úsudek ty nejrozumnější hlavy a jsou schopny pošetilostí. Každý z nich mohl mít u sebe revolver. Sobectví těchto lidí by se nezastavilo před záhubou ostatních, aby mohli sami na jejich vrub žít o několik hodin déle.

Hans si to ve chvíli všechno uvědomil a najednou pronikavě zapískal.

Z chodby se ozvaly spěšné kroky. Delegáti se ohlédlí a spatřili za sebou dva lidi, na něž téměř zapomněli: Číňana a Mary. Jack a Mary se dorozuměli pohledy s Hansem a stáli mlčky, jako by jen čekali na znamení. Účastníci letu se rozdělili na dvě nepřátelské strany, na dva tábory. Pět proti pěti! Stormerova armáda však byla sevřena do kleští a v případě střetnutí byla nucena bojovat na dvou frontách. Nejhorší bylo to, že se Stormerovi nepodařilo „nepřítele“ překvapit. Hans se klidně usmíval a mával Stormerovi už známým těžkým kladivem.

„Co si přejete, pánové?“ zeptal se ostře Zander. „Buďte struční. Mějte na zřeteli, že každá minuta zdržení naší práce vás může stát život.“

„V tom případě odložíme rozhovor napodruhé, až budete mít méně práce,“ pronesl nadutě Stormer a obrátil svou armádu.

„Počkejte. Navrhuji, abyste se všichni odebrali do svých kajut. Budeme teď pracovat ve společenské místnosti a musíme ji nutně vyklidit,“ řekl Hans. „Mary, Jacku, doprovodte cestující.“

Stormerovi společníci si vyměnili pohledy. Vítězové si po jejich kapitulaci diktují podmínky: rozpuštění armády. Museli se tomu podřídít. Stormer se otočil a s přehnanou vlídností se Hansovi uklonil. Jeho oči však výmluvně říkaly: „My se s vámi ještě vypořádáme.“

Když všichni odešli, Winkler se rozesmál, poplácal Hanse po rameni a řekl:

„Nezorganizoval jsi to špatně s tím hvízdnutím. Prozíravé.“

„A s tou společenskou místností to také nebylo špatné,“ dodal Zander. „Izolace cestujících je teď nutná. Mají na sebe špatný vliv, když jsou spolu.“

„Jednoho jsem už izoloval,“ řekl Winkler.

„A proto jsem se divil, že se Stormer objevil bez svého zbrojnoše,“ podotkl Hans.

„Škoda jen, že Stormer nepronesl svou řeč. Přece jen by bylo zajímavé, jaké ultimatum nám chtěli nabídnout. Jdeme do společenské místnosti.“

Byla už vyklizena. Cestující zalezli do svých doupat.

„Mám návrh,“ řekl Hans. „Kdyby se nám i podařilo rám iluminátoru odšroubovat, setkali bychom se s další překážkou: vnější ochranné okenice nad skly se už v drážkách jistě slily a neheme s nimi. Štíty moc silné nejsou. Máme rezervní štíty i skla. Navrhují, abychom sklo iluminátoru rozbili a provrtali v okenici otvor. Raketu tak moc nepoškodíme a dostaneme se ven.“

Návrh byl přijat a všichni se dali do práce; Dalo jim hodně práce, než zevnitř prorazili silné, pevné sklo.

Se štítem měli ještě více práce. Kolem celého iluminátoru museli provrtat mnoho děr.

Zander a Winkler se jako Hans oblékli tepleji, zavřeli hermetické dveře do chodby a dali se do vrtání.

Od okamžiku, kdy přistáli na Venuši, uplynulo už několik hodin. Na jídlo snad z nedostatku kyslíku nikdo nepomyslel. Únava však byla stále citelnější. Hlava se jim točila, v uších hučelo, mozek pracoval nesystematicky.

U cestujících došlo po nedávném vzbouření k reakci. Všichni seděli jako mouchy z jara. Hlavy měli svěšené na rameno, malátně vstávali a ruce jim mrtvě klesaly. Zmocňovala se jich apatie... Lépe než ostatní se ve své kajutě cítila žena doktora Theckera s dítětem, protože se Hansovi podařilo postavit do její kabiny bombu z „nedotčených zásob“. Dýchalo se tu snáze, Thecker se zabýval pacienty.

A ve společenské místnosti zatím skřípala elektrická vrtačka. Vrtačka najednou štít prorazila. První díra. Hans vrtačku vytáhl, dal k otvoru nos a vtáhl vzduch... Zander s Winklerem ho pozorovali se zatajeným dechem.

„Tak co?“ nevydržel to Zander.

„Necítím nic. Nejspíš vychází ze společenské místnosti ven hustý a teplý vzduch. Abychom mohli větrat, musíme udělat ještě alespoň dvě díry. Zatím cítím, že vzduch venku je studený a jako by byl cítit sírou,“ dodal Hans.

Když provrtali druhou díru, všichni hned pocítili, jak zavanul proud ledového vzduchu, prosycený sírovými parami. Hans, Winkler a Zander číchali a rozčileně se dívali jeden na druhého. Byl to nepříjemný vzduch, ale nikdo se necítil špatně.

Hans najednou přistoupil a zavřel kohoutek kyslíkové bomby.

„Proč to děláš?“ zeptal se Winkler.

„Protože dýcháme smíšený vzduch. Musíme získat čistou atmosféru Venuše.

S každou novou dírou bylo v kajutě stále chladněji a stále více páchlo sírou. Všichni rychle dýchali, točila se jim hlava.

„Kyslík tu bezpodmínečně je, ale je ho poněkud málo,“ řekl Zander. „To však ještě neznamená, že je takové složení celé atmosféry. Možná, že jsme přistáli na vrcholku hor.“

Zazvonil poplašeně elektrický zvonek. Winkler spěchal otevřít dveře. Vstoupila rozčilená Mary.

„Stormer zuří,“ řekla. „Chodí po kajutách a křičí, že jste se zamkli, abyste si mohli otevřít vyhlídku jenom pro sebe a cestující udusit.“

„To je idiot!“ zvolal Hans. „Vždyť jsi s nimi byla ty Mary a Jack. Nechtěli jsme přece udusit vás. Kdo mu otevřel?“

„Doktor trval na tom, abychom kajutu otevřeli. Chtěl Stormera prohlédnout a ten vyšel. Proč tu u vás tak páchne síra?“

„Takovými parfémy nás voní Venuše,“ odpověděl Hans.

Přiběhl Thecker. „Kyslík! Dejte sem rychle kyslík! Cestující se dusí. Lady...“ najednou se silně rozkašlal. „Co je to tu za plynovou obstrukci?“

„Zaříd'te, doktore, aby si všichni rychle oblékli plynové masky,“ řekl Zander. „Vy, Mary, a Jack si to vezměte na starost.“

Winkler dovrtal poslední díry. Hans se vyzbrojil těžkým kladivem.

„Zkusím to vylomit,“ řekl, odstrkuje Winklera. V raketě se ozvaly tlumené rány kladivem. Lady Hintonové se zdálo, že to zatloukají hřebík do víka rakve.

Thecker vedle ní přešlapoval a přesvědčoval ji, aby si navlékla masku. Lady měla vrtochy:

„Nechci si obléknout prasečí rypák... A jak budu jíst?“

Blotton a Ellen, už v plynových maskách, se ji gesty snažili přesvědčit. Když ji zápach síry začal dusit, lady Hintonová se podřídila a dala si navléci na hlavu masku.

II Zimní nepohody

Ocelová deska s tlumeným rachotem spadla. Z kulatého okna to zafičelo krutou zimou, která pronikala teplými obleky. Do místnosti vtrhla metelice jako suchý sněhový vodopád a ve chvílce pokryla podlahu, stůl, židle bílou pokrývkou. U iluminátoru vyrůstala před očima sněhová závěj. Za oknem byla černá, neproniknutelná noc. Hans zhasl v kajutě světlo. Když si oči na tmou zvykly, rozpoznaly, že černý kruh je z pravé strany zbarven purpurovým odleskem. Chvillemi docela splýval s černí, chvillemi byl zase jasnější jako záře požáru. Takové záblesky se občas objevovaly i ve spodním, levém rohu.

Hans, Winkler a Zander se vyzbrojili k výstupu z rakety. Vzali si žebříky, provazy, krumpáče, elektrické svítilny, přenosné bezdrátové telefony. Hans si pro všechno vzal revolver a lovecký nůž.

Spustili žebřík a postavili jej do závěje. Hans lezl první. Vítr žebřík povalil. Hans spadl do kyprého sněhu, s námahou vylezl a

postavil žebřík zase na místo. Za ním lezl Winkler a Zander. Rozhlédli se.

Byli v zemi činných sopek. Všude vyšlehávaly zlověstné ohně, vrhající na hustá oblaka a na útesy pokryté sněhem purpurové odlesky. Ohně sopek zářily uprostřed nepřehledných prostorů jako stepní ohně Tamerlanových pluků. Horské štíty sahaly až vysoko nad oblaka, ale i na těchto nadoblačných výšinách byly činné sopky. Na oblacích kolem kuželů kráterů se rděly rozžhavené purpurové čepice. Sem a tam vzlétaly k oblakům sloupy ohně. Hustý, dusivý černý kouř se mísil s oblaky.

Tlumený hukot a vzdálené rány neustávaly. Chvillemi připomínaly tyto rány údery hromu. Copak ale mohla být za tak nízké teploty bouřka?... Hans spatřil najednou nad jedním kráterem blesk. Sněhová metelice se tam asi mění v liják.

„Vědci se nezmýlili, když předpokládali, že na Venuši mohou být hory, vysoké dvacet třicet kilometrů,“ řekl Zander. „Raketa leží na vysoké náhorní plošině a ty hory, které stojí na vysokém úpatí náhorní plošiny, jsou dvakrát třikrát tak vysoké jako náš pozemský Everest. Teď lze pochopit i omyl vědců, které oklamala spektrální analýza, jež nenašla na Venuši kyslík. Tato hustá vrstva oblaků, kouř z nesčetných sopek tvoří příliš silný pancéř, který chrání tajemství atmosféry Venuše.“

„Nepříliš šťastné roční období pro přistání,“ pravil Winkler. „Je tu tolik sopek, že jsme riskovali pád do některého kráteru. Nebylo by snadné se z něho dostat. Zato mnohametrová sněhová závěj se osvědčila jako jedinečná tlumící poduška.“

Vylezli po žebříku do rakety. Náhle zafoukal teplý vítr. Hans tomu ani uvěřit nemohl – možná že ho rozehrál pohyb. Sundal si rukavice. Ne, vzduch je teplý, vlhký. Odkud?... Neohřál ho plamen sopek?

Na obalu rakety už se vytvořila silná ledová vrstva. Museli použít dlát. Sněhovou vánici vystřídaly kroupy a pak liják. Najednou začalo zase mrznout. Obleky zledovatěly a chrastily při každém pohybu rukou i nohou. Práce šla těžko. Projevoval se nedostatek kyslíku. Museli často odpočívat.

Při jedné takové přestávce zafoukal prudký vítr a oblaka se najednou přehnala stranou. Na okamžik se objevilo hvězdnaté nebe.

„Měsíc. Podívejte se, malý Měsíc!“ zvolal Hans, ukazuje rukavicí. Ano, byla to malá družice Venuše, která nebyla větší než višně.⁴ Malý rozměr a hustá atmosféra Venuše, vyzařující jasné světlo, činily její družici očím pozemských astronomů neviditelnou.

„A kdepak je náš opravdový – náš pozemský Měsíc a Země?...“ Celé nebe bylo poseto velkými, hodně blikajícími hvězdami. Hans je nemohl najít. „Pane Zandere... Kdepak jsou?“

Zander tu nebyl.

„Šel si pro přístroje,“ odpověděl Winkler. „Tamhleto je asi Země.“

Ta modrá, chvějící se kapka rosy že je – Země?

Hans si po prvé uvědomil tu prostou myšlenku, že Země je pouze „hvězda mezi hvězdami“ a lidé na Zemi – „nebešťané“. Uvědomil si relativnost velkého a malého. Země je nepatrná hvězdička, ztracená v nekonečnu nebe, zrníčko písku, které člověk nerozezná od miriad ostatních hvězd.

Vrátil se Winkler s astronomickými přístroji. Spěchal s pozorováním a sotva je skončil, mraky nebe znovu zatáhly.

Otloukali led z obalu. Smutná podívaná! Co zbylo z lesknoucího se, nalakovaného povrchu! Jako by dostal malomocenství, byl drsný a skvrnitý – spáleniny a led zanechaly své stopy. Větší škody na štěstí nebyly. Když Zander, Winkler a Hans skončili práce, potáceli se únavou a hlava se jim točila.

Na odpočinek však nebyl čas. Museli vyházet sněh ze společenské místnosti, udělat prozatímní rám, do dveří dát ventilátor, filtr na čištění vzduchu od sírových par, kompresor. Práce bylo hodně. Vyhlásili pohotovost.

Cestující tentokrát proti pracovní povinnosti neprotestovali.

Jakmile práci skončili, dali do pořádku zásobování vzduchu a šli si lehnout.

Při čaji měl Zander přednášku. Astronomickým pozorováním a výpočtem zjistil, že raketa přistála na rovníkové části Venuše.

Posluchači byli ohromeni.

⁴ Existence družice Venuše není dokázána (pozn. rus. redakce)

„Mráz, metelice, po celých 24 hodin noc na rovníku?“

„To jste ale vybral planetu!“

„V této části zima končí. Do začátku jara zbývá pouze několik dnů,“ uklidnil je Zander. „Zima na rovníku?“

„Proč je tu takový rozdíl oproti klimatickým zónám na Zemi?“

„Vše spočívá ve sklonu osy k rovině dráhy,“ vysvětlil Zander. „Osa Venuše svírá s rovinou dráhy ještě větší úhel než zemská. Venuše leží téměř úplně „na straně“.

Cestujícím nastaly neradostné, úmorné hodiny. Uprchlíkům se navrátily jejich nemoci, což způsobila snad nuda nebo návrat do světa přitažlivosti. Baronovi se vrátily žaludeční bolesti, Stormer si stěžoval na srdce a na všeobecnou únavu, lady Hintonové „se ozvala“ játra. Blotton pil s Pinchem koňak. Thecker plnil horlivě své lékařské povinnosti, ale nemocní reptali a špatně se zotavovali – projevil se omezený příděl potravin a nízká teplota rakety.

Pouze Hans, Winkler, Zander, Mary a Jack se nenudili.

Nárazy při přistání způsobily přesnému a složitému mechanismu hodně drobných škod. Bylo nutno je opravit. Dostí starostí způsobila i rozhlasová stanice, jejíž přijímač nemohl Zander žádným způsobem vzkřísit. Poruchy byly opraveny, přijímač byl zřejmě v naprostém pořádku, ale rozhlas ze Země nevysílal.

Zbytek volného času věnoval Hans studiu. Nepochyboval ani na chvíli, že se vrátí na Zemi a chtěl se stát kapitánem meziplanetární plavby. Winkler a Zander mu pomáhali.

„Při zpátečním letu budete raketu řídit vy,“ řekl mu Zander a Hans o tom ve dne snil a ve snách lital.

Dva týdny usilovné práce trvalo, než otevřeli vnější dveře rakety a štíty nad iluminátory. Z toho však v raketě veseleji nebylo. Do oken stále hleděla tmavá noc s purpurovými odlesky.

Delacroix si tiskla prsty ke spánkům a chodila po společenské místnosti, která se opět stala místem, kde se cestující scházeli. Lady Hintonová zachmuřeně mlčela, sedíc ve svém křesle, které se podobalo trůnu.

„To je hrozné!“ říkala Delacroix jako dramatická umělkyně. „Ta zima, ta věčná tma! To je k zbláznění...“

„Nuda jako v lázních,“ ozývala se tiše ze svého místa vedle tety Ellen.

„V lázních? Ach, co bych teď dala za to, kdybych byla v lázních!“ zvolala tragicky Delacroix. „Nizza. Mentona, Biaritz, Lido... Ráj! Kouzelný sen...“

„Ztracený rráj...“ poznamenal melancholicky baron.

„Stroje ráj pohltily!“ zvolal Schnierer.

„Hrůza, hrůza...“

„Podívejte se. Růžová skvrna!“ zvolala Amelie, ukazujíc na strop.

„Odraz sopečného ohně...“

„Ne, ne. To je Slunce. Sluneční paprsek...“

Všichni se vrhli k oknům. Mezi temnými horskými vrcholky se úzkou štěrbinou v mracích dral narudlý sluneční paprsek, stejný jako na Zemi. Cestujících se zmocnila hysterická radost. Delacroix vztáhla ruce k oknu a křičela:

„Slunce, slunce!...“

Paprsek náhle pohasl, Delacroix však stála tak několik minut, ztrnule, se vztaženýma rukama.

„Vzdáme díky tvůrci!“ ozval se biskupův hlas. „Zima a naše muka končí.“

„Nevíme ještě, jaká muka nám tvůrce chystá v létě,“ odpověděl Stormer.

III „První dny stvoření“

„Tak asi vypadala Země v prvních dnech stvoření,“ řekl biskup, stoje u iluminátoru.

„Kdy hospodin ještě neoddělil souši od vody,“ dodala Hintonová.

Jaro postupovalo neobvykle rychle. Dne přibývalo, ale Slunce vidět nebylo. Hustá, jako vata bílá mlha zakrývala dálky. Nebylo vidět ani nejbližší hory. Neviditelné mraky chrlily ustavičně celé oceány vody. Blesky oplétaly nebe i „zemi“ jako modrá ohnivá síť. Dokonce i přes silné stěny rakety byly slyšet hromové rány. Raketou otřásaly horské laviny a zemětřesení. Nakrátko se vyjasňovalo a pak bylo vidět, jak rychle tál sníh a ukazovaly se černé svahy hor.

Hned u rakety tekla prudká horská řeka, zmítala úlomky ledových ker a obrovskými kameny a odnášela je. Řeka se hnala rychle. Její temně hnědé vlny už omývaly spodní okraje iluminátorů.

Zander nařídil, aby zavřeli ochranné štíty, protože proud mířil k raketě v kosém úhlu. Kameny mohly rozbít skla. V tom však hlavní nebezpečí nebylo.

„Jestliže voda iluminátory zaplaví, zastaví se přístup vzduchu zvenčí,“ řekl Winklerovi a Hansovi.

Opustit raketu? Na to však teď nebylo ani pomyšlení.

„Musíme se pokusit vyrobit rouru a umístit ji trochu výš.“

„Vyrobí se lehko, materiál máme. Ale snadno se řekne umístit,“ zavrtěl hlavou Winkler. „Jakmile vylezeme nahoru, spláchne nás to jako mouchy... Ale přece jen se musíme pokusit.“

„Ale vydrží roura tenhle zuřivý nápor?“ zeptal se Hans. „Můžeme ji umístit aniž vylezeme ven. Ani to se nám asi nepodaří. Pouze jediný iluminátor na přídí dosud voda nezaplavila. Zatím co budeme rouru vyrábět, zaplaví i ten.“

„Co navrhujete?“ zeptal se Zander. „Vyčkávat.“

„Ale vždyť nás to zaplaví.“

„Ať zaplaví. Uděláme z našeho letadla ‚Nautilus‘ a počkáme pod vodou.“

„Udusíme se!“

„Cestou jsme se také neudusili.“

„Ano, ale to jsme měli zásobu kyslíku.“

„A kdo vám řekl, že ho teď nemáme?“ zeptal se Hans a dal se do smíchu. „Byl by ze mne špatný kapitán meziplanetární plavby, kdybych nebyl prozíravý. Udělal jsem už zásobu kyslíku z atmosféry Venuše. Kyslíkové bomby jsou naplněné. Můžeme se třeba hned vydat na zpáteční cestu.“

Zander pokýval hlavou.

„To jste ale dal, Hansi, i mně dobrou lekci z prozíravosti. Kdo však mohl tušit, že tu jaro probíhá tak bouřlivě a že nás zaplaví voda rozvodněných periodických řek!“

„Já to také nečekal,“ přiznal se otevřeně Hans. „Udělal jsem zásoby jenom proto, že na mě velmi silně zapůsobila příhoda se Stormerem, který se pokusil ukrást bombu. Myslím, že stačí, když vyvedeme nahoru pouze úzký vodoznak, abychom věděli, kdy tahle potopa přestane a mohli otevřít iluminátor. Hned přinesu vodoznak.“ Hans se vzdálil.

Cestující vůbec nevěděli, jaké nové nebezpečí jim hrozilo.

Hans, Winkler a Zander drželi u vodoznaku službu po celou noc.

Ke druhé hodině ranní začala z vodoznaku téci voda. Znamenalo to, že hladina řeky stoupla alespoň na metr nad strop rakety.

„Kdybychom neměli zásoby kyslíku, propukla by v této hodině smrtelná panika. Raketa by vypadala jako beznadějně potopená ponorka. Na štěstí však dopadlo všechno šťastně a cestující klidně spí,“ pravil Winkler.

„Co je to? Jako by se podlaha houpala?“ zeptal se Hans.

„Pravděpodobně nové zemětřesení,“ řekl Zander. „Půda Venuše dosud dýchá.“

„Ne, to není zemětřesení. Nepociťujeme jen nárazy, ale i mírné pohupování. Nevypílula raketa na povrch?“

Pomalé kolébání vystřídalo skutečné kymácení, provázené nárazy. Raketa se obracela. Podlaha hned ujížděla pod nohama, hned se nadzvedávala.

„Živel se rozlít,“ řekl nervózně Hans. „Jaké titánské síly to raketu unášejí?“

„A kam? Možná že do nekonečna...“

„Ještě dobře, že do mořského. Nebylo by příjemné zřítit se ze stratosférických výšek na kameny...“

Cestující se probudili. Vyběhli napůl oblečení na chodby.

„Co se děje?“

„Letíme.“

„Kam letíme? Na Zemi?“

Obrovský náraz všechny povalil. Ozvalo se sténání, nářek. „Rychle do amortizátorů!“ nařídil Zander. Tentokrát se všichni bez reptání podřídili.

Míjely mučivé minuty. Nárazy se však neopakovaly. Ustalo i kymácení. Možná, že raketa uvázla v úžlabině, nebo ji to vyhodilo na břeh...

Hans vylezl z amortizátoru k vodoznaku první. Voda netekla. Raketa ležela naprosto bez hnutí. Hans se odvážil odsunout ve společenské místnosti okenici.

Na stěně, na Hansově tváři a rukou zaplanul oslnivě jasný paprsek.

„Zatraceně! Tohle slunce oslňuje jako reflektor!“ zvolal radostně Hans mhouře oči. A nebe je modřejší než na Zemi, ale poněkud matné – asi od sopečného prachu. Že by to on zbarvoval sluneční světlo a celou krajinu do červenožluté barvy?...

Hans najednou hlasitě zazpíval, zvěstuje radostnou zprávu:

„Vstávejte! Vstávejte ze svých hrobů! Slunce Venuše vás vítá... pozemskou spodinu!“ dodal tiše. Teplota v raketě rychle stoupala.

Byl to den velkého jáσου, dokonce i u Stormera, který našel vlídný úsměv i pro Hanse.

Všichni se nakupili u okna. U samé rakety se prostírala kamenitá rovina mezi horami. Všemi směry ji brázdily nespočetné potůčky. Před několika málo hodinami byla tato rovina řečištěm strašného, mohutného proudu, který unášel těžkou raketu jako třísku. Rovinu uzavíral horský řetěz se sněhovými, kuželovitými vrcholky. Nikde ani rostliny, ani ptáci, ani zvířata... Kamení a voda.

Hans cestující požádal, aby odešli ze společenské místnosti a otevřel okno, máje připravenou plynovou masku. Zavanul teplý, vlhký vzduch.

„Dýchat se dá,“ řekl Hans, obraceje se k Zanderovi a Winklerovi. „A síru už není tolik cítit. Vzduch je velmi hustý. A kyslíku je snad až příliš mnoho. Člověku je do smíchu jako po víně. Jarní proud nás pravděpodobně odnesl níž a dál od sopek.“

Hans vylezl na rám otevřeného iluminátoru a spustil nohy.

„Pod oknem leží velký kámen,“ hlásil. „Má téměř pravidelný elipsovitý tvar. Jako velký člun, obrácený dnem nahoru. Na povrchu má několik vrstev ve tvaru šestihranu, jako plástve.“

Winkler vylezl na stůl, aby se podíval.

„Druh nějakého zdejšího čediče,“ pokračoval Hans a seskočil na kámen.

Kámen se najednou nadzvedl a začal lézt pomalu nahoru.

Hans se lekl.

„Lezoucí kámen! Venušská želva! A já ji měl za kámen.“

Zpod vypuklého krunýře se najednou objevila plochá hlava, pokrytá drobnými šedými šupinkami, velikosti býčí hlavy a krk, tlustý jako noha slona. „Želva“ odlezla stranou.

„S tímhle nejsou žádné žerty!“ zvolal Hans a seskočil na kamenitou půdu. Ohlédl se dozadu a užasle vykřikl.

„Co je tam, nová nestvůra?“ zeptal se Winkler. Hans zavrtěl hlavou a odpověděl:

„Náš život visel na vlásku. Naše raketa je na pokraji strže. Celá příď visí nad propastí. Z nás ani z rakety by toho moc nezbylo, kdyby se zřítíla z výše desítek kilometrů. Ale je to ideální místo pro start! Vpředu žádné vrcholky hor. Cesta je volná, semafor je na zelenou. Můžeme okamžitě letět. Tak sem pojd'te, nebojte se, želva odlezla.“

„Jedna odlezla, objeví se jiné. Podívej se, kolik kamenů ,ožilo'!“ řekl Winkler.

Po rovině se pomalu pohybovaly neohrabané bytosti, které se možná právě probudily ze zimního spánku.

„Zajímalo by mne, čím se živí. Musí mít sloní apetit a kolem nic než kameny. Člověčinu jistě ještě neochutnaly. Myslím, že nám nejsou nebezpečné.“

A Hans se rozběhl k želvě, která hledala cosi mezi kameny, otáčejíc tlustým dlouhým krkem.

„Už si našla snídani.“

Před želvou leželo cosi drsného, pórovitého, barvy rezavé jako houba, velkého jako pokrývka a silného půl metru, s nerovnými, oškubanými okraji. Želva začala trhat okraje této „pokrývky“ a hltavě je polykala. Hans na „pokrývku“ vyskočil, vyhodilo ho to jako na pevných pérech matrace. Želva se polekala, a couvajíc zpátky, odlezla.

„Asi mech nebo lišejník!“ zvolal Hans. „Je pružný jako pérová matrace.“

Blotton, Amelie, Delacroix a Pinch se za pár minut k Hansovi připojili. Mechy ležely všude mezi kameny. Některé byly docela malé jako podušky, druhé zase byly velké jako obrovský koberec, jiné pokrývaly půdu jako celistvé ostrůvky. Ano, želvy tu měly dost potravy.

Cestující rakety zapomněli na nedávné rozčilení a radovali se ze slunce, vzduchu, tepla, prostoru, volnosti.

Ale neúnavného Hanse už zajímalo něco jiného. V jedné úzké štěrbině spatřil slehlý sníh a v něm množství stop.

„Co si to tu tak pozorně prohlížíte?“ zeptal se Thecker. Slunce ho vytáhlo na vzduch.

„Musí tu být nějaký ‚lední krtci‘,“ odpověděl Hans. „Vidíte v ledu ty průchody, otvory, tunely? Ty nejsou normálního původu. Pojďme se podívat, jestli se nějaký zákopnický mistr neobjeví.“

Dlouho čekat nemuseli. Z ledu se náhle vynořilo docela černé stvoření, které vypadalo jako žehlička, přeběhlo po granitu a z rozběhu zarylo ostrou tlamičku do ledové stěny, vlezlo do ní, jako by to nebyl led, ale mlha. Z nového „tunelu“ vytekla voda, která tvořila velkou louži.

„To zvířátko musím chytit,“ řekl Hans. Nové zvíře vylezlo z ledu mokré, lesklo se a šla z něho pára. Hans je chytil, hned však vykřikl a pustil je. Zvíře se rychle schovalo.

„Kouslo vás?“ zeptal se Thecker.

Hans ukázal mlčky dlaně. Na nich i na prstech měl velké puchýře.

„Hm... to vypadá jako spálenina,“ řekl Thecker. „Vždyť to také je spálenina,“ odpověděl Hans. „Je horké jako rozpálená žehlička.“

„To je zajímavé. Velice zajímavé!“ řekl živě Thecker. „Vůbec to není zajímavé,“ namítl Hans, dívaje se na své zarudlé, oteklé dlaně. „Teď abych se dva dny páral s rukama.“

„Pojďte, dám vám na to mast a zavážu vám to... Ale přesto je to zajímavé... Nemyslím ruce,“ pokračoval Thecker. „Myslím... a proč ne? Vždyť na Zemi se přece z části zvířat chladnokrevných stala zvířata teplokrevná, která si uchovávala stálou teplotu kolem třiceti sedmi stupňů Celsia. Mnoho druhů ptáků má teplotu i čtyřicet stupňů. Na Venuši jsou výkyvy v teplotě daleko větší než na Zemi. A některá zvířata si v procesu vývoje zřejmě vypěstovala schopnost zvyšovat teplotu snad až na sedmdesát stupňů...“

„Ta ‚žehlička‘ měla určitě sto!“ Thecker se usmál.

„Jenom jestli tu jsou bílkoviny dosti odolné proti teplu. Ale stačí i šedesát sedmdesát stupňů, aby se z těchhle ‚krtků‘ staly živé horké žehličky. Jsou to zřejmě přezimující zvířata, která najdou pod sněhem potravu – mech, lysejník. Při tak vysoké tělesné teplotě pro

ně nejsou mrazy na Venuši ani strašné, ani neobyčejné. A mimo to je led musí chránit před vnějším třesutým mrazem.“

„A čím pod ledem dýchají?“

„Čím dýchá krtci? ‚Lední krtci‘ si mohou zařídit ventilaci jako naši rejsci.“ Thecker se zastavil a pohlédl na nebe. „Musíme se však vrátit. Podívejte se na ty černé mraky za horami... A jak rychle se ženou! Ted’ právě jeden zakryl Slunce... To je divné! Slyšíte hluk, jako by se blížil déšť a přitom není po něm ani památky. Podivný hluk! Není to snad kroupový mrak?...“

Oblak se blížil; tlumený hukot, dunění, hvízdání se zvyšovaly. Hluk se změnil v třeskot, připomínající klapot kastanět, ozývalo se trhané pištění a vrčení, jako by kvákaly obrovské žáby.

„To jsou ptáci. Tažní ptáci!“ zvolal Hans, upíraje zrak na blížící se hustou masu.

„Nebo draci, netopýři... pterodaktylové...“

„Ano, vidím blanitá křídla... A opeřený ocas...“

„Pohleďte, nesou v drápech svá mláďata!“

„Anebo kořist... Mister Pinchi! Blottone! Schnierere!... Pojd’te sem!...“

Lidské hlasy byly přehlušeny krákáním, kvokáním, vrčením, hvízdáním, třeskotem. Ptáci se snášeli stále níž. Hans cítil na tváři vlny vzduchu od mávání gigantických křídel.

Blotton, Pinch, Amelie a Delacroix spěchali k raketě.

V té chvíli, zvedaje šosy svého roucha, lezl z okna biskup. Jeho slavnostní sestup pozorovali iluminátory lady Hintonová, Stormer a Ellen. Biskup se rozhodl vzdát jako Noe díky hospodinu a „posvětit novou zemi“. Kdesi za horami přšelo. Od jednoho konce dalekých horských vrcholků se táhla dvojité duha, tak jasná, jakou na Zemi nikdy neviděli. Biskup to pokládal za zvláštní znamení, které bůh položil mezi nebe a zemi...

A ptáci stále letěli a letěli.

Blotton, Pinch, Amelie a Delacroix se už blížili k arše. Hansovi se zdálo, že na tuto skupinu lidí spadl z nebe černý ranec. Ranec najednou roztáhl několikametrová křídla. Dlouhé drápy chytily Blottona. Lord zamával rukama, zaklátil ve vzduchu nohama a letěl i s ptákem, nabírajícím výšku. To vše se událo ve chvílce. Pro

hvízdání a hluk, který ptačí mrak působil, neslyšel skoro nikdo ani biskupův nářek, ani výkřik Ellen, která viděla Blottonův únos. Ellen zalomila za vzdalujícím se ženichem rukama a omdlela. Wheeler stál s otevřenými ústy a nechal svého důkřídání. Duha zmizela. Nebe zahalily temné dešťové mraky. Úžlabinami zaburácel ohlušující úder hromu. Blesky brázdily nebe. Padaly velké kroupy. Černý ptačí pruh se zvedl nad oblaka a zmizel. Nad údolím letěl pouze jeden pták, obtížený kořistí. V drápech se mu zmítal člověk.

Hans vytáhl revolver, ale neodhodlal se vystřelit v obavě, aby netrefil Blottona.

Slavnostní bohoslužba byla definitivně pokažena. Wheeler si přikryl rukama hlavu před kroupami, zapomněl na okázalé biskupské způsoby, a zaplétaje se do dlouhých šosů a klopýtaje rozběhl se k iluminátoru.

Všichni se vrátili do společenské místnosti, ohromeni tragickou událostí.

Nádherné bohyni Venuši byla přinesena první lidská oběť. A jaká oběť! Kdyby to byl alespoň neznaboh Hans!

„Dobře, je-li to oběť na usmířenou...“ napadlo biskupa.

„Odpočinutí lehké dejž, ó Pane, duši právě zemřelého služebníka svého!“ pronesl nahlas. Ellen se dala do pláče. Hintonová se vysmrkala do krajkového kapesníčku.

„Děkovná bohoslužba se nezdařila, tak jste začal zádušní mši,“ rozzlobil se Hans.

„Nepohrůbíte živé lidi! Lord Blotton je mladý, zdravý sportovec, lovec. Ta létající venušská žába s ním nebude mít lehké pořízení. S takovým nákladem nemohla odletět daleko. Navrhují, abychom zorganizovali záchrannou výpravu. Kdo půjde se mnou?“

Přihlásili se Zander, Amelie, Pinch a Thecker.

„To je na jednoho ptáka příliš mnoho! Myslím, že mi bude stačit jenom doktor. Ostatně, Blotton může jeho pomoc potřebovat,“ řekl Hans. Winkler mu porozuměl: Hans se bál nechat v raketě ze „svých“ lidí jenom Mary a Jacka.

„A co vaše ruce?“ zeptal se Thecker. „Musíme je alespoň převázat.“

„Dost času! Vezměte si svou cestovní lékárníčku, doktore, a jdeme. Nezapomeňte vzít revolvery a suchary na snídani.“

IV Pátrání po Blottonovi

Cesta se pozvolna svažovala úžlabinou a vedla vyschlým korytem „periodické“ řeky. Někde ležel ještě v úžlabinách sníh, z něhož běžely malé potůčky, přetínající cestu.

„Ošklivé místo!“ bručel Hans. „Kdyby tu z jeskyně vylezl nějaký netvor, ani by člověk neutekl... A prokletý liják nepřestává. A ta mlha!...“

„Víte, je docela teplý. Na deště a na mlhy si budeme muset zvyknout. Tady zřejmě nemine den, aby nepršelo,“ poznamenal doktor.

Obešli skály. Vítr tu podráždil nohy. Mlha řídla. Oslnil je jasný barevný paprsek, který jako by procházel optickým hranolem. Hans se nechápavě rozhlédl. Mezi šedými mraky prosvítlo slunce. Nebylo to ale ono, které je oslnilo barevnými světelnými krůpějemi. Modrými, červenými, žlutými paprsky hořelo a jiskřilo úpatí hory.

„Duha na půdě? To je zvláštní jev!“ zvolal Hans.

Poutníci přistoupili blíž. Ve slunečních paprscích před nimi jiskřily drahokamy: smaragdy, topasy, ametysty, diamanty, rubíny...

Thecker až zatajil dech. „Hromady, tuny skvostů,“ zvolal ohromen.

Žulové útesy pokrývaly celé hrozny drahokamů, leskly se hned jako krvavá rosa, hned jako jasná zeleň, či jako hluboká modř. Výše na skalách se rýsovaly velké pruhy mléčné opálové barvy, pod nimi vrstva černé, lesknoucí se horniny, ještě níže – červený, zelený, žlutý pruh. Na hranách a špičkách skal se třpytily obrovské křišťály.

Hans se hlasitě rozesmál.

„Co se smějete?“ zeptal se poplašeně Thecker v obavě, že se mladému muži při pohledu na takové pohádkové bohatství zakalil rozum.

„Vzpomněl jsem si na legrační historku,“ odpověděl Hans. „Jednou jsem přistihl lady Hintonovou, jak přebírala své diamanty. Podívala se na mě s hrůzou a přikryla své poklady rukama jako slepice zakrývá křídly kuřata, když vidí supu. Až ze Země vleče Hintonová své pytlíčky a třese se o ně. Mám na mou duši chuť udělat si ze staré legraci.“

Hans sebral několik drahokamů a dal si je do kapsy.

„Jdeme dál!“

Slunce zašlo. Mlha znovu zhoustla. „Blottone, Blo-otto-one!“ volal Hans. „Ottone!“ odpovídala horská ozvěna. Hans zakopl o kámen a upadl.

„Čertovské dílo!“ zvolal leže na zemi. „Tady jsou na každém kroku poklady!“ Vstal, přistoupil k Theckerovi a ukázal mu obrovský kus ryzího zlata.

„Může mít tři kila. Je těžký, ale stejně ho vezmu s sebou.“ Hans položil zlato do brašny. „To jsme ale bohatí, doktore! Mám v kapse celé jmění! Blottone! Blot-toone!...“

„V téhle mlze se dá snadno zabloudit,“ řekl starostlivě Thecker.

„Nezabloudíme. Jdu podle kompasu.“

Stěny se rozestupovaly; úžlabina konečně skončila.

Poutníci vyšli na pozvolna se svažující horskou planinu. Jak daleko se prostírala, to pro dešťovou clonu a páry, stoupající zdola, vidět nebylo.

Zafoukal silný horský vítr. Hans se ohlédl. Vysoko nahoře, jako nad příkrou skálou, byla vidět příď rakety. Ještě výše byly sněhové hory, jejichž vrcholky mizely v oblacích jako v hnízdě z kouřících sopek. Dešťová a mlžná clona se ztrácela. Dole se modral pruh moře. Les na břehu se zdál téměř černý.

Když se vzduch vyčistil tak, že byl téměř průzračný, spatřil Hans u úpatí hory velký záliv, do něhož vybíhal poloostrov. Na svahu hory rostly obrovské stromy, holé, suché, které vypadaly jako přesličky. Kmeny měly kolénkovité, k vrcholku se postupně zužující. Od každého kolénka trčely nahoru úplně rovné větve. Větve se na koncích rozvětvovaly do tenkých rovných prutů, které se podobaly špici hromosvodu. Pruty měly na koncích chomáčky dlouhých jehel.

Poutníky zaujaly plody, které u těchto trsů jehel visely. Tyto plody vypadaly jako meteorologické balónky, byly právě tak kulaté a asi stejných rozměrů. Několik plodů leželo na zemi...

„Pojďme blíž,“ pokračoval Hans. „Blottone! Blottone!“ zvolal hlasitě.

Stalo se něco neobvyklého: několik balónků, které ležely na zemi, se křiku leklo, vylétly až nad stromy a vítr je odnesl stranou. Část plodů, které visely na větvích, se rovněž utrhl.

„Zajímavé. Létaající melouny!“

Přistoupili až ke stromu. Několik dalších balónků se utrhl z větví a vítr je odnesl.

„Tyhle bubliny se nás určitě bojí,“ poznamenal Thecker. „Nebudou to pravděpodobně plody, ale živí tvorové.“

„Zkusíme jednoho sestřelit.“

Hans zamířil a vystřelil. „Meloun“ najednou splaskl jako propíchnutý dětský nafukovací balónek a spadl na zem.

Vedle splasklého obalu se kroutil tenký, nepříliš dlouhý

„husí“ krk, zakončený kulatou hlavou s velmi tenkým zobákem, ostrým jako injekční jehla. Thecker vyndal nůž a provedl pitvu. Uvnitř balónku našel něco jako srdce, jícen, žaludek, v němž byly šišky a jehličí; dále tam byla střeva.

„Ledviny, játra a slezina tu vidět nejsou,“ řekl Thecker, přehrabuje se ve vnitřnostech meteorologického balónku. „Zajímavý pták,“ zasmál se. „Je to samozřejmě pták, když lítá. Našel si ale

zvláštní způsob létání! Jeho organismus zřejmě vylučuje jakýsi plyn, který je lehčí než vzduch. Jsou to ptáci-aeronauti. Zajímalo by mě, jestli mohou svůj let řídit?“

Hans vyplašil ještě několik balónků a sledoval jejich let. Ptáky nesl vítr. Vzlétali téměř až do oblak a hned se zase snášeli docela nízko. Konečně našli zřejmě takový vzduchový proud, který je odnášel k háji gigantických „přesliček“, jenž byl daleko od neznámých dvounohých návštěvníků.

„Ptáci-aeronauti mohou bezpochyby regulovat výšku letu. Na Venuši je velmi mnoho vzduchových proudů a balónkoví ptáci potřebný směr snadno najdou. Proto jim naprosto stačí, když mají pouze orgán pro řízení letu po vertikále. Je pravděpodobné, že jednak vylučují část plynu a klesají, jednak ho znovu vytvářejí pomocí nějakého zvláštního orgánu.“

Ale jaký plyn vyměšují? Thecker rozevřel splasklou bublinu a přičichl. Vtom se přišerně rozkašlal, zatočil se, několikrát poskočil a upadl jako podřátý.

Hans mu spěchal na pomoc.

Doktorova tvář byla fialová. Na rtech měl fialovou pěnu, oči otevřené, zřetelnice značně rozšířené.

Snad se neotrávil?... Hans vyndal z lékařovy cestovní lékárníčky líh a třel doktorovi fialové spánky. Míjela minuta za minutou a Thecker ležel bez hnutí. Pouze fialovou barvu vystřídala žlutá a Hans nevěděl, jestli to je lepší nebo horší. Za půl hodiny, když už ztrácel naději, že Theckera navrátí životu, doktor se najednou vzpamatoval a vyskočil. Nažloutlá barva obličeje se změnila v normální barvu.

„Co se to s vámi stalo?“ zeptal se Hans.

Doktorovi se třásly ruce a nohy. Cvakal zuby a křičel:

„Musím se vzpamatovat...“

Konečně se mu podařilo zastavit záchvat křečovitě zimnice.

„Neptejte se mě! To je taková ohavnost... taková ohavnost, pro jakou na Zemi ani jméno neexistuje.“

Šli mlčky dál. Thecker začal kýchat a kýchal do nekonečna. Museli zůstat stát. Nakonec se mu z nosu spustila krev. A teprve potom se definitivně vzpamatoval.

Na velkém kamenitém prostranství rostly tmavě hnědé rostliny. Listy široké třicet centimetrů se na konci zužovaly, byly asi patnáct metrů dlouhé a rozvětvovaly se od kořene na všechny strany jako pravidelná růžice. Uprostřed „hvězdy“ se tyčil vysoký kmen, korunovaný čtyřramenným „svícnem“. Na konci každého ramene rostly podlouhlé tmavě červené šišky. Povrch listů byl pokryt puchýřky.

„Jako přísavky na tykadlech chobotnice,“ řekl Hans, vcházeje mezi listy. Dotkl se listu zády. Konec listu ovinul zezadu jeho trup a začal se svinovat i s kořistí, kterou uchopil. Hans se točil, křičel, klátil nohama a rukama, až se dostal do středu rostliny. Sousední rostliny, jichž se dotkly Hansovy ruce a nohy, se také svinuly do trubičky. Pomalu se svinuly i všechny ostatní listy. Z „hvězdy“ se stalo klubko.

„Rychle nůž... řežte!“ křičel Hans sotva dechu popadaje. Rostlina svírala jeho tělo jako gigantický hroznýš.

Thecker vytrhl lovecký nůž, běžel k rostlině a začal list řezat.

„Opatrně... dejte pozor, aby vás také nechytla!“ křičel Hans. Obličej mu rudl návalem krve.

Povrchová vrstva listu šla řezat těžko. Thecker hekal a přešlapoval vedle Hanse.

„Třesou se vám ruce... ukažte,“ zachraptěl Hans.

Thecker mu nůž podal. Hans řízl, list praskl. Hanse i Theckera polila jako krev červená tekutina. Hrozný tykadlo bylo odříznuto.

Hans upadl i s listem. Thecker Hanse odkutálel jako soudek dál od rostliny.

Pokusil se ho roztočit, list se však neotevíral. Teprve postupně, jak vytékala červená šťáva, list povoloval a Hans byl konečně volný.

Vedle něho byla velká louže šťávy, která černala a rychle tuhla.

Hans vydechl z plných plic.

„Děkuji, doktore! Myslil jsem, že mi ta rostlinná chobotnice poláme hrudní koš. Venuše zřejmě každému z nás přichystala dárek. Člověk tu musí být velmi opatrný. Nebezpečí na nás číhá na každém kroku.“

Hans kopl do zčernalého listu.

„Masožravá rostlina, jako naše mucholapky. Ale je čas jít zpět! Brzy se setmí. Jen abychom se dostali do úžlabiny, tam nezabloudíme. Blottone! Blottone...“

Blotton se neozýval.

„Snad nezahynul?“ zvolal Hans.

A jako na potvrzení této domněnky našel Thecker na zpáteční cestě několik per, útržků černé kůže – snad z „pterodaktylova“ křídla, a stopy krve v kamenné úžlabince.

„Snad se tu ta létající nestvůra s Blottonem nevypořádala?“

„Ale kde jsou kosti?“ zeptal se Thecker.

„Takový křídlatý hroch je schopen sežrat ho i s kostmi...“

V Obyvatelé jeskyně

Hans a Thecker se vrátili na večeri – na skrovnou večeri ze sucharů.

„Běda, po lordu Blottonovi není ani stopy,“ řekl smutně Thecker. O peří a stopách krve se nezmínil, aby nejitřil srdce jeho nevěsty. Elleniny oči byly beztak zarudlé od pláče.

Ke konci večere pronesl Zander řeč. Mluvil o tom, že jejich zásoby potravin docházejí. Nesmějí ztrácet ani jediný den. Musí sejít do údolí, založit zelinářskou zahradu, zasít obilí, udělat zásoby na zimu.

„A čím se budeme zztatím žživit?“

„Budeme muset lovit zvěř a ryby...“

„Při pouhém pomyslení na zdejší létající nestvůry ztrácím veškerou chuť,“ řekl Stormer.

„Není možné, že by se na planetě nenašla zvířata, ryby a rostliny, které by se daly jíst. Co myslíte, doktore?“ zeptal se Zander.

„Myslím, že rostliny i zvířata jsou vcelku všude z jednoho těsta. Bílkoviny, tuky, uhlohydráty... Ale mohou být i nějaké přísady, které jsou pro nás škodlivé. Vždyť i na Zemi jsou jedovaté rostliny. Tady musíme být velmi, velmi opatrní.“ A přestože Hansovi zakázal, aby se nezmiňoval o podivných balónkových ptácích, nemohl to vydržet, aby jim nepověděl o smutných dobrodružstvích své cesty. Posluchačům se na tvářích objevila hrůza, leknutí, odpor.

„A jžak ppoznáme, co se ddá jíst a k čemu si ččlověk nnemůže ani ppřičichnout?“ zeptal se baron.

Thecker pokrčil rameny.

„A jak se naučili prvobytní lidé rozeznávat jedlé rostliny od jedovatých? Zkušeností. Pouze zkušeností.“

„Platíce za zkušenost životem?“

„Mnozí samozřejmě zahynuli. Kdybych měl s sebou zařízenou chemickou laboratoř...“

„Pěkná pperspektiva! Utrhneš si cibuli a onemocníš; ppřičichneš si k masu, jestli je čerstvé a usmrtí tě pouhý zápach.“

„Nepřestoupím práh rakety!“ prohlásila rozhodně lady Hintonová.

„Zvěř a ryby můžeme lovit, aniž opustíme raketu. Proč bychom se stěhovali do údolí? Není-liž pravda, barone?“ a Stormer poplácal Maréchala po rameni.

Baron se při této důvěrnosti štítivě schoulil.

„Samozřejmě. To je osud nás starých lidí. Lady Hintonové, mistra Stormera, mě, profesora, biskupa, pro jistotu... e... e...“

Zander využil přestávky.

„To nejde,“ přerušil baronovy marné snahy se vyjádřit. „Všichni práceschopní budou pracovat v přímořském údolí na poli a potraviny vám sem nikdo nosit nebude.“

„Ale já mám služebnou Mary.“

„A já Jacka.“

„Tady na Venuši osobní sluhové neexistují. Ceká nás velmi těžká práce s drsnou, neznámou přírodou. A musíme napnout veškeré naše síly, abychom vytvořili pevný pracovní kolektiv.“

„Kom...kom... komunu?“

„Nezáleží na slovech, barone.“

„Od... odmítám.“

„Já Mary nepustím.“

„Ale já jdu,“ zvolal profesor Schnierer. „A všichni musíme jít. Pracovat na půdě a žít v lůně přírody. Mezi pokojnými zvířaty a rostlinami...“

„Pěkná pokojná zvířata a ros... ros...“

„...Obdělávat půdu. Sklízet. Pást stáda. Živit se plody země. A žádné stroje, žádné dělnické otázky, žádné revoluce.“

„Nnepůjdu.“

„Odmítám,“ opakovala lady Hintonová.

„To jsou ale omezení lidí!“ řekl tiše Winkler Hansovi.

„Počkej, poběží sami. ‚Kdo nepracuje, ať nejí‘. Mimo to mám spolehlivý prostředek, jak je vyhnat do práce,“ odpověděl stejně tiše Hans.

Za všeobecného hluku vyndal velký briliant a začal si jím nenápadně kutálet po stole před očima lady Hintonové.

„Kde jste to vzal?“ zeptala se podezíravě a okamžitě změnila tón.

„Našel jsem to na cestě, lady.“

„Brilianty se na cestě neválejí.“

„Neztratila ho snad Venušanka?“ zeptal se ironicky baron.

„Možná,“ odpověděl Hans. „Venušanky jsou zřejmě velice roztržité ženy. Nacházeli jsme takové kamínky po celé cestě. Prosím, není libo se podívat?“ Hans strčil ruku do kapsy a vysypal na stůl hrst drahokamů. Pak vyndal z cestovní brašny velký prut zlata a hodil je nedbale na stůl. „Válí se tu jako kameny.“

„Zlato! Diamanty! Brilianty! Smaragd!“ zvolala lady Hintonová, vrhající se na stůl a natahující ruce k hromádce drahokamů.

Stormer zrudl, baron zbledl. Biskupovi se zaleskly oči chtivostí. Po skvostech se natáhly chvějící se ruce – Stormerovy tlusté, porostlé rezavými chloupky; baronovy namodralé bílé, s naběhlými žilami; biskupovy baculaté;

Delacroix štíhlé, s dlouhými prsty a růžovými nehty... Tlusté, hubené, červené, bílé prsty se splety v hemžící se klubko. Cestující těžce dýchali, rozhrnovali hromadu, odstrkovali cizí chtivé ruce.

„Briliant! Šedesát karátů!“

„Osmdesát!“

„Ukažte!“

„Tak mi to neberte!...“

„Jen se podívám!“

„A tenhle! To je nádhera!“

„Na padesát tisíc liber!“

„Milión!“

Lady Hintonová svírala v levé ruce briliant nejlepších kvalit. I Ellen zapomněla na svůj žal a hleděla na toto nenadálé bohatství jako očarovaná.

Kameny byly brzy rozebrány. Kvůli prutu zlata vzplanul prudký spor.

Hans se dal do smíchu.

„Nebud'te tak chtiví, dámy a pánové,“ řekl. „Ujišťuji vás, že každý z vás si může těchto kamenů a zlata nabrat celý pytel. Pochybuji jenom, že vás ta sklíčka obohatí.“

„To nejsou sklíčka, mladíku!“ pronesla mentorsky lady Hintonová, která Hansovi neporozuměla. Stále ještě žila ve světě pozemských hodnot.

„Kde jste to našel?“ zeptal se Stormer, tisknoucí pod šosem saka na břicho prut zlata.

„Už jsem vám říkal, že na cestě. Cestou k zálivu. A jestli se tam přestěhujeme...“

„Samozřejmě!“

„A co nejrychleji! Co říkáte, lady? Tahle Venuše! To je planeta! Zbytečně ji nenazvali po bohyni krásy. Ne, kvůli tomu stálo zato sem letět. U všech rohatých, my budeme bohatí jako krésové! Ale kdepak krésové! Ti budou proti nám žebráci...“

„Ale zítra nemáme co jíst, mister krésus,“ vrátil Zander rozhořelé hlavy do smutné skutečnosti.

„Pryč se zlatem! Pryč se skvosty!“ zvolal najednou Schnierer. „To je valuta! Matka spekulace! To je boj!“

To je krev!...“ A znovu do nekonečna vykládal o své pastorální idyle.

„Ale jsem proti komuně, proti centralizaci obyvatelstva. Hovořil jsem ještě na Zemi o tom, co zahubilo Německo. Nadmíru rozrostlá komunita Berlína. Sami jsme vytvořili zbraň, které použily extrémní

živly. Pryč s centralismem! Vybudujeme osady. Soukromá hospodářství na národnostním základě.“

„Budeme mít Anglii, Francii, Německo,“ řekl Stormer. „Nu což, špatné to není!“ a začal v duchu počítat obyvatelstvo budoucích států. Anglie: on, Hintonová, Ellen, Wheeler, Pinch, Mary... Škoda, že zahynul Blotton, zosobňoval by anglickou armádu. Ministr obrany. Úhrnem: Anglie – šest lidí. Německo: tři Theckerové, Schnierer s dcerou, Zander, Winkler, Finger. Osm, víc než v Anglii. Nevadí! Německo bude oslabovat třídní antagonismus. Francie: Maréchal, Delacroix, no a Jack jakožto koloniální část impéria. Z Francie se stává druhořadý stát. Zlaté doly připadnou Anglii, to jest jemu. Co může dokázat jedna žena a baron na chcípnutí?

„Ano, to není špatná myšlenka,“ pokračoval Stormer už nahlas. „Vládni, Británie!“ „Bože, ochraňuj krále!“ Myslím rozumného krále...“

„Může se najít i rozumná královna,“ namítla vznešeně lady Hintonová ze svého křesla, které vypadalo jako trůn. „Také má zálusk na zlaté doly!“ řekla si.

„To rozhodne volba!“ odpověděl Stormer. A začal počítat šance: „Pro mne: já samozřejmě, hlas Pinche – dupnu na štěně, v nejhorším mu slíbím hodnost ministra... hm... a to je vše. A pro Hintonovou: Wheeler, samozřejmě, Ellen, Mary zpracují... Ještě že tu není Blotton... Určitě by byla zvolena za královnu. Ne, raději bez hlasování, rovnou, jako za Napoleona.“

„To jsou záležitosti státního významu,“ řekl ironicky Zander. „Zatím se jimi nebudeme zabývat. Chystejte se na cestu. Neberte si s sebou nic zbytečného. Pamatujte si, že na Venuši nejsou osobní sluhové. Zítra za svítání se vyrazí.“

„A co vy?“

„Já zůstanu v raketě jako hlídka. Kromě toho neztrácím naději, že se mi podaří získat spojení se Zemí.“

Vypukly nové přípravy, nový výběr věcí. Lady Hintonová se ani tentokrát nerozloučila se svým semišovým pytlíčkem a doplnila své poklady ještě dvěma velkými brilianty.

Za svítání zazvonil zvon. Začalo „stěhování národů“...

Horký déšť šlehal bolestně do obličeje. Kolem byly páry, kouř, mlha. Rachotí oblaka, rachotí sopky. Země se chvěje a duní skrytými vulkanickými silami. Strašné...

Lady Hintonová kráčí, opírajíc se o biskupovu ruku. Mokrá, kamenitá půda klouže pod nohama. Biskupovo dlouhé roucho a široká sukně lady Hintonové se pletou mezi nohama, zachytávají za ostré kameny. Potůčky horké vody stékají po tváři, zádech, prsou. Lady má na tváři výraz oběti vedené k oltáři.

„Můj bože! Nikdy jsem si nemyslela, že...“

„Prosím vás, lady, zastavte se,“ řekl biskup odfrukuje.

Položil do louže rance – svůj a lady Hintonové, zvedl šosy roucha k pasu a svázal je na uzel. Lady Hintonová se odvrací. Je jí hanba. Biskup s odhalenýma nohama! Nejen že je to neslušné, je to téměř nepřirozené.

„Radím vám, lady, abyste udělala totéž.“

„Totéž?“ volá pohoršeně lady.

„Ano, totéž. Tady nezáleží na etiketě, lady. Jsme stejně pozadu a riskujeme, že zabloudíme. Nikdo nás nevidí.“

„Ne, ne. Jdeme,“ odpovídá rozhodně lady Hintonová. Biskup heká, zvedá rance. Vlečou se dál.

„Hej, hey, biskupe! Lady Hintonová! Kde jste? Nezůstávejte pozadu!“ ozývá se z mlhy.

„Hej, hey, biskupe! Hintonová!“ – Jaká nezdvořilost. Zdá se mi, že to je hlas toho řezníka Stormera...“ Lady si šlápla na sukni a upadla. Wheeler podepírá s námahou její těžké tělo. Je zmořený, rozzlobený. Mluví hrubě, pánovitě.

„Vždyť jsem vám to říkal. Kvůli vám jsme pozadu.“

„A to je lord biskup! Co dělá s lidmi Venuše!“

Z roztrpčení, únavy, urážky a rozmrzelosti je lady Hintonové do pláče. Kde jsou její vyjížďky, vycepovaní lokajové, rozumějící každému jejímu pohledu?...

„Tak lezte, k čertu, jinak na vás nebudeme čekat!“ křičel Stormer.

Lady Hintonová vzdychá. Vskutku, truchlivá cesta.

Hans jde vpředu a zkoumá půdu. Tady našli peří a kaluž krve. Teď tu nejsou, smyly je deště.

A tuje vrstva drahokamů. Tady bude jistě zastávka.

„Ppomozte mi fvstát. Uppadl jsem a ležím, se mi zdá, na bbriliantech...’ píchají...“ ozval se v mlze hlas barona.

„Hled’me! Tady jsou, rozsypy. Až je člověku horko!“ řval Stormer.

Lady Hintonová pocítila nenadálý příliv sil. Nemyslíla už na slušnost, vykasala si šaty a táhla biskupa za sebou.

„Rychle! Rychle!“ pobízela, sotva dechu popadajíc. „Jinak nám nic nezbude.“

Baron, Stormer, Wheeler, Pinch, Delacroix rozvazovali rance, plnili je drahokamy, vyhazující obleky a prádlo. Dosud nikdy nebohatli tak rychle. Jediný pohyb ruky přinášel statisíce – alespoň se jim to zdálo. Do ranců se sypal mnohamilionový majetek.

Hans tu scénu pozoroval s úsměvem, odpočívaje pod svahem skály. Vstal a zapískal, což znamenalo, že je čas se vydat na cestu.

„Milionáři“ si hodili rance na záda. Těžké břímě! Vyzazili. Kameny nesnesitelně tlačily do ramen. Hekali, těžce dýchali, ale nesli.

Dole, když mlha řídla, se rýsovala temná skvrna zálivu.

Půda se pod nohama najednou zahoupala. Všichni upadli, obsah ranců se vysypal. Tlumené podzemní dunění sílilo, přecházelo v hřmění a propuklo neuvěřitelně silnou ránou. Se skal se sypaly kameny. Zprava se mlha zbarvila do purpurova, vyšlehl oslňující plamen. Všechno kolem zaclonily kotouče černého kouře. Blesky brázdily tento prvobytný chaos živlů. Na hlavu se sypal popel a drobné kamínky. Schovat se pod skálou? Skála se chvěla jako v zimnici a mohla se zřítit. Všech se zmocnila panika. Hans se snažil udělat pořádek, jeho hlas však nebylo slyšet. Cestující zaházeli definitivně své rance a jako rozumu zbavené stádo se vrhli dolů z mírného svahu. Zprava se přes útesy prudce hnala ohnivá řeka, ozařujíc jasně okolí. S Hansem zůstali pouze Winkler, Mary a Jack. Omotali si hlavy svými ranci a utíkali.

Když se podzemní síly provalily na povrch, uklidnily se. Půda se dosud chvěla, ale silné nárazy se už neopakovaly. Jen pro sirnaté páry se těžko dýchalo. Úžlabina na štěstí končila a za ní začínalo otevřené údolí – pozvolný sestup k úpatí hory. Zde byl vždycky

prudký vítr. Odnášel pryč mlhu, sirnaté páry a popel. Dýchalo se lehčeji.

Hned z kraje se objevila těla „padlých“. Hans je přepočítal a prohlédl. Byli tu všichni a kromě nějaké odřeniny byli celí.

Úzký poloostrov, vybíhající do zálivu, bylo už dobře vidět. Poloostrov začínal u příkré skály červeného pískovce. Měly by v ní být deštěm a erozí vzniklé jeskyně. Sem také mířil Hans se svými zmořenými poutníky.

Ptáci a zvířata se poschovávala, zachraňující se před rozzuřenými silami. Na přesličkách nebylo vidět ani balónkové ptáky.

A tady je záliv. Zleva narážejí na poloostrov vlny příboje, vysoké jako mnohapatrový dům. Na Zemi tak vysoké vlny nejsou. Pouze zdejší nevídané bouře mohou tak rozhoupat vody oceánu. Každých dvanáct vteřin se na poloostrov řítí vodopád, dlouhý několik kilometrů. Vzduch naplňuje rytmicky šílený hluk, který zachvívá zemí a skalami.

Cestu přehrazuje proud, černý proud. Je cítit cosi známého. No samozřejmě, je to nafta! Kolik je na Venuši paliva, kolik zkondenzované energie! Tyto horské vodopády, příboje, vítr, nafta... určitě tu je i uhlí. Bohatství Venuše čeká, až na ně přijde řada po vyčerpání pozemských zásob...

Na levé straně poloostrova je zuřivý příboj, na pravé tichá zátoka, porostlá stromy. Připomínají poněkud mangrové stromy Indie a Jižní Ameriky, rostoucí na plochách zaplavených vodou. Zde však dosahují vzdušné kořeny gigantických rozměrů, i samotný kmen je oproti kořenům nepatrný. Tak se rostliny přizpůsobují prudkým větrům, které nad tímto údolím vanou. Strom zapouští své daleko se rozvětvlující kořeny do vody a bahnitého dna jako spáry.

Na nepatrné koruně stromu, která vypadá jako kořen, jsou zahnuté větve, zakončené štětičkami. Hanse napadlo, že po těchto spletených vzdušných kořenech se lze velmi snadno dostat na druhou stranu přes Tichou zátoku, jak v duchu pojmenoval tuto část zálivu.

Mezi kořeny i u břehu se z vody tyčí bahenní rostliny, vysoké tři čtyři metry. Každý stvol vypadá jako otazník. Pro zvědavý mozek je na Venuši mnoho takových otazníků...

Na poloostrově, pokrytém hnědozelenou trávou, je dosti velké prostranství pro setí i zelinářskou zahradu. Půda však není stejnorodá. Jsou tu močálovitá místa, písčité přesypy, žulová vrstva. Je tu však i žírná černozem.

Z mraků vykouklo zapadající slunce a ozářilo skupinu lidí na pozadí narudlých skal.

Jak uboze vypadají ti milionáři, kteří sní o tom, že se stanou králi na „Nové Zemi!“

Na Zemi královsky vznešená lady Hintonová vypadala s vykasanými šaty, špinavýma, oteklýma červenýma nohama a s rozčuchanými šedými vlasy jako trhovkyně. Lord biskup jako by přiletěl na Venuši rovnou z londýnského podsvětí. Stejně tak baron. Nikdo na Zemi by neuvěřil, že to je boháč – byť i bývalý, a baron.

„Musíme přemýšlet o noclehu, občané, a vybrat jeskyni,“ řekl Hans.

„Jj e... je... jeskynní lidé!... Tto jsme to dopracovali!“...

Nahlédli do jedné jeskyně. Vlhko, mokro, bublá tu voda. Dál! Další byla sušší, ale malá. Třetí zase byla na spadnutí, protože nad ní čněl balvan mokrého, podzemními vodami omletého pískovce. Čtvrtá vyhovovala. Velká, pevná, pohodlná. Vychází z ní několik postranních jeskyní, výklenků, chodeb.

„Musíme ty chodby prozkoumat, jestli v nich nežijí nějakí obyvatelé,“ řekl Hans. „Winklere, rozsviť svítilnu, jdeme.“

Sotva vniklo světlo svítilny do jeskyně, vyběhlo z ní se suchým zašustěním něco, co vzdáleně připomínalo pozemskou stonožku. Byla téměř bílá a jen trochu štíhlejší než telegrafní sloup. Gigantická stonožka proběhla neobyčejně hbitě velkou jeskyní a zmizela v postranním průchodu. Následovala ji desítka pětimetrových „dětíček“.

Ženy vykřikly a utekly od jeskyně kousek dál.

Svítilna ozářila „švába“ s chlupatými dvoumetrovými hnědými tlapami. „Šváb“ pohyboval půlmetrovými vousy a upřel na Hanse černé oči, velké jako jablko. Přitom tiše pískal. Winkler do Hanse šťouchl.

„Neměli bychom raději odejít? Na Venuši není zřejmě ani jedno doupě prázdné.“

Ve všech koutech jeskyně se ve tmě cosi hýbalo, šramotilo.

Sypaly se drobné kamínky. Z postranních jeskyní se ozvaly zvuky, připomínající koňské kašlání a těžké kravské oddychování.

„Ano,“ souhlasil Hans. „První noc budeme muset strávit na dešti. Je to sice těžké, ale zato bezpečné. A zítra se pustíme do vystěhování všech stonohých obyvatel.“

Noc byla na štěstí mimořádně tichá. Jen v dáli hučel neumlkající příboj. Úmorné dusno, vedro. Vzduch byl hustý a tak těžký, že se špatně dýchalo. Hlava se točila. Sopečné záře plápolaly. Noc byla horká, purpurová...

Hans spí lehce. Naslouchá sebemenšímu šramotu a zvukům. V mozku se probouzejí pradávné instinkty pračlověka, na kterého v noci číhalo tisícové nebezpečí... Přimhouřenýma očima vidí světlo. Pootevřít víčka... Ve vzduchu se vznášejí oslnivě jasné balónky. Noční tma rodí další a další balónky velikosti jablka, melounu.

Najednou jeden balónek s ohlušujícím praskotem pukl. Všichni se probudili, vykřikli. Hra třpytících se balónků pokračuje. Jako by si jimi pohazoval někdo neviditelný.

„Co je to?...“

„Zřejmě kulové blesky,“ řekl Thecker. „Vzduch tu je příliš nasycen elektřinou.“

Písek suše praská, jako by ho někdo přesypával, třebaže nehybně leží. Od hlavní pušek odskakují s tichým praskotem modré jiskry. Jako se v ochlazeném, vlhkostí přesyceném vzduchu srážejí páry, tak se v této elektřinou přesycené atmosféře tvoří jiskry a kulové blesky. Hans pozvedl ruku, roztáhl prsty a na koncích se objevily jiskřičky. Krásné, ale děsivé! Vlasy na hlavě stojí a praskají, jako by je česal neviditelný kaučukový hřeben.

V horách tečou proudy rozžhavené lávy. Postupně stydne a hoří matným, temně rudým plamenem.

Ve vzduchu létají tiše celé roje velkého hmyzu. Nad nimi stejně tiše krouží jako černé pokrývky ve vzdušném víru noční dravci – možná zdejší „netopýři“. Vše je neznámé, neobyčejné, všechno svou nezvyklostí děsí...

V horách se ozval křik... Jako by to křičel člověk. Odpovídá mu zvířecí řev v lesích, na druhé straně zálivu...

Kulové blesky zmizely. Odlétl hmyz, odlétli ptáci. Svítá...

Baron vzdychá, lady Hintonová rovněž. Stormer hlasitě zívá. Spánek opouští víčka. Nikomu se nechce spát... Hans a Winkler tiše rozmlouvají, plánují, jak vystěhují „nečisté“.

Za svítání se pustili do práce.

Zatarasili vchody do malých jeskyň i všechny skuliny a otvory – zazdili netvory. Ale z velkých postranních jeskyní začali obyvatelé vykuřovat. Uprostřed největší jeskyně vykopali jámu, naplnili ji naftou a zapálili. Cestující upozornili, aby vylezli trochu výš na skály, protože ze všech štěrbin ihned polezou „vystěhovalci“.

A skutečně – lezli. Švábi, velcí jako ovce. Stonožky se zploštělými hlavami, jako mají hadi a s klepety, hrbatí pavouci, čtyřnozí skokani, žlutí jako jantar, průsvitní, s očima, jako mají teleskopické ryby, a hadi...

Vylezli velcí netvoři, rozlezli se do sousedních jeskyň, pak lezla drobotina, modrošedé svinky, velké jako králík; červení červi, valící se jako kolo, „ryby“ s velkou tlamou, lezoucí po ploutvích a kolébající se jako lachtani... Zdálo se, že tento průvod nemá konce, jako by patřil k nočním hrůzám. Jak obrovské množství tvůrčích záměrů přírody! Kolik zkoušek, pokusů! Jaká nevyčerpatelná fantazie v hledání nejlepších tvarů, nejlépe pro život uzpůsobených!...

Lidé seděli na kamenech bez hnutí, se zatajeným dechem. Co je to? Sen nebo blouznění vzrušené fantazie?

Bylo po bouřce. Už dávno nastal mléčný den. Elektřina ve vzduchu se vybila.

Průvod nestvůr skončil až k poledni. I nafta dohořela. Z jámy se trochu kouřilo. Winkler, Hans, Thecker a Pinch vstoupili opatrně do jeskyně. Všude ležely mrtvoly nestvůr a hmyzu. Některé se ještě kroutily, svíjely, pohybovaly vousy, trhaly nožkami – přičemž „nožka“ některého pavouka byla delší než lidská noha.

Nepříjemná práce, ale jeskyni jakž takž vyčistili, mrtvoly odvěkli trochu dál, jámu s naftou zasypali. Teď se v jeskyni dalo bydlet.

Zeny však nesouhlasily.

„Raději budu spát pod otevřeným nebem, na dešti než v jeskyni. Člověk usne a v noci tam vlezou nové nestvůry.“

„Nevlezou,“ uklidňoval Hans. „Vykopáme kolem jeskyně jámy, naplníme je naftou a v noci je vždycky zapálíme. Všechny nestvůry se ohně bojí, nepolezou blízko.“

Ženy stále odmítaly. Když se však v noci spustil prudký liják, vstoupily do jeskyně i ony.

Když měli v pořádku obydlí, začali přemýšlet o potravě. K jídlu už neměli nic. Museli jít lovit na břeh.

„Prudký příboj,“ řekl Thecker, „musí vyhodit na břeh spoustu ryb a měkkýšů. Myslím, že se nám podaří objevit i jedlé.“

Pinch vyrobil udice.

Na lov šli Pinch, Hans, Winkler a Thecker. Ženy pověřili, aby vyrobily postele z měkkého mechu a lyšejníků. Rostlo jich tu na svazích hor spousty. Byly pružné, měkké, teplé, o nic horší než peřiny. Daly se lehko odtrhnout od země. Jen okraje měly křivé; stačilo trochu seříznout, aby to mělo nějaký tvar – a postel byla hotová. Stormera a Wheelera nechali v jeskyni, aby ženám pomohli a chránili je, vyzbrojeni puškami a noži.

Pinch své udice při lovu neupotřebil. Na břehu bylo bezpočet ryb, koryšovitých a měkkýšovitých raků. Zbývalo jen vybrat všechno, co se dosud nezkazilo. Ještě na kilometr od břehu přivítal poutníky zápach zdechlin. Podél příboje chodila hejna bezkřídlých ptáků, kteří vypadali jako pelikáni. Z dálky je bylo možno pokládat za lidi, byli asi stejně velcí, měli kolébavou chůzi a hlasitě křičeli. Hans si všiml, že i ptáci se vyhýbali zdechlinám a vybírali čerstvé ryby, které se ještě třepetaly. Ptáci byli velmi klidní a vůbec se nebáli. Lidé k „pelikánům“ přistupovali a hladili je. Ptáci si lidi se zájmem prohlíželi. Brzy chodili ptáci a lidé vedle sebe, strkající se jako na trhu.

Za obrovskou stěnou příboje, který se tříštil o hradbu pobřežních skal, nebylo oceán téměř vidět. Nad hradbou příboje se jen chvílemi vztýčila obrovská hlava nějakého netvora.

Zdechliny tak páchly, že se dalo těžko dýchat.

Právě byla na břeh vyhozena ulita velká jako člun. Tu nedonesou. Tu je však druhá, velká jako podnos na čaj. Odtáhli ji

stranou. Obrovská pancéřová ryba div Pinche neporazila. Dosud sebou křečovitě mlátila. Také ji odtáhli. Ta je tedy opravdu čerstvá. A je veliká, může mít dvě stě kilo... Ne, tu neunesou... Museli si vybrat menší. Winkler a Hans si hodili rybu na ramena, Pinch a Thecker nesli „ústřici“.

„Dnes bude k obědu jeseter a ústřice,“ oznámil Hans, když přišel k jeskyni. „Rychle ohřejte v kotli vodu.“

Kotel postavili na „petrolejový vaříč“ – jámu s hořící naftou. Voda už vřela, ale „kuchaři“ se dosud mořili s „ústřicí“, která se za nic na světě nechtěla otevřít. Držela tak pevně, že ji Hans nemohl otevřít ani sekerou. A pancéřová ryba zase měla tak pevný krunýř, že ji nikdo nemohl rozseknout. Rozhodli se, že „ústřici“ polejou horkou vodou. Pomohlo to – lastura konečně povolila a objevilo se velmi jemné, světle růžové maso.

Stormer položil „jesetera“ na zem břichem nahoru a sekal se zuřivostí hladového člověka. Břicho pancéřové ryby mělo měkčí šupiny, které měly podle Stormera pod úder sekery rychleji povolit. Konečně se mu podařilo rybu rozseknout. Opatrně přičichl. Všechno v pořádku. Voní rybinou, jak to má být.

„Maso budeme muset vysekat po částech.“

„A jak to uděláme s ústřicí?“ zeptal se baron.

„Vaří se. Vařené ústřice jste ještě nejedl, barone?“

„Ttakhle oocet kdyby byl!“

„Pepř, bobkový list a láhev vína. To by byl obědek! S vínem a ústřicemi. Ale kde nic není ani čert nebere, barone.“

Z kotle to velmi chutně vonělo. Když však rozložili maso na lesknoucí se půlky plochých lastur, které přinesl Hans, všichni se na sebe podívali.

„Jjezte prosím, ppane!“ vybídl přívětivě Maréchal.

„Vy jste starší, barone, ponechám vám tu čest, abyste ochutnal první jídlo,“ odpověděl Stormer.

„Tto tedy má ten nejstarší uumřít dřív než ostatní?“

Vypukl spor.

„Není to konečně houba, ale ryba, a ke všemu čerstvá ryba,“ dodal si odvahy Hans a první vzal do úst kousek masa. Všichni se na něho dívali jako na člověka, který pozřel jed. Hans klidně žvýkal.

„Dobré?“

„Báječné!“ odpověděl Hans s plnými ústy.

Baron měl velký hlad. Byl však trpělivý, neboť jed nemusí účinkovat hned. Když si však Hans dal do úst druhý chutný kousek, baron to nevydržel a vzal si malý kousíček, po něm biskup, Stormer a ostatní. Brzy všichni jedli s chutí jeskynních lidí. Maso ústřice bylo ještě jemnější a chutnější.

Příjemný pocit sytosti zlepšil náladu. Zásobování bylo zajištěno alespoň na celé letní období.

„Musíme se naučit ryby sušit, abychom si udělali zásoby na zimu,“ řekl Hans. „Zanderovi budeme také muset připravit sušené ryby. Dnes mu zanesu čerstvou.“

Hans uřízl velký kus a vydal se zpátky do hor, k raketě.

Když se druhého dne k večeru vrátil, všichni spali.

VI Biskup mění bohy

Ráno se probudili v opálové mlze.

„Voní tu nějaký parfém!“ zvolala Delacroix, vdechujíc vzduch.
„Nerozlila jste voňavku, Ellen?...“

„Nemám žádnou...“

„Tak snad vy, Amelie?... Kde se vzala taková silná vůně?“

Vítr protřhl mlžnou clonu. Poloostrov, který byl včera šedavě žlutý, byl jasně zbarven.

„To jsou květiny. Samozřejmě, to voní květiny. Vyrostly a rozkvetly za jedinou noc. To je úžasné.“

„V takovém skleníku to není nic úžasného.“

„Překvapující je něco jiného,“ pronesl zamyšleně Hans. „Naši pozemští učenci se domnívali, že na Venuši je asi přibližně kamenouhelná doba. A tady je zatím tolik květin.“

„Učenci se mohli mýlit,“ poznamenal Thecker. „Jestliže je Venuše dokonce mladší než Země, mohou tu vývojové procesy probíhat rychleji, nežli tomu bylo na Zemi. Viděli jsme už hodně

rostlin a zvířat, která můžeme zařadit do doby kamenouhelné. Tato doba na Venuši ještě neminula. Vývoj však šel dál. Jedna doba přece nevystřídá druhou náhle. Ty přesličky, „pterodaktylové“, pancéřové ryby a ostatní zástupci karbonu budou existovat ještě po mnoho tisíc let spolu s pozdějšími zástupci říše rostlinné a živočišné, kteří jsou bližší naší době.“

„Jaro je v plném proudu, nesmíme ztrácet ani den. Od jeskyň je k našim budoucím plantážím daleko. Budeme se muset na dobu polních prací přestěhovat na poloostrov. Postavíme si tam baráky. Po obědě se vydáme na cestu.“

„Cestující“ – lady Hintonová a její společnost – tentokrát neodporovali, protože byli rádi, že budou co nejdál od jeskyní s jejich hroznými obyvateli.

Hans mířil k „Tichému přístavu“, dál od ohlušujícího příboje a těžkého zápachu rozkládajících se mořských živočichů.

Jakmile přišli na místo, začali se „cestující“ dohadovat o nejlepší úseky. Každý chtěl získat pobřežní pásmo žírného jílu. Kromě toho tu byla ve vrstvě žuly velká přírodní vodní nádrž, ustavičně zásobovaná deště. Sladké vody bylo dost.

Mezi baronem a Stormerem propukl spor. Na Venuši div nedošlo k první válce. Hans a Winkler museli zasáhnout, aby konflikt urovnali. Hned však propukly další konflikty. Stormer se chytil s Wheelerem, Pinch s baronem... Každý chtěl co nejméně pracovat a co nejvíce sklízet.

„Už mě ty nekonečné spory omrzely,“ řekl Hans Winklerovi. „Musíme jim jednou provždy zamezit.“

„Stěžujete si, že jsem despota?“ obrátil se k „cestujícím“. „Dobře tedy. Žijte si, jak chcete, ale nepočítejte s naší pomocí, s našimi zásobami a úrodou. Winklere, Mary, Jacku! Budeme pracovat zvlášť. Jdeme!“

Baron a lady Hintonová protestovali proti tomu, že jim odvádí jejich sluhy. Na Venuši však už nebylo sluhů stejně jako pánů.

„Cestující“ zesmutněli, ale brzy se uklidnili. Potraviny a vody je dostatek. A je teplo. Co víc potřebují? Jen ještě postavit baráky, aby se alespoň při spánku mohli schovat před deštěm.

Stormer nazýval pohrdavě skupinu Hansových soudruhů „plebs“.

„Cestující“ pozorovali z dálky, jak „plebejci“ staví baráky, snažili se je napodobit a jakž takž postavili baráky i oni. Pak si vyžádali od „plebejců“ semena, protože svoje rychle snědli.

Jediný Schnierer si semena schoval. Splnil se jeho sen o novém životě na „Nové Zemi“. Pustil se vážně do hospodaření. Hned první den se však přesvědčil, že vymyšlet filosofické systémy je pro něho mnohem lehčí, než rýt záhony. Už po první hodině fyzické práce byl celý rozlámaný. Naříkal, vzdychal, nemohl usnout a přemýšlel. V jeho filosofickém systému byla nějaká chyba, na niž nemohl přijít. Přišel na ni teprve k ránu: k šťastnému životu na „Nové Zemi“ mu chyběli... otroci, kteří by za něho pracovali v době, kdy by se oddával vysokým filosofickým úvahám. Hans mu jeho filosofický systém beznadějně pokazil. A ráno řekl profesor zachmuřeně své dceři:

„Usuš zrní na setí na slunci, roztluč je na kamenech a upeč placky.“

„A co budeme jíst na podzim, tatínku?“ zeptala se.

„Hleďme na ptactvo nebeské, žeť nesejí, ani žnou, ani shromažďují do stodol. Protož nepečujte o zítřejší den“,“ odpověděl.

Ani biskup Wheeler by nemohl odpovědět lépe.

Nevyvedly se Schniererovy „osady“, kde by „farmáři“ seděli jako krtci ve svých doupatech. Sám život ho přiměl vykročit po sociálně nebezpečné cestě koncentrace obyvatelstva. Dokonce i odvčící nepřátelé – Anglie a Francie – představovaní Maréchaletm a Stormerem, se nastěhovali do jednoho baráku. Lady Hintonová se ubytovala s Ellen a Schnierer s dcerou. Hans a Winkler se ubytovali s Jackem, a Mary – uprostřed baráku. „Cestující“ měli svou osadu a „plebejci“ také svou. V každé osadě však stály baráky těsně jeden vedle druhého.

Hans, Winkler, Mary a Jack pracovali i v dešti i za poledního horka.“ Obdělávali žímou půdu a proti nevítaným hostům – zvířatům, netvorům, hmyzu – postavili kolem svých baráků ohradu.

Hans měl výbornou myšlenku – udělat z „tučňáků“ domácí zvířata. Přivázal k vlastnoručně vyrobenému rádlu – ke kořeni podivného tvaru – dva „tučňáky“. Byli silní a poslušní a hodně pomáhali.

Ženská část „cestujících“ byla daleko schopnější než mužská. Nejhuř se vedlo lady Hintonové a Ellen, které fyzickou práci vůbec neznaly. Ellen se však už do toho trochu vpravila. Ženy nosily ryby, „ústřice“, připravovaly jídlo, praly prádlo a šaty, které se stále více měnily v chatrné hadry.

Hans zabavil Wheelerovi jeho roucho pro Theckerovo dítě a biskup vypadal jako světský člověk. S dlouhým rouchem s něho spadly také poslední stopy po hodnosti duchovního. Nevedl už ani s lady Hintonovou rozhovory o spáse duše a pohledům staré lady se vyhýbal. Jednou to nevydržela:

„Nepoznávám vás, můj starý příteli. Zdá se mi, že zapomínáte na boha.“

„Nejsem vůbec starý,“ namítl, nakrucuje si vousy, které mu narostly. „A pokud jde o boha, tak každá planeta má svého boha.“

„Nebo bohyni?“ zeptala se jedovatě Hintonová.

„Máte úplně pravdu. Venuše je bohyní lásky.“

„A vy jí velmi horlivě sloužíte...“

Po takových rouhavých a neslušných Wheelerových slovech lady Hintonová pochopila, že bůh biskupa navždy ztratil a biskup boha a ona zase přítele...

Pinch se točil kolem Amelie. Stormer stále častěji a významněji pokukoval po Mary, ta však mu nevěnovala nejmenší pozornost. Lady Hintonová se pokoušela svěřit se se svými stesky alespoň Ellen, avšak neteř se také změnila – odpovídala hrubě a nebylo jí do řeči. Její maličké prstíky dávno prací zhrubly. Na všechny byla zlá.

Stormer a Maréchal stále ještě snili o návratu na Zemi. Často si o čemsi šeptali a každého rána odcházeli do hor.

Hanse jejich nepřítomnost zajímala, neměl však čas je stopovat.

Když však šel jednou jako obvykle navštívit Zandera, zaslechl v horách v mlze baronův a Stormerův hlas. Mluvili o tom, jakými budou boháči, až se vrátí na Zemi.

Hans pochopil, že Maréchal a Stormer chodili sbírat zlato a drahokamy a ukládali je zřejmě někde blízko rakety.

Když se Hans a Zander setkali, sdělovali si novinky.

„Hojnost vláhy, tepla, kyseliny uhličitě a úrodná půda dělají zázraky,“ vyprávěl Hans Zanderovi.

„Zelenina roste jako by kynula, a dosahuje obrovských rozměrů. Brambory jsou velké jako obrovská dýně, kapusta je větší než člověk, pšenice je jako bambusový háj. Přestože tu je léto krátké, dá se tu sklídit trojí, čtverá úroda. Ryby se suší. Potravin bude dost na celou zimu i na zpáteční cestu... A co rádio, mlčí?“

„Mlčí,“ odpověděl zarmouceně Zander. „Země možná naše rádiové signály přijímá, neslyším však odpovědi.“

Jedné horké noci došlo k nepříjemné události. Z „Tichého přístavu“ vylezly na břeh rosolovité beztvaré bytosti, připomínající obrovské měňavky. I pohyby připomínaly améby: z rosolovité, huspeninové sraženiny se utvořily výrůstky, na nichž se „améby“ pohybovaly jako na horách... Sraženina se hned natahovala, že byla jako červ, hned se zase srážela do beztvarého chomáče. Byly to slizké, studené bytosti bez úst, bez očí, bez kostí...

Jeden takový chomáč živého těsta vlezl do ženského baráku a způsobil tam hrozný zmatek. Nikomu neublížil, ale k smrti vyděsil lady Hintonovou svým studeným, slizkým dotekem.

Po této příhodě se všichni zamyslili nad tím, že v „Tichém přístavu“ mohou být i nebezpečnější tvorové.

Winkler navrhl, aby obydlí umístili na vzdušných kořenech mangrových stromů – „na těchto pilotách, připravených pro stavby“, jak řekl, stačí jen udělat podlahu a střechu nad hlavou. Všichni to schválili. Vypuklo stěhování na stromy.

Baron bručel: „Uupadáme. Z kajuty a astroplánu do jeskyní, z jeskyní na stromy... Brzy budeme chodit nazí, po čty... čty...“

„Po čtyřech!“ pomohl mu netrpělivý Stormer. „Bude vám to moc slušet, barone.“

Lady Hintonová se ve dne v noci trásla; bála se, že při bouři spadne i s barákem do Tichého přístavu, „kde ji samozřejmě krokodýli rozsápou.“

Hans často pokukoval po lese na druhé straně zálivu. Bylo velmi lehké přelézt tam po splétajících se vzdušných kořenech. V lese jsou možná jedlé plody, ptáci. Na „poli“ byla doba klidu, neboť pletí právě skončilo. Proč by se tam nevypravili?

Druhého dne se Hans, Winkler, Thecker, Amelie a „její stín“ Pinch ozbrojili puškami, revolvery a noži a lezli po kořenech a větvích, jako lezli jejich dávní předci, kteří se podobali opicím.

Nikdo nevěděl, jaká dobrodružství je na této nebezpečné cestě očekávají.

VII „Hra na schovávanou“

„Tak tohle je kamenouhelná doba,“ řekl Thecker. „Snad to není lepidodendron?⁵ Výška dvě stě, tři sta stop. Podívejte se, ve výši asi čtyřiceti stop se kmen rozvětjuje ve dvě, každé rozvětvení se znovu rozděluje, a zase a zase. Na vrcholcích jsou ovocné šišky. Na větvích jsou dlouhé ostny. A podívejte se na to obrovské kapradí... a přesličky...“

„Ano a vedle je něco, co vypadá jako palma. To už ale není z doby kamenouhelné. Palma s plody. Měli bychom je ochutnat, ale nedosáhneme na ně. Visí moc vysoko a kmen je také vysoký.“

„Tady se válí jeden v trávě!“ zvolala Amelie. „A dokonce má prasklou skořápku. Jakkak ne, když letěl z takové výšky. Bílá, moučnatá dužnina. Voní to pěkně. Mám to ochutnat? Hm... Cukr s vanilkou... a mouka... To je dobré! A máslo...“

Všichni ochutnali.

⁵ Lepidodendron – obrovská rostlina z doby kamenouhelné (pozn. ruské redakce).

„Výborné.“

„Musí to být také výživné. ‚Moučka Nestlé. Nepostradatelné pro děti a staré lidi‘,“ zažertoval Pinch.

„Skvělý objev. Už jen proto stála naše výprava zato. Rybí dieta už omrzela. Teď budeme mít výbornou mouku.“

„Dovedu si představit, jaké z ní budou dobré placky,“ zasnila se Amélie.

Poutníci vydatně posnídali „kokosové ořechy“ a opatrně vnikli do lesa. Polotma. Ticho. Vítř pohvizduje tiše jehličím. Temná zeleň s načervenalým odstínem.

„To je divné, že je na Venuši tolik hnědých a tmavěčervených rostlin,“ řekl Hans.

„Na Venuši je taková hustá a oblačná atmosféra, že zadržuje část spektra slunečních paprsků jako v hloubce pozemských moří. Proto má listí na Venuši narudlou barvu... Ovšem, je to pouze moje domněnka,“ poznamenal předem Thecker.

Pod kapradím rostly „houby“.

„Kdybychom položili na sebe pět nebo šest obrovských bochníků chleba, teprve pak by se to vyrovnalo velikosti jedné houby na Venuši,“ řekl Pinch. „A možná, že to je jedlá houba. Od hub ale raději dál. Kolik našich předků zemřelo v hrozných mukách, než vyzkoušeli, která houba je jedlá a která jedovatá!“

Pod nohama měli vodu. Museli najít sušší místa. Hansovu pozornost upoutala téměř kulatá jáma naplněná vodou, široká asi dva metry. Po deseti metrech – další jáma. A další a další.

„Vypadá to, jako by okraj lesa bombardovali.“

„A s neobyčejně přesným zaměřením,“ poznamenal bývalý dělostřelec Winkler. „Všimněte si, že jámy jdou souběžně a jsou od sebe stejně vzdálené.“

„Co to znamená?“ zeptal se Hans. „Myslíš, že to jsou umělé jámy? Nejsou to snad pasti na zvěř? Kdo by je ale mohl vykopat? Na Venuši jsou sotva tak rozumná zvířata nebo pololidé.“

„Myslím si, že to jsou stopy,“ odpověděl Winkler. „Stopy obrovského zvířete.“

„Stopy? Jaké by to muselo být zvíře, když každý jeho krok měří přes deset metrů!“ Amélie se bázně podívala na stopu. „Nechtěla

bych takové zvíře potkat. Tady nejsou naše pušky na hraní pro lov nic platné, tady bychom potřebovali děla.“

Vyšli na lesní louku. Začalo pršet. Před očima měli mlhu, bílou jako prostěradlo.

„Držte se při sobě!“ zvolal Hans.

Šli opatrně, naslouchali, ohlíželi se. Občas se v mlze objevily temné siluety osamělých stromů.

K známým zvukům větru, deště a hromu se přidaly nové zvuky, které svou nepochopitelností děsily.

„Vypadá to, jako by tu někde blízko bylo lokomotivní depo. Jako by vypouštěli páru nejméně z deseti lokomotiv,“ řekl tiše a rozčileně Pinch. „Á – lokomotiva píská. Vlak odjíždí za pět minut...“

„Pst...“ upozornil Hans. Na pravé straně vpředu začala bílá mlha tmavnout. Skvrna byla stále tmavší, objevovala se nejasná silueta domu a najednou se „z výše třetího patra“ vysunula jako automobil velká, obludná hlava zvířete s očima, které byly oproti hlavě velmi malé.

Ozval se výstřel. To Pinche napadlo zahrát si před Amelii na neohroženého lovce Buffalo Billa.

Nejsilnější siréna zaoceánského parníku je komářím pískáním oproti zvuku, který se jako smršť rozlehl lesem. Země se zachvěla, stromy zašuměly. Zvuk srazil lidi na kolena, hned však vstali – z mlhy vyrostla temná masa a hnala se na ně.

Ozvaly se druhé sirény a propukl takový pekelný koncert, že až v uších zaléhalo jako při dělostřeleckých salvách. Tato zvířata mohla zřejmě zabíjet pouze zvuky, které vydávala...

S otevřenými ústy a zacpávající si uši vrhli se lidé na všechny strany.

Hans spadl do jedné jámy – stopy. Byla tak hluboká, že když se přikrčil, šla mu voda až po uši. Zvíře se přehnalo a nevšimlo si ho. Jedna noha zvířete sebou těžce plácla vedle jámy. Hanse cosi uhodilo do hlavy, byl to ocas zvířete, který se táhl po zemi. Hans schoval hlavu pod vodu. Ten nekonečně dlouhý ocas šustil ještě dlouho v trávě vedle Hansovy jámy.

Konečně byl obrovský živý tank pryč. Hans vylezl z jámy, otřepal se a naslouchal.

Začala strašná hra na schovávanou. Jen aby vítr mlhu nerozptýlil!

Ještě že zvířata tak zběsile troubila a zdálky tak upozorňovala, že se blíží. Lidé jim rychle uhýbali stranou. Někdy se však zvuky křížily, odrážely se lesní ozvěnou a pak bylo těžko určit směr. Bylo nutno dávat pozor, z které strany se země více chvěje. Ti, co pozor nedávali, spatřili už jen někdy poslední výstrahu – tmavou skvrnu v mlze. Ještě jedna věc lidi zachránila; byla to nepohyblivost zvířat, která pravděpodobně vážila víc než ta největší americká lokomotiva... Pro tuto masu těžkého, neohrabaného těla nebyl pohyb snadný. Zvířata někdy v rozběhu narazila v mlze na strom a s hrozným praskotem ho vyvrátila jako opravdový tank. Podle zvuků se dalo usoudit, že se poplašená zvířata pomalu uklidňovala. V pekelné kakofonii sirén nastávaly pauzy. V jedné z těchto pauz se ozval vzdálený lidský hlas, který však nebyl ani hlasem Amelie, ani Pinche, ani Theckera... A znovu divoký řev zvířat...

Lidé padali únavou a sbírali poslední síly, aby se znovu a znovu zachraňovali před svými pronásledovateli.

Za hodně dlouho se ozval ojedinělý a protáhlý hluboký zvuk. Vypadalo to jako signál ke skončení poplachu. Nastalo ticho. Lidské uši však ještě po mnoho minut neslyšely ani hučení ani vítr, ani vzdálený hukot příboje – tak byly jejich bubínky ohlušeny.

Mlha... mlha... Kde jsou ostatní?... Co se s nimi stalo? Není někdo rozmačkán nebo rozsápán?... Předsmrtný křik nemohlo být slyšet... Co dělat?... Kam jít?... Hans se rozhodl zavolat.

„Winklere! Amelie! Pinchi!“

Nikdo se neozýval. Ani zvířata však už nezařvala – zřejmě zmizela, jako by se rozplynula v mlze...

Hans zavolal znovu. Hlasitěji a ještě hlasitěji... Všichni zřejmě ohluchli jako on a neslyší ho... A zvířata? Ta snad ani lidské volání neslyší.

„Winklere! Winklere...“

Hansovi vyrostla před obličejem tmavá skvrna. Leknutím uskočil.

„To jsem já,“ ozval se jako by za zdí Winklerův hlas.

Už začínali slyšet. Brzy se ozval i tenký hlas Amelie. Silný vítr mlhu roztrhal. Teď ji měli nad hlavou jako nízko plující oblak. Lesní louku bylo jasně vidět. Hans se rozhlédl. Nikde nikdo!

„Jako by to byla nějaká vidina,“ zavrtěl hlavou Winkler.

Zpod listů velkého kapradí vyběhla Amelie.

„Tři jsou celí. Kam se poděl Pinch?“

„Tady jsem,“ ozval se najednou odněkud shora Pinchův hlas. Hans a Winkler zvedli hlavu. Vysoko na přesličce seděl Pinch a kýval na ně; jedině ze strachu mohl vylézt tak vysoko po hladkém kmeni.

„Proč jste se neozval, když jsem vás volal?“ zeptal se Hans.

„Čekal jsem, jestli se přede mnou neozvou ty obludy.“ Pinch lezl s hekáním dolů a každou chvíli vykřikl.

„Nelezlo se tak špatně,“ prohlásil. „Kmen je trochu drsný a šupinky jsou tak velké, že na ně člověk může položit nohu. Ale nebýt těch oblud, tak bych tam asi nevylezl. Pomohly mi,“ přiznal se.

„Kam půjdeme?“ zeptala se Amelie. Všichni se ohlédlí.

„Hukot příboje jde odtud,“ řekl Hans, „a tam také půjdeme.“

Rychle přetáli lesní louku a vnořili se do lesa.

VIII V zajetí u šestirukých

Houstl podrost přesliček a kapradí, houstla tma. Rozbíhaly se vyplašené drobné ještěrky, stranou se proplazil nekonečně dlouhý, tlustý černý had. Obrovští pavouci spřádali skutečná tenata. Pavučina byla tak pevná, že ji museli proříznout nožem. Když se do pavoucích sítí zapletl směšný tlustý hmyz, velký jako husa, mlátil sebou a pištěl jako prasata.

„Tady si člověk připadá jako Gulliver v zemi obrů,“ řekla Amelie. Byla velmi spokojena, že se na tuto cestu vydala. Otec nechtěl dlouho svolit, Delacroix a Ellen jí to vymlouvaly, Amelie však trvala na svém.

Za zády se jim ozvalo vytí a nesrozumitelná řeč. Poutníci zůstali v údivu stát. Někdo se za nimi hnál. Bylo slyšet, jak v houštině praskají suché větve přesliček. Pinch měl připravenou pušku.

V sedavé lesní mlze se mezi kapradím objevily nejasné obrysy obrovského chlupatého člověka. Pinch vystřelil.

„Ee... Ou... Au...“ vykřikl chraptivě divoch, zavyl a zmizel.

„Já vám tu pušku vezmu!“ zlobil se Hans na Pinche. „Teď by tak ještě scházelo, aby nás přepadla tlupa divochů jako ty obludy.“

„Myslíte, že to byl Venušan?“ podivila se Amelie. „Jsou tu tedy i lidé?“

„Měli byste mi raději poděkovat,“ ospravedlňoval se Pinch. „Kdybych toho jejich vůdce včas nevydělil, jistě by nás už Venušani přepadli. Teď utekli – lekli se výstřelu.“

„Možná, že má Pinch pravdu,“ podpořil ho doktor.

„Koho by napadlo, že na Venuši jsou také lidé a co je nejvíce překvapující, že se postavou podobají pozemšťanům? Jenomže jsou hodně chundelatí. A poněkud vyšší. To je však naprosto pochopitelné, když si uvědomíme, že na Venuši je poněkud menší přitažlivost nežli na Zemi. Škoda, že jsem si toho Venušana neprohlédl. Bylo by zajímavé se s ním seznámit.“

„Ještě se seznámíte, až nás budou jíst,“ řekl Winkler.

„Musíme rychle z lesa pryč. Přidejte do kroku.“

Nebylo to však tak snadné. Co chvíli se museli zastavit, aby se prodrali liánami nebo prořízli pavučinu.

„Odporná zvířata!“ bručel Pinch, dívaje se s odporem na tlusté chlupaté pavouky. „Živí se asi nejen hmyzem, ale i drobnými ptáky a zvířátky. Ale možná že ani drobní být nemusí. Taková tenata udrží tele.“

Přes lesní louku se šlo snáze. Na louce rostly vysoké košaté silné stromy, připomínající duby. „To už není doba kamenouhelná,“ napadlo Hanse. Na stromech visela mezi silnými větvemi obrovská hnízda a vedle nich jako by visely zavěšené rance. Poutníci nechápali, co je to za vosí hnízda.

Vzadu něco prasklo. Ozvalo se tiché, protáhlé „vrrr“, a pak jako by se ozval klapot kastanět. Ohlédli se. Na pomezí lesa, u okraje, z něhož poutníci právě vyšli, vyrostl jednolitý řetěz divokých tvorů, jakýchsi šestirukých kříženců opice s klokánem. Běhají i po šesti i po čtyřech, stojí a skáčou po dvou, sedají si jako klokani a prostřední pár rukou jim pak nehybně visí na chlupatých prsou a horní se pohybuje – jako by se šestirucí domlouvali jako němí a jejich gesta provází vrčení a klapot. Oči mají černé, vypouklé, v hlubokých

očních důlcích, nosy obrovské, modré, vypadají jako hruška... Utéci! Rychle utéci!

Doběhli k lesíku stromů, které vypadaly jako duby. Z větví začali najednou padat na trávu stejní šestiručí tvorové. Šestiručí zprava, šestiručí zleva, vzadu, vpředu – obklíčení podle všech pravidel. Není kam utéci. Zbývá pouze si cestu probojovat. Tentokrát už si připravil pušku nejen Pinch, ale i Hans. Šestiručí se posadili, jako by se lekli. Mlčeli. Kouleli zlýma černýma očima. Jejich modré nosy jako hrušky zrudly a rychle se nafukovaly. Z hrušky byla skoro koule, větší než meloun. Ozval se sykot, jako by byla najednou otevřena stovka sifonů. Z nosů jim vyletěly drobné krůpěje jako z rozprašovačů. Hans vystřelil. Pinch vykřikl a upadl. Hans ucítil sladkou, přesládlou, omamnou vůni. Hlava se mu zatočila, v uších mu zahučelo. Ani neviděl, jak upadli Amelie a Winkler a upadl sám do bezvědomí.

Hansovi se zdálo, že sedí vysoko na stožáru za velkého houpání. Zhluboka vzdychá a otevírá oči. Prudký vlhký vítr mu fouká do obličeje. Hansovo tělo se stejnoměrně kývá – to už není sen...

Hans se snaží vzpomenout si, co se s ním stalo... Přepadení šestiručích, „plynový útok“, mdloby... U ucha mu šustí listí. Visí na stromě... Chce natáhnout ruku, pohnout nohou, ale nemůže. Jako by byl zavínut nebo hodně pevně svázán... V mezeře mezi mraky svítí hvězdy. Je tedy noc? Když omdlel, byl večer, stmívalo se... Oči trochu přivykly tmě. Hans vidí vedle sebe se houpat tmavá těla. Volá.

„To jsi ty, Hansi?“ slyší větrem tlumený hlas Winklera. „Zdá se, že jsme se dostali do pěkné patálie. Nemohu se vůbec pohnout...“

„Já také ne. Kde je Amelie a Pinch?“

„Visí vedle mne. Neozývají se. Asi se ještě neprobrali, nebo jsou mrtví.“

„A šestiručí?“

„Není je vidět.“

Za několik minut se probrali i Pinch a Amelie. Plyny zřejmě přestaly působit u všech najednou. Sdělili si navzájem své truchlivé myšlenky. Všemožně se snažili vyprostit se z pout, ale marně. Mohli

jen trochu hýbat rameny a nohama. Ruce jako by jim přirostly k trupu a nohy jako by měli srostlé.

„Jako kdyby nás začarovali a proměnili v stromy,“ řekla Amelie. Nenaříkala ani nedělala hysterické scény.

Začalo svítat. Zajatci spatřili šestiruké. Někteří viseli na rukách nebo na ocase na stromě, jiní stáli u stromu a opírali se o něj. Stáli v nehybných pózách jako sochy. Sotva se však jejich zkamenělých postav dotkly první sluneční paprsky, ožili. Kolem zajatců se s vrčením a klapotem začalo shromažďovat nesčíslné množství šestirukých. Usadili se na větvích, hádali se o místa, viseli jim nad hlavou, dívali se zdola. Všichni se zřejmě toužili podívat na neobvyklou kořist. Šestirucí rychle klapali jako kastanětami, možná, že to dělali prsty nebo jazyky, vrčeli a gestikulovali všema čtyřma rukama. Skákali a lezli na stromy neobyčejně hbitě, ale na zemi raději chodili po šesti nebo skákali po dvou.

Až u zajatců seděl zřejmě starý vůdce s šedivou srstí. Zaklapal. Několik šestirukých se vrhlo splnit jeho rozkaz.

„Zřejmě se blíží náš konec, Winklere,“ řekl tiše Hans.

„Vypadá to tak, Hansi. Z toho se nedostaneme. Všiml sis, jak se naše obleky lesknou? Šestirucí nás zřejmě natřeli nějakým lepidlem. Proto se z nás tak rychle staly kukly. Ti šestirucí nám něco chystají...“

Hans pozoroval ty, kteří běželi splnit starcův rozkaz. Vyšvihli se rychle na nejvyšší větve. Tam visely malé „ranečky“. Hans už pochopil, co je to za „ranečky“. Šestirucí si zřejmě dělali zásoby potravin a věšeli je na stromy.

Mladí poslové utrhli několik „pytlíků“ a slezli dolů. Používali přitom hbitě čtyř rukou a ve dvou nesli náklad.

Stařec vzal „pytlík“. Byl v něm lepidlem natřený pavouk. Stařec utrl kousek pavoučího masa a dal ho Hansovi k ústům. Ten zaťal zuby a s odporem zaskučel. Šestirucí zaklapali, zavrčeli a nabídli mu jiné jídlo, když předtím olízali lepidlo z velkého, modrobílého červa. Hans znovu odmítl. Stařec s velkou trpělivostí nabízel Hansovi lesní plošnice, šváby a obrovské kobylky...

Některá tato „jídla“ byla ještě živá. Hans pochopil, že šestirucí své oběti hned nezabíjejí, ale uchovávají je živé. A zřejmě je

dokonce krmí. Proto se starý s takovou pozorností a trpělivostí snažil vyzkoumat, čím se živí tato vzácná dvounohá zvířátka, která se dostala šestirukým po prvé do rukou. Po dlouhých pokusech nakrmit je „masem“, došel starý k názoru, že zajatci nejsou masožravá zvířata, a znovu zaklapal. Za několik minut přinesli oddaní služebníci „kokosový ořech“. Hans měl hlad. Snídaně mu přišla právě vhod. Ať to dopadne jakkoliv, musí načerpat sil. Hanse se však přesto zmocňovaly pochybnosti, jestli má potravu přijmout nebo ne. Jestliže šestiručí nejedí mrtvoly a přesvědčí se teď, že „kořist“ vůbec potravu odmítá, neusmrtí ji hned, dokud je živá? A Hans se rozhodl, že jíst bude. Když otevřel ústa, starý pochvalně zaklapal. Ostatní přijali nejnovější zprávu, že „jedí“ a klapot se rozletěl z větve na větev, ze stromu na strom.

Zajatci byli nakrmeni. Jejich situace se tím však nezlepšila.

„Vykrmuji nás jako vánoční husy v posadě,“ řekla Amelie.

„Ach, jenom aby šestiručí hned tak neměli vánoce,“ ozval se ze své větve Pinch.

Když šestiručí zajatce nakrmili, ztratili o ně zájem a rozptýlili se na různé strany. Thecker mohl sdostatek pozorovat tyto podivné bytosti: jak lovili kořist – hmyz, ptáky, plazy pomocí „plynového útoku“, jak je pak namazali lepidlem, oblizující je svým dlouhým jazykem – lepící žlázy měli zřejmě v ústech – jak rozvěšovali po větvích živé jídlo... Tak minul den.

Když už bylo slunce hodně nízko nad lesem, projevovali šestiručí neklid. Běhali, lezli a skákali rychleji, volali na sebe a každý zřejmě spěchal obsadit své spletené hnízdo, než nastane tma. Slunce zašlo a šestiručí najednou usnuli v póze, v níž je spánek zastihl. Nejpodivnější bylo, že usnuli všichni najednou a bleskurychle. Několik opozdilců však znehybnělo přece jen se zdviženýma rukama u stromu. Slunce už zašlo, ale na louce ještě nebyla docela tma. Hans viděl, jak přeběhl louku rychle obrovský ještěr, přiběhl k šestirukému, chytil ho do tlamy a odtáhl na okraj lesa. Šestiruký nevykřikl, dokonce se ani nepohnul. Nikdo mu nepřišel na pomoc. Tento nepochopitelný hluboký spánek byl zřejmě nejslabším místem šestirukých v boji o existenci. Proto při západu slunce tolik spěchali schovat se do svých hnízd, proto žili na stromech. Pro zajatce to bylo

prvním potěšujícím objevem. Mohli být klidní, že během noci snědeni nebudou.

Úplně se setmělo. Mohli hovořit aniž se báli, že šestiruké vzbudí.

„Máš nůž?“ zeptal se Winkler.

„Mám, ale není mi nic platný,“ odpověděl Hans. „Zrovna jako puška, která se povaluje u stromu. Kdyby nám tak přišli na pomoc Stormer, Wheeler a Jack! Ale nenajdou nás... Co kdybychom přece jen zavolali...“

„Jacku! Jacku! Stormere!...“

„A! A! A!“

„To je ozvěna.“

„Ne, myslím, že to ozvěna není.“

„Mě jste huboval a sám svoláváte divochy z celého lesa,“ zabručel Pinch. „Nohy a ruce mám oteklé... Zdřevěněly mi... Vždyť jsem to povídal,“ pokračoval po chvíli. „Podívejte se, někdo běží přes louku.“

Opravdu, ve tmě se pohyboval čísi stín, jehož obrysy nasvědčovaly, že to je člověk.

„Oea! Eieje!“

„Breptá něco jako ,to jsem já, nestřílejte’,“ řekl Pinch. „Nevymýšlejte si!“

Člověk šplhal rychle po kmeni. Vtom se chytil za větev, za niž visel Hans.

„Tak, a teď nás dvounozí seberou šestirukým!“ řekl Pinch. „Z bláta do louže. Srazte ho alespoň nohou, Hansi.“

„Nemohu.“

„Oea!“

K Hansovi se přiblížila temná, zarostlá tvář. Docela blízko. Je slyšet, jak divoch těžce dýchá... Odulý, rozseknutý spodní ret... Když se pokouší mluvit, vysunuje z úst špičku oteklého jazyka. V rysech venušského divocha je cosi známého...

„Ale vždyť to je Blotton!“ vykřikl najednou hlasitě Hans.

„Ano, ano, to jsem já,“ pokouší se vyslovit srozumitelně Blotton, může však užívat pouze samohlásek.

Hans ještě nevěří svým očím a prohlíží si nenadálého hosta. Blotton má tělo omotáno lýkem a listy.

„Kde se tu berete? Co se s vámi stalo? Proč nemůžete mluvit? Blottone, jste to vy?“

„Potom, potom,“

„poom, poom“, vyslovuje Blotton, Hans už si však trochu zvykl a začíná jeho řeči rozumět. Blotton jim potom vše poví. Teď se musejí co nejrychleji zachránit. Kde je nůž?... Blotton vytahuje z pochvy Hansův lovecký nůž a opatrně rozřezává lepkavý oblek. Což se opravdu tak nečekaně objevila záchrana?

Během několika minut se všichni zajatci „vyloupili ze svých kukel“, jak řekla Amelie, rychle slezli se stromu, sebrali pušky a dali se na útěk.

Než se rozední, musí být od šestirukých co nejdál. Ale utíkat v noci lesem nebylo snadné.

Nebýt Blottona, dopadlo by to s poutníky špatně. Stal se z něho skutečný divoch – tak obratně se dovedl orientovat v lese, obcházet překážky, nalézat stezky v močálovitém terénu.

Blotton měl na sobě lesní oděv, který ho chránil před trny a ostny, zatím co uprchlíci měli pouze roztrhané prádlo. Ještě že šestirucí nevědí, co je to oblek. Kdyby jim ho strhli a namazali jim lepidlem tělo, neutekli by ze zajetí. Blotton ani za nic na světě nemohl odtrhnout dlaň od rukojeti nože, na níž byla vrstva lepidla.

Konečně měli les za sebou. A tamhle už je vidět záliv.

„Mangrové“ houštiny. Jenom aby k nim doběhli... Pustili se přes volné prostranství.

Vyšlo slunce. Šestirucí se zřejmě probudili a přišli na to, že jim zajatci zmizeli. Možná, že se už za nimi ženou...

„Rychleji, rychleji!“ pobízí Pinch.

A najednou se za nimi ozval zlověstný klapot kastanět a tlumené „vrrr... vrrr“. Dohánějí je...

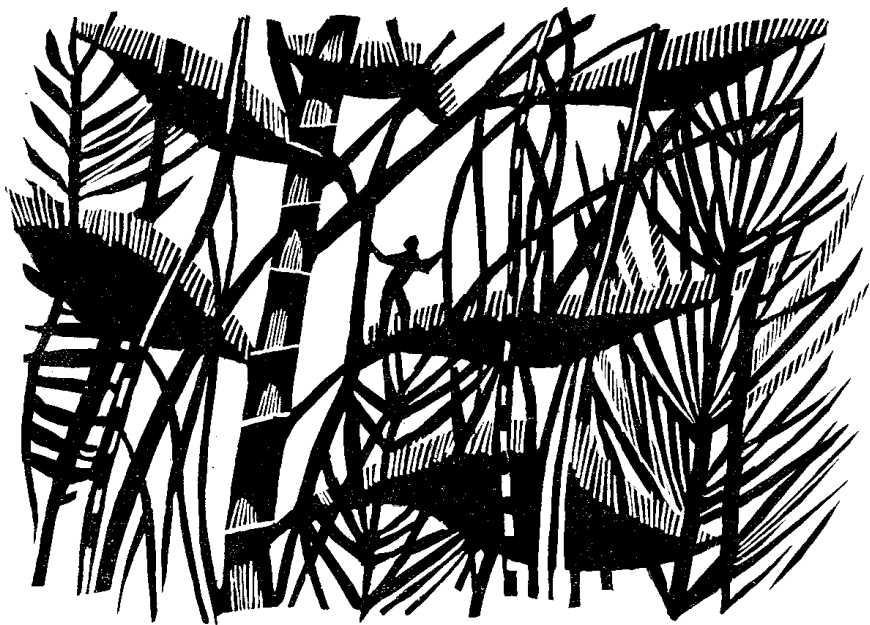
Ke vzdušným kořenům mangrových stromů zbývalo několik desítek kroků. Tu jsou. A už lezou po kořenech. Pozemské opice by se jistě nemohly pohybovat rychleji. A už jsou uprostřed „Tichého přístavu“. K „mangrovým stromům“ doběhli i šestirucí; se zuřivým klapotem se hnali po kořenech tak rychle, že bylo všem jasné: zachránit se znamená dostat se do baráků.

„Musíme podstoupit boj,“ řekl Pinch. „A hlavně nepouštět je blízko. Jinak zase zaprskají, my ztratíme vědomí a spadneme do vody.“

Třeskly výstřely. Šestirucí začali padat, ti co nebyli zasaženi však houževnatě útočili dál. A už zasyčeli svými nosy jako „rozprašovači“. Na štěstí začalo pořádně pršet. Déšť zneškodnil vlnu plynu. Práskal jeden výstřel za druhým, šestirucí padali, ale stále ještě se blížili. V „táboře“ už výstřely zaslechli. Wheeler, Stormer, Jack a Mary přiběhli na pomoc. Palba zesílila. Šestirucí nápor nevydrželi a utekli.

„Ať jsou kokosové ořechy sebelepší,“ řekl Hans, „budeme se jich muset zříct a zbořit náš vzdušný most, abychom se zabezpečili před útokem šestirukých.“

Přesekli část vzdušných kořenů a vzdušný most přes „Tichý přístav“ zničili.

IX Vyprávění zdivočelého lorda

Když spatřila Ellen Blottona, hlasitě vykřikla. A těžko říci, čeho bylo v tom výkřiku víc – radosti nebo hrůzy.

„Ó, Henry...“

Zdivočelý lord si nevšiml ani Ellen, ani lady Hintonové, vrhl se ke kotlíku s rybami od včerejška, vyndal jednu rukama a začal ji chtivě požírat, přičemž se mračil a skučel.

„Jste to opravdu vy, Henry?...“

Odpověď bylo chraplavé zavrčení. Lady Hintonová šeptala modlitby...

Doktor Thecker měl s Blottonem hodně práce. Lordovy rty byly hrozně oteklé a začernalé. Spodní ret byl rozseknut vedví a vypadal jako „zaječí pysk“. Na oteklém jazyku měl krvácející ránu. Thecker se divil, že nedostal otravu krve. Teprve za několik dní díky mistrnému léčení otok sešel, rány se zacelily a Blotton mohl srozumitelně hovořit. A vyprávěl jim o svých dobrodružstvích.

Obrovský netopýr – „nebyl-li to ovšem létající tygr“ – ho chytil do spárů a vznesl se s ním do vzduchu. Však má ještě stopy jeho drápů na ramenou a na zádech... Ovšem že se polekal! Zbytečně však nebyl vášnivým lovcem a nelovil divou zvěř ve všech světadílech. Hlavní je, aby člověk v takových chvílích neztratil hlavu. „V letu mě nesežere. A dokud letí, mám čas si svou situaci promyslet“. Byl však přece jen těžkou kořistí a pták začal klesat a oddělil se od hejna.

„Viděli jsme to...“

Černá stuha ptáků zmizela v oblacích, prchajíc před nečasem. Pták s Blottonem letěl úžlabinou.

Blotton měl nůž. Nebylo však snadné vytáhnout ho z pochvy, protože mu ptačí spáry svíraly ramena i ruce.

Zakoušeje nesnesitelnou bolest – při každém pohybu se mu spáry zarývaly do ramene a do zad stále hlouběji – uvolnil Blotton pravou ruku, vytáhl nůž a vrazil ho ptákovi do břicha. Pták nepřítčně zakvílel, ale ze spárů ho nepustil. „A dobře udělal, jinak bych se byl zabil. Byl jsem už připraven, že ho sám chytnu za nohu, jestli spáry povolí.“

Pták se pokoušel Blottona v letu klovnout, přestože však měl dlouhý krk, nemohl na něho zobákem dosáhnout. A následky krvácení se dostavily. Blotton byl od hlavy až k patě zbrocen ptačí krví. Oči měl zalepené, a to bylo ze všeho nejhorší. Zavřel je a najednou pocítil, jak se nohou dotkl kamene. Pták se zhroutil na kamení, přikryl Blottona svým tělem, zaplácal sebou a odsunul stranou křídlo, které Blottona přikrývalo. Liják mu okamžitě smyl s tváře krev. Blotton prohlédl. Pták, který pomalu ztrácel síly, rozevřel spáry, Blotton se vytrhl, nechal mu ve spárech pořádný kus masa z ramena a byl volný. Pták udeřil Blottona nohou přes tvář. Jeden spár se mu zasekl do rtu a poranil mu jazyk. Blotton bodal ptáka nožem dál. Šílený bolestí, zapomněl pták na kořist, mávl křídly, převalil se těžce přes skálu a tam zřejmě také zdechl.

„To je nejzajímavější příběh z mého loveckého života,“ řekl Blotton.

„Ano, ale tentokrát jste lovcem nebyl vy,“ poznamenal Stormer. „No, a co bylo dál?“

„Zjistil jsem, že ležím v kamenné úžlabině – jako ve vaně, plné horké krve. Myslil jsem, že se uvařím zaživa. Teplota této krve mohla být jistě padesát stupňů. Kolem se válelo peří.“

„Viděl jsem to místo!“ zvolal Hans. „Hledali jsme vás, ale nenašli.“

„Snažil jsem se odlézt co nejrychleji do jeskyně,“ odpověděl Blotton. „Musím říci, že ten létající lupič má přímo kožená křídla a na ocase peří. Několik per a kousek kůže s křídla jsem si schoval, ale při svém putování jsem je ztratil.“

Blotton odpočíval pod skálou. Ztratil spoustu krve. Hlava se mu točila a špatně se orientoval. A místo toho, aby šel nahoru kaňonem k raketě, vykročil pomalu dolů, došel k zálivu, odbočil napravo a... zabloudil v lese.

Oblek měl rozervaný od trnů. A prodírat se lesem nahý nebylo nic příjemného, protože se mu trny a ostny zabodávaly do těla. Musel se také chránit před štípnutím jedovatého hmyzu. Z jakéhosi lýka, jehož rostlo na stromě hojnost, si vyrobil něco jako oblek. Chodit po lese bylo nebezpečné. A tak se Blotton vyšplhal na strom. Živil se „kokosy“, pil dešťovou vodu, která padala na listí, do dutiny stromů a na koruny. Cestu k raketě stále najít nemohl. Volal, ale nikdo se neozýval.

„Také jsme na vás volali, ale neozýval jste se.“

S jakými nestvůrami se při svých toulkách po lesích setkal, kolikrát jen unikl nebezpečí!...

Viděl tak neobyčejně vysoké lesy, že je zprvu pokládal za vysoké hory, porostlé lesem.

„Každý strom byl vysoký několik set metrů. Dole rostla tráva, vysoká jako naše stromy. Nad ní byla spleť lián, silných jako lodní stožár. Nad trávou zvedaly bílé klobouky houby, velké jako kopule katedrál. Celý les připomínal obrovskou lýkovou spleť, tak byl hustý a napěchovaný rostlinstvem. Tento les měl několik pater. Každé patro mělo své rostlinstvo a svůj svět zvířat. Do prostředních pater nepronikl ani déšť, ani slunce, dokonce ani zdejší zuřivé větry.“

„Bylo tu přitímí a ticho jako na mořském dně. Jen občas se ozvalo rachocení, jako by se řítla horská lavina. To padaly staré, shnilé obrovské stromy. Ba i ptáci a zvířata prostředních pater byli

tiší. V horních patrech však bylo světleji, více života a hluku. V kalíšcích květů by se tu velmi pohodlně spalo, nebýt sice velmi příjemné, ale omamné vůně.

„Listí na těch nejvyšších stromech je tak velké, že by se jedním listem dal přikrýt dům. Nejednou jsem vystoupil na „plochou střechu“ tohoto zeleného mrakodrapu a procházel jsem se po listu a kochal se pohledem na okolí. Některé listy jsou porostlé chmýřím, které je metr dlouhé a na prst silné. Chodil jsem mezi tímto chmýřím jako mezi stepním kavylem.“

„A co zvířata, ptáci, rostliny, hmyz?“ zeptal se zvědavý Pinch.

„Je jich v lese habaděj. Kdybych to neviděl na vlastní oči, sotva bych uvěřil, že síla života může být tak velká. Ale Venuše je mladá planeta, velmi úrodná. Má tolik životní mízy, že rostliny vyrážejí ze země jako naftové prameny z vrtů. Zrození a smrt se střídají neobyčejně rychle. Sám se tomu dodnes divím, že jsem uprostřed všech těch nebezpečí zůstal naživu. Země, tráva, lesy se doslova hemží živými tvory. V přítmí, obklopen věčnou mlhou, rojí se obrovský hmyz, nestvůry, ustavičně se vzájemně požírajíce, čelisti nepřetržitě pracují. Je to jako strojek na maso, běžící pás života a smrti. V tom lese musí člověk zapomenout na pozemské rozměry. Naši hroznější nejsou větší než zdejší užovky. Náš hmyz, to jsou pro Venuši vskutku mikroskopičtí tvorové... Jednou jsem se zachraňoval před mravenci, z nichž každý byl větší než já. Po druhé jsem podstoupil skutečný boj s mouchou. Věřte mi, že bych se snáze vypořádal s pořádným pozemským orlem. Na švábovi bych mohl jezdit jako na koni, jako na obrovské pozemské želvě. A ptáci! Kdybyste viděli ptačí boj! Vypadá to jako boj dvou stíhaček.

Setkal jsem se i se svými starými známými – s netopýry'. Žijí na vrcholcích stromů, zabírajících tisíce hektarů lesní plochy.

Nemohu ani vylíčit všechno, co jsem viděl a to jsem viděl jen kousek Venuše,“ řekl Blotton.

„A jaká zvířata považujete za nejnebezpečnější?“ zeptal se Hans.

„Šestiruké,“ odpověděl Blotton. „Prostudoval jsem jejich život dosti podrobně a napadá mě, že už to ani nejsou zvířata. Jsou to lidé této planety. Nebo alespoň bytosti, jejichž vývoj došel na ní nejdále. A jestli v boji o existenci zahynou, tak jediné proto, že mají

nepochopitelně tvrdý spánek. Možná však, že v průběhu vývoje i tento svůj vrozený nedostatek odstraní.“

„Nás tento nedostatek v každém případě zachránil.“

„Až bude mezi Zemí a Venuší pravidelné spojení, bude boj mezi šestirukými a pozemskými lidmi nevyhnutelný,“ řekl Winkler.

„To není tak strašné. Šestiručí vyřazují své nepřátele z boje plynovým útokem. Lidé mají k dispozici ještě vražednější prostředky. Kdybychom věděli, že nás čeká plynový útok, mohli jsme si s sebou vzít plynové masky. Jeden kulomet by k vítězství stačil.“

Ivdyž Blotton dovyprávěl, vylezl z baráku, sedl si na větev a spustil nohy. Ellen, která vypadala jako popelavá opice, k němu po větvi přilezla, přemohla svou hrdost a nesmělost a řekla:

„Ó, Henry! Tolik jsem trpěla, tolik jsem se o vás bála, tolik jsem čekala...“

Pohlédl na ni lhostejněji než obvykle a odpověděl:

„A zbytečně! To, co se hodí pro Zemi, nehodí se pro Venuši! A naopak, Ellen. A naopak.“ A suše se zasmál.

Malá pobledlá popelavá opice smysl nepochopila, pochopila však výborně tón, jímž to bylo řečeno. A spadla málem do „Tichého přístavu“, hemžícího se venušskými krokodýly a „amébami“.

A bývalý ženich vyrazil se zvířecí obratností, získanou v lesích, na břeh, kde Mary máchala ve vodní nádrži prádlo, hrubě odstrčil Stormera a přistoupil k Mary s úsměvem na znetvořených rtech.

X Podzimní myšlenky

„Podzim je i na Zemi neradostný, ale na Venuši je strašný. Člověk žije jako pod sprchou. Brr! Za den se dvacetkrát změní počasí. Horký vítr vystřídá ledový, teplý déšť – kroupy, bezvětří – uragán a mlhy, nekonečné mlhy,“ pravil Blotton, sedě u jeskyně.

„Na Zemi jsou místa, kde se člověk může před podzimem schovat. Nizza, Alžír,“ vzdychla Delacroix. „Na Zemi existují peníze a za ty může člověk mít stále jaro.“

„Na Venuši je teď také jaro, jenže se tam člověk nedostane; nejsou tu ještě vybudovány ani trati, ani lázně,“ odpověděl posměšně Blotton. „Ba, ba, je nejvyšší čas, abychom pomýšleli na zimu.“

Stormer byl roztrpčen, že lord Henry se bez jakýchkoliv voleb a plebiscitů ujal úlohy krále, vůdce a diktátora „cestujících“. „Zdivočelý lord“ se po svých lesních dobrodružstvích velmi změnil. Projevoval hrubost a urputnou houževnatost. Nesnesl odpor a brzy si podřídil všechny „cestující“, včetně Stormera. Stormer se sice dlouho bránil, ale poté, co ho Blotton zboxoval, uznal svou porážku a ztichl.

„Cestující“ se odebrali do jeskyň, kde bylo tepleji. „Plebejci“ žili dosud na stromech, v barácích, dokončujícíce polní práce.

„Je nejvyšší čas, abychom pomýšleli na zimu a na budoucnost. Máme tři možnosti. První je přezimovat v raketě...“

„To by bylo ze všeho nejlepší,“ řekla lady Hintonová, když si vzpomněla na útulnou kajutu a na své „pozemské“ křeslo.

„Jestli dovolí *soudruh* Finger,“ utrousil Stormer s křivým úsměvem.

„Nebudeme se ho ptát,“ odpověděl přezíravě Blotton. „Ano, ale nemáme na zimu žádné zásoby. A to, co oni sklídili...“

„Stačí pro všechny... Druhá možnost je přezimovat v jeskyni.“

„To už je horší.“

„Topiva je dost, tak teplo bude. ‚Kokosové ořechy‘ jsme našli i na poloostrově. Máme ryby, zrní, zeleninu...“

„Jestli je *soudruh* Finger dá.“

„Mister Stormer! Budu vás muset trochu pohladit po hlavě tímhle kamenem, jestli mi budete skákat do řeči. Nuže tedy, druhý návrh je přezimovat v jeskyni. Třetí návrh je vydat se za létem.“

„Vystavit se všem náhodám... hm... mlčím.“

„Ano, vystavit se tisícerému smrtelnému nebezpečí. To je samozřejmě nejkrajnější a nejriskantnější opatření. Raketa je ze všeho nejpohodlnější. Ať jenom Hans a jeho soudruzi natahají do rakety jako mravenci zrní, kokosové ořechy, ryby, zeleninu. V Hansově nepřítomnosti jednoduše do rakety vlezeme a obsadíme ji.“

„Bez pořádné rvačky se to neobejde,“ řekl Stormer.

„Ano, bez rvačky, a bez pořádné rvačky, se to neobejde.“

A čím dřív k ní dojde, tím líp. Musíme to co nejdříve skončit. Dvojvládlí je nepřijatelné. Bud’ my, nebo oni...“

„Proč jste zachraňoval Hanse a Winklera před šestirukými?“

„Mimo Hanse a Winklera tam byli i druzí. A bez Hanse a Winklera mohli šestirukí usmrtit i ostatní. Ted’ jsou mosty zbořeny, šestirukí se přes záliv nedostanou. Jsme po všech stránkách zabezpečeni a můžeme se bez ‚plebejců‘ klidně obejít. Jestliže nám nechťejí sloužit, musí být zničeni.“

„Zabít všechny ‚plebejce‘? Které vlastně?“

„Hanse Fingera a Winklera.“

„A Jacka, Mary a Zandera až pak?“

„Musíme přemýšlet nejen o zimě, ale i o daleké budoucnosti. Bez Hanse a Winklera nám ostatní nejsou nebezpeční. Zander je prospěšný svými vědomostmi. Tak na příklad oděv. Roztrhali jsme ho. Bude třeba zavést tkalcovství...“

„Avšak jen bez strojů!“ zvolal Schnierer.

„Z Jacka uděláme otroka...“

„A Mary?“ zeptal se Stormer.

„Mary bude mou ženou,“ odpověděl klidně lord Blotton.

Ellen vypískla jako myš. Lady Hintonová zavrávala a hlasitě vzdychla. Pinch se dvojsmyslně zachechtal. Blotton si ho tak změřil, že se Pinch celý příkrčil a zalezl hlouběji do jeskyně.

„Je čas, abyste se konečně rozloučili se svými pozemskými předsudky. Je zcela pravděpodobné, že budeme muset strávit na Venuši celý život. Boj s přírodou je tu výjimečně těžký. Nesmíme naše síly zmenšovat – o škodlivých živlech jako je Hans nemluví – ale musíme je zvyšovat. Musíme mít ženy a děti. Zdravé, životaschopné. Nesmíme přírodu kazit fyzicky nerovnými manželstvími. Ožením se s Mary. Misteru Wheelerovi – už není žádným biskupem – se myslím líbí mademoiselle Delacroix. Vy, Stormere, jste také ještě silný muž. K vám se bude hodit Amelie.“

„Ale...“ vykřikl Pinch a zarazil se.

„Nechci se vdávat,“ řekla Amelie.

„Na Venuši to není vaší osobní věcí, ale společenskou povinností. Mister Pinch se snad může oženit s Ellen, ačkoliv pochybuji, že by z tohoto páru vzešly silné děti. No a vy, barone, si můžete vzít za ženu lady Hintonovou, chcete-li.“ Blotton se skřehotavě rozesmál.

Všichni v ohromení mlčeli. Pouze Wheeler byl zřejmě se svým osudem spokojen a potlačuje úsměv pokukoval po své „snoubence“.

Krupobití ustalo. Prudký vítr odnesl mlhu. Ukázalo se slunce a hrálo jako v létě. Bylo vidět, jak se na poloostrově u sýpek lopotí Hans, Winkler, Mary, Jack a rodina Theckerových, která spojila svůj život s „plebejci“. Zrní nasypali do pytlů, které si hodili na záda a odnášeli do archy.

„Ti lidé jsou stvořeni pro práci,“ řekl Blotton s úsměvem.

„A Theckerovi s nimi!“

„Asi kvůli dítěti,“ zastala se Theckerových lady Hintonová. Doktor ji dále navštěvoval.

„Pohleďte! Pohleďte! Podzimní tah!“ zvolala Amelie.

Celé nebe bylo pokryto hejny stěhovavých ptáků. Na druhé straně zálivu pochodovala kočovná zvířata nej neobyčejnějších odrůd. Pochodovala neobvykle rychle. Klimatické zvláštnosti Venuše zrodily tyto „závodníky v chůzi“.

„To je divný tvor!“ pokračovala Amelie. „Z dálky by si člověk mohl myslet, že jdou jen obrovské nohy. Nebo člověk na chůdách. Dvě nohy. Tlusté, obrovské. Překročí jednopatrový dům. Trup má krátký, hlavu docela maličkou, vpředu se mu plandají přívěsky – jakýsi ‘rukonožec’...“

A tamhle je kříženec velblouda se slonem. Jaké má na bocích obrovské měchýře! Asi v nich má vodu nebo zásobu tuku na dalekou cestu. Jak rychle běží! Nohy nejsou skoro ani vidět. Ani na klusáku by ho člověk nedohonil.

Obrovští hadi se valí jako kola, modré „píd'alky“ měří zemi stometrovými kroky, stonožky se ženou jako dlouhé rychlíky.

Kříženci zvířat a ptáků běží, téměř letí na vysokých tyčích, které představují nohy, a pomáhají si křídly velkými, jako má letadlo. Předhání je čtyřnohá kavalerie zvířat s tlustým, masitým ocasem, hlavu mají jako tapír a tříprsté končetiny, jsou to možná praotcové budoucích venušských koní...

Všechny předhánějí černé „rance“ – na dálku se nedá poznat, co je to za zvířata. Skáčou jako blechy.

Každý jejich skok však měří stovky metrů.

Blottonovi zasvítily oči. To je ale rychlost! Na jednu skolopendru by se vešli všichni cestující... Škoda, že nemá taková lasa a tak silné ruce, aby tyto živé stroje o síle několika stovek koňských sil udržel...

„Podzimní karneval zvířat,“ řekla Delacroix. „V Paříži by to mělo senzační úspěch.“

Karnevalovou přehlídku přerušil tak mohutný výbuch, že všechny ohlušil. Skály se zachvěly, valilo se kamení, na prostranství před jeskyněmi se udělaly trhliny. S hukotem a příšerným rachotem a

duněním vyrazil k nebi ohnivý sloup. Ohnivé řeky se hnaly k „Tichému přístavu“.

Hans a jeho přátelé zahodili pytle a rozběhli se k jeskyním. Otřesy půdy mohly způsobit, že vodní vlna zatopí celý poloostrov. Erupce trvaly po několik hodin. Nebýt prudkého větru – jako tomu bylo při dřívějších zemětřeseních – byly by je sirné páry udusily.

Země se chvěla po celou noc. Sopečné dunění přehlušilo i úder hromu a řev příboje. K ránu začala láva tuhnout, přestože od ní dosud šlo horko. Hans a jeho přátelé si dali na hlavy mechové čepice a běželi k sýpkám. Za hodinu přituhlo. Láva ztuhla. „Tichý přístav“ byl ten tam. Proudby lávy spálily stromy. Šestirucí se teď mohli na „plantáže“ snadno dostat. Les byl však pustý a mlčenlivý. Při sopečných výbuších zmizela kamsi i hejna ptáků i kočovná zvířata. Život v této části planety odumřel.

Blížila se zima...

XI „Volá Země“

Zander měl ve zvyku, že se každého rána po snídani pokoušel chytit rádiové vysílání. Metodicky a podle plánu zkoušel všechny možné kombinace na dlouhých, krátkých a ultrakrátkých vlnách – leč marně. Éter mlčel. Zander vysílal sám signály. Hovořil do mikrofону a dokonce rozzlobeně křičel: „Haló! Haló! Volá Venuše. Volá Zander.“ Žádná odpověď.

Tu a tam to v rozhlasovém přijímači praskalo a hučelo. Zander dokonce uprostřed noci vyskakoval z postele a běžel k přístroji. Praskání však ustalo. Nejspíš to byly výboje v atmosféře Venuše, která byla přesycena elektrinou.

Zander už trčel u přijímače hodinu, až konečně rozmrzelé vstal. Beznadějně.

Najednou se však ozvalo praskání, chraptění a zřetelný, skřípavý zvuk, který zněl jako „haló“. Zander se zachvěl, jako by ho zasáhl elektrický proud. Přitiskl se pevněji k přijímači. Chvějícíma se rukama, opatrně, aby neztratil příjem, vylad'oval.

„Haló! Haló! Volá Mars. Zandere, odpovězte! Volá Mars! Slyšíte? Zandere! Haló!“

„Haló!“ vykřikl divoce Zander do mikrofону a nepoznal svůj hlas.

„Ano, ano, ano. Slyším. Kdo volá?“

Od startu se Země nebyl tak rozčilen.

„Proč Mars? To je jméno vysílací stanice?“

„Ale ne, skutečný Mars. Planeta,“ odpověděl bas. „Volá Mart'an Croocks.“

Zanderovi vyrazil na čele studený pot. Je to halucinace, šílenství nebo mystifikace?...

„Mluvte vážně!“ vykřikl Zander.

Neviditelný společník byl zřejmě veselý člověk. V jeho hlase se ozvaly veselé odstíny.

„Mart'an Croocks, bez legrace. Kapitán astroplánu...“

„Jakého astroplánu?...“

„Jaký by mohl být? To víte že ne ze Stormer-city. Vy jste ale, Zandere, zaostal za událostmi!“ krátký smích. „Celá Země už je čistá. A Mars, jak vidíte, rovněž.“ Opět smích. „Jsem velmi rád, že jste živ a zdrav. Už jsme nedoufali, že vás najdeme...“

„Kdo jste? Mart'ané?“

Opět smích. „Pozemšťané, soudruhu Zandere. Před třemi hodinami jsem přistál na Marsu. A jsem-li teď na Marsu, jsem tedy Mart'an, jako vy jste Venušan. Mluvíte přece z Venuše? Mysleli jsme si to. Mars tedy prohledávat nemusíme. Jsem Croocks a velím expedici, kterou Země pověřila, aby vás našla v hranicích sluneční soustavy a bude-li zapotřebí, tak i mimo ni.“

Zander byl napětím zpocený.

Srdce mu tak tlouklo, že až špatně slyšel. Báł se, aby nebylo spojení přerušeno dříve, než se dozví vše potřebné.

„Váš astroplán je v pořádku, Zandere? Nerozbil jste ho při přistání? Nebylo by to ale žádné neštěstí. Můžeme přiletět za vámi.“

„Poslyšte!“ vykřikl Zander a zmlkl, protože se mu zatajil dech. Potřeboval se zeptat na tolik věcí, tolik toho povědět, že nevěděl, čím začít. „Jenom aby nebylo přerušeno spojení!“ vyslovil nahlas svou myšlenku.

„Nebojte se, teď už přerušeno nebude,“ odpověděl se smíchem veselý společník.

„Ale proč Země tak dlouho mlčela? Spojení bylo přerušeno ještě při letu.“

„Bylo přerušeno proto, že na Zemi na to nebylo pomyšlení. Vaše stanice v Stormer-city byla zničena, Pucci zahynul. Zemí se přehnaly takové bouře, jaké jste nezažili ani na Venuši. Všechno se dovíte. Když nastal klid, vzpomněli si na vás, na soudruhy Fingera a Winklera. Doufám, že jsou zdraví?...“

„Ano, ano.“

„Vaše signály a váš hlas jsme slyšeli už dávno.“

„A neodpovídali jste?“

„A neodpovídali jsme. Vlastně jsme odpovídali, ale vy jste nás neslyšel.“

„Proč?“

„Nenapadá vás to? Vzpomeňte si, jakou práci dalo Puccimu prorazit rádiovým paprskem Heavisideovu vrstvu. Puccimu se podařilo ‚prostřelit‘ tuto vrstvu paprskem a vy jste při letu slyšel rádiové vysílání. Když jste se však dostali na Venuši, bylo po všem. Na Venuši je jistě nejen jedna, ale alespoň deset Heavisideových vrstev. Atmosféra Venuše je hustá a silně ionizovaná. Ať jsme vystřelovali rádiové paprsky jakýchkoliv ‚kalibrů‘, nemohli jsme prorazit atmosférický obal Venuše. Naše rádiové vlny se zřejmě od jejího povrchu odrážely.“

„No a jak jste to vyřešili?“

„Ještě nedávno se nám to zdálo téměř neřešitelné. Skupina našich mladých vědců to však vyřešila. Stalo se to těsně před mým startem. Při letu na Mars jsem neměl možnost nový vynález vyzkoušet a teprve když jsem přistál, hned jsem jak vidíte obnovil novou rozhlasovou stanici. Je dobře slyšet?“

„Ideálně. Jestli to trochu praská, tak za to může můj staříčkový rozhlasový přijímač a atmosféra Venuše. A jak mě slyšíte vy?“

„Prská to. Ba, ba, vaše rozhlasová technika zastarala, Zandere!“

„Jaký máte astroplán? Jaký motor? Rychlost?“

„To se všechno dovíte. A sám si na něm zalítáte. Ale podívat se můžete i teď, jestli chcete. Váš televizor bohužel také zastaral. Ale

něco si z toho vyberete. Dívejte se. Přisvítím trochu, sluníčko svítí na Marsu matně.“

Zander spatřil reflektorem ozářeného člověka v přiléhavém, lesknoucím se obleku, s kyslíkovou maskou. Člověk seděl u malého skládacího stolku na skládací židli. Za ním se rýsoval velký astroplán, který připomínal tvarem sumce. Světelný pruh ozařoval načervenalou písčitou poušť, v dálce temné skupiny nízkých rostlin u vody.

Od Crooksovy masky vedly dráty k bedně s rámovou anténou, která stála na písku. Crooks měl zřejmě pod maskou mikrofon.

„Vypadám jako Marťan?“ zeptal se Crooks.

Z astroplánu vystoupili dva lidé, ozářil je paprsek reflektoru a jejich přiléhavý oblek se zatřpytil jako ryba na slunci.

Obraz zmizel. Crooks pokračoval:

„Musíte si promluvit s vedoucím výpravy Holubem. To je náš hlavní vedoucí. Je teď na stratosférické stanici. Oznámím mu to. My si spolu ještě pohovoříme a doufám, že se brzy seznámíme osobně. Pozdravujte vaše soudruhy.“

Rozhlasový přijímač se odmlčel. Zander na něj hleděl téměř s hrůzou. Co když neožije...

„Haló, Zandere! Volá Holub! Zdravím vás! Jsem rád, že vás slyším. Dohodněte se s Hansem a Winklerem, jestli se vrátíte na Zemi svým astroplánem, nebo mám pro vás poslat Crookse? Je na Marsu. Země vás očekává.“

„A co se teď na Zemi děje?“

„Přileťte a uvidíte! Je vytvořen Světový svaz republik.“

„Kde jste teď vy?“

„Na malém umělém Měsíci – nové družici Země, kterou jsme zkonstruovali. Zkoumáme na něm kosmické paprsky a zabýváme se astronomií. Je také základnou, odkud vypravujeme astroplány... Čekám na vaši odpověď, Zandere.“

Rozhlasový přijímač se opět odmlčel. Zander těžce dýchal a s námahou vstal. Ohromující zprávy jím otřásl.

Nečekal, až Hans přijde, vrhl se ke dveřím, ani je za sebou nezavřel a bez klobouku se rozběhl dolů po kamenité cestě úžlabiny, v dešti a krupobití.

Zander už dorazil k jeskyním. V dešťové cloně narazil na cosi měkkého a tmavého. Ozvalo se mrzuté „kvo“. Uskočil, ohlédl se a přestože byl rozčilen, div se nerozesmál.

Proti němu šlo směšné procesí černých „kapucínů“. Za nimi si hrdě vykračoval Hans. Každý „kapucín“ měl na zádech přivázan pytel. To si Hans ochočil krotké a poslušné ptáky „pelikány“, aby usnadnil a urychlil dopravu zásob potravin do rakety. Zander na Hanse zavolal. Vítr jeho hlas odvál stranou. Blottonovi, který vykoukl z jeskyně, se zdálo, že Zander zvolal:

„Země volá!“ Co to znamenalo?...

„Země volá!“ zvolal už zřetelně Zander. Hans k němu rozčileně přiběhl. Zander, sotva dechu popadaje, pověděl mu o svých rozhovorech s Crooksem a Holubem. Blotton naslouchal.

Hans vyrazil a vyběhl na horu tak rychle, jako by ho pronásledovala všechna zvíř Venuše. Unavený Zander mu nestačil. „Tučňáci“, které „pastýř“ opustil, přešlapovali na místě a nechápavě kvákali.

Příspěchal Winkler. „Hej-hej!“ hnal dál opeřené nosiče.

Hans zatím přeskakoval louže, klopýtal a padal, ale běžel a běžel, pociťuje, že se mu každou chvíli srdce v prsou rozletí. V raketě se zhroutil téměř v bezvědomí, chvíli ležel, vzpamatoval se a vrhl se k rozhlasovému přijímači.

Mluvil s Marsem, se stanicí postavenou ve vesmíru, se Zemí!...

Jaké úžasné novinky! Jaká grandiózní práce, jak veliká proměna na Zemi!...

Na obrazovce televizoru se míhaly obrazy, z nichž se tajil dech...

Na stříbřitých můstcích stály rakety, připravené ke startu – torpeda útočící na nebe.

Nad Zemí se vznášel malý umělý „měsíc“, na němž se prováděly strhující vědecké práce.

Oceány brázdila plovoucí města na obrovských prámech, do nichž se vešlo několik tisíc cestujících. Plovoucí továrny a závody, pro něž dodává moře suroviny.

Na zastíněné straně Země, tam, kde byla noc, se třpytily ohnivé stuhý – dráhy pozemských stratoplánu...

Podél severního pobřeží Eurasie pluly konvoje ledoborců, prorážejíce ledové hory jako rozžhavené „žehličky“ na Venuši...

Z výše „umělého Měsíce“ zářila polární a zapolární Sibiř nesčetným množstvím světel elektrických sluncí – reflektorů, továren, závodů... Tajga a tundra svítily jako nebe za hvězdnaté noci...

Přes Beringovu hráz se hnaly z Evropy do Ameriky přímé vlaky...

Mnohamilionové armády dělníků, vyzbrojené složitými stroji, vstoupily na ledové kry v Grónsku, do tropických džunglí v Africe, zlepšovaly klima, vybojovávaly nové prostory pro osídlování...

Vyhazující do povětří a lámající ledy Antarktidy, dobývali lidé ze země nesmírné bohatství z pokladnice Jižního pólu...

Tisíce kilometrů se táhly na třisetmetrových nosných konstrukcích obrovské viadukty, o nichž Hans ještě nevěděl, jaký mají význam...

V horách Atlasu, na Pamiru, v Kordillerách se tyčily komíny „umělých cyklónů“, využívající energii, kterou poskytují zdarma větry.

V Atlantickém a Tichém oceánu byly rozházeny umělé ostrovy, sloužící jako letecké základny.

Z mnoha hor – v Chibinách, na Urale – jako by zbyla jen polovička, některé zmizely docela, na rovinách vyrostly umělé hory a zátaras vysoké jako velká hora, aby chránily pole a sady před větry. Reky s upravenými koryty a nové kanály pokryly zemi stříbřitou sítí příemek...

Obnovená Země a na ní jiné lidstvo – radostné, optimistické, svobodné.

„Kdy to všechno stačili udělat?“ – pomyslel si udiveně Hans. „Nebo opravdu na Zemi pokročil čas rychleji kupředu? Nebo snad se tu projevil ‘sociální zákon relativity času’, když se nevyčerpatelné zásoby lidské energie zbavily okovů války a třídního boje?...“

Když alespoň poněkud ukojil svou zvědavost, mohl hovořit i o práci – o dnešku.

Samozřejmě, poletí zpátky ve své raketě. Bude ji sám řídit. Obstojí při zkoušce na kapitána meziplanetární plavby.

Kdo poletí zpátky? Zander, Finger, Winkler, Mary, Jack, Thecker s rodinou... Snad ještě Schnierer s dcerou. Ať se filosof podívá, co se dá dokázat se stroji, když neškodí. Ostatní – to je veteš, kterou Země nepotřebuje. Chtěli najít „Novou Zemi“, tak ať si žijí na Venuši, jestli to dokáží.

„Nuže, na brzkou shledanou!“

Hans vyběhl z rakety s rozpálenou hlavou.

K astroplánu přicházel Winkler se svými „kapucíny“. Hans se k Winklerovi vrhl jako smyslů zbavený a sevřel ho v objetí. Měl příliš velkou radost. A začal se smíchem objímat i „pelikány“. Ptáci jenom nechápavě kvákali – nevyznali se ani za mák ve světové politice.

„Blázne!“ vypravil ze sebe napůl udušený Winkler. „Co tak vyvádíš?....“

Hans přitiskl ruce na prsa, pak je vztáhl k nebi a zvolal:

„Země! Nová Země...“

XII Domů!

Naftová lampička, vydlabaná ve skále, čadí a praská. Místo knotu má rozcupované vlákno. Narudlý, chvějící se plamen ozařuje tři lidi, kteří sedí na „matracích“ z mechu. Bledá, ztrhaná tvář s váčky pod očima a šedou bradou. Vousáč se zrzavou bradou má zdravou tvář ve tvaru čtverce. Vedle něj sedí člověk s opálenou, podlouhlou tváří, prozrazující vznešený původ, na hlavě má rozčuchané vlasy, sahající až po ramena, černé vousy a bradu. Na sobě mají špinavé hadry. Divoši? Bandité? Poustevníci?...

První je král francouzské burzy – baron Maréchal de Terlonge.

Druhý je továrník, vlastník pozemků, obchodník Stormer „který měl půl Evropy v kapse u vesty“.

Třetí je odchovanec Etonské koleje lord sir Henry Blotton, lev Londýna, člen aristokratického klubu, povaleč z Piccadily, sportovní šampión, idol všech nevěst...

Ze sousední jeskyně, ženského oddělení, se ozývá těžké chrápání lady Hintonové.

Blotton kouří vlastnoručně ubalenou cigaretu z venušského tabáku, křiví odporem tvář a odplivuje.

„Situace se změnila,“ říká tiše jako spiklenec. „Budeme se muset rozhodnout, jestli zůstaneme na Venuši, nebo se vrátíme na Zemi...“

„E... e... jjestli nás vvezmou...“

„Ted' se musíme rozhodnout mezi sebou a tam už se uvidí, kdo poletí. Na Zemi se bohužel všechno změnilo. Čeká nás tam smutný osud...“

Stormer přebírá při světle ohně drahokamy. „Snad to tam neztratilo cenu?“

„A i když ne, tak vám to jednoduše seberou.“

„To se rozumí.“

„Je však otázkou, jestli nás tam zabijí, nebo ponechají naživu? Myslím, že nás nezabijí. Izolují nás, ale život nám ponechají. A jestliže nám ponechají život, tak ať je jakýkoliv, horší než tady nebude.“

„Vvy jste ttedy pro nnávrat.“

„Ano, jsem pro návrat.“

Blotton si předem všechno promyslel. On se nemusí bát tolik jako ostatní. O plánech zabít Hanse a Winklera „soudruzi“ nevědí. Vždyť on přece zachránil Hanse a Winklera před šestirukými. Má dokonce zásluhy. A na Zemi byl neškodným, lehkomyšlným sportovcem, který se o politiku nezajímal, alespoň ne potud, pokud se nedotýkala jeho zájmů.

Stormer měl složitější situaci.

„Někoho nezabijí, ale někoho možná ano,“ namítl.

Stormer si v duchu představil, jak přiletí na Zemi. Návrat první meziplanetární rakety vzbudí samozřejmě senzací. Budou filmovat, k raketě budou putovat zástupy zvědavců, v časopisech budou fotografie... Všichni se budou ptát: kdo, odkud, co je to za lidi?... Stormera mohou poznat...

Stormer se dokonce zachvěl a zavrtěl hlavou.

„Já nepoletím. Vám je hej, Blottone. Neměl jste co dělat s dělníky. A baron jakbysmet. Ten se vznášel ve vyšších bankovních sférách a nikdo ho nezná. Ale mou tvář si zapamatovali. A myslím,

že si ji zapamatovali dobře. Ne, to tu budu raději jednat s šestirukými.“

„A co vy, barone?“

Maréchal začal fňukat. To je pravda, neznají ho. Zato je však předobře známa úloha bankovního kapitálu... Baronovi se Venuše rovněž zdála bezpečnější nežli Země, kdyby...

„Nebylo šestirukých?“ zeptal se Blotton. „Kdyby sem nikdy nepřiletěli lidé. Ale oni sem přiletí...“

„A Hans nás ještě pomluví,“ dodal baron. „Nezachráníme se tedy před nimi ani tam, ani tady.“

Bývalý biskup snad rozhovoru naslouchal nebo to zamumlal ze sna žalm o hněvu božím, před nímž se člověk neschová ani pod zemí, ani v mořských hlubinách ani na vrcholku hory.

„Odsouzencova poslední noc,“ zamumlal Wheeler.

Zavládlo mlčení.

„Řekněme, že je Venuše velká,“ pokračoval Blotton. „Potrvá hezkou řádku let, než se jí zmocní. Co kdybychom odešli do nejdlehlších končin?...“

„A dostali se šestirukým do drápů!“ zabručel Stormer. „Možností je vskutku hodně, ale jedna horší než druhá... Na Zemi bychom se z toho snad nějak dostali, nebýt toho prokletého Hanse a Winklera...“

„Pst!...“

Zazářilo světlo elektrické svítilny.

Před jeskyní stáli ozbrojení Hans, Winkler, Jack a Mary. „Vzbudíte Theckerovy a Schnierera,“ řekl Hans. „Co tak náhle v noci?“ zeptal se Blotton chvějícím se hlasem. Neočekával takové rozhodné akce. „Žádné řeči!“ zvolal Hans.

„Vzbudím je, soudruhu Hansi. Hned je vzbudím,“ vyskočil horlivě Pinch.

Pouze se tvářil, že spí a hnal se ochotně splnit rozkaz, avšak probudil jakoby náhodou všechny. Nastal zmatek.

Blotton se už ovládl. Tváře se navenek klidně vstal, pokukuje do kouta jeskyně, kde ležela puška.

„Sedněte si na své místo, Blottone!“ řekl Hans. A pohrával si významně s ručním granátem. Blotton zaskřípal zuby a sedl si.

Doktorova rodina, Schnierer a Amelie, celí v rozpacích a vyděšení, se rychle oblékli a vyšli z jeskyně. „Následujte nás!“

Světlo elektrické svítily poskakovalo po kamenité půdě. Bylo slyšet vzdalující se kroky.

Pinch vyklouzl z jeskyně a zmizel ve tmě.

„První skupina na popravu...“ pronesl přiškrceným hlasem Wheeler, koktaje jako baron.

„Mučedníci... Bože! Do rukou tvých odevzdávám duši svou!“ zasténala lady Hintonová. „Zastřelí je a pro nás si přijdou...“

A jako by na potvrzení jejích slov se ozval výstřel. Ženy hystericky vykřikly. V tichu, které nastalo, bylo slyšet, jak někomu haraší pod nohama kameny. Přiběhl bledý, rozzuřený Pinch.

„Padouch! Chtěl mě ve tmě zastřelit, ale netrefil. Kdo? Samozřejmě Hans. Jistě on. Plížil jsem se za nimi. Chtěl jsem se dovědět, oč jde a poslouchal jsem... A slyšel jsem, jak Hans říká:

„Nebojte se. Vedu vás do rakety, poletíme ihned na Zemi.“

„A co ostatní?“ zeptal se Schnierer. „Ostatní zůstanou na Venuši.“

Schnierer začal křičet, že zůstane také jako poslední stráž při zničení Pompejí. Civilizace zahynula, nechce se vrátit na Zemi, kde vládnou stroje... Amelie otce přemlouvala a Schnierer myslím souhlasil, že poletí. Vtom Hans něco řekl. Chtěl jsem se přiblížit, abych líp slyšel, zavadil jsem o kameny a ty zašramotily. „Kdo je to?“ zvolal Hans. „Budu střílet!“ A hned vystřelil. Já to tak nenechám. Ještě se s ním vypořádáme.“

Blotton najednou vyskočil, rychle, prudce, rozhodně. Vypadal nepřičetně.

„Ať zemřeme tady nebo tam, zkrátka zemřeme všude! Zvěř zahnaná do pasti... Odsouzenci k záhubě! Tak! My zahyneme, ale oni ať zahynou také!“ a skočil po zbrani.

„Přišel jste pozdě, lorde,“ řekl zachmuřeně Stormer. „Jsou už daleko a budou v raketě dřív, než je dohoníme. A vaše kulky obal ‘archy’ neprorazí. Astroplán je připraven ke startu. A oni odletí, odletí... Ó, zlotřilci! Vzali nám všechno a teď nám berou život!...“

Baron se třásl jako v záchvatu. Pokoušel se už dlouho něco říct. Čím více však byl rozčilen, tím hůř se mu mluvilo. A teď jenom chroptěl a hlava se mu třásla.

Netrpělivý Pinch ho chytil v podpaží, pořádně jím zatřepal, jako by z něho chtěl vytřást slova, která mu uvízla v krku. A zřejmě to pomohlo. Baron vyrazil jedním dechem:

„Uucpat ttrysky kkameny.“

„Výborně! Skvělý nápad!“ souhlasil Blotton. „Nastane výbuch a bude po nich. Nešťastná náhoda. Ale rychle. Stormere! Wheelere! Pinchi!... Barona nezvu. Nestačil by nám. Jdeme!“

Vítr jim podrážděl nohy, trhal šaty, liják se sněhem jim šlehal do tváří, do prsou a rukou. Rozvodněné horské potoky hučely, purpurové pochodně sopek zlověstně plápolaly, země se chvěla. Kameny se řítily z hor a se silným rachocením skákaly po skalách. Lidé běželi, padali, vstávali a znovu běželi... Jen aby nepřišli pozdě!

Na vrcholku hory se už rýsovala raketa. Příď a třetina trupu vyčnívala nad strží hladkou jako zed'.

Jedinečné místo pro start. Ale přesto to nebude snadné. Nejsou tu koleje, po nichž by se raketa mohla rozejet jako v Stormer-city.

Nejsou tu vlečné rakety. Hans, který chtěl raketu řídit, bude muset hned nabrat daleko větší rychlost než při startu ze Země. Možná že všichni zahynou ve svých hydroamortizátorech hned při prvním nárazu... Možná že bude na raketu působit přitažlivost, spadne obloukem dolů, zařízne se do vrcholku hory, roztrhne se... Ale ucpat trysky kameny je jistější – a efektnější... říkali si v duchu spiklenci, blížící se k raketě.

Všechny iluminátory astroplánu jasně svítily. V noční tmě vypadal jako parník, který se zázrakem octl na vrcholku hory.

„Ano, teď připomíná naše raketa jako dosud nikdy Noemovu archu stojící na vrcholku Araratu po potopě světa,“ přemýšlí Wheeler v obvyklých obrazech z bible. „Běda, potopa světa na Zemi skončila, nezachránili se však před ní spravedliví, ale bezbožní...“

Sotva dechu popadající blížili se „spravedliví“ k cíli. Minuli už místo, kde pták uchvátil Blottona.

Iluminátory začaly jeden po druhém zhasínat. Připravují se ke startu. Zatahují rolety. Ukládají se asi do amortizačních schránek... Jen aby nepřišli pozdě...

„Rychleji! Rychleji!“ pobízí Stormer, šťouchaje Pinche do zad.

„Nemohu... srdce...“ odpovídá Pinch sotva dechu popadaje. Pochopil už, že uzavření iluminátorů svědčí o brzkém startu. Ucpávat trysky bude riskantní. Co když v tom okamžiku zahřmí výbuch... A Pinch se rozhodl, že ze sebe bude dělat nemocného. Dýchá dokořán otevřenými ústy, potácí se, ruce si tiskne na prsa...

„Nemohu dál... Och! Asi jsem si zlomil nohu... A srdce...“

Blotton se sklonil a ohmatal Pinchovi nohu.

„Lžeš!“ vytáhl revolver. „Jestli nevstaneš, na místě tě zastřelím.“

Pinch zakvílel a belhal se dál.

Tady je zadní tryska... Hrozný černý jícen...

„Sbírejte kameny. Rychle!“ velí Blotton.

Oslňující světlo, rachot, vichřice.

Ohlušení a oslnění jsou spiklenci odhození na všechny strany a padají daleko na skály...

Oheň řádí chvíli na horské plošině jako sluneční protuberance, vyhazuje obrovské kameny a ledovou vodu mění v páru. Raketa se zachvěla, ocelový trup zaskřípal po kamenech, raketa vyrazila, vzlétla a zanechala za sebou ohnivý ohon. Ohon se však brzy přetrhl a raketa zmizela v hustých oblacích. Ta ještě po nějakou dobu zářila, ale brzy pohasla...

Hans seděl v kapitánské kajutě, dával pozor na přístroj a zpíval si – musel si radostí zpívat.

Oknem iluminátoru bylo vidět břidlicově černé nebe a na něm velké různobarevné hvězdy. Mars se červenal daleko v nebeských hlubinách.

Crooks už Mars opustil a letí teď někde v nekonečném prostoru Vesmíru a míří k Zemi. Ohnivou stopu jeho rakety není vidět – prostory Kosmu jsou obrovské. Crooks a Hans spolu však přátelsky rozprávějí. S Hansem hovoří z vesmírné stanice i Holub, hovoří s ním i soudruzi se Země.

Však tamhle září v nedohledné dálce se svou věrnou družicí – Měsícem. Raketa brázdí prostor šílenou rychlostí. Ale zdá se, jako by stála na místě. Hans netrpělivě popohání pákami svůj astroplán.

„Tak leť, leť rychleji. Čekají mě soudruzi, má vlast, má lazurová hvězda – nejkrásnější ze všech hvězd. Má planeta. Můj svět...“

Hans zpívá – musí si zpívat radostí.

část první

AKCIOVÁ SPOLEČNOST ZACHRÁNCŮ

<i>I Velké vědomosti mohou způsobit velké nepříjemnosti.....</i>	<i>11</i>
<i>II Čtenář se seznámí s ctihodnou společností lady Hintonové a rovněž se přesvědčí o tom, že chytrý člověk může najít zlaté doly i na březích Temže</i>	<i>16</i>
<i>III O užitečnosti rovníku.....</i>	<i>29</i>
<i>IV Jak dát do malého zavazadla co nejvíce věcí.....</i>	<i>36</i>
<i>V Město, které nebylo zaneseno ani na jedné mapě a vypadalo jinak než ostatní města na světě.....</i>	<i>52</i>
<i>VI O nebeských vědcích, kteří slouží pozemským věcem a o tom, je-li na Venuši zapotřebí deštníků a galoší.....</i>	<i>58</i>
<i>VII Hans studuje „Lunapark“.....</i>	<i>70</i>
<i>VIII Důstojný žák Ciolkovského.....</i>	<i>79</i>
<i>IX Na zemi není záchrany!.....</i>	<i>84</i>
<i>X O „rakovinách“ a o tom, co bylo v Stormer-city nového, zatímco Hans seděl v kouli.....</i>	<i>89</i>
<i>XI Stařec Pucci a jeho „draci“.....</i>	<i>99</i>
<i>XII První „archa“ opouští Zemi.....</i>	<i>106</i>

část druhá

VE SVĚTĚ BEZ TÍŽE

<i>I Začátek cesty málem znamenal její konec.....</i>	<i>115</i>
<i>II Konečně nastává „zmrtvýchvstání“ a dochází k některým „nebeským zázrakům“.....</i>	<i>123</i>
<i>III Jak Leo Zander místo snídaně nakrmil cestující archy“... lekcí z fyziky....</i>	<i>130</i>
<i>IV Zajatci stroje.....</i>	<i>137</i>
<i>V O špatně zařízeném kosmu, o relativním pohybu a o dalších věcech.....</i>	<i>141</i>
<i>VI I na nebi zůstávají cestující sami sebou, když se dozvědí o některých pozemských záležitostech.....</i>	<i>153</i>
<i>VII Jak si lady Hintonová udělala ostudu.....</i>	<i>160</i>
<i>VIII Cestující montují skleník a sluneční motor.....</i>	<i>166</i>
<i>IX Pinch překonává rekordy Sherlocka Holmese.....</i>	<i>172</i>
<i>X Cestující si osvojují umění nebeské navigace.....</i>	<i>179</i>
<i>XI „Trrr – a hotovo...“.....</i>	<i>188</i>
<i>XII „Plnou parou“ k Venuši.....</i>	<i>191</i>

část třetí

„NOVÁ ZEMĚ“

<i>I Venuše přijímá hosty.....</i>	<i>197</i>
<i>II Zimní nepohody.....</i>	<i>206</i>

<i>III „První dny stvoření“</i>	<i>211</i>
<i>IV Pátrání po Blottonovi.....</i>	<i>220</i>
<i>V Obyvatelé jeskyně.....</i>	<i>226</i>
<i>VI Biskup mění bohy.....</i>	<i>240</i>
<i>VII „Hra na schovávanou“</i>	<i>246</i>
<i>VIII V zajetí u šestirukých.....</i>	<i>251</i>
<i>IX Vyprávění zdivočelého lorda.....</i>	<i>259</i>
<i>X Podzimní myšlenky.....</i>	<i>264</i>
<i>XI „Volá Země“</i>	<i>269</i>
<i>XII Domů!.....</i>	<i>276</i>

ALEXANDR BĚLJAJEV
SKOK DO PRÁZDNA

Z ruského originálu Pryžok v ničto, vydaného nakladatelstvím Molodaja gvardija v Leningradě roku 1936, přeložila Věra Kružíková. Obálka, vazba a ilustrace Jaroslav Lukavský. Grafická úprava Milan Albich. Vydala Mladá fronta, nakladatelství ČSM, jako svou 1690. publikaci v Praze roku 1961, 304 stran. Mimo edice. Odpovědná redaktorka Blanka Tarabová. Vytiskl Mír, n. p. v Praze. 17,06 AA, 17,44 VA, D-03*10117. Náklad 15.000 výtisků. První vydání. Tem. skupina 14-5.

Cena vázaného výtisku Kčs 20,90. 63/VII-10